ט"ו אב תשמ"ב, 4.8.1982
מיספר 2344

העולם הזה

76 עמודים
שנה 46
המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

הפלונטר

טרמפ לאומי

תכנית בנק לאומי שמלווה את החייל שלך וגם מכינה אותו לחיים האזרחיים

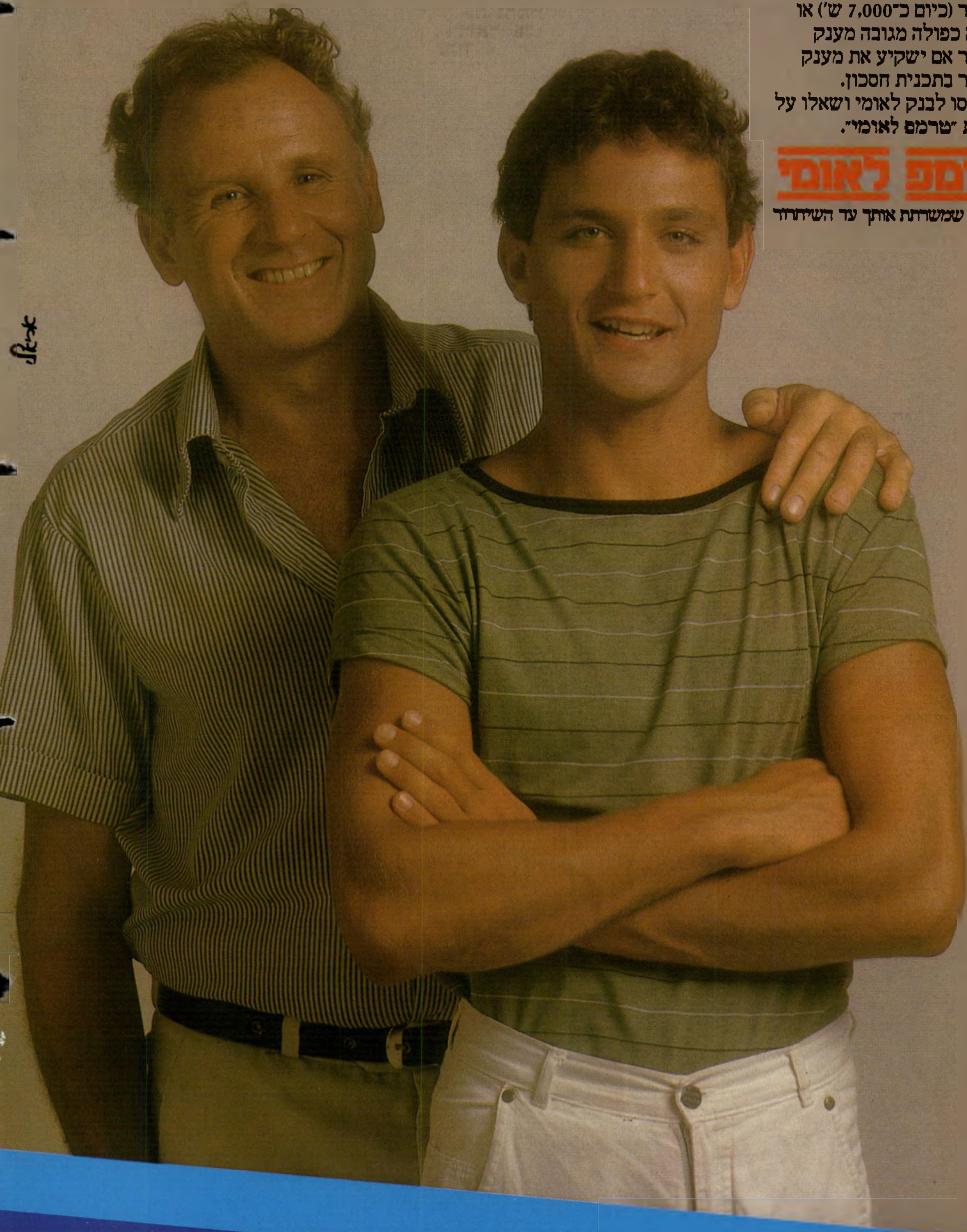

יש לך בן או בת בגיל גיוס עזור להם לתפוס "טרמפ לאומי".

"טרמפ לאומי" — התוכנית החדשה של בנק לאומי המיועדת לחיילים, ובאה לענות על צרכיהם המיוחדים של החייל והחיילת מיום הגיוס, לאורך כל תקופת השרות ועד יום השחרור.

איך תופסים "טרמפ לאומי"

תן לבנך עצה טובה — לפתוח חשבון עובר ושב על שמו עוד בטרם התגייס, לחשבון זה יעביר צה"ל את משכורתו החודשית. חשבון זה יזכה אותו בכרטיס כספומט ובשרשרת הטבות, הנחות והלוואות ויעמיד לרשותו "טרמפ לאומי" עד יום השחרור.

מיום הגיוס

"טרמפ חינם" — הבנק ינהל את חשבונו ללא עמלה במשך כל תקופת השרות.

מתנות לטרמפיסטים — עם פתיחת החשבון שי חינם — תיק כלי רחצה מהודר ונוח שישמש אותו בכל תקופת השרות. ולמתגייסות אפשרות בחירה — תיק כלי רחצה או ספר לטיפוח החן והיופי — "יופי של ח"ן".

"טרמפ לעתיד" — תכנית חסכון מיוחדת לחיילים. "כח לחיילים". הבנק מעמיד לרשות החייל הלוואה מיוחדת להשקעה בתכנית זו. כשבנך ישתחרר מהשרות יעמוד לרשותו סכום כסף נכבד שיסייע בידו להגשים את תכניותיו.

לאורך כל השרות

לאורך כל תקופת השרות יהנה החייל מפנקסי שיקים חינם ומכרטיס כספומט. לרשותו מעמיד בנק לאומי 170 מכשירי כספומט וש.ב.א מקרית שמונה ועד אילת. וכן 387 סניפי קבוצת בנק לאומי בכל רחבי הארץ, מה שנקרא — "טרמפ לאומי" בכל פינה.

"טרמפ עדיף" — אפשרות למשיכת יתר בחשבון שיקים בגובה משכורתו הצבאית החודשית.

"בטרמפיאדה" — עיתון מיוחד של תוכנית "טרמפ לאומי", להנעים את השירות.

"טרמפ בידור" — מדי פעם יודיע הבנק על הנחות בארועי בידור וקנית מוצרים לחברי "טרמפ לאומי".

וגם בעת השחרור

ואחרי שלוש שנים כשבנך עומד להשתחרר מעמיד הבנק לרשותו הלוואה מיוחדת בגובה מענק השחרור (כיום כ־7,000 ש') או הלוואה כפולה מגובה מענק השחרור אם ישקיע את מענק השחרור בתכנית חסכון.

הכנסו לבנק לאומי ושאלו על התכנית "טרמפ לאומי".

טרמפ לאומי

התוכנית שמשרתת אותך עד השיחרור

אנשים לשירות אנשים

בנק לאומי

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שנק • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה „גד" בע"מ

קורא יקר,

כל ילד הנהרג עתה בהפצצה בביירות, כל ילד הנקבר תחת עיי־המפולת של בית מופגז, נרצח בידי עיתונאי ישראלי.

הטייס והתותחן ממלאים פקודות. אולי יש בליבם פיקפוקים מוסריים. אך רק יחידי־סגולה, המורמים מעם, כמו אל"מ אלי גבע, מסוגלים להסיק מסקנות מוסריות קיצוניות. אדם נורמלי הולך בתלם, קורא עיתונים וממלא פקודות.

אולם איש אינו נותן לעיתונאי — בישראל 1982 — את הפקודה לשקר. איש אינו מכריח אותו להדפיס את שיקרי הזולת, מבלי לחשפם. אין מחנות־ריכוז לעיתונאים יהודיים במדינת־ישראל. איש לא יוכל אי־פעם לטעון: הכריחו אותי לכתוב כך.

כתישת ילדים

מדי בוקר מודיעים כי „הופצצו והופגזו קיני־מחבלים במערב־ביירות."

כל עיתונאי הכותב כך יודע שזהו שקר.

קודם כל, למחבלים אין „קינים". קינים יש לחיות, לציפורים. לבני־אדם — הטרבים והרעים — יש בתים, מישרדים, עמדות, מיפקדות.

אך לא זהו העיקר.

העיקר הוא שכל נער־שליח בעיתון יודע כי „המחבלים" פינו מזמן את כל מיתקניהם הקבועים במערב־ביירות. ראשי אש"ף מחליפים את מישרדיהם מדי יום, ויחידות אש"ף משנות את עמדותיהן בלי הרף. כל אלה נמצאים במצב של דריכות עליונה. הם חוששים מפני פעולות־קומנדו ישראליות מן הים, האוויר והיבשה, ויודעים כי הישראלים עשויים לנסות לחטוף או להרוג את המנהיגים. הם יודעים כי בכל רגע יכולה להתחיל הפגזה או הפצצה. ובעיקר: שבכל יום יכולה להיפתח ההסתערות הגדולה. על כן אין הם יושבים בעמדות סטאטיות או במישרדים קבועים.

ביקרנו במערב־ביירות במישרדו של דובר אש"ף, מחמוד לבדי. זאת היתה דירה ריקה, שלא היה בה דבר מילבד שולחן אחד ושלושה כסאות. אין ספק שלמחרת היום כבר שכן „המישרד" במקום אחר.

לכן, מי שמדבר על הפצצת „קיני מחבלים" או „מיפקדות מחבלים" פשוט משקר. הפצצות נוחתות על ראשיהם של אזרחים — נשים, גברים, ילדים, זקנים. זהו הרג, פשוטו כמשמעו. זהו רצח.

אין לו שום תכלית צבאית. להיפך: כל מי שיודע משהו על תולדות המילחמות האחרונות בעולם יודע כי הפצצה והפגזה א י נ ם מורידים את מוראל הנפגעים, אלא להיפך. הבליץ של לונדון ליכד את הבריטים, והגביר עד למכסימום את השינאה הלוהטת שלהם למרצחים הגרמניים. כך קרה גם בערי גרמניה, כאשר הושמדו מן האוויר על־ידי בעלות־הברית. דיעה נחרצת של כל ההיסטוריונים היא שהפצצות אלה לא תרמו דבר לנפילת המישטר הנאצי, אלא להיפך — ליכדו סביבו את העם הגרמני עד הרגע האחרון ממש.

בעיני העולם, החיזיון של סטאלינגראד בביירות אינו לעתיד. ביירות המערבית כבר הפכה בעיניו סטאלינגראד. בעוד שעיתונאי ישראל מדברים על „כתישת" העיר, העולם מדבר על השמדת־עם.

בעיוורונם הנורא מתלוננים עיתונאי ישראל על האנטי־שמיות של כל כלי־התיקשורת בעולם, ושל כל הדיפלומטים הזרים הנמצאים בביירות. אין הם מבינים כי כל אדם נורמלי, שאינו שטוף־מוח לחלוטין, מוכרח לראות את הדברים כך.

אותיות של דם

החטא הקדמון של עיתונאי ישראל הוא השימוש במילה „מחבלים".

אפשר לקרוא בשם זה חבר בחוליית־חבלה, היוצאת למשימת־פיגוע. לצורך זה נועדה המילה מלכתחילה, כאשר הומצאה על־ידי משה דיין, שלא רצה כי הפידאיון הפלסטיניים ייקראו בתואר „חבלנים". המקובל גם בצה"ל.

אולם בהסכמה אילמת בין העיתונאים, הורחב המושג בהדרגה. תחילה נקראו כך כל לוחמי אש"ף. אחר־כך הורחב המושג על כל אנשי אש"ף — דיפלומטים, פקידים, חברי־מוסדות מחנכים בבתי־הספר שבהנהלת אש"ף, רופאים ואחיות במיתקני הסהר האדום הפלסטיני. כולם „מחבלים".

אחר־כך, בניצחון נדיר של שיטת שטיפת־המוח, הושם מושג זה גם בפי זרים. אפשר לקרוא בעיתוני ישראל כי המלך פאהד, למשל, „קרא למחבלים לצאת מביירות", או ש„הסנטור צ'ארלס פרסי דיווח על פגישתו עם נציג המחבלים". פאהד דיבר על אש"ף, וכך עשה פרסי.

מכאן התפשט המושג על כל בני העם הפלסטיני. מפציצים „מחנות־מחבלים", כשהכוונה היא למחנות הפליטים הפלסטיניים, שבהם ממוקמים (ואולי גם לא) לוחמי־אש"ף.

העיתונאי רק כותב. הוא חף מפשע. הוא מעלה אותיות על נייר. אך כאשר הוא נותן יד לדה־הומאניזציה של עם שלם, הוא מפקיר את דמו של עם שלם. מי כמונו, היהודים, יודעים זאת. קרא ליהודי „תת־אדם", והתרת את דמו. קרא לפליט פלסטיני „מחבל", והפקרת אותו להפצצה, להפגזה, לגירוש, לשלילת אנושיותו.

בכל עיתון יש קרן־אור בדמות עיתונאי זה או אחר. אך כל עיתוני ישראל, בלי יוצא מן הכלל (מילבד שבועון זה) נתנו יד לתהליך נורא זה. הם עושים את מלאכתם רמייה. הם שוטפים מוחות, תחת למסור מידע. חורבות ביירות, על גוויות הנשים, הגברים והילדים הקבורים תחתן, משמשות להם כאנדרטה.

אורי אבנרי

כתבת השער הקידמי:

הפלונטר

מילחמת הלבנון מסתבכת והקשר סביב ישראל מתהדק. גילויי העולם הזה על תוכניותיו החדשות של שר־הביטחון ועל המתרחש בממשלה. **5**

כתבת השער האחורי:

עריפת ראשים בגל"ץ

העורך הזוטר אבשלום קור „דיווח" לרמטכ"ל על חבריו. התוצאה: יצחק בן־נר הושעה, דן שילון הודח. מי הבא בתור? **9**

כישלון התעמולה

בישראל קוראים לזה הסברה, וטוענים שמילחמת־הלבנון הוכיחה את כישלונה, ואולי דרוש שר. האמת היא שתדמיתה של ישראל נפגעה למרות מכונת התעמולה המשוכללת — מדוע? העולם הזה מנתח את המראות ואת הקאריקטורות שראו אזרחי המערב. **30**

ההליכים של הח"כ

הליכי־הגירושין המהירים של ח"כ חרות הצעיר מיכאל קליינר הפכו לשיחת היום בכנסת. העולם הזה מגלה מה עמד מאחורי השבר במישפחת קליינר. **69**

„אסור להם להיכנע!"

אחיהם הוא יועצו הבכיר של ערפאת. ג'בראן וסלימאן שקור מהכפר סח'נין שבגליל אומרים בראיון להעולם הזה: אסור לאש"ף להיכנע בביירות. שיילחמו עד הסוף! **65**

איש היערות

מרדכי רובין יושב על ספסל הנאשמים כחשוד בשיתוף פעולה במעשה רצח אכזרי. הוא מכונה איש היערות, בגלל אהבתו לטבע. כיצד הסתבך? **46**

השבוע התשיעי

הפיקניק נגמר. הלבנונים כבר מפגינים איבה כלפי חיילי צה"ל במחסומים. הם כבר אינם מאמינים שישראל באה כדי להציל אותם. חבר פרלמנט אומר: כל שילטון שאתם תשאירו — יסולק! **6**

רצח החיילת

גופתה של החיילת צילה זהבי נמצאה בפרדס. היא נרצחה. המישפחה דוחה את גירסת המישטרה הצבאית. מי רצח את החיילת? **70**

אופנת פחי הזבל

הצעקה האחרונה מניו־יורק — כל שקית אשפה הופכת להיט אופנתי. אחרי השימוש אפשר להכניס לבגדי הפלסטיק את הזבל, ולזרוק הכל. **50**

גוויה על הגלים

גופתו של מכלוף אבוטבול נמצאה צפה על פני המים בנמל ואי־לנסיה שבספרד. חפציו נותרו על הרציף. כיצד הוא טבע? האם היה זה רצח? **52**

3 גברים ושוודית

האונס הקבוצתי הוא תופעה שכיחה בסופי השבוע של הקיץ. פרק נוסף בסידרה על האונס. דוקטורנט לקרימינולוגיה מסביר מי הן הקורבנות. **42**

שידורים קבועים:

במדינה	4
תשקיף	8
יומן אישי — גאון ונדיב וכיפה, שונא הערבים, האלוף הטוראי והטרגדיה של לובה	10
הנדון — עד הנהר הגדול	11
קטעים	13
מה הם אומרים	15
אנשים	16
בלונים	18
פורום	21
מיכתבים	22
תשבץ	24
הורוסקופ — מזל אריה	28
עולם קטן — השוק האירופי, זימבאווה וקניה	33
אנשים בעולם	35
חשבון עובר ושב	41
רחל מרחלת	44
לי לה לו	48
זה היה העולם הזה שהיה — מלכותו של ד"ר ישראל אלדד	49
נמר של נייר — ארץ ישראל	54
שידור	56
מדריך שידורים — ישראל וירדן	59
קולנוע	60
ליגות ישראל	62
אתה והשקל	73
ספורט	74

שרון גורש מארמון הנשיא בבעבדה, ושמיר

גורש מן הבית הלבן אחרי שספג נזיפה

הסבלנות פוקעת

מיליונים ברחבי העולם קראו את הסיפור, אם כי באיחור של כמה ימים. בסופו של דבר הגיע גם לידיעת האזרח הישראלי.

הדברים אירעו ב־21 ביולי. מבלי להודיע על כך מראש, ומבלי לבקש רשות לכך, פרץ שר־הביטחון, אריאל שרון, לארמון־הנשיאות בעיירה בעבדה, הסמוכה לביירות. הוא היה, לפי התיאור של העיתון הצרפתי לה מונד, „מוקף בגורילות שלו״. לדברי אותו עיתון, אמר שרון כי בא כדי „לקשקש מעט עם הנשיא.״

הופעת השר הישראלי עוררה במקום תדהמה. בעבדה כבושה על־ידי צה״ל, אך עד כה לא נכנסו ישראלים לארמון־הנשיאות. נשמרה בקפדנות הפיקציה כאילו נשיא־לבנון עומד בראש מימשל ריבוני, וכי ארמונו אינו כבוש. אמנם, יריבי הנוצרים בלבנון טענו זה מכבר כי הנשיא שוב אינו אלא קוויזלינג ישראלי, ופועל על פי הוראותיו של אריאל שרון. המנהיג הדרוזי, ואליד ג׳נבלט, אף אמר כי „מוטב שישראל תמנה במקומו נציב על־יון.״ אך סארקיס ואנשיו הכחישו טענות אלה.

הנשיא, אליאס סארקיס, לא שהה באותה עת בארמון. במיקרה שהה במעונו הפרטי, הנמצא במרחק של 500 מטרים מן הארמון.

כאשר שמע על פלישתו של שרון, הוא רתח מזעם. הוא הזעיק מייד את פיליפ חביב, המתווך האמריקאי, ותבע ממנו לגרש את שרון מן ה־ארמון. חביב אכן פעל, ושרון שוכנע לעזוב, מבלי לדבר עם איש.

ההמשך: שגריר ארצות־הברית בישראל, סם לואיס, העלה את ה־עניין במילים חריפות בשיחה עם מנחם בגין. בגין, כדרכו, הגן על שרון, וטען כי השר פעל בשליחות הממשלה.

האוייב משתגע. היתה זאת תקרית קטנה, לכאורה, אך היא תרמה לגיבוש התדמית הישראלית החדשה בעולם: תדמית של מדינה ברוטאלית, ברבארית, הפורצת לכל מקום, המתעלמת כליל מן הכללים והנימוסים המקובלים בין מדינות תרבותיות.

ההמשך בא השבוע בצורה יותר חמורה.

ביום הראשון השבוע אירע אחד מאותם מיקרים מוזרים, שהפכו שיגרה מאז פרצה מילחמת־הלבנון. לכל המיקרים האלה מכנה משו־תף: תמיד פותח האוייב באש, בצורה זדונית, למרות שמצבו ה־צבאי הוא נואש, ולמרות שיש לו כל העניין שבעולם לשמור על הפסקת־האש.

כאחוז טירוף, מקפיד האוייב לפ־תוח באש תמיד דווקא באותו רגע, שבו מעוניין אריאל שרון לפתוח בהתקפה על הקרקע. ואכן, דקות מעטות אחרי שהאוייב „הפר את הפסקת־האש״ פותח צה״ל בהתק־פה־רבתי, שתוכננה במשך ימים ארוכים מראש, וכובש את היעדים אשר נקבעו מראש על־ידי שרון.

כך עבר צה״ל את גביל־40־הקי־לומטרים האגדתי. כך נכנסו הסורים למילחמה. כך כבש צה״ל את כביש ביירות־דמשק. וכך כבש, השבוע, את צפון נמל־התעופה של ביירות, והתקדם לעבר מרכז העיר.

מי מאמין? הצרה היא שאין איש בר־דעת בעולם כולו המאמין לסיפורים אלה. הדיעה האחידה ב־עולם היא שמכונת־התעמולה היש־ראלית משקרת באופן שיטתי, וכ־

בכל המיקרים האלה צה״ל יזם, תיכנן וביצע את ההפרה.

בעלי־זיכרון יכלו לצטט את אריאל שרון עצמו, שהתפאר לא פעם כי בתפקידו כראש־מטה פיקוד־הצפון, לפני מילחמת ששת־הימים, יזם עשרות תקריות בגבול הסורי. בכולן טענה ישראל, בשעתו, כי הסורים פתחו באש.

הכתב הצבאי של הטלוויזיה, רון בן־ישי, הנמצא רוב הזמן בחזית ביירות, אמר השבוע, בערב־ראיי־

גות של יצחק ליבני, כי הודעות דובר־צה״ל הן שיקריות. לאחר מכן תיקן בן־ישי את דבריו. הנוסח המתוקן: שר־הביטחון כופה על דו־בר צה״ל לפרסם חצאי־אמיתות, הנשמעות כשקרים.

„המסר לא נקלט״. איש אחד לא השאיר שמץ של ספק בכך, כי הוא רואה בהידעות ישראל שקרים גסים. היה זה הנשיא רונלד רגן.

כאשר ביצע אריאל שרון השבוע את ההתקפה על דרום־מערב ביירות הגיב רגן פומבית בפסוק גס ובוטה: „סבלנותי פקעה!״

כך הדגיש בצורה שאינה משת־מעת לשתי פנים כי פעילות שרון בביירות שוב אינן מתואמות עם האמריקאים. בעיד שהאמריקאים נתנו הכשר מלא למילחמה מתחי־לתה ועד לשערי ביירות, הם רואים עתה בפעולות ישראל פגיעה גסה באינטרסים שלהם בעולם הערבי. דעת־הקהל העולמית, המתחילה ל־התייחס אל ישראל כאל מיפלצת נוספת־דם, משפיעה גם היא על הנשיא.

רונלד רגן היא אדם חביב. חבי־ביתי משגעת את יועציו, מפני שרגן משמיע דיברי־נועם גם בפגישות שבהן החליט מראש לומר דברים כדורבנות. „המסר שלו לא נקלט!״ נאנחו היועצים בייאוש אחרי פגי־שות רבות, שבהן הצליח רגן להס־תיר את המסר האמריקאי הבוטה מאחורי עשן של חביבות, עד כי בעלי־שיחו לא הבינו את העמדה האמריקאית. זהו טיבעו של רגן.

איגרת בעל־פה. הפעם דאגו היועצים שזה לא יקרה שוב. שר־החוץ, יצחק שמיר, זומן אל רגן. השר נמוך־הקומה עמד לפני הנשיא הגבוה כתלמיד נזוף לפני המנהל — תרתי משמע.

רגן שלף גליון־נייר, וקרא מן הכתב נזיפה חמורה ביותר, שבה האשים את ישראל בהפרת הפסקת־האש וסיכם את מעשיה במילים: „האלימות גואה!״ עוד לפני ש־שמיר יכיל היה להשיב לעניין, הוא

גורש פשוטו כמשמעו מנוכחות הנשיא, אחרי 20 דקות בלבד.

בדיפלומטיה הבינלאומית יש אקט דיפלומטי הקרוי „איגרת בעל־פה״. פירוש הדבר: המארח אינו מוסר לנציג המדינה הזרה איגרת, שאפ־שר להשיב עליה, אלא קורא ב־אוזניו בעל־פה מסר כתיב. הסיבה: המסר הוא כה חריף, עד כי אין למסור אותו בכתב.

פגישת רגן עם שמיר היתה אקט כזה. תגובת שמיר: „זאת היתה שיחה טובה.״

חביב החביב. האיש שעורר את זעם הנשיא על ישראל היה פיליפ חביב.

חביב הוא חביבו האישי של רו־נלד רגן. אין היא רק בן־חסותו של שר־החוץ החדש, ג׳ורג׳ שילץ, ש־העסיק אותו כיועץ רב־שכר בחב־רת־הענק בכטל, אלא גם ידיד אישי של רגן עצמו.

מעשיו של שרון, הפוגעים אישית בחביב ובשליחותו, העלו את חמתו של חביב השתקן. הוא העביר את דעתו לוושינגטון, ושם נקלט המסר.

אולם ממשלת־ישראל, הנתונה עתה בריצת־אמוק (כדברי לה־מונד: „המכונה הישראלית הש־תגעה...״) לא היתה מסוגלת עוד לעצור את עצמה. היא פעלה כ־אילו מנוי וגמור עימה לעורר בחילה גם בליבו של הידיד האחרון של ישראל בעולם.

על כן באה קריאתו של אלוף־פיקוד־הצפון, אמיר דרורי, למאות אלפי תושבי ביירות המערבית לנ־

טוש את העיר. הוא איים עליהם, למעשה, בהשמדה גמורה.

רק אדם חסר כל רגישות אנו־שית, כמו מנחם בגין או אריאל שרון — יכול להעלות על דעתו לפרסם אולטימטום כזה לציבור של מאות אלפים (ההערכות נעות בין רבע מיליון ו־800 אלף נפש), גב־רים, נשים וילדים, הנדרשים ל־השאיר מאחריהם את כל רכושם ולהיות פליטים חסרי־כל, ללא קו־רת־גג ומזון, תחת כיפת־השמיים,

מפני שבגין ושרון רוצים להרוג כמה אלפי חיילים ופקידים של אש״ף.

אחרי הודעה כזאת, כל הדיבורים על שיפור ההסברה הישראלית (ראה עמודים 30—31) נשמעים כ־הלצות של בית־קברות.

הצלחה מוחצת. כדי להכתיר את ההסברה בהצלחה מוחצת, הו־דיעה ממשלת־ישראל שאינה מרוצה מהחלטת מועצת־הביטחון, שהתכנ־סה באיפן בהול, ושהחליטה באח־דות־דיעים בלתי־רגילה לשגר מ־פקחי־או״ם כדי לדווח על הפסקת־האש בבירה הלבנינית.

התועמלן הראשי של בגין במיל־חמה זו, שימעון פרס, המתחזה כראש האופוזיציה, הדיע מייד ש־אסור לישראל לקבל דרישה זו. בכך הקדים אף את שרי הממשלה, הרוקדים לפי חלילות של שרון.

בעיני העולם התרבותי, החלטה של ממשלת־ישראל שלא לאפשר את פעילותם של מפקחי־או״ם ב־ביירות תהיה בעלת משמעות אחת ויחידה: הודאה של ישראל שהיא, והיא לבדה, מפירה את הפסקת־האש מדי יום, כדי „לכתוש״ את העיר על מאות אלפי תושביה, להרעיבה, להצמיאה ולהרוג בה.

אם אכן תתקבל החלטה כזאת, בניגוד לדעתה האחידה של מועצת־הביטחון, מוטב לה לממשלת־ישר־אל לקבל החלטה נוספת: להפסיק כל הסברה בחו״ל, לפטר את אלפי הישראלים העוסקים בה, ולהעביר את הכסף שייחסך ללב״י.

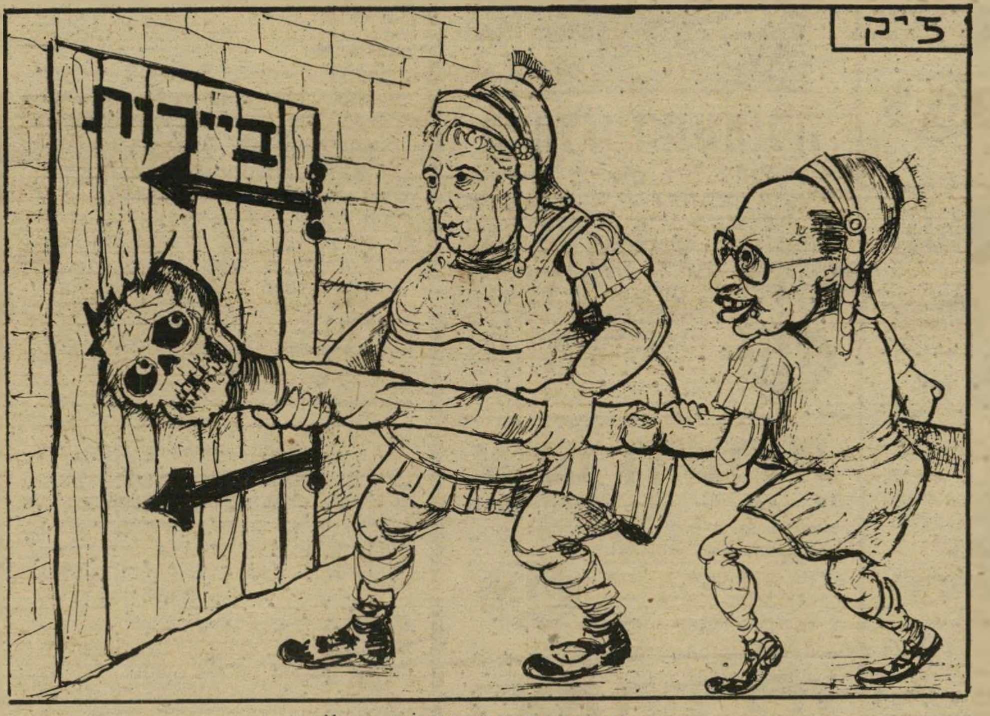

„מי זה דופק בדלת...״

במדינה

העם

היכן הנשיא

מרידור ציווה לגרש מאות אלפים, ורעיית הנשיא מספקת לו אליבי.

במילחמת־הלבנון, הנכנסת ה־שבוע לחודש השלישי שלה, נפלו קורבנות רבים. ההרוגים והפצועים שילמו בדמם. אך יש קורבנות מסוג אחר, שמתו מוות מוסרי בילבד.

אלה הם הפוליטיקאים, העיתו־נאים, האלופים והפרופסורים, ש־מיהרו להצדיק את מעשי־הממשלה, אף שבעומק ליבם הם רואים בהם שואה מדינית ומוסרית למדינת־ישראל.

לעומתם עומדים רבים וטובים — גם הם פוליטיקאים, עיתונאים, אל־פים, פרופסורים ואזרחים מכל שדרות־החיים, שהיה להם אומץ־הלב להתייצב נגד המילחמה ול־הפגין את הפטריוטיזם הישראלי שלהם בתנאים הקשים ביותר.

ויש, כמובן, הרבה־הרבה אזרחים שהעדיפו את הדרך השלישית: השתיקה.

הקורבן הרם ביותר. לנשיא־המדינה, יצחק נבון, היתה הברירה בין שלוש האפשרויות.

רבים, שזכרו את דיעותיו של נבון בטרם היה לנשיא, קיוו שיס־תייג פומבית מן המילחמה, ולוא בצורה עדינה ואלגנטית. אחרים, מציאותיים יותר, קיוו שיתעטף לפחות בשתיקה רועמת.

אולם יצחק נבון בחר בדרך אחרת. הוא הפך נושא־דברם של מנחם בגין ואריאל שרון בארץ ובעולם. הוא הפך אחד מקורבנות המילחמה.

אי־שפיות מוסרית. השבוע הצטרפה אליו אשתו.

כמה ימים לפני כן נודעה ברבים פרשה נוראה. ח״כ יאיר צבן גילה כי בפגישה עם המפקדים בלבנון אמר להם „השר הממונה על השי־קום בדרום־לבנון״, יעקוב מרידור, כי יש „לדחוף את הפליטים מיזר־חה״ — כלומר, לגרש מאות אלפי פליטים פלסטיניים, שמחנותיהם נהרסו באופן שיטתי אחרי שוך הקרבות, לעבר הקווים הסוריים.

בכך אישר מרידור את טענת אש״ף, כי 60 אלף מישפחות של פליטים (המונות מאות אלפי נפש) ריבצות עתה תחת כיפת־השמיים, בתנאים נוראים, סמוך לקווים ה־סוריים במיזרח הלבנון. מכיוון ש־מרידור כבר הוכיח בפרשות אחרות שהוא לוקה במה שקרוי בפי הפסי־כולוגים „אי־שפיות מוסרית״, אין תמיהה בהוראה זו.

התמיהה התעוררה כאשר קיימה השבוע אופירה נבון, רעיית־הנשיא, מסיבת־עיתונאים משותפת עם ה־איש הזה, ובכך נתנה גושפנקה נשיאותית לדבריו ולמעשיו. במסי־בה דובר בסיגנון מתקתק על היל־דים המיסכנים בלבנון — תוך העל־מת העובדה הנוראה כי רבבית רבות — ואולי יותר ממאה אלף — ילדים כאלה מתגוללים עתה תחת כיפת־השמיים, בתנאים הנוראים ביותר, בעיקבית הוראתו של מרידור.

יצחק ואופירה נבון אינם אנשים תמימים. יש להם שאיפות. יתכן כי שאיפותיהם השפיעו על התנה־גותם במילחמה זו, שהפכה מיבחן אישי לכל אדם בישראל.

היעד החדש - הפיכת החלק הבנוי בצפיפות של ביירות המערבית לסיר־לחץ עד למרד לבנוני נגד אש״ף. האמצעי: להרוויח זמן!

החידוש במערכת הכיזוב: מספרים שבשטחים אף פעם לא היה שקט כל־כך, בשעה שיש שם תקריות יום־יומיות ושפך־דם!

המלך חוסיין דחה ניסיון להפגישו עם אישיות ישראלית בלונדון - ומישרד־החוץ הישראלי חושש משינוי לרעה במדיניות מצריים!

לח״כ אימרי רון נרמז שמצפה לו מינוי בכיר במערך המילואים של צה״ל כדי שימשיך בתמיכה בשרון וישתק את שלום־עכשיו!

הפלונטר

הסבך המדיני החמור שאליו נקלעה ישראל בעיקבות כיתור ביירות נותן את אותותיו בשורה ארוכה של תחומים. עכשיו כבר ברור גם למנחם בגין ולאריאל שרון כי שורה ארוכה של מטרות, שהציבו לעצמם לקראת מילחמת הלבנון ובמהלכה, אי־אפשר יהיה להגשים. הבעייה שניצבת לפניהם עתה היא — כיצד „להתיר את הפלונטר״ בצורה כזאת שהם יוכלו לפחות להציג את המילחמה כהישג. בממשלה ובחוגים ביטחוניים רווחות הערכות ותוכניות, שלעתים הן סותרות זו את זו.

● לחסל את אש״ף ויהי־מה!

בעוד שהתוכניות הטקטיות להשגת מטרה זו משתנות, דבקים עדיין מנחם בגין ואריאל שרון במטרה האסטרטגית — חיסול אש״ף כישות צבאית ומדינית. על־ידי השמדה פיסית של מנהיגיו וכוחותיו בביירות המערבית הנצורה. השבוע ערך שרון נסיון מוגבל לפרוץ לביירות המערבית, שנועד בעיקרו להשיג שתי מטרות: לבדוק את תגובתם המע־שית של האמריקאים, אשר הזהירו את ישראל מפני פריצה לביירות, ולנסות דרך חדשה למאבק נגד אש״ף. התגובה האמריקאית החריפה תרתיע את ישראל מפני נסיון נוסף של פריצה.

הדרך החדשה שינסה שרון: הפיכת חלקה הבנוי בצפיפות של ביירות המערבית לסיר־לחץ, על־ידי הרעבת האוכלוסיה, הרס והרג שיטתיים, שהלבנונים הנצורים יתמרדו נגד אש״ף בעצמם, או שחילוקי־הדיעות בין הפלגים השונים של אש״ף יגרמו למילחמת הכל בכל.

● להרוויח זמן על־ידי עיכוב המו״מ המדיני

לצורך השגת מטרה זו זקוקה ישראל לזמן. תוכנית חדשה זו הופכת־על־פיהן את כל ההערכות הקודמות על פיהן „אוזל החול בשעון הזמן,״ וישראל מעוניינת בהסדר מהיר. ישראל לא מעוניינת כלל בהסדר, אשר יביא לפינוי מסודר של אש״ף מביירות. היא זקוקה לשבוע או לשבועיים נוספים של הפצצות מרוכזות והתשת האוכלוסיה הנצורה במערב ביירות, תוך החלשת כוחו הלוחם של אש״ף.

הרושם בחוגים ביטחוניים הוא, שתוכנית חדשה זאת היא יותר פרי הנסיבות הקיימות, מאשר תוצאה של תיכנון מוקדם. והם דוחים גירסות המופצות על־ידי מקורבי שר־הביטחון כאילו „אש״ף משחק לידי ישראל,״ כאשר הוא דוחה את ההצעות הישרא־ליות לפינוי כוחותיו מביירות המערבית.

● אין סיכוי לממשלה לבנונית בחסות ישראל

למעשה, כבר איבדו אריאל שרון ומנחם בגין את תיקוותם להקים ממשלה שתהיה נוחה לישראל. תחת לחץ ישראלי הודיע, אמנם, כמיל שמעון על תמיכתו במועמדותו של בשיר ג׳מייל לנשיאות. אך גם לג׳מייל ברור, כי אם ייבחר בחסות הכידונים הישראליים, לא יחזיק מעמד בשילטון אחרי שתיסוג ישראל מביירות.

תיקוותו של ג׳מייל לזכות בנשיאות אחרי הנסיגה הישראלית מותנית בכך, שיציג עכשיו עמדה עויינת יותר כלפי ישראל. בכל מיקרה, אין שחר להצהרותיו של בגין על „שלום קרוב״ בין ישראל ולבנון.

● חוסיין דחה ניסיון לפגישה

לאחרונה נעשו נסיונות לפעול על סמך ההנחה שירדן, סוריה ומצרים מעוניינות למעשה בחיסולו של אש״ף, וישראל משרתת בלבנון גם את מטרותיהן. הנסיון הרציני ביותר היה להפגיש בין המלך הירדני חוסיין ובין אישיות ישראלית, כאשר המלך שהה בלונדון. חוסיין דחה את ההצעה לפגישה על הסף. במקביל, מתגברים במצריים הקולות הזועמים נגד מעשיה של ממשלת ישראל בלבנון, ובחוגים מדיניים בישראל חוששים שהממשלה במצריים לא תוכל להתעלם עוד זמן רב מעוצמתם של קולות אלה.

● החמרה ביחסי־חוץ

יוזמות של שר־החוץ, יצחק שמיר, לאגוף את העויינות המתגברת באירופה המערבית כלפי ישראל על־ידי השגת תמיכה אפריקאית, נכשלו. איש אינו נותן אמון בתירוצים שניתנו לדחיית ביקורו של בגין בזאיר. שורה של ניסיונות להפגיש אישים ישראליים עם מנהיגים אפריקאיים נתקלו בקיר אטים. רוב הבקשות לפגישה נידחו על הסף, ובפגישות שהתקיימו ספגו הישראליים קיתונות של צוננין מעמיתיהם האפריקאיים.

● דאגה מן הפיגועים באירופה ומן האנטישמיות

למרות קור־הרוח המופגן כלפי חוץ, יש דאגה רבה בין כמה שרים בממשלה מהתגב־רות הטירור האנטי־ישראלי במערב אירופה. טירור זה עלול להביא לקרע חמור בין ישראל ובין היהדות האורתודוכסית במערב. כמה מהרבנים החשובים ביותר באירופה המערבית מאשימים את ממשלת ישראל בהתגברות האנטישמיות למימדים שלא היו כמותם.

● השרים לא יודעים כמעט דבר

ממשלת ישראל חדלה, למעשה, לתפקד כגוף המנהל את המילחמה ואת מדיניות־החוץ הישראלית. מרבית השרים יודעים על התפתחויות חשובות ועל עמדות חדשות של בגין ושרון רק אחרי שבאו לידי ביטוי, או אחרי שהתפרסמו בעיתונות, ביוזמתם של מקורבי שרון ובגין.

למעשה, מתקבלות כל ההחלטות החשובות על־ידי ראש־הממשלה ושר־הביטחון.

● מערכת הכיזוב נמשכת

מערכה זו, המכוונת בעיקרה להשפיע על דעת־הקהל הישראלית על־ידי אספקה שו־טפת של דיסאינפורמציה נמשכת. החידוש האחרון: עיתונאים ממקורבי שרון התחילו לתאר את עמדתו כאילו הוא הדוחף העיקרי למציאת פיתרון מדיני לבעיית לוחמי אש״ף הנצורים בביירות, וכאילו עמדותיו ביחס לפלסטינים וביחס לפיתרון המדיני בגדה המע־רבית וברצועת־עזה הן „מתונות יחסית.״ לכל אלה אין שחר. שרון מנסה רק להכין לעצמו דרך נסיגה, למיקרה שהפיתרון הצבאי, שהוא ממשיך לדגול בו, ייכשל. במיסגרת מערכת זו גם טוענים כי „מעולם לא היה שקט כל כך בשטחים המוחזקים,״ בעוד שהאמת היא, שיש שם תקריות יום־יומיות המלוות מדי פעם גם בשפך־דם.

● מאמצים להשיג תמיכת המערך

מנחם בגין ואריאל שרון עושים מאמצים רבים להשיג את תמיכת המערך, לפחות בשתיקה, אם לא בתמיכה פעילה. בניגוד לרושם הנוצר באמצעי־התיקשורת, הדיונים המשותפים עם המערך, במיסגרת ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, הם ידידותיים למדי. שרון, בגין, רבין ופרס פונים אלה אל אלה בשמותיהם הפרטיים, וההדלפות המכוונות להציג רושם הפוך הם מעשה ידי היונים במערך.

אחד היעדים החשובים ביותר שמבקשים בגין ושרון להשיג בדרך זו, הוא השתקת פעולתה של תנועת שלום־עכשיו. לפי הערכתם, הלחץ האמריקאי והאירופי על ישראל ייגבר ככל שיתברר למדינאים שם, כי ממשלת הליכוד נעדרת תמיכה ציבורית רחבה. העובדה שאין הפגנות ציבוריות רחבות היקף נגד הממשלה, מקילה על בגין ושרון להמשיך במצור על ביירות.

המאבק נגד כל פעילות הפגנתית גדולה נגד המילחמה אינו מתרכז רק במיפלגת העבודה, אלא מתפשט גם למפ״ם. לח״כ אימרי רון נרמז כי אחרי המילחמה הוא יקבל מינוי חירום בכיר בצה״ל, כדי להבטיח את המשך השתתפותו במאבק לצד מדיניותו של אריאל שרון, וכדי שישפיע על פעילי הקיבוץ הארצי בתנועת שלום־עכשיו, שזו תמתן את פעולותיה.

שלמה פרנקל

ערב הקרב בילתה גילה רזין ליד המחסומים בדרום ביירות ובמרכזה ומדווחת על הזעם של האוכלוסיה:

המחסום

דרכונים שתי נשים בהריון מתחננות לפני חייל צה"ל במחסום המוסיאון, שיתן להן לחזור לקחת את שניים מילדיהן, שהשאירו בבית במערב־ביירות. בערבות לכך שיחזרו למיזרח ביירות, הן הציעו להשאיר בידיו תעודותיהן.

"אני עצבני," אומר יונתן, חייל בסדיר, במחסום דרומית לנמל־התעופה של ביירות.

לא קרה שם כלום. רק השיעמום בארץ הזרה מפריעה לחייל הצעיר, שעלה מ־אנגליה ערב גיוסו לצה"ל.

השעה היתה 7 בערב. צה"ל אסר מעבר משם לכיוון ביירות. „בשעות היום ירו בכביש העולה לעאליי בשני כלי־רכב אזרחיים. לכן מסוכן יותר לעבור פה בלילה," הסביר החייל הצעיר. „רק מחר בבוקר, ייצא סיור ראשון בדרך העולה לביירות, ואחריו נרשה לאזרחים לנוע בכביש."

למחסום הגיעו אחרי שעת־הנעילה עש־רות מכוניות, ובהן אזרחים לבנוניים ה־רגילים בשעה כזו לחזור לבתיהם. אך חיילי צה"ל הם ממושמעים, והם אסרו מעבר באופן כמעט מוחלט.

למכוניות. שהובילו דיפלומטים אמריק־איים, ששבו משיחות בישראל לכיוון מערב ביירות, ניתן היתר־מעבר. לאחרים לא.

יונתן התקשה להניח לי. הוא התעקש להשמיע לי כל מה שהציק לו. הציע לי לראיין אותו. חשוב לו, שדרך כלי־התיק־שורת יידע הציבור, ולא יטעה, כי גולני פעל באיזור מסויים בלבנון. הוא היה מצוברח מכך שראה באחד העיתונים תמונה של חיילים השומרים על קבוצת שבויים.

„נלחמנו שם קשה. זה היה מיבצע מוצ־לח, מלווה בסכנת־חיים, ובסוף כתבו תחת התמונה, המראה את החיילים מ־היחידה שלי, שאלה הם הצנחנים." הסבר־תי לו שאני לא יכולה לשנות את מה שנעשה כבר, ויונתן נראה מאוכזב.

חייל אחר, רונן שמו, ביקש שאמסור ד"ש למישפחתו. כשעשיתי כבקשתו, ב־יום הראשון השבוע, סיפרה לי אמו ה־נרגשת כי זה עתה הודיעו לה שרונן נפצע בקרבות היום ליד נמל־התעופה.

בשעה 9 הודיעו ברדיו שמטוסים ו־ארטילריה התחילו להפגיז את השכונות הדרומיות בביירות, קרוב למקום שבו עמדתי. אני לא שמעתי עדיין כלום. רק ממעל ראיתי עשר פיצצות־תאורה. כעבור רבע שעה החלה ההפגזה המובטחת. כל האיזור רעש, אך החיילים התהלכו ב־מקום כאילו לא קורה סביב מאומה.

אמרתי שחבל שאני לא נמצאת ברגע זה על גג מלון אלכסנדר, כדי לצלם מ־הגובה את ההפגזה בלילה מואר, והחיי־לים במחסום הרגיעו אותי. „לא נורא, אם ישיבו אש ממערב ביירות, יכול להיות שנהיה אנחנו בטווח־אש."

לא נרגעתי. שאלתי אם כדאי להזיז את המכונית למקום מוגן יותר והם השיבו שהמקום הבטוח ביותר הוא לידם.

ההפגזה נמשכה. בבתים הסמוכים ל־מחסום לא כיבו את האורות. אזרחי לבנון המשיכו בשיגרת־חייהם.

בשעה 10 הודיע דובר צה"ל שההפגזה פסקה, וכל מטוסינו חזרו הביתה בשלום. אני המשכתי לשמוע אותם עוד כרבע שעה בשמי ביירות, ממשיכים להטיל עוד פצצות.

חלק מהחיילים פרשו לשקי־השינה ו־ניסו להירדם. רק שניים מהם נותרו יוש־בים במישמרת במחסום. אחד מהם היה יונתן. הוא עדיין לא ויתר על עניין ה־ראיון. שאלתי מה מרגיז אותו עכשיו. יונתן הסביר: „אני שונא את התפקיד שלי פה במחסום. לא לשם כך התגייסתי לצה"ל. אני לא מסוגל להתמודד עם

בריחה החוצה זוג צעיר ממערב־ביירות עובר במחסום המוסיאון לכיוון מיזרח ביירות. האב לקח איתו מכשיר טלוויזיה ווידיאו, האם לקחה את תינוקה, שקית חיתולים ואלבום תמונות. לאן? עדיין לא החליטו.

ליד המוסיאון אחד מבין שלושת המחסומים בביירות, הנחשב למעבר הבטוח ביותר. הכביש מתעקל בקטע שבין המחסום של הפלסטינים והמחסום הישראלי, ולכן יש סיכוי שכדורי־הצלפים לא יפגעו בעוברים.

הבעה ילד לבנוני מנסה לשכנע חייל צה"ל במחסום המו־סיאון, שיתן לו לחזור ברגל לביתו.

חבר־הפרלמנט קובע: „בשיר ג׳מייל יפול אם צה״ל לא ייצא!״

המתחרה של בשיר

ז׳אן עזיז (60), נוצרי המכהן מזה 20 שנה כחבר הפרלמנט הלבנוני, גר בג׳זין. הוא חייך כשראה לפניו אשה ישראלית, וציין שהוא רווק, ואולי אשה ישראלית תמצא־חן בעיניו והוא יהיה מוכן להציע לה נישואין.

עזיז שפע חיוכים בשעת־בוקר, כשהוא עדיין לבוש בחלוק עם עיטורי זהב. את חוסר־התעסוקה שלו הסביר בכך שישראל בחרה לכרות ברית עם מתחרהו, באשיר ג׳מייל, בשלב שהוא היה חמישה צעדים מארמון הנשיאות.

אמר עזיז: היום נוצרה הזדמנות היסטורית לישראל להביא לסיום את בעיית העם הפלסטיני. עכשיו הזמן להשיג הכרה הדדית. אש״ף הוא נציג העם הפלסטיני, ואי־אפשר להתעלם מזכויותיו ושאיפותיו של עם. הקלפים בידי ישראל. אתם בחרתם בעיתוי, כשנכנסתם ללבנון, והרסתם את מחנות־הפליטים. עכשיו השארתם עם ללא בית, ולכן עליכם מוטלת האחריות לפעול, זה גם על מצפונכם.

אבל שר־החוץ שלכם, יצחק שמיר, ממהר לנסוע לוושינגטון, כדי לחזק שם ברגים שלטענתו השתחררו. הוא ממהר להזהיר את המימשל האמריקאי שלא ידברו עם אש״ף.

מה יש, הישראלים באמת מאמינים שאנשי הפידאיון (אין הוא מכנה אותם „מחבלים״) יזרקו אתכם לים? אתם מאמינים גם שאפשר להסתיר פיל מאחורי אצבע? האם אלה ההצהרות שהובילו אתכם להאמין שבכוח צבאי תצליחו להשמיד את אש״ף?

אל תשמידו את ביירות, כי את העם הפלסטיני לא תצליחו להשמיד. היזהרו מטעויות שעשו אחרים בהיסטוריה. אם תכנסו למערב ביירות, תשיגו רק את שינאת הערבים וחוסר־האהדה של העולם כולו.

הסתבכנו איתכם. כל עוד היו כאן הסורים והפלסטינים, האמנו שנצליח להסתדר איתם. כולנו ערבים. אבל איתכם, היהודים, המצב שונה. מי יודע כמה זמן יקח עד שתצאו מכאן?

פיתרון בעיית לבנון אינו יכול לבוא בניפרד מפיתרון הבעיה בכל המיזרח־התיכון. אבל אם בעיית־לבנון ניתנת עכשיו לפיתרון זמני, הרי שבעיית הפלסטינים יכולה עכשיו להיפתר באופן ממשי — בגדה. תנו לאמריקאים לדבר עם אש״ף, כשידכם על העליונה.

לגבי לבנון יש לכם טעות, אם אתם חושבים שתוכלו לכפות עלינו נשיא בכוח. בחרתם בו כבעל־ברית. אתם עוזרים לו, אולי בצדק. הוא אדם חזק, היודע מהם צרכיה של לבנון. הוא יוכל לשלוט בלבנון רק כדיקטאטור, אבל אזרחי לבנון לא ישכחו לו לעולם שהוא כרת ברית עם האוייב לפני 10 שנים.

אני מאמין שעכשיו בשיר לא רק יקרא לכם לעזוב את לבנון, אלא גם יפעל כדי להוציא אתכם מפה. מעמדו יתחזק רק כשישראל תצא מפה. אבל אם ישראל תכתיב לעם הלבנוני במי עליו לבחור כנשיא, אז ביום שתצאו מכאן העם יוריד אותו בכוח מכיסאו. הוא ישלוט כאן רק כל עוד הוא יושב על הכידונים שלכם.

אוכלוסיה אזרחית. אבל אם אני כבר פה, אז קורה שאני מחייך אליהם. למשל, בבוקר עברה מכונית עמוסה במישפחה, והיתה ביניהם גם ילדה קטנה עם עיניים גדולות. חייכתי אליה, אפילו שחקתי לרגע בבובה שהיא החזיקה ביד. תתארי לעצמך איזה אסון קרה. המפקד שלי פקד עלי להתייחס אל האוכלוסיה בקשיחות. הוא הסביר לנו שרק כך ילמד העם בלבנון שצה״ל הוא צבא חזק!״

החייל שישב לידו אישר את הדברים. גם הוא מיואש מזה, ומהעובדה שהוא מוצב פה כדי לטפל במכוניות אזרחיות העוברות בדרך.

„שהסיפור ייגמר״

עוד רעש בודד של פגז מכיוון ביירות, ויונתן מגיב: „יאללה, אני חייל! לימדו אותי להילחם! אני מחכה שיתנו כבר את ההוראה להיכנס לעיר, ושהסיפור ייגמר!״

שאלתי בשקט אם הוא לא פוחד לצאת שוב למשימה מסוכנת. יונתן השיב בהחלטיות: „אני יודע שיהיו הרבה נפגעים, שחברי יכולים להיפגע ואולי גם אני, אבל אני רוצה כבר לצאת לשם.״

מכיוון דרום התקרבה מכונית באורות גבוהים. יונתן ניתר מכיסאו ופקד על חברו לחפות עליו מאחור. המכונית נעצרה כמאה מטר לפני המחסום, כיבתה אורות ונעלמה בחשיכה. יונתן וחברו חזרו לכיסאותיהם. בחושך, כשלא רואים ולא שומעים, זה סימן שאין כלום, כנראה.

כעבור כחצי שעה התקרב נהג המכונית לכיוון המחסום, כשהוא אוחז פנס בידו. יונתן וחברו קפצו למיבנה. יונתן ראשון, תת־מיקלע דרוך בידו, וחברו מאחור. יונתן פקד על האיש בחשיכה לעצור במרחק מה ממנו ולהזדהות. יונתן דיבר באנגלית ובעברית לסירוגין. האיש המשיך להתקדם.

האמת היא שנישקו של יונתן היה כל אותה העת תפוס. בזמן שהוא דיבר הוא גם ניסה נואשות לתקן את התקלה בנישקו. האיש התקרב עד למחסום, עד שעצר סמוך ליונתן.

הוא הסביר בערבית שהוא גר קילומטר אחד מהמחסום, ורוצה ללכת הביתה. שהוא מוכן לעבור ברגל, אם לא מרשים לו לעבור עם רכבו.

שני החיילים לא הבינו מה שאמר, כי אחד מהם ידע רק עברית, השני ידע גם אנגלית. יונתן המשיך להסביר ללבנוני באנגלית שאין מעבר, והצעיר המקומי ענה לו בערבית שאותו זה לא מעניין. הלבנוני ניסה להתווכח ולערער על הוראת המפקד הישראלי, שאותה ממלא יונתן, שהרי זוהי ארצו וכאן ביתו, ולא מעניינת אותו הוראה של שום מפקד ישראלי.

הלבנוני איבד את שלוות־רוחו. יונתן, לעומתו, ניסה להסביר בנימוס שיהיה עליו להמתין עד הבוקר. הלבנוני קפץ אגרופיו, סבב לאחור וצעק בקול לעבר יונתן: „תגיד למפקד שלך שהוא אי־דיוט!״

להדוף את כולם

במעבר המוזיאון, במחסום שבין שני חלקי ביירות, חייהם של חיילי צה״ל אינם נוחים יותר. להיפך. עליהם להתמודד עם אוכלוסיה בעייתית פי כמה. ההבדל הוא רק בכך שתפקידם מצומצם לכמה שעות בבוקר, כי ברגע שמתחילות ההפגזות של המטוסים — המחסום ננעל מעצמו. אין בא ואין יוצא. בלילה המחסום סגור לחלוטין.

שולי, חייל צעיר בעל תת־מיקלע כבד על כתפו, ועוד אביזרים שונים ומשונים תלויים בחגורות סביב גופו, שמח לציין באוזניי את סיפוריהם השונים של האזרחים, שהגיעו למחסום מאז הבוקר. הוא כבר התרגל לסיפורי־הנפש האלה, והם לא מרגשים אותו, כי לו נראית פעולת המצור על ביירות המערבית חשובה יותר.

„אין ברירה, אזרחים חייבים לצאת מבתיהם, להשאיר מאחוריהם את רכושם כדי לא להיפגע מההפגזות. ככל שיברחו יותר אזרחים לכיוון מיזרח, יסתיים המצור מהר יותר,״ הוא אומר.

הבעיה שלו ושל חבריו היא שהכביש אינו הומה רק באזרחים הבורחים לכיוון מיזרח־ביירות, אלא שבצד המחסום עומדים עשרות לבנונים, שעזבו את בתיהם במערב, והרוצים עכשיו לחזור לשם.

חברו של שולי מוצא עצמו מקשיב לתחינותיהם, עד לרגע שהוא מחליט להדוף בכוח את כולם לאחור. הוא נראה כבר תשוש ומיואש. בחור לבנוני, בבגדים אזרחים, עוזר לו לדבר אל האזרחים שאינם יודעים אנגלית, ומתרגם את הוראות האיסור לשפה הערבית. כשיש צורך להדוף את האוכלוסיה לאחור, עושה זאת הבחור הלבנוני ביתר תקיפות, ממש בצעקות ודוחף בכוח את האנשים.

אשה בהריון, שכבר המתינה שם כמה שעות, אוזרת אומץ ונגשת לחייל הישראלי. היא מנסה להסביר לו בבכי שהיא ברחה אתמול מביתה במערב, בשעת ההפגזה, אבל כשהיתה מבוהלת ומבולבלת היא השאירה שם שנים מילדיה הצעירים. היא בוכה ומתחננת לפני החייל הישראלי שיאפשר לה להיכנס, כדי לקחת את שני ילדיה והיא מבטיחה שתחזור מייד. הבחור הלבנוני מתרגם את דבריה לחייל הישראלי.

נוצרת בעיה, הוא מתקשה למנוע ממנה מעבר. מצד שני, הוא חושש מתגובת שאר האנשים מסביב, הרוצים, בדיוק כמוהו, כל אחד בגלל הסיבות הפרטיות שלו, לחזור לביתם.

לבסוף הוא מוותר ונותן לה לעבור. היא ממהרת לצעוד לכיוון מערב. נעצרת, חוזרת, ומסבירה לחייל הישראלי שהיא פוחדת לעבור במחסום של הפלסטינים. החייל הישראלי עונה שאין לו אפשרות לעזור לה. היא נושמת עמוק ורצה לכיוון מערב.

באוויר נשמעות כמה יריות. האזרחים בכביש נצמדים לקירות הבניינים. אבל כעבור רגע החיים חוזרים שם למסלולם. שוב אדישות מוחלטת למתרחש מסביב ולסיכון. גם החייל על הנגמ״ש בעיקול הכביש יושב לו למעלה וקורא בספר.

„תפסיקו להפגיז!״

מעט עיתונאים, שקיבלו מצה״ל היתר לראיין אנשים הבורחים לכיוון מיזרח, עוצרים את האזרחים ושואלים על המתרחש במערב. השאלה החוזרת על עצמה היא „למה אתם בורחים? למה חיכיתם חודש ימים, ורק עכשיו החלטתם לעזוב?״ התשובות חוזרות על עצמן: „אלוהים ישמור עלינו. קשה לעזוב את הבית. לא יודעים מה יהיה גורל הרכוש שנשאיר מאחורינו.״

התשובות שאינן נעימות לאוזן הן: „תפסיקו להפגיז! הנפגעים היחידים הם אנחנו, האזרחים!״

שני בני־זוג — שניהם ילידי אנגליה וחיים כבר מזה 20 שנה במערב ביירות — תקיפים יותר בדרישתם להפסקת ההפגזות. הם מספרים שאין במערב ביירות יותר מאלפיים חיילים פלסטינים. שניים מהם, למשל, יורים מפיתחו של בניין רב־קומות, ונעלמים משם. מאוחר יותר מפגיזים מטוסים ישראליים את האיזור שבו גרים רק אזרחים, ואין בו חיילים פלסטיניים. הנפגעים היחידים הם האזרחים.

„אם תמשיכו להפגיז, תעוררו עליכם את חמתם של האזרחים ושינאת העולם כולו!״ אומרים השניים, „עליכם להפסיק!״ הם נפרדים מאיתנו בדיברי־תודה על שאיפשרנו להם להעביר מסר זה. שהם יכולים. אולי, לתרום להצלת חייהם של אזרחים, שנשארו במערב ביירות.

אנשים נוספים, המתבקשים להביע דעתם ולתת אינפורמציה על המצור, אינם מרחיבים בדיבור. הם אומרים שהסיבה היחידה שבגללה הם בורחים, היא ההפגזות. „אני בורחת בגלל המטוסים,״ מציינת אשה, האוחזת תינוקת בזרועותיה.

כשמצלמים את הפגזת המטוסים מגג מלון אלכסנדר בביירות המיזרחית, אין רואים את האזרחים, אלא רק את פיטריות העשן העולות. מראה החוזר על עצמו כמה פעמים ביום, והנראה כמו הצגה.

בין לבין — שותים משקה, משוחחים ומחכים. ברדיו משדרים: שקט בביירות.

מבט מסוים. נהג לבנוני חש חוסר־נוחות וגם השפלה כשחייל צה״ל, זר, מפקח על המעבר בארצו.

תשקיף

299

מיספר ההרוגים של צה"ל במילחמת הלבנון, על־פי המניין הרישמי, הגיע ביום השני השבוע ל־299.
נוסף על כך יש יותר מעשרה נעדרים ו־1700 פצועים, שחלקם כבר שוחררו מבתי־החולים. דובר צה"ל אינו מוסר מזה כמה שבועות הודעות רישמיות על מניינים מעודכנים של מיספר ההרוגים הכולל, אך מדיניותו היא למסור את המיספר לכל עיתונאי הדורש זאת.

כעס על בגין

הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן ושר־הביטחון, אריאל שרון, זועמים על החלטתו של מנחם בגין לשחרר את אלוף־מישנה אלי גבע משרותו בצה"ל, בעיצומה של המלחמה בלבנון.
תוכניתם היתה להשאיר את גבע בצה"ל, כדי למנוע את פירסום המיקרה בתקופת המלחמה, ולשחררו רק אחרי המילחמה, כאשר הפירסום שוב לא יוכל להשפיע. בחוגים ביטחוניים סבורים שבגין החליט לשחרר את גבע, ולהביא לפירסום המיקרה, כדי לנגח את המערך, אשר „החינוך שלו" הביא להחלטת גבע.

אחרי הבחירות - „מישטר יציב"?

בין חוגים שונים במערך ובליכוד נערכים לאחרונה גישושים להקמת מה שהם מכנים „מישטר יציב" אחרי המילחמה.
על־פי תוכנית זאת ידאג המערך להיפרד ממפ"ם ומן הח"כים היוניים שלו, ואילו הליכוד ייפרד משותפיו הדתיים ומן התחייה, ושתי המיפלגות הגדולות יקימו ממשלה ללא כל שותפים, שבבסיסה יהיה ההסכמה שבשום פנים אין להידבר עם אש"ף.

חיילים יכתבו ספר

קבוצת חיילים ששירתו בחזית המיזרחית במילחמת־הלבנון עומדים לכתוב ספר על מהלך הלחימה בחזית זו, שכללה התנגשויות עם הצבא הסורי. בספר ייכללו צילומים אותנטיים, שצולמו על־ידי לוחמים במהלך הקרבות.

דובר המערך - דובר צה"ל

דובר סיעת המערך, ישראל („רוליק") פלג, עושה עתה את שירות־המילואים שלו כקצין־מלווה ביחידת דובר צה"ל בלבנון, ומסביר לעיתונאים זרים את המדיניות של ממשלת הליכוד.

יעקובי יצא לחופשי

ח"כ המערך, גד יעקובי, קיבל לאחרונה החלטה שלא להיות עוד „איש של" מנהיג זה או אחר במיפלגת העבודה, ולהריץ את עצמו.
כדי להפגין את עצמאותו החדשה מרבה יעקובי לאחרונה לפרסם מאמרים בעיתונות היומית. הקו החדש שלו מכונה במיפלגת העבודה „יוניות אקטיביסטית".

הלובי של שרון

שר־הביטחון, אריק שרון, התחיל לפעול להגדלת מיספר תומכיו בתנועת־החרות.
הוא מכנס לפגישות מצומצמות ח"כים זוטרים וראשי סניפים, ומסביר להם על גבי מפה מה הוא מתכוון לעשות בלבנון, ומה היו הישגי צה"ל במילחמה.

גנגר - יועץ־על

אריה גנגר, עוזרו המיוחד של השר יעקב מרידור, הפך למעשה היועץ הכלכלי של מישרדי־הממשלה השונים.
מישרדים המתלבטים במימון תוכניות־פיתוח פונות למישרד־הכלכלה, וגנגר הוא המטפל בכך.

נהרגו סובייטים?

על־פי ידיעות שהפיצו בלבנון כמה מראשי הפלאנגות של בשיר ג'מייל, נהרגו כמה עשרות עיתונאים ומומחים סובייטיים ליד שרידי ה„פנטום" הישראלי, שהופל על־ידי הסורים. שרידי ה„פנטום" הופצצו על־ידי מטוסי חיל־האוויר הישראלי, ואנשי הפלאנגות טוענים שבאותה שעה שהו הסובייטים ליד שרידי המטוס.

הקרב על הפנסיה

המהלך הבא של הקואליציה נגד ההסתדרות יהיה נסיון להעביר בכנסת חוק־פנסיה ממלכתי. בשלב הראשון נאספים נתונים, שיוכיחו שבקרנות ההסתדרותיות הקיימות שורר ביזבוז רב וחוסר־תיכנון רציני.

עונשים כבדים בצה"ל

מצב־החירום השורר בצבא גורם אותותיו גם בעונשי־המאסר שפוסקים בתי־הדין הצבאיים. כך, למשל, חיילים שנתפסו בעישון סיגריות־חשיש נשפטו לתקופות מאסר של שנה ויותר. נפקדים על רקע מישפחתי־אישי שתקופת נפקדותם החלה לפני המילחמה, נשפטו לתקופות מאסר העולות על שנה.

עוד תקנים לתיירות

מישרד־האוצר אישר הגדלת מצבת כוח־האדם במישרד־התיירות. האישור הוא ל־24 תקנים נוספים.
כך, למעשה, הבטיח יורם ארידור לעצמו שהליברלים בוועדת־הכספים יתמכו בחוקי האינפלציה שלו.

חתונת־פאר לשריר

זעם רב שורר במיפלגה הליברלית בגלל חתונת־פאר ל־2500 מוזמנים, שעורך שר־התיירות אברהם שריר לבתו. החתונה תערך ביום השלישי הבא במלון „המלך־דויד" בירושלים.
הליברלים מתמרמרים על עריכת חתונתה של בת־השר במלון, ועל היקפה מנקר־העיניים בזמן מילחמה.

קרע לניר - רבין

העיתונאית ניבה לניר־פלבסקי, שהיתה עד לאחרונה מן המקורבים ליצחק רבין, ושבעלה היה ממייסדי „חוג אורים" שתמך בו, נטשה את מחנה רבין.
הסיבה לקרע: קירבתו הרבה של רבין לשר־הביטחון אריאל שרון, שלא מצאה חן בעיני לניר, שהיתה בעבר יונה.

יום הולדת במיליון

דוברי מלון „פלאזה" בירושלים, שממטבחו הוזמן הכיבוד להילולת יום־ההולדת ה־69 של מנחם בגין, מסרבים לגלות כמה שולם להם.
ההערכה היא, כי המזון היקר שסופק למסיבה והובל למעונו של ראש הממשלה במכוניות סגורות, עלה לפחות מיליון לירות.

לפיד - בחזרה ל„מעריב"?

מנכ"ל רשות־השידור, יוסף („טומי") לפיד, מגשש לאחרונה אצל עורכי מעריב, בדבר האפשרות לחזור בקרוב לעבודה בצהרון.
לפיד מעריך כי אין לו סיכוי רב להצליח בקרב שהוא מנהל נגד הדחתו אחרי המילחמה, מכיוון שלא מילא במלואן אחרי ציפיות הליכוד.

„מעריב" לא נמכר

לפי ידיעות שנפוצו בארצות־הברית, סירב איל־העיתונות האוסטראלי רופרט מורדוך להצעה לקנות את היומון הישראלי „מעריב".
יועצו המישפטי והעיסקי של מורדוך הוא הווארד סקודרון, מי שהיה, עד לפני זמן קצר, יו"ר ועידת־הנשיאים של הארגונים היהודיים המרכזיים בארצות־הברית, והוא הסביר שמורדוך אינו רוצה לקנות עיתון היוצא לאור בשפה שהוא איננו מבין.

שבועון הליכוד יימכר?

בתנועת החרות נפוצו השבוע שמועות כאילו עומד שבועון־הליכוד „יומן השבוע" להימכר. הפסדיו של השבועון נאמדים בשני מיליון לירות בשבוע, והמועמדים לקנייה הם המקונאי חיים שיף, המקורב לאריאל שרון, קבלן ידוע, המקורב לקבוצת לוי־ארידור, ותעשיין.
בליכוד מאשימים את רוני מילוא בכישלונו של השבועון, אך מטיחים האשמות גם בעורך החדש, מאיר עוזיאל, שלא הצליח לשפר את ביטאון הליכוד.

התארגנות סביב ארידור

קבוצה של פעילים, המגדירים את עצמם כ„אינטלקטואלים של חרות", התגבשה סביב שר־האוצר יורם ארידור. בשלב הראשון מתכוונים חברי הקבוצה לארגן תומכים לבחירת ארידור לתפקיד יושב־ראש מזכירות־התנועה בפעם נוספת.

קרמר נגד גריפל

סגן־ראש־עיריית תל־אביב יגאל גריפל, מאבד את תמיכת חברי־חרות במרחב תל־אביב, לטובת יריבו אריה קרמר.
קבוצת קרמר, הנהנות מגיבוי של יורם ארידור, עשוייה לדרוש את הדחת גריפל מתפקידו בעירייה.

הסיפור המלא על „ליל הסכינים הארוכות" בגלי־צה"ל

ערופים בצריח

„ה ייתי רוצה שבמילחמה הבאה יהיה לצה"ל רדיו משלו, כי במיל־חמה זו היה רדיו לאש"ף." כך פתח העי־תונאי הימני, אבשלום קור, את הפגישה בין הרמטכ"ל, רפאל איתן, והפורום ל־ענייני אקטואליה של תחנת גלי־צה"ל. רפול האזין בקשב לטענות החמורות

הרמטכ"ל ידן שיחון
הודח

שהשמיע קור, המועסק כעוזר־עריכה בתח־נה. ערב הפגישה הגיעה הוראה מלישכת הרמטכ"ל לצרף את קור לפורום בכירי־התחנה. כשסיים קור לומר את דבריו, ביקש רפול שהם יועברו אליו בכתב להמשך הטי־פול.

בגלי־צה"ל כבר מריחים את השלב הבא במאבק על חופש הביטוי בתחנת השידור הצבאית: מינוי קצין־בודק שיחקור את טענות קור, כולל בדיקה אידיאולוגית של מי מהשדרים ומהעורכים יצג בתוכניות ש־שודרו „דיעות פרו־אשפיות," כטענת אנשי הימין בתחנה. בינתיים התבקש מפקד גלי־צה"ל להכין את רשימות חיילי המי־לואים של התחנה, ומשתתפים־אורחים בתוכניות ולהעבירה אל שר־הביטחון לבי־קורת.

מילחמת־הלבנון פתחה תקופה של חי־סול חשבונות על רקע פוליטי במדינה כו־לה. אחד המקומות הראשונים שנפגעו היה תחנת־השידור הצבאית, שלמרות קשריה ההדוקים לצבא ולמישרד־הביטחון, היא היתה אי של שפיות, ושל חידושים רדיופו־ניים מרתקים.

בפרוץ המילחמה גייסה התחנה הצבאית את טובי אנשי־התיקשורת בארץ, כדי לקבל דיווחים אמינים ורציניים מהשטח, על ה־מתחולל בלבנון ועל הילכי־הרוח בקרב הלוחמים. למרות שבמרבית הדיווחים היתה תחושה של איזון, הרי שמיספרי הצנזור התחילו לחתוך דיווחים על דברי חיילים לוחמים.

כך, למשל, לא הותרו שידורי ראיונות ש־ערך יעקב אגמון במיסגרת שירות המילו־אים שלו עם חיילים שדיעותיהם לא מצאו־חן בעיני שר־הביטחון או הרמטכ"ל. כך נפסל לשידור ראיון עם קצין דתי שסיפר שהוא היה צריך לשכנע את חייליו לצאת ולהילחם על כיבוש יביש ביירות־דמשק. פרשנות צבאית יומית של העיתונאי זאב שיף נפסלה אף היא.

שם חשוד ומילה לא זהירה

כ שהופיעו בעיתונות מודעות הענק, די, ובהן חתימות של אלפי מתנגדי המילחמה בצפון, היה מי שטרח לעבור עליהם ולבדוק שמא לא חתומים שם אנשי התחנה. כאשר אותר שמו של אחד, יקובי מידן, זומן הקריין לשיחת־בירור. הוא הס־ביר שלא הוא חתם על העצומה, אלא, כפי הנראה אדם בשם זהה לשלו. מיכתב למע־רכת, שפורסם בעיתון הארץ, שתמך בגירסתו של מידן, שיכנע לבסוף את ראשי התחנה. בינתיים יצא קובי מידן המוכ־שר לחופשה ארוכה.

לא שפר מזלו של איש־המילואים אריאל כהן, עורך ומגיש תוכנית־מוסיקה קלא־סית. כאזרח הוא חתם על העצומה. כשנש־אל על כך, הודה שהוא אכן חתם, לפני שגוייס למילואים. בעיקבות זאת הוחלט להעבירו ליחידה אחרת, על־פי הוראה של שר־הביטחון (העולם הזה 2340).

הבא בתור היה הסופר יצחק („איציק") בן־נר, שהדמויות בספריו הן שמאלניות, אך הוא עצמו נוהג להתחבא מאחרי חוקי התקשי"ר, כעובד מדינה, כשהוא נשאל מהי עמדתו בנושא אקטואלי זה או אחר. בן־נר, המגיש לסירוגין את תוכנית הבוקר הפופולארית נכון לעכשיו, התבטא בתחי־לת חודש יולי, כי חלפו שלושים ימי לחימה ומלאו שלושים יום למיסגרות השחורות המופיעות בעיתונים. הוא הושהה מתפקי־דו בהוראת שר־הביטחון, אך הוחזר כעבור 20 יום, בהתערבות רפול. בן־נר הוא עובד קבוע בתחנה.

עובדים בכירים בתחנה יודעים לספר ש־יועץ שר־הביטחון לענייני תיקשורת אורי דן, עקף את הרמטכ"ל, התקשר ישירות לתחנה ואיים על אנשיה בסיגנון. של „נעיף אתכם." אנשי מישרד־הביטחון מפעילים לחץ שלא לשדר תוכניות מסויימות.

דיווחים על שלום

ב יום הראשון שעבר התקיימה בליש־כת הרמטכ"ל פגישה שיגרתית של הפורום לענייני אקטואליה. בשיחת תידרוך זו נכחו מפקד גלי־צה"ל צבי שפירא, וסגנו אילון שלו, ועובדים בכירים אחרים של התחנה: יואב קוטנר, יוסי עוזרד, יוסי עבדי, עדנה פאר, איציק בן־נר, אלכס אנסקי, שמואל נחושתן, דני וסלי ופינחס עידן.

לצוות הקבוע נוספו שני עובדים זוט־רים: אבשלום קור ועורך תוכניות האומר, עימנואל הראובני.

השניים זומנו על פי הוראה מיוחדת מ־לישכת הרמטכ"ל, ובגלי־צה"ל חושדים שהיה זה אחרי התערבות של אנשי שרון. מייד בתחילת השיחה הובהר לנוכחים מדוע זומנו השניים.

קור, המופיע בתוכניות־טלוויזיה בידור־יות, פתח את הפגישה בטענה שלצה"ל לא היתה תחנת־שידור במילחמה האחרונה. הוא טען שאינו יכול להבין כיצד בכל בוקר נפתחים שידורי התחנה בנושאים מדיניים עדינים כמו „הפלונטר" שאליו נכנס צה"ל בלבנון. הוא היקשה מדוע לא נפתחים השידורים בדיווח על כך שיש ביטחון בגליל, ילדים יכולים לשחק ללא פחד ברחובות, וצעירות יכולות לשוב ולהש־תזף בחופי צפון־הארץ.

בית־דין שדה

א נשי התחנה ישבו המומים. ה־רמטכ"ל האזין ולא הגיב. קור המשיך וטען שבגלי־צה"ל ישנם שני סופרים של רבי־מכר. האחד בן־נר והשני קור עצמו, שבאחרונה פירסם ספר הלצות. קור התלו־נן שבן־נר השמאלני מקבל שש שעות שי־דור שבועיות, בעוד שהוא, קור, שדיעותיו מקורבות לדיעות הממשלה ושר־הביטחון, אינו מקבל אפילו שעת שידור אחת. ה־שדרנית עדנה פאר, שבזכות רפול הגיעה לגלי צה"ל, לא התאפקה ואמרה: „מה זה פה, בית־דין שדה? על מה שופטים אותנו?"

וכאילו כדי לחזק את דברי קור, צילצל הטלפון בחדרו של רפול. על הקו היה שר־הביטחון, שביקש לדעת אם אנשי גלי־צה"ל נמצאים אצלו לבירור.

עימנואל הראובני, טען בתורו, שלא היה צריך לשדר את תוכניתו של מיכה שגריר על סיירת גולני, משום שמפקדה היה ג'וני הרניק, שנפל בכיבוש הבופור, ושדי־עותיו היו קרובות לשלום עכשיו.

הפגישה הסתיימה. צבי שפירא לא יכול היה לומר את דברו. רפול ביקש משני ה־אורחים שיגישו לו את כל פירוט טענותי־הם, עם ציוני תאריכים ושעות שידור.

כעבור יומיים נפגש שוב הפורום עם הרמטכ"ל לפגישה מיוחדת, ובה הם הזימו את טענות שני העובדים הזוטרים. הפורום תולה תיקוות בכך שרפול יימנע מלהת־ערב בעבודת התחנה, וישאיר את העבודה השחורה לאנשיו של שרון. אך כאשר יגיע החומר המבוקש לידיו של רפול, הוא יוכל, אם ירצה, למנות קצין־הוקר. אז יתחיל מחול שדים, שיזכיר את ימי השתוללותו של ג'ו מק־קארתי, שראה „אדומים" בכל פינה.

(המשך בעמוד 68)

אבשלום קור
מודיע

עדנה פאר
בדרך

אילן שלו
בתור

גאון ונדיב וכיפה

לא היה מנהיג ציוני אנטי־דתי יותר מאשר זאב ז׳בוטינסקי.

הוא דגל באופן קיצוני בהפרדת הדת מן המדינה. עד כדי כך, שהנימוק העיקרי שלו נגד השתלבות הציונות במרחב השמי היה שבמרחב הזה שולטת ההשפעה הדתית על המדינה, ולציונות — כתנועה אירופית מערבית — אסור להסכים לכך. כשם שאסור לה להסכים להשתלטות בני עדות־המיזרח בתנועה — ביגלל אותה הסיבה.

ז׳בוטינסקי

כאשר הקים את תנועתו, התפשר עם הדתיים והסכים לקבל כמה סמלים חיצוניים כדי לסבר את אוזניהם. בכך חיקה את הרצל, גם הוא אתאיסט קיצוני ומושבע, שהתפשר בזמנו עם הסמלים הדתיים.

אך בחייו הפרטיים נשאר ז׳בוטינסקי אנטי־דתי קיצוני. בצוואתו כתב שמותר לשרוף את גופתו. בנו, ערי, המשיך ברוח זו והיה מראשי המאבק נגד הכפייה הדתית בארץ.

נזכרתי בכל אלה כאשר חזיתי בטלוויזיה בטכס לזכר ז׳בוטינסקי בהר־הרצל. הנשיא חבש כיפה, ראש־הממשלה חבש כיפה, וכל הנוכחים חבשו כיפות. אילו ידע זאת ז׳בוטינסקי, היה מתהפך בקיברו.

הנשיא, שהתנגד להשמעת הימנון בית״ר בטכס ממלכתי זה, נכנע. כפי שהוא נכנע בהרבה מיקרים אחרים. כפי שהוא נכנע ושותק למראה המתרחש עתה בלבנון.

שונא הערבים

הפעם יש לי חידון. מיהו האיש שאלה הן תכונותיו:

- הוא ידיד של מנחם בגין, ואינו מתקיף אותו.
- הוא היה בעד כל המילחמות של ישראל נגד הערבים.
- הוא לא השתתף בהפגנות נגד המילחמה בלבנון.
- הוא תמך בקמפ־דייוויד.
- הוא שונא את הערבים.
- הוא ציוני המסית ומדיח נגד ברית־המועצות.
- הוא סוכן אמריקאי.
- הוא בעד הנצחת הכיבוש בגדה המערבית, ברצועת־עזה וגם בלבנון.

לא ניחשתם? זה אני, אורי אבנרי.

ומניין לי? מפני שכך היה כתוב בביטאון הרישמי של רק״ח, אל־אתיחאד, ביום ה־27 ביולי 1982.

מדוע? מפני שאמרתי כי ברית־המועצות בגדה בעם הפלסטיני במילחמה הנוכחית, ומפני שעמדתי לאמר זאת (ואכן אמרתי זאת למחרת היום) באסיפה של 500 אינטלקטואלים בנצרת).

אני שמח שכל זה התגלה לרק״ח בעוד מועד. כי יומיים לפני הפירסום התקשר עימי איש רק״ח, והזמין אותי לנאום בעצרת־עם שנערכה ביוזמת רק״ח. סירבתי. לולא סירבתי, היה נוצר מצב מביך ממש: בעצרת שאורגנה מטעם רק״ח היה מופיע פאשיסט, שונא־ערבים ושוחר־סיפוח כמוני!

האלוף הטוראי

זה היה בראשית אוגוסט 1948. היינו בכפר ערבי נטוש — ג׳לאדיה, ואולי ג׳סיר. שני הכפרים אינם קיימים עוד. הם נמחקו מעל פני האדמה. (לפעמים, כאשר אני עובר בסביבה, בדרך לצומת־פלוגות, אני מנסה לאתר את מקומותיהם, ואינני מצליח).

היינו בין קרבות וחיכינו לבאות. חיינו בבתים הנטושים, בחברת מיליארדים של פרעושים, חיזרנו אחרי הבנות המעטות שניקרו בדרכנו, ולפעמים הדלקנו מדורות בערבים.

באחד הימים הופיע ליד המדורה איש קשיש. מה זה קשיש? הממוצע אצלנו היה 18. הזקנים כמוני היו בני 24. והאיש הזה היה בן 40 או משהו. ממש קשיש.

הוא היה טוראי, וניתן לו לנהוג במשוריין. זה לא היה כבוד גדול. פלוגת שועלי שימשון היתה מורכבת ממחלקות של ג׳יפים ומחלקות של משוריינים, ואנשי הג׳יפים התייחסו בזילזול מסויים אל אנשי המשוריינים.

זה נראה לנו מוזר. מה זה מביאים לנו טוראי זקן?

בהדרגה פשטו השמועות. מישהו שהכיר מישהו במטה הגדוד סיפר שהאיש הזה הוא בעצם אלוף. איש חשוב מאוד, עוד מימי ההגנה. אחד שהיה קרוב מאוד לבן־גוריון, אבל רב עימו. כאשר רב עם בן־גוריון וסירב למלא פקודה, הורד לדרגת טוראי, ונשלח אלינו. שמו היה אליהו בן־חור.

עקבנו אחרי האיש בסקרנות. לא בכל יום אתה נתקל במילחמה באלוף שהפך טוראי. ועוד כזה קשיש. האם יתנהג בשחצנות? האם יהיה שונה מאיתנו? האם ידרוש זכויות מיוחדות?

אבל האיש הזה התנהג בצניעות גמורה, ולא דרש דבר, ומילא את חובתו כמו כולנו. הוא מצא חן בעינינו, מרחוק, כי איש מאיתנו לא התיידד עימו. הוא היה בכל זאת גוף זר בפלוגה.

באחד הימים נעלם. אמרו שהעבירו אותו למטה החזית. שם ישב יגאל אלון.

שכחתי את כל הפרשה, עד השבוע. כאשר שמעתי כי אלוף־מישנה אלי גבע תבע לשחררו מן הפיקוד על חטיבתו, וביקש להורידו לדרגת מפקד־טנק מן השורה, נזכרתי באלוף־הטוראי שלנו. אילו היה זורם בעורקיו של מנחם בגין דם של חייל, היה נעתר לבקשתו של גבע. אך אולי חשש, בחוש המחודד של דמגוג, כי כטוראי בחזית יהיה גבע לגיבור לאומי ולמוקד של תסיסה בצה״ל.

אגב, לא ידענו אז על מה רב בן־חור עם בן־גוריון. רק כעבור זמן נודע כי היה זה על רקע התנגדותו להוראת בן־גוריון — הוראה אווילית ופסולה מבחינה צבאית —

לתקוף את לטרון. הוא ציפה שההתקפה תיכשל, וכי תעלה באבידות רבות. וכך אכן היה.

האם זה מזכיר משהו?

הטרגדיה של לובה

אי־אפשר שלא לאהוב את לובה אליאב. ואי־אפשר לשתף עימו פעולה לאורך ימים.

מעלותיו של כל אדם הן לעיתים קרובות גם מיגרעותיו, ומיגרעותיו הן מעלותיו. מעלתו של לובה היא שאינו פוליטיקאי, שאינו איש פוליטי ביכלל. גם מיגרעתו נובעת מכך. ביסודו הוא רבי חסידי, הזקוק לחצר של חסידים מעריצים, השותים בצמא את דבריו.

דבריו מרתקים תמיד. הם רצופים משלים ודימויים. תענוג הוא לשמוע אותם. אך כוח פוליטי אינו משול לחצר חסידית, ומיפלגה אינה זקוקה רק לרבי. היא זקוקה קודם כל למנהיג העומד במיבחן בימי משבר.

הכרתי את לובה לראשונה כשנבחרנו שנינו לכנסת השישית. אז היה מפא״יניק בנפש — וכך נשאר עד היום.

כמזכיר המיפלגה, יכול היה לחולל גדולות למען דיעותיו. אולם לובה אינו יכול להחזיק מעמד בשום תפקיד במשך יותר משנה־שנתיים. אני זוכר את מרדכי עופר המנוח, ח״כ מפא״י, כשהוא כימעט בוכה: „הקמנו קבוצה של צעירים, ולחמנו כדי שלובה יהיה מזכ״ל המיפלגה. הצלחנו. התחלנו לפעול. ופיתאום, בבוקר אחד, אנחנו שומעים שהוא התפטר. איש אינו יודע מדוע. הוא לא אמר מילה לאלה שבחרו בו, שלחמו עבורו. פשוט קם והלך והשאיר אותנו דפוקים.״

אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר התקרב לדיעותינו לפיתרון הבעייה הפלסטינית, הפצרתי בו לנטוש את המערך ולהצטרף לתנועת־שלום חדשה. הוא דבק במפא״י. כאשר החליט לעזוב, ביקרתי בביתו, בחברת אמנון זיכרוני, והפצרתי בו להכין את הפרישה כראוי, לאסוף סביבו את שוחרי־השלום במיפלגה ולצאת במיבצע מתוכנן. אבל יום אחד לובה פשוט קם ופרש — לגמרי לבדו. לעתים נראה לי שהוא שמח להיות לגמרי לבדו, כמתבודד במידבר.

באסיפה שבה הקמנו את המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, ישב לובה בקרב הקהל. דויד שחם ניגש אליו ומשך אותו אל הבמה, בעל כורחו, וכך הפך אחד ממנהיגי גוף זה. לימים קילל את שחם על כך.

תחילה דווקא נהנה לובה מפעולת המועצה. נוצר אז הקשר הרשמי עם אש״ף, ולובה השתתף בשתי הפגישות הראשונות עם עיצאם סרטאווי ואחרים. לפתע קיבלנו הודעה אס־או־אס. קרה אסון. נוצר משבר חמור ביגלל עניין של מה־בכך (איך ומתי לבקר אצל פיאר מנדס־פראנס). היה עניין של כבוד. לובה העליב את סרטאווי, וזה עמד לנתק את המגעים. מתי פלד ויעקוב ארנון — ארנון הניגוח, השופע חוש־הומור, שכבש את לב הפלסטינים מן הרגע הראשון — תיקנו את הנזק.

כאשר לובה אומר כי הוא הופיע מול הפלסטינים כ„ציוני גא,״ הוא מתכוון בוודאי לאפיזודות אלה, שבהם העליב את הפלסטינים ודרך על יבלותיהם בלי כל צורך. לא היתה „כימיה״ ביניהם. כאשר העלה ברונו קרייסקי את הרעיון לחלק את פרס־השלום, הנקרא על שמו, בין סרטאווי ובין ישראלי, המלצתי לפניו על לובה. לובה נענה, ובמעמד החגיגי נאם נאום שפגע קשה בסרטאווי, ושהיה כולו מכוון לדעת־הקהל הישראלית. הוא לא הבין עובדה פשוטה: בקבלם את הפרס המשותף, הסתכן לובה בכמה מאמרי־השמצה, בעוד שסרטאווי הסתכן בכמה כדורים בראש. באותו מעמד, בהופיעו לצידו של מנהיג ציוני מוכר, קיבל סרטאווי על עצמו סיכון עצום, גופני ופוליטי. כמה מסוכני סוריה ולוב באש״ף, תבעו להעמידו לדין ולהוציאו להורג. את לובה זה לא עניין. הוא אמר את שלו, בצורה ציונית גאה.

מאז פרש לובה מן המגעים, ואת הדרך הארוכה בשדה־המוקשים, על הישגיה ותיסכוליה, השאיר לנו.

הספיקו לו כמה חודשים, שבהם זכו המגעים בתהודה עולמית.

ערב הבחירות של 1977, כאשר חשתי באסון המתרגש והולך על מחנה־השלום, הלכתי — עם רחל אשתי — ללובה הביתה, כדי להפציר בו ליטול לידיו את היוזמה להקמת רשימה משותפת של כוחות־השלום. לובה היה חולה בשפעת. במשך ערב שלם ישבנו על מיטתו והסברתי לו מדוע רק הוא — כאיש שהכל מאמינים ביושרו — יכול לקבל לידו את התפקיד. נראה שהצלחנו. כי לימים, כאשר התייאש לובה משל״י, האשים אותי בכך שגררתי אותו לעניין.

ההתייאשות של לובה משל״י התחילה דקות מעטות אחרי סגירת הקלפיות של 1977. הוא היה בטוח כי המחנה, שהוא עמד בראשו, יכניס לכנסת חמישה, שישה חברי־כנסת לפחות. הוא חייך כאשר ניבאתי שהמחנה יזכה במנדט אחד, ועם מזל רב — בשניים. כאשר התברר ללובה כי של״י זכתה רק בקושי במנדאט השני, בעזרת עודפים, הציע לחסל מייד את התנועה.

דעתו לא התקבלה, והוא שירת בכנסת שנתיים, עד שהתפטר כדי לפנות את המקום למעני, כפי שנקבע מראש בהסכם של רוטציה. במשך שנתיים אלה בכנסת נצברה בליבו טינה עצומה כלפיי. כפי שהסביר לי בעצמו לאחר־מכן, נפגע קשות מן העובדה שהעולם הזה התייחס אליו כאל כל ח״כ אחר, תחת להעריך את פעלו כראוי. לשווא הסברתי לו שהעולם הזה לא היה, ולא יהיה לעולם, ביטאון מיפלגתי. הוא ראה בכך התנכלות אישית. מאז פרישתו מן הכנסת התרחק משל״י ואיבד כל עניין בה.

רוב אנשי של״י היו רגילים להיות מבודדים, לפעול בחוליות־קומנדו פוליטיות. לובה הוא איש מפא״י, והוא רגיל לנצח על אוגדות. הוא לא רצה להישאר בגוף שהיה צודק, אך קטן.

עקבתי מאז אחרי מעשיו הטובים באור־יהודה ובקריית־שמונה, שם לימד עולים חדשים עברית. כמה שבועות לפני מילחמת־הלבנון, כאשר ביקרנו בכפרי הדרוזים ברמת־הגולן, לימדתי עליו סניגוריה באוזניהם של בני הכפרים, שעמדו אז בגבורה בשביתתם הממושכת. הם זעמו על כי לובה אליאב איש־השלום, לא טרח אף פעם אחת לנסוע מרחק של כמה קילומטרים מקריית־שמונה אל כפריהם הנצורים, כדי לעודד אותם. אמרתי שלובה נמצא בשלב של התרחקות מן הפוליטיקה. צעיר דרוזי שאל אותי, במרירות עצומה: „האם הוא גם התרחק מן הצדק?״

אליאב

ואז באה המילחמה. קמה תנועת־השלום החדשה, קמו גיבורים כמו ההורים השכולים שהפגינו נגד בגין, כמו אל״מ אלי גבע. לובה שתק. הוא לא אמר אף מילה אחת נגד המילחמה.

תמהתי על כך, אך ניסיתי למצוא תירוצים.

עד שראיתיו השבוע בטלוויזיה, ונדהמתי עד למעמקי נפשי. הוא הופיע במשך רבע שעה בשידור חי — ולא אמר אף מילה אחת נגד המילחמה, אף לא מילה אחת נגד הכוונה לערוך מרחץ־דמים בביירות. יום לפני כן נודע על מעשה־הגבורה של גבע — ולובה שתק.

על מה דיבר? זה היה עוד יותר מזעזע. לובה, שכל חייו ביקש להתמסר לתפקידים ביצועיים בעלי אופי הומאניטארי, רצה שיוטל עליו התפקיד לדאוג לפליטים הפלסטיניים בלבנון. אריאל שרון היתל בו בציניות עילאית. הוא הלביש אותו במדים והניח לו להגיש לו דו״ח. לובה הגיש דו״ח והמתין. ביום שבו הופיע בטלוויזיה כבר היה ידוע לכל כי רבבות — ואולי מאות אלפים — גורשו ממחנות־הפליטים, שנהרסו בדם קר אחרי שוך הקרבות, והם נודדים עתה בשבילים, לנים בשדות, מתגוללים ברפש — ילדים, נשים וזקנים. לובה לא אמר על כך מילה. הוא ממתין עדיין לתפקיד שאריאל שרון יטיל עליו.

תחת זאת השמיץ — בעדינות — את חבריו לשעבר, הממשיכים במשימות השלום. דבריו שימשו מייד תחמושת למסע־ההסתה נגדנו, המאורגן על־ידי שרון וכלבלביו בעיתונות.

לא כעסתי. איני מסוגל לכעוס על לובה. אבל הייתי עצוב מאוד־מאוד.

זוהי טראגדיה אנושית. כי מי שלא הרים את קולו נגד מילחמה זו בעודה בעיצומה, התאבד מבחינה מוסרית.

הנדון:

אחרי הכובש בא המגרש, ואחריו היורש

עד הנהר הגדול

מה עומד להתרחש בלבנון, מבחינה הקשר בינה ובין ישראל?

אנו צופים בראשיתו של מחזה, שמרחפות עליו שתי המילים הצרפתיות: Deja Vu. כבר ראינו.

כל מה שמתרחש עתה בלבנון הדרומית מזכיר את אשר התרחש, בשלב הראשוני, בגדה המערבית אחרי הכיבוש.

ההמשך כימעט נתון מראש.

■ ■ ■

כאשר פרצה מילחמת ששת־הימים, היה כל עם ישראל משוכנע כי זוהי מילחמת־הגנה מובהקת. גמאל עבד־אל־נאצר קם עלינו להשמידנו, ואנחנו השכמנו להורגו. המלך חוסיין כרת ברית עם עבד־אל־נאצר ואף פתח איכשהו באש, וקמנו להורגו גם כן. הסורים פתחו בכל העניין, וגם אותם השכמנו להרוג.

אין ספק — הגנה מובהקת.

כאשר ניתנה לחיילי צה"ל הפקודה לתקוף את הצבא המצרי בחצי־האי סיני, הכריז שר־הביטחון, משה דיין, שאין פנינו לכיבושים, אלא להגנה על המדינה. ראש־הממשלה, לוי אשכול, מסר הצהרה דומה. ואכן, באותן שעות של התרגשות, פחדים והתרוממות־הנפש, מי חלם על כיבושים?

המילחמה התקדמה לה בכוחות עצמה, על פי חוקיה שלה, ובתום ששה ימים היו בידינו שטחים אדירים בדרום, במיזרח ובצפון. מה היה עלינו לעשות בהם?

מאותו רגע החל תהליך שהתקדם כאילו מעצמו.

מילחמת „שלום הגליל" נפתחה, כביכול כדי להרחיק את „המחבלים" מתחום של 40 קילומטרים. היא לא נועדה לשום כיבושים, חס וחלילה.

אך מכאן והלאה הכל מתקדם באופן אוטומאטי:

■ ■ ■

תחילה באים החיילים. הם לוחמים, הורגים ונהרגים. אין להם פנאי לחשוב על התוצאות הצפויות. הם ממלאים פקודות, ולעיתים קרובות הפקודות האלה נובעות מעצם התפתחות הקרב.

שטח שהיה עד לפני כמה שעות שטח זר, שטח אוייב, הפך לפתע שטח הכפוף לשילטון ישראלי.

מה עושים?

יש בעיות דחופות. צריכים להחזיר איכשהו את החיים התקינים, לכונן סדר כלשהו, להקים מינהל, לחבר מים וחשמל, לתקן ולסלול כבישי־גישה.

כך נולד המימשל הצבאי. בגדה הוא נקרא בשמו האמיתי. בלבנון, מטעמים של עדינות־נפש, הוא נקרא „יחידת הסיוע".

השם אינו מרמה איש. התושבים באים אל המימשל ותובעים את שיחרור בני־משפחותיהם העצורים. כל מי שיש לו בעייה, בא אל המימשל בבקשה לפתרה. הפקידים, ראשי־המוסדות, השוטרים והמנהלים באים אל המושל כדי לקבל פקודות. גם כשהמושל אינו נקרא מושל.

האמריקאים אומרים: „אם זה נראה כמו אווז, משמיע קולות כמו אווז ומתהלך כמו אווז, משמע שזה אווז."

אם זה נראה כמו מושל צבאי, מדבר כמו מושל צבאי ומתנהג כמו מושל צבאי — סביר להניח שזהו מושל צבאי.

ברגע שיש מושל צבאי, יש שיגרה. החיים מסתדרים באווירה של כיבוש. המימשל הצבאי הוא, מטבע הגדרתו, מימשל זמני. אך בחיי העמים, אין דבר קבוע יותר מדבר זמני.

(המימשל הסובייטי הוא, על פי האידיאולוגיה המונחת ביסודו, מימשל זמני מובהק. הוא מתקיים רק כל עוד לא התגשמה נבואתו של קארל מארכס, שבמישטר הקומוניסטי המיסגרת של המדינה נמוגה באופן אוטומטי. המדינה הסובייטית נמוגה כבר מזה 65 שנים, וכיום היא חזקה וקשוחה יותר מפני שהיתה אי־פעם. שנאמר: הישמרו לכם מפני דברים זמניים, כי מהם אי־אפשר להיפטר לעולם).

יש כיבוש. יש מושל. יש מימשל. מה הלאה?

■ ■ ■

אחרי המושל בא המגרש.

זוהי תופעה ישראלית, שאין התעמולה הרישמית מרבה לדבר עליה.

זה קרה ב־1948. זה קרה ב־1967. זה קרה ב־1982. (זה לא קרה ב־1956 ובב־1973, כי לא היתה אז הזדמנות.)

ב־1948 היה המיקרה של ברעם, שפרטיו ידועים היטב בגלל הטיפול המישפטי. בא קצין כלשהו, והודיע לתושבים שעליהם להסתלק מייד, מטעמי ביטחון. הוא הבטיח שיוכלו לחזור תוך כמה ימים. הם לא חזרו עד היום. הבירור העלה כי בידי הקצין לא היתה שום פקודה בכתב. איש אינו יודע על פי איזו הוראה פעל, ומי יזם אותה. אבל הקצין אינו מתעורר בבוקר ומחליט על דעת עצמו לגרש כפר.

מפקד־החטיבה בני דונקלמן — אחד מאבותיו הרוחניים של אלי גבע — נכנס לנצרת, אחרי שראשי העיר חתמו על מיסמך שהבטיח את שלום התושבים. המח"ט קיבל פקודה לגרש את כל תושבי העיר. לא נאמר לו מיהו בעל הפקודה. הוא סירב למלא אותה, אלא אם כן יקבל אותה בכתב, כדת וכדין. תושבי נצרת ניצלו.

ממאות כפרים אחרים נעלמו התושבים במהלך הקרבות ומייד אחריהם. איש אינו יודע במדוייק את הנסיבות. האם ברחו? הוברחו? נדרשו להסתלק באיומי מקלע?

ב־1967 גורשו תושבי הכפרים באיזור לטרון, והחל גירוש תושבי העיר קלקיליה. יפי־הנפש בישראל הפריעו לכך, וגירוש זה בוטל. אך בשקט־בשקט, מבלי שאיש שמע על כך, ביצעו אנשים מיסתוריים את גירושם של יותר מ־100 אלף פליטים באיזור יריחו. מחנות־הפליטים הגדולים ביותר במרחב רוקנו תוך כמה שעות.

זה קרה עתה בלבנון. בעוד שאנשים טובים הופיעו בטלוויזיה והתווכחו על הדרך הטובה ביותר לשיקום הפליטים, סולקו כימעט כולם בשקט־בשקט, אל מחוץ לאיזור־השליטה הישראלי. את המחנות הריקים וההרוסים ניתן עתה למחוק מעל פני האדמה, מטעמים סניטריים.

אחרי ככלות הכל, מי רוצה במגיפות?

■ ■ ■

אחרי מגרשי־הפליטים באים האידיאולוגים.

בישראל יש שתי אידיאולוגיות עיקריות: הדתית והחילונית. במיקרים כאלה, הן פועלות באחווה מלבבת, שאין לה אח ורע בשום שטח אחר.

מלאכתו של האידיאולוג הדתי פשוטה בתכלית. עליו רק למצוא בתנ"ך את הפסוקים המתאימים, המוכיחים כי אלוהים הבטיח לנו את השטח הכבוש.

מפני שאלוהים היה ליברלי מאוד בהבטחותיו, ולמעשה הבטיח לנו את מולדתם של כל העמים השכנים, אין כל בעייה.

לעולם לא נעזוב את ענתות. ירושלים שחוברה לה יחדיו. חברון, עירו של אברהם אבינו. רמאללה, נחלת אבותינו. יריחו, עירה של הזונה הלאומית הראשונה. שומרון, עירה של איזבל. וכן הלאה.

האידיאולוג החילוני אינו זקוק לפסוקים. יש לו את־חפירה. הוא חופר — והופ, מתגלות עתיקות עמנו. עיר עתיקה. פסיפס. עיר ישראלית מתקופת־האבן הקדומה.

חוף צור: אלוהים הבטיח גם אותו

(לא היו אז עדיין ישראליים? אין דבר!)

הטלוויזיה, הרדיו והאמרגנים הפרטיים מזמינים שירים. השירים מיוצרים בשיטת הסרט הנע: דתיים ולאומניים, משעשעים וסחוטי־דמעות — הכל לפי טעם המזמין והמשלם. חירבת־מוש־בערף, חזרנו אליך שנית (שלישית, רביעית). על פיסגת הר הגריזים. מים לאחאב המלך.

יש פסוק, יש פסיפס, יש שיר. הספחת פועלת.

■ ■ ■

כל זה כבר התחיל בלבנון.

פסוקי־תנ"ך יש בשפע. כנען ילד את צידון בכורו. המעושקה בתולת בת־צידון. הנני עליך צידון. וצידונים ועמלק ומעון לחצו אתכם. יפקוד ה' את צור. הנני עליך צור. על שלושה פישעי צור. ושילחתי אש בחומות צור. יהיה לצור כשירת הזונה. ובעיקר: מי שהבטיח לנו — ממש לנו, לך ולי! — את כל הארץ מנחל־מצריים עד הנהר הגדול, כלל בזה אוטומטית את צור וצידון והלבנון כולו.

שנאמר, בספר דברים (א', ז'): „בואו הר האמורי ואל כל שכניו, בערבה, בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים, ארץ הכנעני והלבנון, עד הנהר הגדול, נהר פרת."

מי שאינו דתי, יכול להעזר ב„כנענים". לפי ה„כנענים", הצידונים היו ביכלל עברים, וראייה, הם דיברו בשפת־עבר.

אחד מאבות התורה הכנענית, שאול טשרניחובסקי, שתירגם את האודיסיאה, כתב ליצירה זו הקדמה, שבה הוכיח כי היצירה היוונית מבוססת על יומני־אוניות של ספנים שמיים, ממוצא כנעני־צידוני. לפי הכנענים של ימינו, הכנענים דאז היו עברים לכל דבר. מה שהיה שייך להם שייך לנו. המארונים הם עברים, אחינו. צור וצידון ובארות וגבל הם שמות עבריים עתיקים — הם כאלה באמת ובתמים — ועל כך יש הסכמה מלאה בין הדתיים והכנענים.

כבר נמצאו במקום בתי־כנסת עתיקים. לפעמים נדמה לי שיש בצה"ל מחלקה המפעילה בתי־כנסת־עתיקים־ניידים, בעלי פסיפס מהמאה השניה ועמודים מן המאה הראשונה (לפני או אחרי), ושבוע ימים אחרי בוא הצנחנים כבר עומד שם בית־כנסת עתיק למהדרין.

אחרי זה באה, כמובן, ישיבת־ההסדר, כי אסור לחיילים להתבטל מתורה.

■ ■ ■

מה בא הלאה? הקיבוץ המאוחד, כמובן.

אי־אפשר לסמוך על אף אחד. סעד חדאד יכול למות. בשיר ג'מאייל לא יגן על מטולה ונהריה.

לאורך ימים אפשר לסמוך רק על עצמנו, על קיבוצינו האמיצים. כדי להגן על מטולה ונהריה, יש להקים שרשרת איסטראטגית של היאחזויות־נח"ל, שיתאזרחו ברבות הימים ויהיו לקיבוצים לכל דבר.

מערכת כזאת של הגנה מרחבית מחייבת, כמובן, רשת מתאימה של כבישי־רוחב וכבישי־אורך. הדחפור העיברי הולך אחרי הטנק העברי, כשם שהאשה הולכת אחרי בעלה (או להיפך).

כדי לעבות את ההתנחלויות, מטעמי ביטחון גרידא, יש צורך ביישובים עירוניים, אשר יספקו את השרותים. צור־עילית וצידון־עילית — כל מי שמסתכל בנוף יודע כבר היכן יש למקם אותן.

ובמקום שיש ערים חדשות, שם דרושות נקודות־מגן קידמיות. על כן — שרשרת נוספת של היאחזויות, מצפון לקודמת (או, בלשון החדשה, „מקדימה"), כדי להגן על גוש־ההתיישבות שכבר הפך „עובדה בשטח."

■ ■ ■

כשיש התיישבות, יש דרישה סבירה לסיפות. האם נפקיר את מיטב בחורינו לחסדיו של כל מיני חדאד וג'מייל שהם (אחרי ככלות הכל, ורק בשיחות פרטיות לגמרי) ערבושים? הרי זהו מצב בלתי־נסבל.

יש להחיל את החוק והמישפט והשיפוט של ישראל.

נכון, זה לא נכלל במפת ארץ־ישראל שהתנוססה בראש הכרוזים של אצ"ל. אבל גם רמת־הגולן לא היתה שם. ורמת־הגולן סופחה. ואין לשכוח כי התנועה הציונית דרשה כבר בוועידת־השלום של וורסאי, בתום מילחמת־העולם הראשונה, לקבוע את הגבול הצפוני של ארץ־ישראל לאורך נהר־הליטאני. (לעזאזל, מהו שמו העברי של הנחל הזה?)

וכך, ביום בהיר ויפה, יסופחו חבל־צור וחבל־צידון וחבל נבטים (לשעבר נבטיה) וחבל מצד־חמד (לשעבר בופור) למדינה.

וסוף־סוף נתפנה להסתכל מיזרחה, לחבל דמשק וחבל מואב וחבל עמון, שלא לדבר על חמת והגילעד — כל אלה מקומות שאלוהים הבטיח לנו, ושאליהם הגיע דויד המלך, ושניתן לגלות בהם בתי־כנסת עתיקים, ושהם בלי כל ספק חלק מנחלת־אבותינו. אחרי שיתקיפו אותנו, כמובן.

■ ■ ■

זה יקרה, בביטחון מוחלט, אם צה"ל יישאר בלבנון במשך יותר מאשר כמה שבועות.

יש לתנועה היסטורית, כמו זו שלנו, חוקים וכללים משלה, שאינם תלויים באיש. הם טבועים במהותה. אין צורך בבגין, בשרון, באנשי התחיה או ברב לווינגר כדי שהדברים יתפתחו כך.

הם יעשו זאת מעצמם.

מאת אורי אבנרי

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

ש׳1000
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
-.1,000 שקל
לחבילת סיור
באמצעות "מדינה
טורס"
מתנת בלאופונקט.

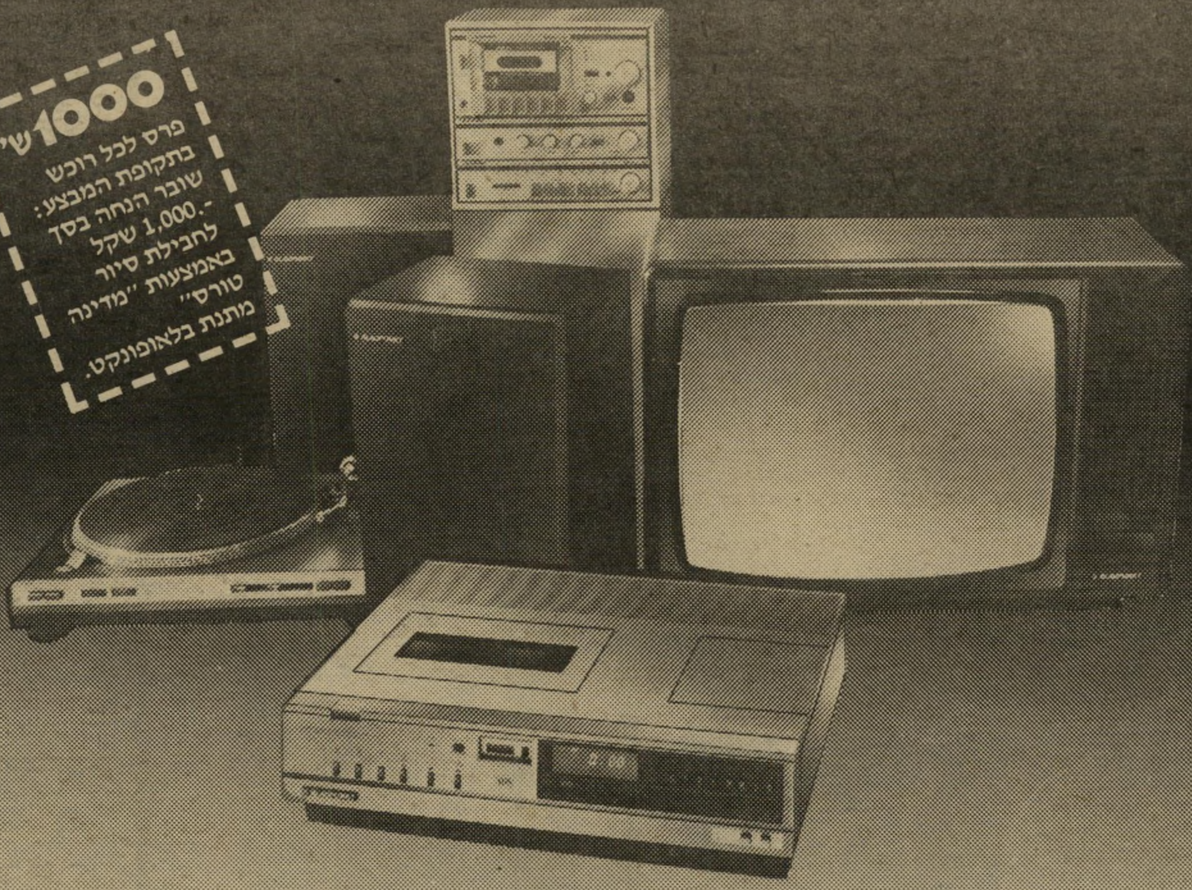

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

דובב

BLAUPUNKT

בלאופונקט-בכל מחיר

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע״מ,
מיגרשוב 70 ת״א טל: 293005,

תל־אביב: וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד׳ ירושלים 29 יפו; אלרד, אלנבי 106; אורית, אחד העם 19 ● גבעתיים: נתנאלי, כצנלסון 18 ● נתניה: רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● רעננה: בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● חדרה: חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● חיפה: טרקלין חשמל זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח׳ נטיב 2 ● קרית־אתא: שפרן, העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● קרית־ביאליק: קול־אור סביניה, השקדים 2, סביניה ● נהריה: טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות הגעתון 3 ● קרית־מוצקין: פלג, השופטים 13 ● נצרת: סלון סביון, רח׳ סביון 3 ● אשדוד: חשמל כהן, מרכז מסחרי ד׳ ● רמלה: אסתר אוני־ברסל, ביאליק 2 ● ירושלים: צדוק שיר, שמאי 23, רדיו מאיר, רח׳ לונץ 5; סבטיני צלאח א־דין 32 ● באר־שבע: א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48: סלון איתני, רח׳ הפלמ״ח 65 (ליד קולנוע מרכז) ● חולון: סלון חולון, סוקולוב 82 ● רמת־השרון: סנסור, סוקולוב 70. ● ראשון־לציון: עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● רחובות: חזי אלקטרוניקה, בית־הפועלים 4; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● נס־ציונה: פינקלשטיין, רחוב ויצמן.

במדינה

המילחמה

האלמנה לא באה להעיד

הבעל נהרג במילחמת־הלבנון. בית המישפט דרש כי האשה תבוא להעיד ביום השלושים.

היה זה תיק רגיל של שוד וגני־בה. הנאשם כבר יושב במעצר כמה חודשים ומועד מישפטו נקבע לרא־שית מילחמת שלום־הגליל. כאשר נפתח המישפט התברר כי המתלו־ננת, שממנה נגנב תליון, לא הגיעה לבית־המישפט. השופט שלח את התובעת לברר מדוע לא באה העדה.

לצילצול הטלפון ענתה האשה כשדמעות חונקות את גרונה, וכ־אשר הזדהתה התובעת סיפרה לה העדה כי היא יושבת שיבעה על מות בעלה. התובעת ביקשה סליחה וחזרה לספר את העובדה המצערת לבית־המישפט.

הסניגור הדגיש לפני השופט כי למרות הכל הרי ששולחו כבר יושב זמן ארוך ונגרם לו סבל, ואם לא תבוא המתלוננת להעיד יהיה על בית־המישפט לזכותו. על כן ביקש לזרז את המשך המישפט. השופט נענה לסניגור וקבע את הישיבה הבאה לתאריך של כעוד חודש. כאשר גם בתאריך זה לא הגיעה המתלוננת, דרש הסניגור לברר את הסיבה ולתדהמת כולם הסתבר כי היה זה מועד השלושים למות ה־בעל.

בית־המישפט בהתחשב בנסיבות דחה את המישפט לחודש ספטמבר.

הגליל

צימאון בעילבון

מאז ההתפוצצות בצומת גולני נותק הכפר הערבי בצפון הארץ מצינור המים.

רבים כבר הספיקו לשכוח את התפוצצות מאגרי־התחמושת בבסיס הצבאי שליד צומת גולני בגליל.

אך בכפר הערבי עילבון, השוכן בסמוך לצומת, עדיין לא שכחו את ההתפוצצות. מאז נותק זרם המים במקום, ותושבי הכפר נאלצים ל־הסתפק במים המובלים במיכליות לבריכת־הכפר ובעזרה מכפרים ער־ביים שכנים.

סיפר מזכיר המועצה המקומית, סמעאן האני: „חלק מצינור־המים שנפגע עובר במחנה הצבאי שממנו היו ההתפוצציות. הודענו מייד ל־מישטרה ולמישרד־הביטחון שהכפר על שלושת אלפי תושביו, נותר בלי מים. ניגשנו למחנה ושם אמרו לנו שלמחרת יתוקן הצינור. הפי־צוץ היה ב־18 ביולי. במשך השבו־עיים הבאים התרוצצנו בין הצבא לממונה על מחוז־הצפון במישרד־הפנים והמישטרה. אמרו לנו שהצי־נור שבבסיס תוקן, ושביום חמישי יהיו לנו מים.

ההספקה לא חודשה. באו ממיש־רד־הביטחון ואמרו שיספקו מים במיכלים. הביאו שלושה מיכלים גדולים של מכבי־אש שכל־אחד הוא שלושה קוב. הסברנו שלפי החשבון שלנו אנו צריכים ביום 400 קוב. ואחר־כך סיפקו לנו 36 קוב ליום.

„פנינו לשר־הביטחון, הפנים וה־חקלאות וגם לראש־הממשלה וסי־פרנו שהכפר נשאר בלי מים. תשו־בה לא קיבלנו. רק קצין אחד, בחור הגון מאוד, בא מפיקוד־צפון והס־ביר לנו שישנם עדיין פגזים על־יד הצינור ושקשה לתקן אותו. בינתיים נוסעים האנשים מהכפר שלנו לכפרים שכנים להביא מים."

החור שנפער בצינור־המים גרם עד עתה לאובדן 15 אלף קוב מים.

קטעים

מילחמה שהסתבכה עלולה להצמיח אנשים נוספים כמו גבע ומה שלמד פון־קלאוזביץ מהפצצת פאריס ✶ המחזות בטלוויזיה גורמים לאנטישמיות ומה יקרה אם יכיר אש"ף בישראל

„יפי הנפש גרועים מערבים"

עמוס קינן:

יפי הנפש הם הדבר המגעיל שבעולם.
הם יותר גרועים מערבים.
הם יהודים.

„ידיעות אחרונות" 30.7.1982

זאב שיף:

מילחמה שהסתבכה

אך כיום מסלקים את גבע מצה"ל. לא רק משום שזה הדבר הנוח ביותר ומפני

בן־פורת

בלוך

שחוששים להתמודד עם הבעיה בדרך אחרת, אלא קודם כל מפני שהמסלקים אותו יודעים כי מדובר במילחמה שהסתבכה, היכולה להצ־מיח אנשים נוספים דוגמת גבע. ככל שתיארך מילחמה זו, עלולה בעיה זו להסתבך.

„הארץ" 30.7.1982

הרצל רוזנבלום:

קורבן התעמולה

הביאה אותו לסוף עגום זה התעמולה התבוסתנית המרוכזת אשר מילאה באחרונה כל חור וכל סדק בארץ. כי למרות שמנהלים אותה בסופו של דבר מעטים — אין זו הכמות המשפיעה במיקרים כאלה. משפיע טיב התעמולה — קולניותה, עיקשותה, מירצה, חוזקה, להטה, תקיפותה ואי־רתיעותה מהמטרה שהיא הועידה לעצמה: להסתער בכל האמצעים על הרוב, ביחוד כשרוב זה אינו שם מחסום לפיה והוא מתיר לה להש־תלט על הרחוב בסיסמות מסיסמות שונות, המצלצלות לא רע אבל אמת אין בהן וכוחן — בחוסר הביטחון העצמי של הרוב הפותח בפני המסיתים כל שער. ואין פלא שנופלים לה לקורבן פה ושם גם אנשים הרחוקים מהמסיתים ברוח.

„ידיעות אחרונות" 30.7.1982

אמנון אברמוביץ:

הטרגדיה הישראלית

גדול הוגי הדעות הצבאיים, קלאוזביץ, התנסה בכיבוש עיר־בירה (פאריס). ההתנסות המחרידה הזו חרטה בתודעתו את ההכרח במחשבה מדינית העומדת לפני ואחרי הלחי־מה. קלאוזביץ הגיע למסקנה שנקמה אינה מניע הולם.

זה מובן לאלי גבע ולרבים אחרים, חיים ומתים, הכפופים למערכת פוליטית חוקית ונבחרת. החזיון הנוגה הזה הוא הטרגדיה הישראלית.

„מעריב" 30.7.1982

סילבי קשת:

סיגרים שמנים

הוא ידע, שהוא קוטע קריירה צבאית מזהי־רה, מסתכן אולי בנידוי חברתי. אולם לא יכול היה לעשות שקר בנפשו. בגלל שהיה מח"ט בשטח ראה את פער האמינות בין הנעשה ובין דיווחי ההטעייה.

הרמטכ"ל לשעבר, ח"כ חיים בר־לב, גינה אותו ולא בלי סיבה. המח"ט הצעיר והעיקש הזה הוא כל מה שהגנרלים בתקופתו של בר־לב לא היו. הוא לא הסתובב עם סיגרים שמנים תקועים בפיו, לא בקרונות צמודים, לא במיסעדות־פאר, לא בתחפושות ובתילבו־שת של „אפריקה קורפס" וכלב זאב אימתני לצידו. את התוצאות של אורח־חיים הולל ומלא־רהב זה ראינו לאחר מכן ביום־הכי־פורים.

„ידיעות אחרונות" 30.7.1982

ישעיהו בן־פורת:

ואם אש"ף יכיר בישראל?

קיצורו של דבר, עם ישראל יהיה בצרות, אם ערפאת, מעמק הבכא של מערב ביירות, יעשה את הדבר הזה. גורמים בממשלה מרגי־עים אותי: אין מה לחשוש, הוא לא יעשה את זה, כי אין הוא יכול לעשות את זה, כי הקיצוניים באש"ף לא יתנו לעשות את זה.

יכול להיות. ואף־על־פי־כן משהו בלבי מציק לי, ואינו מניח לי, ואני עדיין שואל את עצמי: ומה, אם בכל זאת?

„ידיעות אחרונות" 29.7.1982

על כל חלם

עַל הַדָּם וְעַל הַהֶרֶס, עַל הַיֶּלֶד הַיָּתוֹם,
עַל הָאָרֶץ הַבּוֹעֶרֶת, סְלַח אֵלִי הַטּוֹב.
עַל שְׂדוֹת שְׁחוֹרֵי שִׁבֹּלֶת, עַל אָדָם בְּלִי אֲדָמָה,
עַל פָּלִיט הַשָּׁב הַבַּיְתָה וּמוֹצֵא שְׁמָמָה.
עַל כָּל הַלֵּב, עַל כָּל חֵלֶב, סְלַח נָא לָנוּ אֵל עֶלְיוֹן.
עַל הַדָּם שֶׁעַל הָאֶרֶז, הֲרַס אֶרֶץ לְבָנוֹן.
סְלַח אֵלִי עַל זֶה הַבַּיִת עִם הַדֶּגֶל הַלָּבָן,
עַל הַגֶּפֶן, עַל הַזַּיִת,
פֶּצַע הַדֻּבְדְּבָן.
סְלַח עַל גַּאֲוָה כּוֹזֶבֶת, עַל הַחֹשֶׁךְ הַתְּבֵעָה,
עַל הַפְּרִי שֶׁלֹּא הִבְשִׁיל עוֹד וְחָטַף מַצָּרָה.
מִרְשָׁרֵשׁ אִילָן בָּרוּחַ, מֵרָחוֹק נִדְלַק כּוֹכָב,
הַשְּׁקֵרִים מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ נֶחְשָׂפִים עַכְשָׁיו.
אָנָּא סְלַח לָנוּ עַל אֵלֶּה, רַק לְמִי אֲשֶׁר שָׁלַח —
יְלָדִים שֶׁלֹּא יָשׁוּבוּ, אָנָּא אַל תִּסְלַח.

יונתן גפן

„על המישמר" 30.7.1982*

שלום רוזנפלד:

מחזות בטלוויזיה

ההשפעה המצטברת של מראות־זוועה אלה גורמת לישראל נזק לא רק בכך שהם מעוותים לחלוטין את תדמיתה, אלא גם במישור הפו־ליטי. ולא פחות חמור: השפעה זו לא רק מתירה את רסן שינאת־ישראל הרדומה בצי־בורים שונים, אלא אף נותנת כביכול לגי־טימציה מוסרית להשתוללות אנטישמית, שלא היתה עוד כדוגמתה. ככל שמתמשך המצור על ביירות, על כל תופעות־הלוואי שלו, גדלה והולכת הסכנה גם להתנכלות פיסית ליהודים בברלין, באתונה, בפאריס, בבריסל. ישראלים שטיילו באחרונה באירופה, יש בפיהם סיפו־רים קשים מאוד על הלכי־הרוחות האלה.

„מעריב" 30.7.1982

* צונזר ב„מעריב".

דניאל בלוך:

בקיעים במערך

המילחמה בלבנון חשפה את כל הבקיעים וחילוקי־הדעות האמיתיים הקיימים בתוך ה־מערך. קשה להאמין כי ניתן לטייח עליהם לאורך זמן. פלוראליזם הוא דבר טוב עד גבול מסויים. כוחה של מפא"י ההיסטורית היה בחירות הוויכוח, אך באחדות המעשה ובמישמעת הפנימית, בלויאליות המלאה בהת־לכדות המירבית במאבק כלפי חוץ, אחרי שנתקבלה ההכרעה, אינו קיים כיום. אף

רוזנבלום

גפן

אדם אינו מוכן לבטל את דעתו מפני דעת הרוב או בשל הכרעת המנהיגות.

„דבר" 28.7.1982

פסוקי השבוע

● **ח"כ התחיה גאולה כהן:** „הממ־שלה יודעת בדיוק עם מי היא השתדכה ועם מי נכנסה לחופה."

● **הנ"ל,** על פרשת החשבון האמריקאי של יושב־ראש התנועה, יובל נאמן: „הוא נסע כל הזמן לחו"ל, לצרכי עבודתו המדעית, ועבודתו המדעית לא היתה תיאורטית, אלא בנושאים הקשורים לביטחונה של מדיגת־ישראל. הוא היה כמעט בתפקיד ביטחוני."

● **העיתונאי נתן רענן,** על השר החדש: „שר המדע הבידיוני."

● **המחזאי יהושע סובול:** „באיזו ארץ התגברות התחיה עלולה להגביר את התמותה?"

● **הנ"ל,** על כתבלי מילחמת הלבנון: „באתי, ראיתי, השפכתי."

● **הרב מנחם הכהן:** „מה זה מקר־תיזם ישראלי? (רוני) מילוא, (מיכאל) קליינר, (אהוד) אולמרט, (מיכה) רייסר, (מרים) תעסה־גלזר־איזם."

● **מאיר פעיל:** „אריק שרון מהווה תרכובת של נבוכדנאצר וטיטוס מודרני."

● **העיתונאי נחום ברנע:** „תנו לגבר בירה. הוא כל־כך רוצה. בירת הלבנון קודם ואחר־כך ירושלים."

● **העיתונאי עמוס קינן:** „מי שמת־פטר מפני שמצפונו מציק לו, הוא בוגד. בוגד, הינו אדם חסר־מצפון. ועל כן, מי שמתפטר בגלל מצפונו, סימן שאין לו מצפון."

● **הנ"ל,** באותו עניין: „הד"ר (יוסף) בורג הוא בעל מצפון. בחיים שלו, הוא לא התפטר בגלל מצפונו."

כדאי לך

אבל אתה לא צריך לקרוא את כל הדברים הטובים שכתבו עלינו כדי לדעת שה"טיילת" היא המקום הנחמד ביותר בעולם.

נ.ב. אם לא בעולם אז בארץ
נ.ב. אם לא בארץ אז בת"א
נ.ב. אם לא בת"א אז בטיילת
נ.ב. אם לא ב"טיילת" אז איפה?

הטיילת
THE PROMENADE
רח' הרברט סמואל 80. טל. 656992 ת"א

הטיילת והדיילת

"טיילת", הרברט סמואל 80 ת"א

קודם גנבו מהחוף את הזיפזיף כדי לערבבו במים ובטון ולבנות עיר. אחר־כן, כדי להשכיח מלבנו את האבידה, בנו שורת מלונות שוברי רוח בין הים ובין העיר. אחר כך התחרטו ובנו מזחים כדי לכלוא את החול הרך. סחף הנילוס, הנוסע אלינו בחסדי הגלים. דווקא הצליחו בזה. רצועת החוף התרחבה וכבר יש מקום להמוני משתזפים לפנק את גופם

כדי לכפר על הצלחתם, החליטו אבות העיר להרחיב את כביש החוף ולבודד את העיר מחופה באמצעות רצועת אספלט רותח. עכשיו אנחנו יכולים לשבת בבתי האוכל שעל הגדה המזרחית של הכביש ולהציץ בים דרך מסך של דלק שרוף ואם נרצה לרדת המימה, נדדה כעופות פצועים בין המכוניות הצופרות, וכאשר נתפלש בחול נשוב ונזכור שאין הנאה נקנית אלא ביסורים מילא, אפילו ככה אפשר לשאוב הנאה מסעודה ב"טיילת". אני יודע שסיירי מסעדות ותיקים זוקפים כעת גבה — "רק עכשיו אתה מגלה את "הטיילת"? המקום הרי פתוח זו השנה השניה ורק עכשיו אתה מגלה אותו!" אוקי. אז אני לא כל כך "אין". לא לעשות מזה עניין.

זה באמת מקום מצוין. ראשית הוא מרווח ונאה. השולחנות מכוסים מפות משובצות והקירות סודים לבן בוהק. בפנים המסעדה יש, אמנם, דלפק עגול שמתכננו ראוי להיות מועמד את הקיר בעוון השחתת הטעם הציבורי. אך לרגל סגולותיו האחרות של המקום נניח לזה.

לשולחן הוגשה סלסלה ובה לחם שחור טרי מחיטה מלאה. כמה פרוסות ממנו מרוחות היטב בחמאה, עשויות לשמש תחליף לארוחה מלאה. איזה לחם! אלא שאנחנו לא הסתפקנו בו ותקפנו את התפריט בקיבה מחרחרת

אבילה
ירון לונדון

פתחנו במרק בצל ובמרק אספרגוס. שניהן היו משופרא דשופרא. ומרק האספרגוס היה הטוב בשניהם. הוא היה מדושן בשמנת. עשיר בנתחי אספרגוס ומנוקד בירוק השמיר הוא היה חם. מה שהתאים לרוח הים הצחה, והוא הוגש בצלחת עמוקה דיה לשמור על חומו. ושטוחה דיה לתמרוני הכף בתוכה מרק הבצל נלקח ממטבחו של אלוף־בצלות. גבינה מותכת כיסתה את נוזליו הסמיכים בשכבה עבה כל־כך. עד שרולן רגל יכול היה לצלוח את הצלחת מגדה לגדה בלי לשקוע.

מנות הביניים היו חסילונים מטוגנים וטריים מאוד ברוטב עגבניות. יין, שום. שמיר ופטריות חמות בצלחת הפטריות החמות מילאו היין והשמנת תפקידים מרכזיים. כאשר הובאו לשולחננו הלוקוס המיקרם והפורל בשקדים כבר היינו שבעים כמעט אלא שהלוקוס (דג ינש היאה לדעתי, לליווי נכבד של רטבים) עורר את תאבוננו מחדש והצלחנו לגבור. בלי מאמץ על תוכנה של קדרת המתכת הלוהטת. הטבח במסעדה זו להוט כנראה. אחר טעם השמיר. וגם הלוקוס הוקף בתבלין המרענן הזה. לי אין שום בעיר עם שמיר. רק חשבתי שאולי כדאי לגוון מעט ולהשתמש. פה ושם. בצמחי תבלין אחרים שחופי הים־התיכון משופעים בהם

הפורל היה מאכזב. דג זה הגדל בפלגי הרים צוננים. ובארצנו אך ורק במקורות הדן הוא דן ועדין מאין כמוהו. לדעתי, אין הוא זקוק אלא לטיגון קל בחמאה ולמעט שקדים מטוגנים שיבוזקו עליו יש כמובן, דרכי הכנה מתוחכמות יותר. כמו למשל אותו פורל שטרפתי פעם בעיירה קטנה מונבאר שבבורגונדיה. נדמה לי שכבר הזדמן לי לספר על אותו דג שכרסו מולאה בצמחי תבלין ועל גבי נחה מעדנות מחצית הבננה. זה סיפור מגיר־ריר שראוי לספרו מדור לדור. אך נדחה זאת לפעם אחרת ונשוב לפורל שלנו. הפורל דנן נח על מצע של ירקות טריים וזה לא טוב. כי מיץ הירקות מרווה את הדג ומקלקל את טעמו לבד מזאת לא היו השקדים מטוגנים אלא רכים. והדג גופו לא טוגן אלא כנראה. נשלק באדים או התייסר בטיפול דומה מנות הקינוח עוגת שוקולד חמה עם גלידת וניל שאינה ראויה לא לציון גבוה ולא להוקעה. תותים שהיו תותים בתכלית ומין תערובת של מוס־שוקולד ובוורי שכדרכם של מעשי שעטנז היתר כשלון קטן. הסלטים מצוינים. הבירה קרה כרגלי מכשפה. מיץ האשכוליות טבעי והיין ישמח לב אנוש

משהו על השירות: טיפוס המלצרית עבת הקרסוליים האומנת את לקוחותיה כאם דאגנית טיפוס זה הסתלק מן העולם במקומו התמלאו המסעדות שבאופנה בצעירות רעננות ובצעירים הנראים כצעירות רעננות זה משובב עיניים אך תכופות. מעצבן במה שנוגע למקצועיותו של השירות. אכן חברים שסיפרתי להם על הוויה ב"טיילת" השיבו לי כן אבל איזה שירות נורא אני אומר את הדברים כעד שמיעה שכן אני זכיתי בשירות מצוין מידיה של אווה (את השם מצאתי על החשבון לבי לא מלאני לשאול אותה לשמה). אווה היתה יעילה ומנומסת, וחוץ מזה גם נאה מאוד בעורה השזוף ובשדיה הזקופים ששום חזיה לא ריסנה אותם מתחת לכתונת הכותנה הלבנה. באוזניה (שמתי לב גם לאוזניים) היו נעוצים שלושה עגילים ושיערה הקצוץ כשיער צעיר בבלא צבאי היה משוח בשמן ומשוך לאחור. לו זכיתי ללטף את הגברת לא הייתי פותח בשיער.

בואו להפגנה נגד פלישה לבירות

די להרוג ולהיהרג!
היסוג צה"ל מלבנון!
למען שלום ישראלי פלסטיני
על בסיס הכרה הדדית!

ההפגנה תתקיים בשבת ה־7.8.82 לאורך רחוב אבן גבירול בת"א. נפגשים בשעה 18.30 ברחבת הבימה.

על החתום:
הועד נגד המלחמה בלבנון

הגיע!
וכבר במכירה
PENTHOUSE
The International Magazine for Men
גיליון חודש ספטמבר '82
SPECIAL ANNIVERSARY ISSUE
What Women Really Want Sexually.
Hitler's Secret Treasure.
6 Famous Pappprazzi Tell Their Secrets.
ועוד מאמרים רבים אחרים
והרבה, הרבה יותר

הפצה בלעדית
סטימצקי

מבצע!!
מזגנים חדשים
במחירים סימנאים!!

* תדיראן, אלקטרה, אמקור
* שרות ואחריות
* התקנה מקצועית
י.א. שיווק מזגנים
ת"א. פנקס 24 טל' 452368

תן טרמפ לחייל

יורם פרידמן:

„המחשב ידווח לך על מצבך הפיסי והמנטאלי!"

לא מדינה נידחת / לא עסק מפוקפק / הארץ מתפתחת / בצעדי ענק. זוכרים את שיר הפטנטים של ההוא שחזר בתשובה, ונראה לאחרונה מסתובב עם קפוטה ושטריימל ומרביץ תורה בחיילי צה"ל בלבנון! אבל לא עליו באתי לספר לכם, כי אם על עוד פטנט אחד. ובכן, אחרי שקניתם טלוויזיה צבעונית, ואחרי שהילדים קיבלו „אטארי" ואחרי שנמאס לכם מה־ווידיאו, יש צעצוע חדש: אתם יכולים לקנות מחשב הביתה, שלאשה לא ישעמם ושלילדים יהיה מי שיכין להם את שיעורי הבית. מכיוון שאני לא מבינה בפטנטים, במחשבים או בשיעורי־בית, ביקשתי מד"ר יורם פרידמן, מנכ"לה הצעיר של חברת־המחשבים המשווקת את המחשב הביתי, להסביר לי.

● **יורם, בשביל מה צריך הבן־אדם מחשב בבית?**

אתן לך דוגמה: את קמה בבוקר במצב־רוח נאחס ומתחשק לך לדעת מהו הביוריתמוס שלך. את נותנת ל־מחשב את האינפורמציה — שמך ותאריך הלידה והוא מייד מדווח לך מה יהיה המצב הפיסי, המנטאלי והאמוציונאלי שלך — במשך החודש הקרוב.

● **חוץ מזה הוא מדווח לי כמה ימים חייתי עד לרגע זה, וזה דווקא עלול לקלקל לי את מצב־הרוח.**

זה נכון, אבל לעומת זאת, אם יש לך מצב־רוח רע, ומתחשק לך לבשל ארוחה משגעת ואת לא בדיוק זוכרת את המתכון, את רק צריכה להקיש על המקשים והמחשב ינפיק לך מייד את המתכון הרצוי. הוא גם יערוך עבורך תפריט, יודיע לך אילו חשבונות את צריכה לשלם ומתי, אילו חומרים חסרים לך במיטבח, ובמיקרה שלך הוא גם יכול לכתוב בשבילך כתבה, לתת לך אינפורמציה מיידית על כל אדם המעניין אותך, ולהפוך את חייך לקלים יותר. בכך שבמקום שאת תעזרי לילדים להכין שיעורים, הוא יעשה את זה במקומך.

● **הוא גם משכיב את הילדים לישון ומכין להם ארוחת־ערב?**

את זה לא, אך לעומת זאת, במקום לראות בטלוויזיה צא מזה ובמקום לרכוש מישחקי טלוויזיה, המחשב יכול לספק בעצמו מישחקים שיעסיקו את הילדים במשך שעות.

● **וכמה עולה התענוג?**

אם את משלמת במזומן, אז 2600 דולר. אבל אם את חסרת מזומנים, אז אפשר להתאים את הסיפור לכל כיס. בתשלומים של 50 דולר בחודש, אפשר לסדר לך מחשב בלי בעיות.

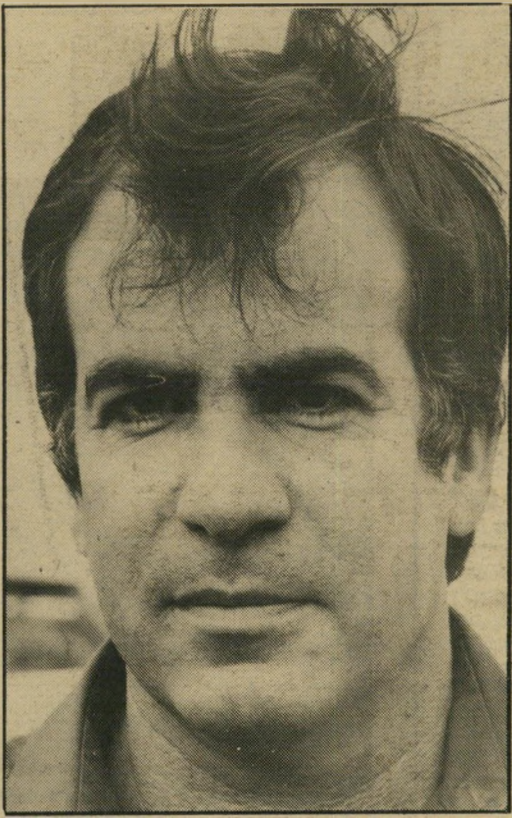

דדי בורוביץ:

„אני חצי סוציאליסט אבל אריק אכמון סוציאליסט!"

מטוסי „ארקיע" שובתים, ואני דחיתי את חחופשה שלי באילת. כמוני עשו רבים אחרים, שלא לדבר על תושבי אילת הממעטים להגיע לתל־אביב. 30 טייסים עומדים להישאר מחוסרי־עבודה. את האנשים המופ־לאים יחליפו מטוסים מופלאים. פניתי אל דדי בורוביץ, בעל המניות העיקרי של „ארקיע" ושאלתי אותו:

● **למה פרצה השביתה?**

כשקיבלנו את ארקיע, היו לנו ארבעה שלבים לייעול החברה. במרץ 1980, כשהחברה עברה לידינו, היא הפסי־דה כ־11 עד 12 מיליון דולר. כעבור שנה היא הפסידה מיליון דולר. במרץ 1982, לפני שלושה חודשים, כשמצב התעופה בעולם היה בשפל המדרגה, הרוויחה ארקיע חצי מיליון דולר. החלפנו ציוד בן 40 שנה לציוד שנות ה־90'. הציוד הזה הצריך פיטורים של 30 טייסים.

● **מדוע?**

מכיוון שהחלפנו שמונה מטוסים בעלי תישעה מקו־מות, ארבעה מטוסים בעלי 19 מקומות וארבעה מטוסים בעלי 80 מקומות, בשלושה מטוסי DHS—7 בעלי 50 מקומות ושלושה מטוסי 737 שבכל אחד מהם יש 130 מקומות.

● **מתי הודעתם לטייסים על הפיטורים?**

כמקובל, שלושה חודשים מראש.

● **לפי מה נקבע מי יפוטר ומי ישאר בי־חברה?**

לפי הוותק. נכנס אחרון יוצא ראשון.

● **לאן יילכו הטייסים המפוטרים?**

עד כאן את נוגעת בנקודה העיקרית. יכולנו לגמור את הסיכסוך לפני כמה ימים. הטייסים וההסתדרות רוצים שנמצא להם תחליפים בקרקע. וכאן הבעיה האמיתית, כי כמו שאומר אריק אכמון מנכ"ל ארקיע ומח"ט במילואים: נהג טנק בסרבל או טייס בסרבל זה אותו דבר. והמישפט הזה הוא הסיבה לכך שהסיכסוך לא נפתר. אריק הוא סוציאליסט. אני חצי סוציאליסט, אבל הוא סוציאליסט ב־מאה אחוזים, והוא לא יתן — גם אם החברה תעמוד במשך שנתיים — לאף טייס לפגוע בעובד קרקע. אל תשכחי שהחבורה המנהלת את ארקיע היא חבורה שבאה מאותה חטיבת צנחנים. אותנו יהיה קשה להביס במערכה.

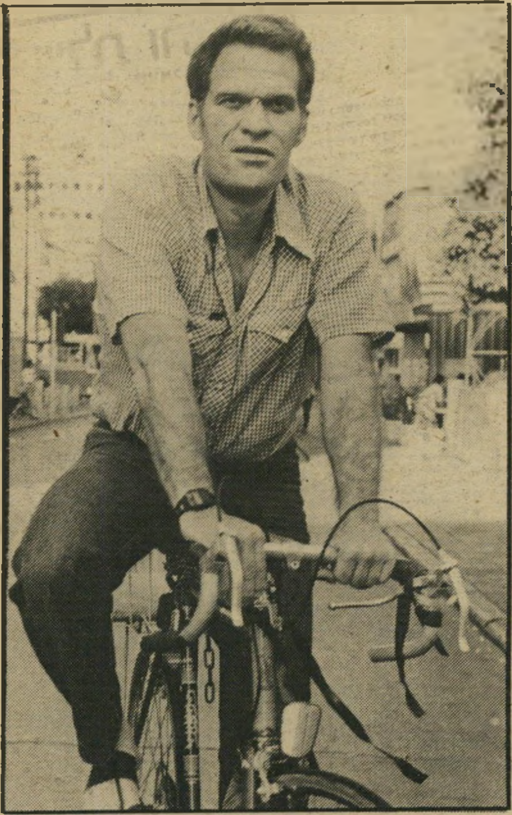

אמנון ברנזון:

„אני לא גר בחו"ל. אני גר בארץ!"

בשבוע שעבר תקף מעל דפי מדור זה ג'וקי ארקין, אחד האמנים הפעילים באמ"י, את המפיק אמנון ברנזון. הוא טען שלא זו בלבד שברנזון אינו חי בארץ, אלא שהוא גם מביא אמנים אמריקאים וגוזל בכך את לחמם של האמנים המשרתים במילואים. נתתי לאמנון ברנזון הזדמנות להגיד את מה שיש לו להגיד לג'וקי ארקין ולכל יתר האמנים החושבים כמוהו.

● **אמנון, מה יש לך לומר?**

קודם כל, אני לא גר בחוץ־לארץ. אם אני נוסע לחוץ־לארץ, זה רק כדי לעשות סרטים. אני חי בארץ עם האשה והילדים. נכון אמנם שאני נוסע לארצות־הברית לעיתים קרובות, אך הסיבה לכך היא שאני מרים סרט גדול, הנקרא המיפלט האחרון, ועוסק בתקופת העליה השנייה.

● **אתה עסוק בגיוס כספים?**

להרים סרט זה לא רק לגייס כסף. זהו תהליך ארוך וממושך, הלוקח בארצות־הברית שלוש־ארבע שנים. כמו הרבה אנשי־עסקים אחרים, גם אני נוסע כל כמה חודשים. אז איזה מין בירבור זה להגיד שאני גר בחוץ־לארץ. זה בירבור אחד גדול.

המופע הזה, שג'וקי ארקין דיבר עליו, הוא מופע תוצרת חוץ פר אכסלאנס. הייצור והתיפאורה נעשו כאן. אנ לא ה־מפיק, אני המנהל האמנותי, ולמעשה אנחנו מפיקים את ההצגה לחוץ־לארץ. זה שייצרנו אותה פה, רק הכניס כסף לארץ. למה ג'וקי ארקין לא בא בטענות לאלה שמבי־אים לכאן אתריי צ'ארלס ואת אלווין איילי? הם לא גוז־לים את לחמם של האמנים הישראליים? איזה מין דבר זה? הרי מדובר במופע אמריקאי, שהכניס למדינה הרבה כסף ונתן פרנסה להרבה פיות. מסביב למופע עובדים 35 אנשי צוות ישראליים, המקבלים משכורות. מה רע בזה?

● **אתה מתכוון שהמופע מיועד לברודווי ורק הצגות־ההרצה מתקיימות בארץ?**

בדיוק. משוגע מי שמשקיע 400 אלף דולר וחושב להריץ הצגה מסוג זה בישראל. ההצגה מיועדת לברודווי, לגרמניה וללונדון.

● **מי המשוגע, כמו שאתה קורא לו, ש־השקיע סכום עתק שכזה?**

חנניה פוקס. ישראלי בעל חברת־ביטוח בארץ.

שרית ישי

היכן היתה אשתו של הפרופסור יובל נאמן בעת השבעתו לשר

וכיצד הבריחו סגן־השר פסח גרופר ונהגו סחורה מלבנון

■ ח"כ אגודת־ישראל, **אברהם שפירא**, נקרא לטלפון בזמן ישיבת ועדת־הכספים. מעברו השני של הקו היה הרב החיפאי **צבי קוק**. אמר לו שפירא: „כבוד הרב, לכבוד הוא לי שאתה מתקשר אלי, ורק מפני כבודך באתי לטלפון. שלא תחשוב, חלילה, שאיני רוצה לדבר איתך." שפירא לקח אוויר והוסיף במהירות: „אולי אתה יכול להתקשר בשעה 1 וחצי?"

■ כתב כל העיר הירושלמי, **יגאל סרנה**, עמד ליד שתי המעליות, בבניין הכנסת והמתין. מאחת מהן, שהגיעה לקומה שבה עמד, יצאו ששת חכ"י המפד"ל. פלט סרנה: „אוי, אוי פעם הצטרכתם שתי מעליות."

מיכאל קליינר משוחח עם עזר וייצמן על מילחמת הלבנון. לשניים, שנפגשו באירוע חברתי, יש עבר משותף בתנועת החרות. קליינר היה מתומכי וייצמן בוועידת חרות המפורסמת, בשנת 1973, שבה ניסה וייצמן להדיח מתפקידו את מנהיג התנועה, מנחם בגין. בעיקבות כישלון המהלך יצא עזר לגלות פוליטית ואילו קליינר, שעמד בראש הצעירים, הקים את החוג לשינוי, שתמך בוייצמן כשנפגשו השניים, שיבח קליינר את שתיקתו בוויכוח הציבורי על המילחמה בצפון. אז פתח עזר את פיו ואמר לקליינר מה הוא חושב באמת על המתרחש שם.

■ בדיון שהתקיים במליאת הכנסת, על הקמת מישרד־המדע שבראשו יעמוד השר **יובל נאמן**, תיאר יושב־ראש מיפלגת העבודה, **שימעון פרס**, את יחסי הליכוד־התחיה כאהבה חופשית. התריסה ה"כ הליברלים, **שרה דורון**: „איך היית מתאר את אהבתך עם לין?" העיר **מרדכי** („מוטה") **גור**: „אהבת **אמנון** והמערך."

■ באותו דיון התפלמס בגין עם פרס. הוא הזכיר לח"כ המערך את הימים שבהם דיבר פרס על „מידוע המדינה." השיב פרס: „כן, אני עדיין מדבר על מידוע המדינה. אך מה שאתה עושה כאן זה מישרוד הממשלה."

■ ח"כ המערך הניצי, **שלמה הלל**, הביע את אכזבתו מצירוף התחיה לקואליציה: „לעומת הממשלה הזאת, נראית תיבת־נוח כספינת־האהבה או ספינת־השעשועים. בצד אחד יש לנו את (**מרדכי**) **בן־פורת**, התומך נמרצות באוטונומיה חד־צדדית. ומצד שני יש לנו את נאמן, התומך באוטונומיה אף צדדית."

■ בטקס ההשבעה הקצר של נאמן נכחה אחותו, הד"ר **רות בן־ישראל**, אשתו של חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, **גידעון בן־ישראל**. היא נשאלה היכן נמצאת אשתו של השר החדש, ותשובתה היתה: „היא בפאריס. כל אחד וסדרי־העדיפויות שלו."

■ בעת הדיון בכנסת בהצעת החוק, שלפיה די בעדות מתלוננת על אונס כדי להרשיע נאשם, מבלי להזדקק לדבר־מה נוסף, ניסה ח"כ חירות, **מיכאל קליינר**, להסביר מעל דוכן־הנואמים את דעת המתנגדים לתיקון. **שולמית אלוני**, שהיתה בין יוזמי קבלת החוק, טענה לפני קליינר שהמחוקק נותן גושפנקה לאפליית האשה לרעה. „ספר לי על מיקרה שבו אשה תקפה גבר על רקע מיני," אמרה לו. ח"כ חרות שלף את עיתון מעריב מאותו יום, והקריא במליאה, לקול צחוקם של הנוכחים ידיעה שסיפרה על שבע אחיות בבית־חולים פסיכיאטרי בבאר־שבע, שאנסו את אחד החולים המאושפזים במקום.

נחמן פרל יושב־ראש מועצת־המנהלים של „אל־על" מתחבק עם קודמו בתפקיד אברהם („בומה") שביט (מימין). השניים הם חברים טובים, ופרל, חבר מרכז־חרות טוען, שיחסיהם לא נפגעו בעיקבות פרישת בומה שביט מניהול החברה ומינויו שלו לאותו תפקיד.

מייקל רוברטס הנספח הצבאי הבריטי בישראל הוא ממוצא סקוטי. רוברטס, שדרגתו קפטן, נוהג להופיע באירועים רישמיים בבגד הלאומי שלו.

■ בעוד שכל נשות הכנסת תמכו בחוק היתה מזכירת חרות, **ירדנה מלר**, בעד השארת החוק במתכונתו הקודמת. כאשר התברר שהצבעת אגודת־ישראל נגד התיקון תמנע את קבלתו, היא רצה לח"כים הדתיים והסבירה להם מדוע עליהם לתמוך בהצעת מישרד־המישפטים, המתנגדת לתיקון. שפירא לא השתכנע מטיעוני מלר אותם למדה מח"כ תמ"י **אהרון אבו־חצירא**.

■ יותר מאשר פגרת הכנסת דרושה לח"כים, היא דרושה למזכירות הסיעות השונות, שעליהן נגזר לרוץ בכל הצבעה גורלית ולגייס את הקולות. לצידה של מלר ניצבות **סטלה שפירא**, מזכירת סיעת הליברלים, ו**יפה סידון** מסיעת לע"ם. מולן ניצבות **דליה גורן**, מזכירת המערך ו**בהירה ברדוגו**, עוזרת הדובר ומרכז הסיעה **ישראל** („רוליק") **פלג**. הפער הקטן שבין הקואליציה והאופוזיציה העמיד את המזכירות לפני קשיים רבים. כדי להתגבר עליהם, הן נוהגות לשבת בשולחנות צמודים במיזנון הכנסת. כאשר אחת קמה לגייס, קופצת מייד המזכירה מהמחנה השני כדי לגייס ח"כים שלה להצבעה. לעיתים, כאשר בזמן שהן יושבות לארוחת־הצהריים ומצלצל הפעמון המזעיק ח"כים להצבעה, אומרת מלר: „אפשר להמשיך לאכול. להצבעה זו אנו לא מגייסים." כך מקזזות המזכירות האחת את השניה.

■ בישיבת סיעת המערך, ערב יציאת הכנסת לפגרה, הסביר יושב־ראש הסיעה **משה שחל** שעל הנוכחים לדון בדרכי הצבעת הסיעה בשני נושאים: בתיקון פקודת הראיות במיקרה אונס ובחוק „היטל מיבצע שלום־הגליל," שמטרתו ספיגת כספים מהציבור למימון המילחמה בלבנון. הגיב על כך ח"ך העבודה, **מנחם הכהן**: „זה אותו דבר. גם מיבצע שלום־הגליל הוא אונס."

■ ח"כ הליברלים, **דן תיכון**, הצליח, אחרי נאום קצר במליאה, לעורר עליו את זעמם של סדרני הכנסת. היה זה בעת הדיון על חוק מימון מילחמת־הלבנון. תיכון טען שההיטל הוא מיזערי, ושיש להטיל מס גם על קרנות הנאמנות. כאשר הוא ירד מדוכן הנואמים, התאספו סביבו הסדרנים ואיימו שאם ההצעה תתקבל, הם יערכו שביתה.

■ סגן שר־החקלאות, **פסח** („פייסי") **גרופר**, ונהגו, **נחום גדליהו**, ניצלו ביקור קצר בלבנון לקניית מזכרות. בעת סיור של סגני־שרים בעיירה ג'זין, נעלמו לפתע השניים. כששבו, סיפר פייסי שהוא תי-

אנשים

ש ומצא סיגרים זולים. נהגו, לעומת זאת, קנה נעליים איטלקיות במחיר של שלושת אלפים לירות. כדי למנוע בעיית בגבול, נעל גדליהו את הנעליים האיטלקיות, וכך חזר איתם לישראל.

■ אחרי שהליכוד והמערך הסכימו ביניהם על דחיית מועד הבחירות לרשויות המקומיות, הם חיפשו ח"כ מאחת כשתי הסיעות הגדולות שיגיש את ההצעה למליאת הכנסת. איש מבין ח"כ שתי הסיעות הגדולות לא הסכים לעשות זאת. לבסוף שיכנעו את ח"כ המפד"ל, **אליעזר אבטבי,** שיעלה את ההצעה. כאשר הוא עלה לדוכן פלט לעברו אחד הח"כים: „גוי של שבת."

■ באותו דיון דיבר ח"כ המערך **ז'אק אמיר,** ראש עיריית דימונה. הוא סטה מהנושא ואמר: „אני רוצה לשלוח מכאן ברכה לח"כ **יצחק רבין,** על פגישתו עם שר־החוץ האמריקאי **ג'ורג' שולץ.** הגיב על כך ח"כ הליברלים, **יצחק זייגר:** אתה לא חושב שצריך לברך את שולץ על שהוא נפגש עם רבין?"

■ רבים תמהו כאשר הציע **אריק שרון** בהפגנת התמיכה בממשלה, שישראל תהיה מוכנה לקלוט בגדה המערבית חלק מהלוחמים הפלסטינים, שיתפנו מביירות המערבית. יתכן שהוא שאב את הרעיון מממפקד ענף הווי ובידור לשעבר, **שאול ביבר.** בכינוס של מעצבי דעת־קהל עם יושב ראש ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, **אליהו בן־אלישר,** הציע ביבר, העובד במרכז־ההסברה, הצעה מהפכנית. הוא טען, שאין לו ספק כי רבים מבין הלוחמים הנצורים הם אידיאליסטים, אך כדבריו „לא כולם הם מאנשי פלמ"ח, אצ"ל ולח"י." הצעתו היתה שראש־הממשלה יודיע בפומבי, שאלה שבינהם שלא היו מעורבים ישירות בפגיעה בישראלים, ויש להם קרובי־מישפחה בגדה, ברצועה ובישראל, יוכלו להתפנות לכאן על־פי הזמנת מישפחותיהם. הנוכחים בפגישה דחו את ההצעה על הסף, טענו שרעיון זה אינו מתקבל על הדעת. כעבור כמה ימים הציע זאת שרון בכבודו ובעצמו בכיכר מלכי־ישראל.

■ ביום הרביעי האחרון, שהיה גם היום האחרון של מושב הקיץ של הכנסת, נראה השחקן **יפת קצור** כשהוא נפגש עם ח"כים שונים במיזנון. קצור, כוכב סידרת סירטי אסקימו לימון, לומד קולנוע והוא מכין סרט קצר על הילכי־רוח שונים בקרב הדור הצעיר בישראל. לצורך הכנת הסרט הוא נפגש עם ח"כים מסיעות שונות. ח"כ המערך, **מיכה חריש,** תיאר לפניו את היבטים השונים של הבעיה הפלסטינית. ח"כ **מאיר וילנר** וחברו לסיעת חד"ש, **צ'ארלי ביטון,** הציגו לפניו את עמדתם בעניין. **יוסי שריד** הבטיח עזרה בעריכת הסרט. בין הצעירים שיופיעו בסרט הקצר יהיה **צחי הנגבי,** בנה של ח"כ התחיה, גאולה כהן, שיציג את עמדות הימין הקיצוני בישראל.

■ ערב ההודעה על דחיית ביקורו של ראש־הממשלה בזאיר, התבדחו בכנסת שהנשיא האפריקאי, **מובוטו ססה סקו** יקבל את פניו של בגין, ואילו חברי ממשלת זאיר יקבלו את שאר האיברים.

■ לקראת שובה למירקע של תוכנית הטלוויזיה, כול־בוטק, החליט מפיק התוכנית, **רפי גינת,** לשוב ולהוריד כעשרה קילוגרם ממישקלו. גינת, בעל נטייה בולטת להשמנה, ושלדבריו ניסה את כל סוגי הדיאטה המוכרים, סיפר על שיטת הרזיה חדשה: עשרה ימי שתיית קפה בלבד. אליה וקוץ בה. גינת מתעב סוכרזית, ואת כוסות הקפה הרבות הוא שותה עם הרבה סוכר.

■ גינת, שהיה בין אנשי הטלוויזיה ששהו בספרד בעת מישחקי הגביע העולמי בכדור־רגל, סוען שהבדלנים הבסקיים התנהגו אליו בהגינות יותר מאשר ישראלים שאותם פגש באירופה. בחלק מהשידורים הוא היה בבילבאו. הבסקים נהגו להציף את העיתונאים מדי יום בכרזות, בהן נכתב בין השאר: „עיתונאים יקרים, אנו לא נטיל פצצות. לא נפגע בכם. לא נעשה עכשיו מהומות. אך מגיעה לנו אוטונומיה." הבדלנים אכן שמרו על הבטחתם, ופעלו רק אחרי סיום המישחקים. יום אחרי סיום המונדיאל היו שיבעה פיצוצים במאדריד, בירת ספרד. לעומת זאת, כאשר זיהו אותו ישראלים באיטליה, הם באו אליו בדרישה שיגלה להם היכן ניתן לקנות ברומא בזול. אחרים תקפו אותו בשדה־התעופה בצעקות: „השמאלנים מהטלוויזיה. אתם מעכירים את האווירה בארץ!"

■ שני אחים בשם **חמצני,** שנאשמים בהברחת הרואין בתוך סוליות שתי נעליי־ספורט, הובאו לפני השופט **דויד וולך.** הוא שאל אותם: „האם האשמה היא שכל־אחד מכם הבריח נעל?"

■ **מיכל רפאלי,** מזכירתה של ח"כ שולמית אלוני, תזכור את תיום הולדתה ה־28, לאו דווקא כיום מאושר. מיכל היתה אמורה לצאת לסיור מקיף בלבנון עם ח"כים, חברי ועדת־המישנה לביקורת המדינה. לאוטובוס הצטרפה אשה נוספת, שלא היה לה אישור־יציאה. במחסום הגבול הבחין נהג האוטובוס שיש לו נוסע מיותר והוא דרש שאחד הנוסעים יירד. מיכל קפצה והציעה שתיערך הגרלה בינה ובין הנוסעת שבידה לא היה אישור. אלוני התנגדה ואמרה לה: „פראיירית, לך יש אישור!" בעוד מיכל שוקלת בדעתה התעופף מטבע באוויר. התוצאה היתה לרעתה והיא נאלצה לנטוש את האוטובוס. היא חזרה עצובה למלון ארזים במטולה ותיכננה את חזרתה לירושלים, אך לפתע היא נזכרה שעדיין יש בידה אישור תקף לסיור בלבנון. היא פנתה לנציגות דובר צה"ל במקום ושם הוצע לה להמתין עד שייצא סיור נוסף. ואכן, כעבור שעות אחדות היא הצטרפה לסיור אחר שיצא לדרום־לבנון. מיכל סיפרה שלא כך היא חשבה לחגוג את יום־הולדת.

■ כאשר פגש סגן שר־האוצר, **חיים קאופמן,** בבדרן **שלמה** („ג'ינג'י") **גולדברג,** במיזנון הכנסת, הוא התעניין במעשיו שם. ענה ג'ינג'י: „באתי לחדש את המלאי שלי ולאסוף בדיחות."

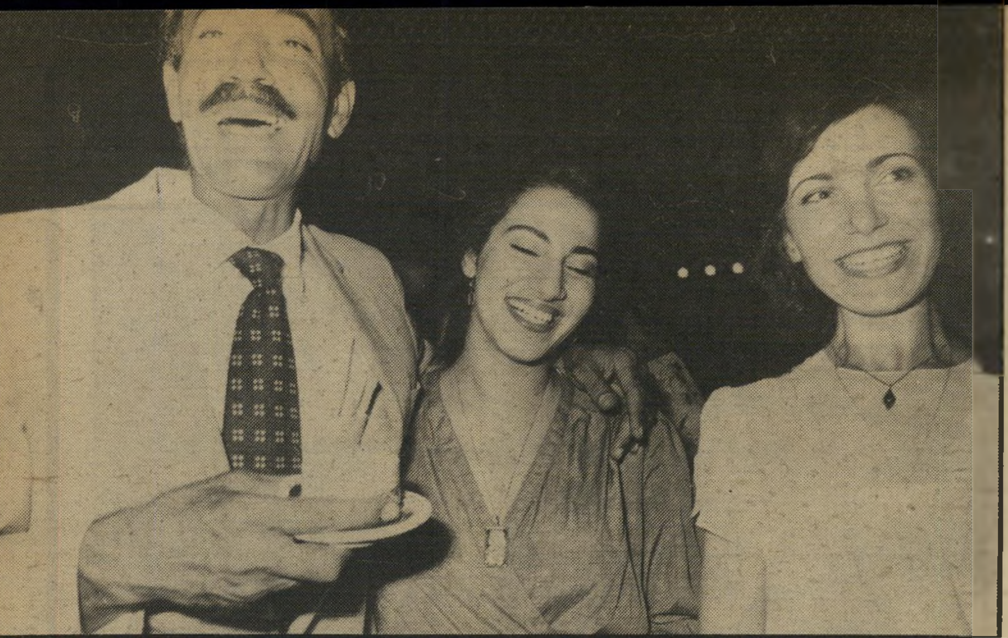

סואד צאדק חאג'־יחיא

בת־אחותו של ואליד צאדק חאג'־יחיא מטייבה, שבה לארץ אחרי שהייה של 15 שנה בארצות־הברית. סואד, שיצאה מישראל בגיל צעיר, באה ללמוד ערבית, שאותה הספיקה כמעט לשכוח. ואליד צדאק המחבק את בת־מישפחתו, הוא מחנך וסגן־מנהל בית־ספר והיה ח"כ מטעם של"י בכנסת הקודמת.

אחמד סעד מוחמד

הקונסול הראשון החדש שבגרירות מצריים בישראל (מימין) צולם עם הפורש מהתפקיד סלאח סולימאן. הקונסול הוותיק היה ידוע כחברותי ביותר ויצר קשרים רבים עם ישראלים במיסגרת עבודתו בשגרירות בתל־אביב.

ירון לונדון

מאזין לרעשים שמשמיע הוולד בביטנה של השחקנית גילת אנקורי. השניים מופיעים בתוכנית המשלבת קיטעי מישחק ודיונים על בעיות מין. גילה טענה, בבדיחות הדעת, שמרוב דיבורים על מין, נכנסה להריון.

בלונים
מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין עם ראש לשכתו, יחיאל קדישאי

אנשים

פנינה רוזנבלום גילתה את קהל בוחריה ובתוך עשר שנים היא תרוץ לכנסת

■ **אביבה ארידור**, אשתו של שר־האוצר, ממשיכה לאסוף כספים במלוא־הקצב עבור מכשירים רפואיים לבתי־חולים. אביבה, שנתנה את חסותה וכוח־השפעתה למיבצע שנקרא מכל הלב ושנערך בקול־ישראל, פנתה ל**משה טימור** וביקשה ממנו שיקליט עבורה על קסטה קטעים ששודרו ברדיו במהלך המיבצע. את הקסטה היא מתכוונת להציג לפני תורמים שאליהם היא לא פנתה, כדי להוכיח להם את חשיבות המיבצע.

■ **פנינה רוזנבלום** טוענת, שהיא מתכוונת לחדור לעולם הפוליטיקה בתוך עשר שנים. היא סיפרה זאת בראיון מקיף שנתנה ל**צחי שיין**, תחקירן מזה הזמן, בערב קו־נוע חי שנערך במרכז הקהילתי בגן־יבנה. פנינה אמרה, שבינתיים היא רוצה לעסוק בעיתונות, משום שהאתגר שלה כרגע הוא לראיין אנשים בחו״ל. היא סיפרה שלצורך כך היא עומדת לצאת לארצות־הברית.

■ פנינה נשאלה מדוע היא לא משתתפת בסרטים ישראליים. „אני לא עושה הרבה סרטים בארץ, משום שתעשיית הסרטים בארץ אינה מפותחת, לצערי.” כאשר היא התבקשה לתאר שני אנשים שעושים סרטים שאותם פגשה בחו״ל, היא הצליחה להזכיר את **רוברט דה־נירו** ו**ג'ק ניקולסון**, אך ציינה: „לא ראיתי איך הם עבדו. הם אנשים מאוד־מאוד מיקצועיים כשמדובר בעבודה. בחיים הם נורמאליים. מאוד רגילים.”

■ פנינה מתחה ביקורת על ההסברה הישראלית בחו״ל: „אני מייצגת את ישראל. נתקלתי בהמון אנשים שמדברים על ישראל. אין לנו הסברה נכונה. רבים לא יודעים הרבה על ישראל. אני נותנת להם לפחות להכיר את ישראל בצורה הטובה והיפה ביותר. עודדתי המון חברים לבוא לכאן.”

■ פנינה נשאלה מי היא. „אני עוסקת בהמון המון דברים. אולי אני בת־מזל שאלוהים נתן לי כישרונות לעסוק בכל־כך הרבה תחומים. אני לא זמרת, כי לא היה לי זמן לזה. למרות שהייתי סולנית בבית־הספר והופעתי לפני נשיא המדינה עם מקהלת בית־הספר מפתח־תיקווה.”

■ אחרי ההופעה שאלה פנינה, בנוכחות מארגני הערב, מדוע היא היתה צריכה להטריח את עצמה ולבוא עד לגן־יבנה ולהופיע לפני הקהל המקומי. אחר־כך הציעה כתשובה: „בעצם, גם להם מגיע שאני אגיע אליהם. למעשה, אלה הם הבוחרים שלי.”

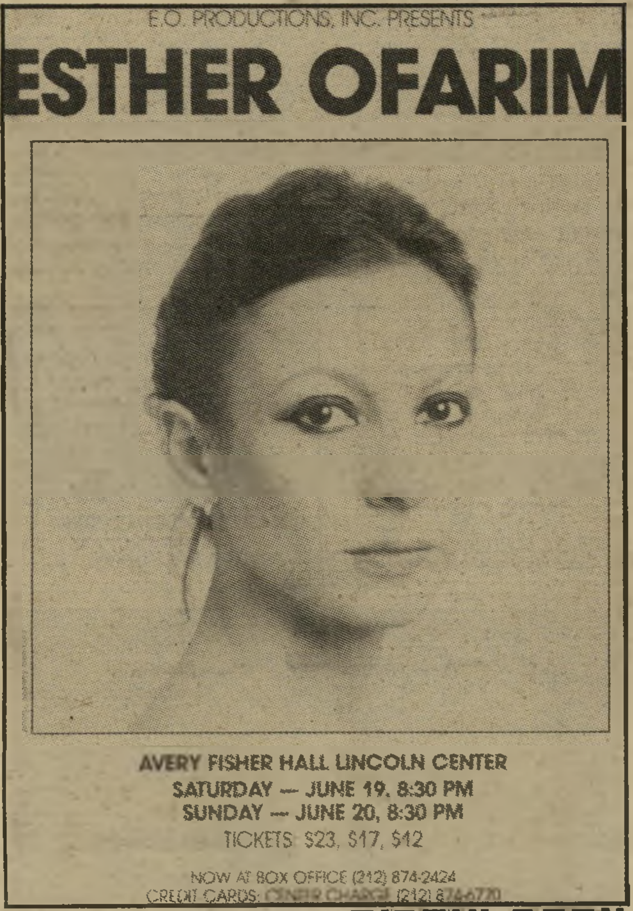

אסתר עופרים מופיעה, לראשונה בחייה בצילום, בשיערה הטיבעי. הזמרת הישראלית צולמה בניו־יורק על־ידי הצלם הישראלי סמי בן־גד לצורך מודעות להופעות שלה ב„לינקולן סנטר” אחרי שהוגשו לה התמונות היא פסלה את כולן והשאירה רק את זו.

"החתיכה
הכי טובה בעיר"
נקה 7
שים אותה מול כל אחת אחרת ותבין,
אי אפשר לטעות בה,
במגע הרך והמלטף שלה,
בניחוח המיוחד והנפלא,
בהרגשה שהיא נותנת,
בתחושה שאין כמותה.
תענוג אמיתי נקה 7
נקה 7-מוצר איכות של מפעלי נקה בע"מ. המפיצים:

סטרימלי
קולה
סטרימלי
להכנת כוס משקה
תפוזים
בתוספת הדריף מפרי טבעי
SodaStream
עוד מוצר איכות של סודהסטרים
סטרימלי מכניס את כל המשקאות הקלים לכיס הקטן!
סטרימלי משקה אמיתי שאין דומה לו
מרענן, מרווה, וטעים
סטרימלי סירופ בששה טעמים!
תפוזים ואשכוליות
עם הדריף* מפרי טבעי
תפוחים ופטל,
ובטעמים הבלעדיים מחו"ל
סטרימלי קולה אמיתי
וסטרימלי ספורט
סטרימלי משקה מצויין
קח סטרימלי בכיס הקטן
אריזת סטרימלי
מכילה סירופ טבעי
להכנת כוס משקה אחת
ולכן כל אחד יכול לשתות
סטרימלי בטעם האהוב עליו
האריזה המיוחדת של סטרימלי
קלה לנשיאה, נוחה לשימוש
בכל מקום וחסכונית.
*** הדריף - תמצית הפרי הטבעי**
המחיר לרביעית
סטרימלי **10.80 ש'**
להכנת 4 כוסות –
1 ליטר
סטרימלי
Streamly
Streamly
טלם שותים זאת
עם מים קרים או סודה
הטעמים החדשים של סודהסטרים
אריזה בגודל טבעי להכנת כוס משקה אחת
02-535343
02-537724

פשע נגד השלום

כאיש העוסק בתיאוריה של השלום, אני מביע את הערכתי לאורי אבנרי שעבר לביירות המערבית כדי לבוא במגע עם אויבי ישראל. מעשה אמיץ זה זוכה בהערכת כל שוחרי השלום והמגינים על זכויות־האדם.

ליריביו, המגנים אותו בשל מעשה זה, ייאמר: מילחמת־ההתקפה של ישראל נגד לבנון והריגתם וגירושם של אזרחים חפים־מפשע על־ידי ההפצצות הישראליות, הינם בגדר טראגדיה גדולה. על־פי החוק ההתקפה היא פשע נגד השלום. כך נאמר בחוזה לונדון מאוגוסט 1945, שיש לו חשיבות רבה לגבי מישפט העמים. חוזה זה של מישפט העמים היה אחד היסודות למישפטי נירנברג אחרי מילחמת העולם השנייה.

כשוחר שלום וכמישפטן אני מגנה כל מעשה איבה וכל פגיעה בזכויות־האדם בכל מילחמה. לכן אני מגנה גם את כל מעשי האלימות של הפלסטינים בעבר וגם כל מילחמה הרוצחת אחים.

קראתי פעם דבר־נבואה שאמרה: „ישראל תבצע פשע גדול.” אני מאמין עתה כי מילחמת־ההתקפה הבלתי־אנושית של ישראל נגד לבנון, שבה הושמדו אנשים רבים חפים־מפשע, מהווה את הפשע הזה. אני מברך את הרבבות הרבות של אזרחי ישראל שיצאו נגד מילחמה תוקפנית זאת ומביע סולידריות עימם.

ד"ר סטפן מצנברגר, וינה

● הכותב הוא מחבר הספר פציפיזם בעידן ה־גרעיני.

מעשה אמיץ

איחולי החמים על המעשה הפוליטי האמיץ והמבריק כל־כך, אשר עשית בתחום העיתונות בימים אלה, הראיון עם ערפאת.

קלוד בורדה, צרפת

● קלוד בורדה הוא אחד החשובים שבין אנשי־הרוח בצרפת.

מה המחיר

אני כותב למרות שאני בפאריס ומתרוצץ בקשר לעבודותי בין פירנצה, באדן־באדן, קלן וקופנהאגן. רציתי להפסיק הכל ולקפוץ ולתת יד. אך ידי קצרה מלהושיע ואיני יודע איך אוכל לעזור.

כאן, בחוץ, אני עושה הכל כדי לעודד את אלה הרואים במצב ובמילחמה טירוף חסר־הגיון וטימטום. זה לא קל, כי גם כאן חוסר־הסובלנות והאלימות משתוללים מול כל גילוי של ספק, של ביקורת ושל שלילת המיבצע שנובעים מדאגה אמיתית ומידידות.

ידי קצרה מלהושיע, וכמה קשה לדעת שידך קצרה מלהושיע. מה לעשות? במה אוכל לעזור?

אורי, ידידי, אני לוחץ את ידך. נתקענו בין שתי הנהגות של תנועות קיצוניות, תנועות לאומיות שאינן מכירות את הוויתור ואת ההבנה ואינן רוצות להקשיב, שמוכנות לשפוך דם אנשים צעירים ולקפד את פתיל חייהם בשל סיסמות נבובות.

לאן נגיע? מהו המחיר?

וכמה אנו אוהבים את ההרים, החופים והמידבריות. כמה אנחנו אוהבים את הארץ הזאת, ומה יהיה עליה? היכן המסורת הנפלאה של היהדות?

דני קרון, פריס

גשר בין העמים

קראתי בעניין רב את ספרך הטוב מילחמת היום השביעי. קראתי גם כי ביקרת את המנהיג הפלסטיני

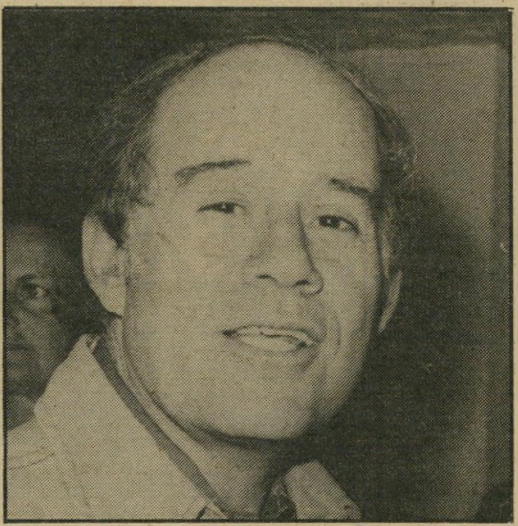

דני קרון

יאסר ערפאת בביירות. אני מבקש לברך אותך על כך בשם אירגוננו, הנלחם למען חרותם ולמען עצמאותם של כל העמים, על מיפעליך בדרך לחיפוש שלום במיזרח־התיכון.

דרך אגב, אירגוננו היה משוכנע תמיד כי אותם מעשים אשר נעשו על־ידי מר הנרי קיסינג'ר, הנשיא המנוח אנוור אל־סאדאת וראש־הממשלה הישראלי מר מנחם בגין, היו ביזבוז זמן רב, שכן הם נמנעו מלבוא במגע עם אש"ף, כשם שהם התעלמו מן הבעיה הישראלית־פלסטינית.

כפי שאנו רואים, ראש־הממשלה הישראלי, מר מנחם בגין, ושר־המילחמה שלו איבדו כל חוש של מציאות בנוגע לבעיית המיזרח־התיכון, כשם שעשו הנאצים בפולין במשך המילחמה העולמית השנייה.

אנו מנסים בכל האמצעים למנוע אסון זה, ואנו משוכנעים כי העם אשר יפסיד יותר מכל האחרים אם יצליחו בגין ושרון, יהיה העם היהודי, משום שהשינאה נגדם רבה עתה יותר ממה שהיתה לפני מילחמת העולם השנייה!

אם אנו רוצים למנוע אסון במיזרח־התיכון, עלינו לשמור על מגע כדי לבנות גשר בין כל העמים המעורבים ישירות במשבר. נראה שמר בגין מאמין כי ישראל תוכל להתקיים לבדה, וזאת בשעה שאנשים רבים בכל העולם, שמעולם לא היו אויבי היהודים, נעשים עתה האויבים המרים ביותר של „הציונות”, ודבר זה יוליך, כמובן, לרגשות אנטי־יהודיים בסופה של המאה ה־20, יהיה זה הדבר האווילי ביותר לשוב וליצור שינאה גזעית או דתית, בשעה שהגיע הזמן לשים להן קץ.

אין אנו יכולים להתיר שהמין האנושי ייעלם או ישתגע, משום שחבורה של פוליטיקאים רעים מנסה להכרית כל שיתוף־פעולה ואחווה בין העמים.

ארווין רייך, הוועדה למען החרות, סנטו־דומינגו

היחיד והקבוצה

אני כותב אליך כדי לומר לך עד כמה אני מעריך ומעריץ את עמדתך. יש מעט מדי אנשים אשר להם אומץ־הלב שמקורו באמונתם, ואשר מביעים את אמונתם בפניו של עולם עויין.

אחת הבעיות החשובות ביותר שהאדם חייב ליישבן היא בעניין האיזון הנכון שבין היחיד ושאיפותיו מחד, ובין הקבוצה שאליה הוא משתייך מאידך. אני מודאג באמת, משום שנראה כאילו איננו מבחינים עוד ביעד זה — ודווקא בשנות ה־80, יותר מאשר אי־פעם בעבר. כל אדם שעמדתו אינה תואמת את עמדתה של הקהילה הדתית, הלאומית, המיקצועית וכו', מסווג בפשטות כ„בוגד”, והריהו מומת, או למצער מדוכא, כאשר נטיותיו חוצות את גבולות הקבוצה שהוא משתייך אליה.

האם נכשל החינוך? לדעתי הוא נכשל. בכל העולם מפנה היחיד את מקומו לקהילה, מגן־הילדים ואילך, ולבסוף מוצאים את „התהילה” שבהליכה למילחמה, ללא מחשבה וללא שאלות, ויורים ביחידים אלמוניים, שלרוע מזלם שייכים לקבוצה הלא־נכונה. (איני מתייחס רק למיזרח התיכון. הדברים נכונים גם לגבי צפון־אירלנד, איי פוקלנד, אריתריאה ועוד).

אנו יכולים רק לקוות ורק לעמול למען עתיד שבו לחצה של המדינה ודמותיה ישוב וייחלש, כך שקהילות שונות, המורכבות מיחידים, שמתייחסים אליהם כערכם, יעשו במדינה שימוש כגג־מסוכך בלבד, ולא כשומר־ראש, מורה ושוטר.

איני יכול להוסיף עוד, אלא לומר לך שאהיה בין אלה אשר יתייצבו לצידך אם ישפטו אותך משום שהיית מה שהינך, ועמדת איתן למען רעיונות השלום שלך. מי יתן ותצליח.

ד"ר האנס ובר, שווייץ

עוד תצעד על רגליך

„אני טיפלתי כך כשנפגעת בי־
ששת הימים — אמר החובש הי־
פצוע לנת'קה ניר. גיורא חזן, כיום
איש מילואים, נפגע ברגלו כפי
שנפגע ניר כשעתו — וביקש להי־
וועץ בו בקשר לריפוי פציעתו.”
(„ידיעות אחרונות” 15 ביולי 1982)

זה היה קטע לא רגיל:
‚רק אל תסכים לקטיעה’,
אמר החייל הוותיק
לחייל המתחיל.
‚אל תוותר. אל תיתן להם
לקטוע את רגלך. שמע בקולי,
זה אפשרי, שא את כאבך.
עשרים ניתוחים, שלושים
ניתוחים, שא את כאבך.

למילחמה הבאה, רב טוראי,
עוד תצעד על רגלך!’

שיר־עם

„העלו את האורות. אינני רוצה
לחזור הביתה בחשיכה.”
(או' הנרי, על ערש דווי, בעיקבות
שיר־עם אמריקאי)

„הדלק את כל האורות”
אמר הפצוע לטייס המסוק
ובכה
איני רוצה לחזור הביתה בחשיכה
אמר טייס המסוק
ובכה

ורק קצין הרפואה הראשי
ציין בשימחה

כי עשרים ותשעה אחוזים
של פגיעות ראש

זאת ממש הצלחה

הבחינה המוראלית

עופר עמד בפינת העמדה. היתה
הרבה עבודה.

„עופר עמד בפינה המערבית
של אותה עמדה.
היתה הרבה עבודה.
זו היתה מין יד-גורל שכזאת,
שהרמטכ"ל פנה דווקא לעופר.
עופר אמר לו שההמתנה הזאת
היא מיותרת
ושכל יום שהמחבלים נשארים
בצורה הזאת זה רק מוסיף
להם ולא לנו.
כשאתה מרפה מהמחבל
הוא נושם.
כשאתה לוחץ אותו
הוא זועק.

פיתאום התחילו פגזים לנחות
עלינו ישר לתוך העמדה. הפגז
נפל לא רחוק ממנו
והוא חטף פגיעה ישירה ממש.
בנוסף לכך עף מהצריח
עוד חייל אחד, הסגן שלו.
גם נפצע עוד חייל אחד,
פצוע קשה.

התחילו לטפל בפצוע השני. את
עופר ניסו להחיות — ולא עזר
שום דבר. אני אחזתי בו.
זה היה קשה מאוד אני מפקד
הסוללה מפברואר. אין לך
ברירה. אחרי כמה שניות
אתה יודע שהוא מת. אין לך
זמן לחשוב על זה
באותו רגע.

אותו לילה כינסתי את החיילים.
הרגשתי שמוכרחים להתפרק.
כל חייל ניתח את האירוע.
הפקנו לקחים. אסור שדברים
כאלה ישברו אותנו. מוכרחים
להמשיך. המגע עם המישפחה —
לא מאחל לאף אחד לעבור
כזה דבר. היה קשה מאוד.
המטרה שלנו: להחזיק את
המישפחה הזאת.
מייד אחרי המקרה חזרנו לירות
עם שני צוותים. היו פגיעות
במטרות.

היה חשוב לסגור איתם את
החשבון מייד.
זה היה חשוב מאוד
מבחינה מוראלית.”

גבר

יש איזה דבר מוזר
בקשר לגבר.
מצפים ממנו להיות חזק וקשה
ושתקן, כמו קבר.
אבל כששמים מעליו את המצבה
רואים שבעצם זה אותו הדבר.
ואין שום הבדל
בין אשה וגבר
כשהם כבר בקבר.

עמיחי ישראלי, ראש־פינה

מכתבים

הנה האיש!

תגובות קוראים על פרשת אלי גבע („העולם הזה" 2343).

תודת העם בישראל צריכה להיות נתונה לאלוף־משנה אלי גבע, על שהעמיד במלוא חריפותה את השאלה הנוראה שכולנו ניצבים

מח"ט גבע
האיש שאמר: לא!

לפניה, והיא חשובה יותר מכל ה־אחרות: מה קורה למדינת היהודים?

אלי גבע השליך את נפשו מנגד, במלוא המובן של הביטוי הזה. הוא ניסה לסכור בגופו את ה־שיטפון שמאיים להפוך אותנו ל־תערובת של דרום־אפריקה כלפי פנים ומדינה פראית ופיראטית כלפי חוץ.

ד"ר שי הלר, תל־אביב

במילחמה הזאת קרו הרבה דברים שהיה בהם כדי להפעים רגשות, אך עלי להודות שאף לא דבר אחד, אף לא מיקרה בודד אחד, לא היה כה מפעים, כה מרגש וכה מעודד ומעורר, כמו ה־מעשה של אלי גבע.

עליו אפשר לומר: ELLE HOMO, הנה האיש!

שרה תלם, חיפה

● ● ●

איש השנה

הקוראים מביעים את דעתם על זהותו של איש השנה של „העולם הזה".

הימים הנוראים מתקרבים, ועימם יגיח איש השנה שלכם. השנה הוא יתאים לימים הנוראים. אין ספק שהוא צריך לחזור שוב גם

השנה. זהו אריאל שרון, שהטביע את המיזרח התיכון בים של אש ודם ותימרות עשן, כאשר ניסה להגשים את חלום העיוועים אשר אותו איים להפעיל כאשר היה איש השנה הקודם.

גיורא שיין, חיפה

איש השנה תשמ"ג צריך להיות יאסר ערפאת, אשר אם ינצל ממוות — וגם אם יומת — הוא האיש אשר הצעיד את עמו צעד אחד קדימה לקראת השלום ולקראת השגת זכויותיו הלגיטימיות והצודקות למדינה משלו.

דני מורג, תל־אביב

איש השנה של ישראל הוא מנחם בגין, שבניגוד לכל התחזיות השלים את פינוי חבל ימית ואיפשר את המשך תהליך השלום עם מצריים, ומייד אחר־כך, יצא ל־מילחמה המיותרת ביותר בתולדות

ראש־ממשלה בגין
איש השנה?

ישראל. הסתירה הפנימית הזאת מבטאה את העם הזה ואת מדינתו.

אבי גדעון, תל־אביב

● ● ●

פגישת אבנרי־ערפאת

תגובות נוספות של קוראים על הראיון שהעניק יאסר ערפאת ל„העולם הזה".

עשית את הבלתי־יאמן, ועל־כך אני מביע את הערכתי המלאה. אני רוצה להביע את התנגדותי לכל הגינויים בכתב וההשמצות בעל־פה, ולעודד אתכם על העבודה הטובה, הנפלאה והטהורה. אני חושב שאני יכול להרשות לעצמי לומר לכם, בשם רבים מאוד מערביי איזור הגליל המערבי: עלו והצליחו בעבודתכם הטהורה!

כמאל ודיד, עכו

(המשך בעמוד 24)

מצחיק?

סוף־סוף קונסנזוס של פועלים יוצרים.

אנו, אישים מכל תחומי הפעילות היוצרת, רואים בזה חובה להביע את דעתנו הנחרצת בעד/נגד המשך המילחמה בלבנון.

עמינדב צוובנר, איש רוח
וולפגאנג פח־יקוש, תיאולוג, מחבר הספר בדרך לאלוהים וחזרה
אלכסנדר שטיינברכר, פסל
בת־חן דפני השושני־שטיינברכר, סופרת, כלת פרס קוגל לספרות
וילהלם קייזרשניט, ד"ר, נשים ולידה, בעיות עקרות
ענוגה שוחט, מלחינה־משוררת
אפרים צאהן, רופא שיניים (גם ניתוחים)
צפירירה וילקונסקיה (קצנלבוגן) — פרימה בלרינה
שר־שלום בומבך, משורר לאומי
פזית גליל (מובשוביץ') — מלכת יופי — איזור חיפה והצפון (תשי"ט)
ומצטרפת אליהם בשמחה, המלביה"ד,
תרצה לוין, אשת רוח ומשוררת חמשירים לעת מצוא.

תרצה לוין, בולטימור

"ירדנה"· המשרד היוקרתי לנישואין!
מזמינה אותך לשיחת היכרות!
דיזנגוף 201 תל־אביב טל. 238589, 236625

- שרות ללא הגבלת זמן - עד לנישואין!
- מיקרופילם אלקטרוני לשמירת הסודיות!
- מבדק התאמה גרפולוגי - לנישואין!
- 4 תמונות צבע ענקיות לבחירת בן/בת זוג!
- ארגון טיולים לבודדים - בארץ ובחו"ל!
- מחלקות מיוחדות לדתיים ולנכים!
- רמה גבוהה וסלקטיבית של נרשמים!!

גם בחודשי הקיץ
אני רוקד/ת בסטודיו „B"
ג'אז ✶ מחול אירובי
לגברים ולנשים
ארלוזורוב 80 ת"א 237026 ניהול - אבי פאנק

שום חופשה לא מגיעה לירכתיים של "אטלס"
7 ימים על הים
מ־423$

סיווג בטיחותי אטלס, ב', 1951

באונית־פאר, 6 ארוחות ביום, שפע של בידור והנאה מאופק עד אופק.
המסלול: אשדוד, פורט־סעיד, פאטמוס, קוסדאס, (תורקיה), פיראוס, רודוס, אשדוד.

10% הנחה
למשתחררים ממלואים ולבני־משפחותיהם
אפשרות לתשלומים בלי ריבית

EPIROTIKI LINES
הסוכנים הכלליים:
אלאלוף ושות'·ספנות בע"מ
תל־אביב: אנגל 6, טל' 622591, 615283. חיפה: היאט 6, טל' 671742. אשדוד: הנמל, ביתן 16, טל' 34541.

מבצע דיסקונט
חסוך היום
שלם מחר

עד מיליון שקל הלוואה ל-6 חודשים ללא הצמדה והכסף עובד בשבילך מיד!

איך זה עובד?

חסוך היום —
אתה נותן הוראה להפקיד בתכניות החסכון ,,יתרון ברירת ריבית'' ו/או ,,יתרון רב-תכליתי'' של בנק דיסקונט סכום שאתה קובע, עד מיליון שקלים בכל אחת מן התכניות.

שלם מחר —
את הכסף שהופקד תקבל מיד בהלוואה מן הבנק, שאותה תפרע ב-6 תשלומים חודשיים רצופים, הראשון בהם חודש לאחר קבלתה, בריבית של 5% לחודש בלבד, וכמובן — ללא הצמדה.

בוא נעשה חשבון:
החסכון שלך מתחיל לעבוד כבר מהיום הראשון וברגע ששלמת את התשלום האחרון ע"ח ההלוואה מצבך הוא כזה:
התשלומים ששלמת עבור ההלוואה עלו לך 5% לחודש ללא הצמדה ובסך הכל 1,182,000 שקלים.

לעומת זאת עומדים עכשיו לזכותך:

בתכנית החסכון ,,יתרון ברירת ריבית''
מיליון שקלים (בחישוב של 2% ריבית צמודה ועליית מדד ממוצעת של 7% לחודש) שווים אחרי 6 חודשים 1,515,750 שקלים, כלומר הצטברו לזכותך 333,750 שקלים, רווח נקי פטור ממס! זה הרווח המינימלי. נוסף לכך קיימת אפשרות לרווח גדול יותר, אם מסלול הריבית הבלתי צמודה יהיה גבוה יותר.

בתכנית החסכון ,,יתרון רב-תכליתי''
מיליון שקלים (בחישוב של 3% ריבית צמודה ועליית מדד ממוצעת של 7% לחודש) שווים אחרי 6 חודשים 1,523,000 שקלים, כלומר הצטברו לזכותך 341,000 שקלים, רווח נקי פטור ממס!

מיליון בטלפון
אתה יכול להכנס לכל סניף בנק דיסקונט, להצטרף לתכנית וליהנות ממבצע דיסקונט ''חסוך היום — שלם מחר''. אתה יכול גם לטלפן לטלבנק דיסקונט (03-637311) מ-8 בבוקר עד 10 בלילה ולקבל בטלפון פרטים על התכנית. אם אתה מנוי טלבנק דיסקונט אתה יכול לתת במקום הוראה לפתיחת החסכון, והכסף מתחיל לעבוד בשבילך מיד.

טוב לחסוך בבנק דיסקונט-הצד האנושי של המטבע

בנק דיסקונט

תשבץ העולם הזה 2344

מאת אביגיל ינאי

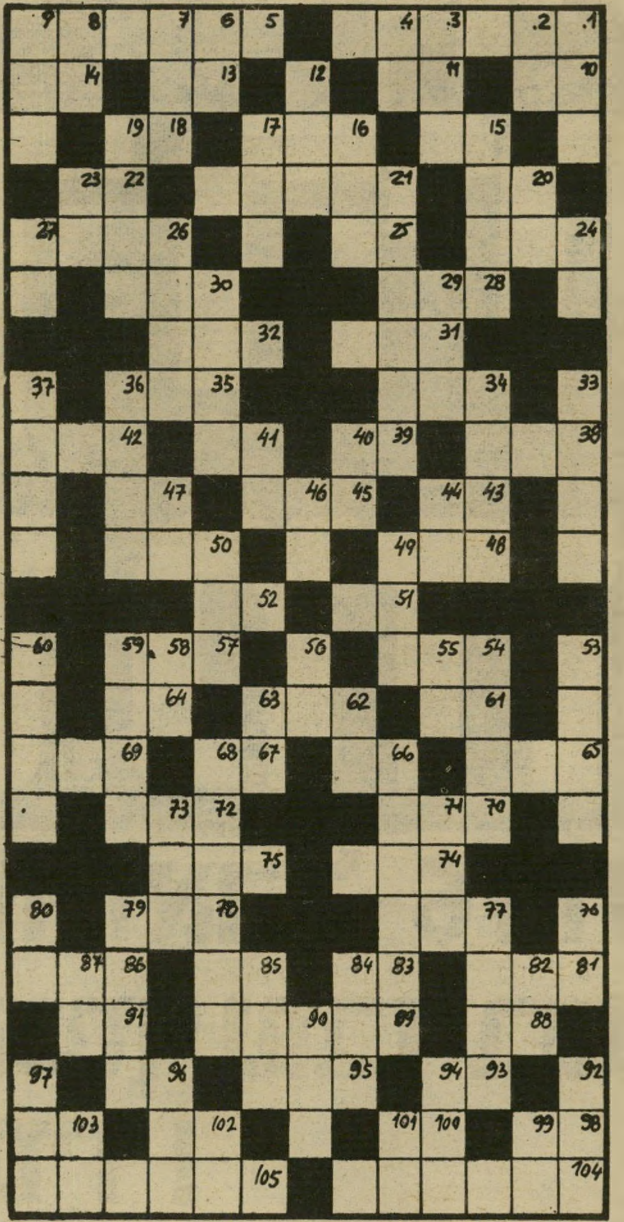

מאוזן:

1) אכזבה (3,3); 5) ברית מדינות; 10) משקה; 11) סתם; 13) כלי מוסיקלי; 14) תבלול; 15) נשף מסיכות; 16) סיעה; 18) בקשה; 20) חומה; 21) נסיגה, רתיעה; 22) שיעור, מנה; 24) מעבדת הגוף; 25) ניצוץ; 26) קושיה; 28) אספקלריה; 30) דומה בדיוק; 31) רעיה; 32) העדיף; 34) גבעה חשופה; 35) לבד מ..; 38) הקדש, חרם; 39) לשד העצמות; 41) צמח גדול; 42) פקודה צבאית; 43) טבעת של מתכת המורכבת על בורג; 45) סוג של טנק; 47) מרחם; 48) גמול; 50) מאוס; 51) קומפוזיטור גדול ופורה; 52) יכולת; 54) מופת; 57) שיירי החומר; 61) יחידת חשמל; 62) סמלה של אחת הדתות; 64) יחידה; 65) הכחיש; 66) מילת שאלה; 67) נחלש; 69) קיצץ, המעיט; 70) פילוג; 72) פרח נוי; 74) בגלל; 75) מחזה מאת שלום עליכם; 77) בוץ; 78) אחד משבחיה של ארץ־ישראל; 81) שוט; 83) כסף עובר לסוחר במזרח; 85) משענת; 86) פיסת נייר להטלת גורל; 88) שניים; 89) שימוש בציוד מכני; 91) סוף שלום; 93) הרם; 95) טיסן; 96) מעוול; 98) דבר מאכל; 100) בסולם התווים; 102) ר"ת ליד שמותיהם של ישובים יהודים בגולה; 103) נשקו של קופידון; 104) חגיגה עממית; 105) מבחר אפשרויות.

מאונך:

1) גז ביצות; 2) זה המקום; 3) עול; 4) מוקש; 6) שדה תעופה בת"א; 7) בלימה, מניעה; 8) עמוד זכרון; 9) אקסיומה; 12) קמח חיטה מנופה; 15) שליח; 16) בקיע; 17) נזף; 19) מן הנחשים; 20) בעל חוב; 21) הרהורים; 23) אדוני; 24) תוקף, עוז; 26) בוחר; 27) שקט; 29) אמן במלאכתו; 30) מין ביגוד שמשמעותו „שכבת פיצוץ" (ר"ת); 33) גרעין המוקף אלקטרונים; 34) נושם בחזקה; 36) מדינה בארה"ב; 37) אקטיבי בשל"י; 40) מרגיש; 41) מתנפל; 44) בושם; 46) מסמר; 47) טבעת לסימון בהמות; 49) מועקה; 50) עיוות, סרס; 53) ספר קינות; 54) בולש באופן קפדני; 55) מצב במשחק המלכים; 56) נחשול; 58) ערך עיסקה עם אברהם אבינו; 59) תחנה לאיסוף נפגעים בצה"ל (ר"ת); 60) רטיבות הנפרשת מבלוטות בגוף (כ"מ); 62) שיירת ספינות; 63) ילידת המקום; 66) דרכים עקלקלות; 68) כלום (3, 3); 71) היזיל, השפיע; 73) מאבני הריחים; 76) להבה; 77) הגהת תמונה או ציור; 79) מחט סריגה; 80) אופן תשלום; 82) אריג; 84) ארץ של זרים; 85) בעל חיים יונק; 87) פשטן; 90) סלע גרניט; 92) קרב פנים אל פנים ב„הגנה" (ר"ת); 94) סמלה של שכנתנו; 96) אחד מטעמי הנגינה במקרא; 97) כפתור הצמח; 99) בעל חיים טורף; 101) בכי; 102) כוון מסויים; 103) לא מבושל ולא אפוי.

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

מיכתב זה מוקדש לכם, אורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי, ולכל אלה הפועלים למען השלום בין העם הישראלי ובין העם הפלסטיני. רציתי להביע את הערכתי המלאה לפגישתכם עם ערפאת. תגובתי זו היתה ספונטנית, ממש ברגע בו שמעתי על כך ברדיו, אולם החלטתי לשלוח מיכתב זה כאשר קראתי על הלחץ הכבד המופעל נגדכם מצד אנשים צרי־אופק, שקינאתם בוערת בהם על הצלחתכם.

קראת לערפאת) שהוא מסכים למדינה בגדה ובעזה. לא הצלחת! מדוע לא ניסית להעמיד את השקרן במקומו ולספר לו, כי פעולות הטרור החלו לא כתגובה „לכיבוש הישראלי" בששת הימים. מילחמת ששת הימים פרצה, לפחות בעקיפין, בשל אותן פעולות טרור.

● לאורך הראיון נהנים שניכם להסכים, כי בגין ושרון מייצגין מיעוט בעם. בגין־שרון־רפול הם „חונטה", „כת צבאית". זו הערכתך

הם היו ואינם

שלחתם אותם אל ים החידלון / משדה הקרב לשדות הציד הנצחיים / פירסמתם מודעות בעיתון / המטייחות את כל החטאים / ...„הם היו גיבורים, הם חירפו את נפשם" / הענקתם לרוחם אות־גבורה / „הם היו", אתם אומרים „הם היו ואינם" / „הם היו" וכאילו כלום לא קרה

לכל השאלות היו תשובות מוכנות / שענו על הכל וסימלו את הטוב / והילד שלא ידע לשאול — / האמין כי לא נתתם לו לחשוב / תודעתם היתה בשבי והלעטתם את מוחם / כך שאף פעם לא ישאל — / שאלות שעלולות לערער את ביטחונם / בשקר שנקרא „טובת הכלל".

שלחתם אותם מעדר לעדר / והם הלכו, ואתם הייתם הרועים / וכל מי שלא היה בסדר / נזרק הישר אל הכלבים / כי תמיד היו כאלו שהמשיכו לחשוב / ולשאול עצמם כל פעם מחדש / למה זה רע, ולמה זה טוב / ומדוע רק המוות מקודש / והם תמיד הפריעו לכל התוכניות / חיפשו את האמת בכל דבר / וכשגדלו תיקנו את כל הטעויות והשטויות / שהכנסתם למוחם עוד בעבר.

ובדרך לצבא נמשכת השטיפה / רדיו, טלוויזיה, פירסומת, הקרבה / ריגשותיהם כבר גועשים וכולם הולכים שולל / ומודעות של אבל מעלות את המוראל / ורק המעטים שלא בגדרו בהגיונם / והמשיכו להפריע למלאכת התיכנות / לא יתנו לכם אף פעם להרוס את העולם / כשסיסמתכם היא „רע לחיות וטוב למות".

שלמה בוננה, תל־אביב

מה שעשיתם הוא מעשה אמיץ ונבון מן הדרגה הראשונה. אל תירתעו, ואל תניחו לאנשים להשפיע על מצב־רוחכם. אני מאמינה כי אתם שלמים עם עצמכם, וזה הדבר אשר יתן לכם את הכוח להמשיך הלאה במאבקכם הצודק. מי יתן וכל האנשים בעולם יהיו אמיצים ושוחרי־שלום כמוכם.

אני חייבת לומר כי עד לפני כמה שבועות הייתי תמימה, וגם אני האמנתי בצורך לפעול בכוח נגד העם הפלסטיני. המילחמה היתה זו ששינתה את כל השקפותיי. מדי יום הזדעזעתי יותר כאשר נוכחתי לדעת מה מעולל אריק שרון למישטר הדימוקראטי בישראל ולבחוריה של המדינה, וכיצד הדברים הללו משפיעים — אולי באופן בלתי־הפיך — על דעת־הקהל בעולם.

ביחוד הזדעזעתי ממסך השקרים, המטעים ביודעין את העם ואת הממשלה. אני עדיין לא מבינה מדוע מרבית האנשים שותקים ולא מתמרדים נגד זה. הרי בסופו של דבר זו פגיעה בהם עצמם, ובמדינה כולה לטווח הארוך.

אירים טמיר, חיפה

שכחת לשאול את השאלות הנוקבות. סתם שאלות של עיתונאי. אילו ראיינת את מנחם בגין, להבדיל, היית בוודאי מכין שיעוריבית היטב, ולא היית חושש לירות מן המותן, לשאול שאלות מושחזות, לתור אחר הסתירות בדברי המרואיין.

את נערצך פשוט לא שאלת, ישבת והינהנת ושמחת לבשר פעמיים כי יש הפגנה של שלום־עכשיו. מה היה חסר בשיחה?

● ערפאת חזר על סיסמתו השחוקה „מדינה חילונית." סיסמה זו נחשפה במלוא גיחוכה במרחץ־הדמים בלבנון. לא יכולת לחשוף את הכוונות הרצחניות מאחורי סיסמת־הבל זו?

● מכל הפליטים בעולם מיוחדים הם פליטי פלסטין. זהו סטאטוס העובר בירושה, בלי שים לב מה המצב הכלכלי. היית מספר לו שאנו קלטנו פליטים מארצות ערב. קראנו להם „עולים חדשים," לא פליטים. מדוע לא תקעת סיכה קטנה בבלון הפליטים הראוותני הזה?

● ניסית לחלץ מן היו"ר (כך

לדמוקרטיה הישראלית? אולי בעצם ערפאת הוא המקובל על מרבית העם (בגין ושרון גזלו ממנו את השלטון, המיסכן)?

● בעבר לא חששת לומר לאש"ף מה שאתה חושב (באוזני האוייב, העולם הזה 12 באוקטובר 1977) וכן לעזאזל האמנה, (23 בינואר 1980). אתה בוודאי בקיא באמנה הפלסטינית, אך לאורך הראיון מכחיש ערפאת סעיפים מן האמנה, כאילו אינם כתובים. לך לא נעים לומר לערפאת „אתה שקרן." לבגין ושרון אתה פונה בלקסיקון אחר.

הרצל ובלפור חקק, ירושלים

● ● ●

מתי לסרב ומתי לא

למה אמור הקורא להתייחס, בראיון ־עם פרופסור

פרופסור כשר

סכיזופרניה חברתית

אסא כשר („העולם הזה" 2341).

אם להתייחס לדבריו של פילוסוף המוסר, כשהוא דן בבעית הסרוב המופשטת בצורה קונקרטית יש להגיד: אני מתפטר ולא מבצע. אך אם להתייחס לפרופסור כשר

(המשך בעמוד 26)

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור

הוצאת שער בחשמל (אפילציה)

* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה

* גבות נלות *

• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל־אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388

רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

העולם חושב דיגיטל

כאשר ממשלת ארה"ב החליטה, בשנת 1980, לרכוש מדיגיטל 4000 יחידות מחשב (יותר ממה שרכשה מ„י.ב.מ" ו„קונטרול דאטה" ביחד) היה ברור, לאנשי מקצוע ברחבי העולם, שדיגיטל שינתה את דרך החשיבה בעולם★

סיפור ההצלחה של דיגיטל מתחיל בשנת 1959 כאשר י.ב.מ היתה המלכה הבלתי מוכתרת של עולם המחשבים ואפילו חברות מחשבים גדולות כמו „קונטרול דאטה" ו-„N.C.R" פיגרו במרחק רב אחריה. באותה שנה הציגה דיגיטל (DIGITAL EQUIPMENT CORP.) את המחשב הראשון PDP-1 שהניח את היסוד לגישה האינטראקטיבית (הידברותית) בעולם המחשבים. אנשי דיגיטל, שחזו את העתיד, הראו לעולם שמחשב אינו בהכרח יצור ענק ומסתורי המופעל רק בקונצרנים ענקיים, ע"י מדענים. הם ייצרו מחשב שכל אדם יכול לתפעל, בקלות, בהתאם לדרישותיו ולצרכיו.

זאת היתה פריצת הדרך של דיגיטל לשוק מתחכם שעד אז היה סגור בפני חברות חדשות.

התוצאה: כבר בשנת 1979 מכרה דיגיטל למעלה מ-100,000 מחשבים ברחבי העולם. ומשנה לשנה המספר גדל והולך.

מאז הפכה ההידברות לקו המנחה בדיגיטל: הידברות בין אדם ומחשב, הידברות בין מחשב ומחשב, הידברות בין הצרכן לחברת האם — דיגיטל. הידברות. התרומה הגדולה של דיגיטל לדרך בה משתמש העולם במחשבים. לדרך בה העולם חושב.

דיגיטל, המעסיקה כיום כ-63,000 איש ברחבי העולם, המשיכה ופיתחה מערכות מחשבים בעלי רמת הידברות גבוהה. מחשבים קטנים יותר, גמישים וקלים לתפעול, ולאחזקה ולצמיחה.

בישראל התקינה החברה במשך פחות מ-9 שנים 700 מערכות מחשב. על לקוחותיה נמנים מיטב החברות והמוסדות ובכללם כל האוניברסיטאות, תעשיות צבאיות ומדעיות, מכוני מדע, מחקר ופיתוח, משרדי ממשלה, תעשיות אזרחיות, חברות מסחריות, מוסדות חינוך, בעלי מקצועות חופשיים ועוד רבים אחרים.

לדיגיטל כיום 400 סניפים ב-38 ארצות. החברה משקיעה מדי שנה 250 מיליון דולר במחקר, פיתוח והנדסת מחשבים אשר יתאימו לדרישת הצרכנים בעתיד. דיגיטל זכתה לאמון ולמוניטין בעולם כולו. לכן, היום, העולם חושב דיגיטל מחשבים.

★ מתוך המאמר ב„כספים" מתאריך 14 ספטמבר 1981.

העולם חושב | digital | מחשבים

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מכתבים

(המשך מעמוד 24)
האינדיווידואל, בחייו הפרטיים, יש לעשות ההיפך ברגע שהבעיה הו־פכת לקונקרטית, היא מופשטת על־ידי הפילוסוף.

אם ייקרא לצבא, הוא יילך, אמר הפרופסור, כי „יש פה אלמנט של הגנה עצמית."

הצלחתו הגדולה של אסא כשר נזקפת לכישרונו בהפצת הסכיזופ־רניה החברתית, בהיותו הנושא ש־לה ובו־זמנית המושא שלה, הסיבה כמו התוצאה. לכן, אין להתפלא על דריכת כוכבו באוניברסיטת תל־אביב, הידועה כה טוב בסטוד־נטים שלה.

הרברט מרכוזה אחד, כוכב עוד יותר מבריק בשנות ה־60, עשה זאת באופן יותר גלוי. בהרצאה שנשא ב־1966 באוניברסיטה החופ־שית של ברלין, כשנשאל על־ידי אחד מחסידיו בעניין קונקרטיזאציה של התיאוריה שלו, השיב כי הוא רק פילוסוף הוא לא עושה. במי־לים אחרות, הוא רק מוכר.

בחברת־השוק שבה אנו חיים, אין זכות נעלה יותר מאשר למכור. מוכרים הכל. קוקה קולה, אשליות ואפילו רעיונות ותיאוריות, זאת אומרת אידיאולוגיות.

דניאל הבר, רמת־גן

● ● ●

האם מתה (למעלה) התינוק ניצל (למטה)
תמונות מעיתון בוואלנסיה

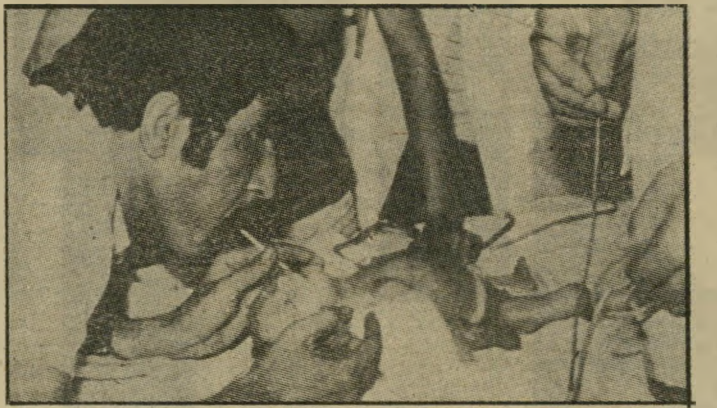

חוכא ואיטלולא

על מי צוחקת המישטרה?

ביום השישי שלפני הפגנת־הת־מיכה בראש־הממשלה, טרחה ה־מישטרה להודיע כי היא לא הודיעה על הערכתה לגבי מיספר המשתת־פים בהפגנה.

אולם, בד בבד היא טורחת למ־סור על תיגבור כוחותיה לקראת ההפגנה, מכיוון שהיא מעריכה ש־ישתתפו בה יותר מאשר בהפגנת שלום עכשיו. ממש חוכא ואיטלו־לא. אך, האם מהתלת המשטרה בנו או שמא שמה את עצמה לצ־חוק.

סמי ארגון, נתניה

● ● ●

15 חודשי מאסר וקנס כבד לפקיד שדרש שוחד
מנהל הלישכה למירשם־אוכלוסין בעכו הורשע על־פי הודאתו
„ידיעות אחרונות" 12.7.1982

תשעה חודשי מאסר לחייל שהונה סוחרים ערבים
„הארץ" 15.7.1982

4 חודשים לחייל שהרג אשה בשטחים
— מאת איתן מור, כתב „ידיעות אחרונות" —
„ידיעות אחרונות" 12.7.1982

האם מתה, הילד ניצל

הקורא מספרד שולח תמונה מעיתון מקומי ו־שואל שאלות.

התמונה מתארת את זוועות ה־מילחמה, תחת הכותרת: האם מתה, הילד ניצל. מתחת לתמונה יש הסבר האומר שהאם ההרה נפצעה קשה ומתה לאחר מכן בבית־חולים של אש"ף, והודות לרופא פלסטיני שביצע בה ניתוח קיסרי אחרי מו־תה ניצלו חיי התינוק, בעזרת נשי־פת אוויר לריאותיו.

תמונות כאלה ודומות להן מת־פרסמות כמעט בכל יום מאז הת־חילה מילחמת־הלבנון. הייתי רו־צה לדעת מה עושה ההסברה ה־ישראלית בחו"ל על־מנת להמתיק את הגלולה המרה הזו.

תמונות כאלה גורמות לעיוות דימויו של הישראלי הטוב, גיבור מילחמת ששת־הימים, ומגבירה את השינאה בעולם לישראלים בפרט וליהודים ככלל.

אברהם כהן, ואלנסיה

● ● ●

עונשים לפי הסדר

פרשת החייל שירה באשה פלסטינית ליד מחסן־נשק של צה"ל לפני כמה חו־דשים כבר כמעט שנשכחה.

נדהמתי לגלות את סיומה של הפרשה בדמות ידיעה בעיתון, ה־אומרת שהחייל קיבל ארבעה חו־דשי מאסר. עונש זה הוא מגוחך ביותר ומראה על הידרדרותו ה־מוסרית ועל חוסר האובייקטיביות שבהחלטת השופטים הצבאיים. ל־הפתעתי, לא נשמע קול זעקה ל־מישמע גזר־דין לא צודק זה מצד השמאל הישראלי, העסוק בביקורת על המילחמה בלבנון.

התחלתי לחפש בעיתונים אחרי קנה־המידה של שופטי ישראל ל־החלטותיהם, ולא היה קשה למצוא אותו בכותרות העיתונים.

אילן פלדמן, אשקלון

● ● ●

סיפורי האמת

הקוראה התרגשה מהכת־בה על היחסים הלסביים („העולם הזה" 2341).

מיטב הערכתי לדברים המבו־טאים בכישרון אובייקטיבי ובלתי־פוגע בנפשות המוזכרות בה.

נהניתי מאוד מקריאת הכתבה הכנה והייתי מאוד רוצה להביע את הערכתי ויישר כוח. המשיכו לה־ביא לפני ציבור־הקוראים את סי־פורי האמת מחיי היום־יום, למרות שהם לא רגילים ומוזרים, ולא רק רכילות מחיי־הזוהר וברק־כוכבים מזוייף.

אירים מיקה, ירושלים

● ● ●

חלום השלום

הקץ לנשק, לכך קורא היהודי מארצות־הברית.

היום אנו ניצבים כאן כיהודים תומכי ישראל ותומכי העם הישר־אלי, אך גם כתומכיהם של אלה החיים תחת עול המילחמה בביירות.

וכך אנו ניצבים עם הישראלים — אך נגד המדיניות של ממשלת בגין. היתה פלישה צבאית — והיא כבר נחלת ההיסטוריה. מצור מוטל על ביירות, ומאיים על חייהם של רבים. אנו, כיהודים בוחרי החיים, לא יכולים עוד לשתוק לנוכח ה־אפשרות שחיים כה רבים יאבדו. לנו ולישראלים אין כל ברירה של ממש. המצור חייב להיפסק, אך כך גם הטרור, והאיום על חייהם של ישראלים הנמשך עד היום.

לחולמים כמוני יש תפקיד של ממש בעולם זה. אנו מבחינים ב־אפשרויות בעיצומה של מילחמה. אנו רואים את סיכוייהם של אלה המבקשים לשאת ולתת בתוך ה־מילחמה, ואף לדבר על שלום. ה־כרה הדדית הושגה היום דה־פקטו.

וכך הדבר שהיום אנו ניצבים — יהודים, ישראלים וידידים — להת־אבל על המתים ולהתפלל, לקוות ולעמול למען החיים.

טוד סי קפלן, וושינגטון

רֵעִים להכרות נישואין
שרות הוגן, יחס אישי ומסור
אמינות ומספר חתונות רב
20 שנות נסיון והצלחה!
תל אביב בן יהודה 58 טל 03-282932

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת
• שרות ת.ד
ללא תשלום
• מסגבדים
כרטיסי אשראי
פרסום אידיאל
טל: 227117

למכירה בגבעתיים
דירת 2 חדרים גדולים + הול. ק"ג. ע"י השק"ם. ארון־קיר. דוד־שמש. מסודרת
טלפון אחה"צ 314350

קולקצית קיץ
Roberto
Italy-Style
צרני ויבואני הלבשה לגברים
בסטייל איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א רח' לוינסקי 24
טל. 820635

תן טרמפ לחייל

פנטיק מוטור

אופנוע שידליק אותך מן הרגע הראשון

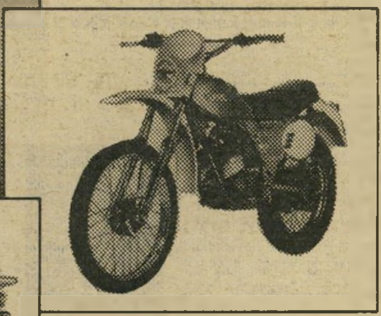

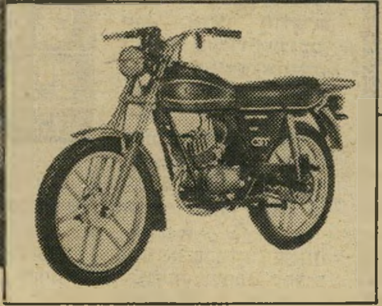

פנטיק מוטור, אופנוע משוכלל אמין ומרשים.
פנטיק מוטור, מכניס קצב לחיים שלך.
פנטיק מוטור. שאל רבע מיליון צעירים בעולם. הם יספרו לך. לבחירתך מבחר אופנועי **פנטיק** בנפח 50 סמ"ק ובמחירים שאתה יכול להרשות לעצמך:

הדגם	התנעה	הגבלת גיל	מחיר כולל מ.ע.מ.
איסימו 311 ("שפיצים")	דוושות	16+	24.300 ש'
איסימו 311 (גלגלים יצוקים)	דוושות	16+	25.300 ש'
איסימו קונברט 340	דוושות	16+	29.000 ש'
TX–200 גרן טוריסמו	קיק־סטרט	18+	41.000 ש'
TX–270 גרן טוריסמו	דוושות	16+	41.000 ש'
TX–190 קבלרו סופר	דוושות	16+	56.500 ש'
TX–160 קבלרו סופר	קיק־סטרט	18+	58.000 ש'

המחירים בתוקף לחודש אוגוסט 82 בלבד!

סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ יבואני **פיאט** לישראל – רח' יצחק שדה 30, ת"א

FANTIC MOTOR

סוכנויות משנה: תל־אביב: המוסך המרכזי לאופנועים* יצחק שדה 35, טל. 331550. ▲ע.ב.מ. בע"מ, העליה 46, טל. 834105. **חולון:** רנקו עזרא, סוקולוב 67, טל. 845743. **נתניה:** רכב נתניה, הרצל 44 טל. 39942. **חיפה:** י.א.ב. בע"מ* אלנבי 44, טל. 521813 ▲משה קפלן, הרצל 74 טל. 664803 ▲אופן, ש. קרביץ*, הרצל 92, טל. 664885 ▲מוסמך בע"מ, יפו 146, טל. 522258 **ירושלים:** מוסך נתן* חרשי ברזל 1, טל. 713748 ▲**אשקלון:** רכב אשקלון, בנין פאר, טל. 29191 **רחובות:** הדרום, הרצל 138 טל. 52074 **קרית שמונה:** מוסך דב*, טל. 40205 **עפולה:** רכב העמק, טל. 22666 **נהריה:** וולפוביץ, טל.. 920543

בסוכנויות המסומנות ב־* גם מוסך שרות

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

אריה

אם חושבים על דמות קלאסית המ־ייצגת את מזל אריה יש לדפדף בין דפי התנ"ך ולהגיע לספר שופטים, לפרקים שבהם מסופר על שימשון. איך אפשר לקשר את הסיפור של שימשון ודלילה למזלותיהם האסטרולוגיים, כשבסיפור אין מדברים על השמש, הירח, או על שאר הכוכבים? המפתח למזלותיהם הוא — שמותיהם.

שימשון — מלשון שמש. משמעות השם היא „שייך לשמש". מזל אריה הוא מזה השמש, ומכאן ניתן להסיק ששימשון היה בעצמו בן מזל אריה.

דלילה — השם מורכב משתי מילים דלי־לה. שם המזל מסתתר בשמה. כלו־מר, בת מזל דלי. מזלות אריה ודלי קשורים ועומדים על אותו ציר. מצידו האחד האריה, וממולו ניצב הדלי. מזלות אלה קוטביים האחד לשני, אפשר למצוא ביניהם את השיתוף והניגוד החזקים ביותר.

שימשון הוא דמות קלאסית למזל אריה. בחלקו הראשון של הסיפור שימ־שון עדיין צעיר ובמלוא כוחו ואונו. שערותיו מזכירות את הרעמה של האר־יה. הרעמה מסמלת את הכבוד המיוחד של האריה והיא משמשת כסימן היכר למלכותו, כוחו וגבורתו.

בני מזל אריה ידועים גם הם בשפע השיער שבו נתברכו. שפע השיער, ציבעו, שמו, דמותו והצבעים המופיעים בסיפור מגבירים את ההרגשה שהכל קשור איכ־שהו באריה. ואם לא די בכך, בא הכתוב ומוסיף את הסיפור „וירד שימשון... והנה כפיר אריות שואג לקראתו ותצלח עליו רוח ה' וישסעהו כשסע הגדי ומאו־מה אין בידו. ולא הגיד לאביו ולאמו את אשר עשה."

הגאווה של בן מזל אריה לא תיתן לו לספר את הסיפור להוריו, סיפורי הגבורה יגיעו לאוזניהם דרך אנשים אחרים, לא דרכו. בהמשך הסיפור נושא לו שימשון אשה מבנות הפלישתים „ויעש שם שימשון משתה" כמעט לא ניתן למצוא בן מזל אריה שסביבו אין חגיגות ומסיבות.

בזמן המישתה אומר שמשון למרעיו „אחודה לכם חידה" ואם יפתרו את החידה הוא מבטיח להם שלושים סדי־נים ושלושים חליפות בגדים. כאן בו־לטת נדיבותו של בן מזל אריה — הוא הולך בגדולות, אינו מציע פרס קטן. החידה „מהאוכל יצא מאכל ומעז יצא מתוק". החידה מתייחסת לסיפור שסופר קודם לכן, שבו מוצא שימשון חלת דבש בגוויית האריה שהרג. אין ספק שה־דמות המרכזית של החידה הוא שימ־שון עצמו, שרואה את עצמו חזק ומלא אומץ מבחוץ ונחמד ומתוק מבפנים.

אריה, כשליט המזלות, רגיל לראות את עצמו כדמות המרכזית והחשובה בכל מקום שבו הוא נמצא. כשהגיעו לפיתרון החידה במירמה, שילם להם שימשון, וקיים את מה שהבטיח. זוהי מילת הכבוד של אריה.

הדרך שבה השיג את שלושים החלי־פות שוב מזכירה את התנהגותו של ה־אריה. האש המתפרצת המאפיינת את בן המזל כשרוגזו מתלקח. „ותצלח עליו רוח ה' וירד אשקלון ויך שלושים איש ויקח את חליצותם ויתן החליפות ל־מגידי החידה; ויחר אפו ויעל בית אביהו: ותהי אשת שימשון למרעהו אשר רעה לו."

שימשון עוזב את אשתו וכשחמתו שככה הוא מחליט לחזור אליה כשהוא בטוח שהיא יושבת וממתינה לו בשקט עד שיבוא. מחשבה אופיינית לאריה. את התוקפנות והכעס שלו על כך שהיא לא חיכתה לו ולא ישבה בשקט, הוא מבטא על ידי כך שהוא שורף באש את שדות הפלישתים.

אריה נשלט על־ידי השמש והוא מזל אש. הסיפור מביא את הגיבור כדמות אריה, אפילו כאשר עמד ודרש שאשתו תחזור אליו למרות שבגדה בו. כאן ני־כרת הסלחנות של האריה לזה שעשה לו עוול.

לאחר דמות האריה נכנסת האשה, דלילה. דלי שייך למזלות האוויר וסמל האוויר הוא תיקשורת. היא מקבלת את ביטחונה העצמי דרך הקומוניקציה עם האחרים. הצורה שבה היא מדברת אל שימשון, הדרך שבה היא מושכת אותו, מפתה אותו במילים. היא משגעת אותו עד שהיא מוצצת ממנו את סוד כוחו.

דלי, למרות היותו מזל האוויר, שייך למזלות היציבים, ובגלל הניגוד בין ה־אוויר (ריחוף) ובין הצורך ביציבות (אדמה) הדלי תמיד מחפש את היציבות. דלילה יכולה לדבר ולהכניס את עצמה לתוך צרה וגם לצאת מהבוץ, והכל בעזרת הדיבור.

היא ידעה להציק לשימשון שיגלה לה את סודו, לא משום שלא אהבה אותו, אך זה נתן לה סיפוק, ביטחון ובעי־קר הצלחה בקרב הידידים. דלי לעיתים קרובות לא מתייחס לקרוביו יותר מ־אשר לחבריו, על פי רוב חשיבותם שוות בעיניו.

שימשון, אריה אופייני, לא חשב ש־יישרף. מה פתאום? לו זה לא יקרה! הוא מוכן לשחק באש נשית, וכלל לא עולה על דעתו שאשה יכולה להפילו.

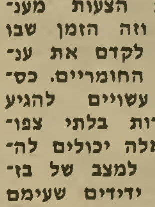

טלאים ירגישו השבוע שיפור במצב הרוח ושינוי לטובה בתחומים שונים שהדאיגו אותם. במקום העבודה צפויות הצעות מענ־יינות וזה הזמן שבו תוכלו לקדם את ענ־ייניכם החומריים. כס־פים עשויים להגיע ממקורות בלתי צפו־יים. אלה יכולים לה־ביאכם למצב של בז־בזנות. ידידים שעימם לא התראיתם זמן ממושך עתידים לבקר בקרוב הם ישעשעו אתכם. צפוי לכם שבוע של הנאות.

★ ★ ★

פרידה מאנשים קרובים מכבידה עליכם וגורמת לחשש שמא לא תצליחו לעבור את התקופה ללא דיכ־אונות. השבוע תוכלו להיווכח שאין שחר ל־דאגותיכם. קשרים חד־שים עומדים להתפתח ולמלא את הזמן. בני־הזוג לקשרים אלה הם מכרים ישנים וחדשים. קשרים עם ארצות אח־רות יוסיפו עידוד ואף רעיונות חדשים. במקום העבודה תוכלו למצוא שותף שיסייע לכם בקידום תוכנית, שלה סיכוי רב להצליח.

★ ★ ★

בתקופה זו קשה לכם למצוא מנוחה. אנשים מסתובבים סביבכם ומבקשים את עזרתכם. כמו כן עלי־כם לארח ידידים או קרובים שבאים מחו"ל, וממש תלויים במסי־רותכם ובאדיבותכם. כמעט שאין לאן לב־רוח, מכיוון שהתחיי־בויות מישפחתיות ש־אי־אפשר להתעלם מהן גוזלות זמן רב, וברגע זה קשה למצוא דרך להקל על המצב. במקום העבודה צפויות נסיעות קצרות ומבטיחות לחוץ־לארץ.

עניינים כספיים מעסיקים אתכם בתקופה זו. שיחות עם ידידים מביני־דבר יביאו לכם רעיונות חדשים בקשר לפרוייקט שהת־חיל לא מזמן. כדאי לשמוע בעצתם, אך לד־חות את ביצוע התוכ־נית בשבוע או שבו־עיים. מבחינה רומנטית המצב מאוד מעודד. קו־רנת מכם משיכה מין־חדת ובני המין השני מחפשים דרך ליצור עימכם קשר חדש. אל תהססו וגלו הבנה. נסיעה לחו"ל צפויה לקראת סוף־השבוע.

★ ★ ★

תוכניות חדשות גורמות להתלהבות ו־לחוסר־סבלנות להמתין עד לזמן ביצו־ען. השבוע עליכם לחש־קיע מאמצים כדי לאר־גן את הפרוייקט ש־לקחתם על עצמכם. יש לכם רעיונות מענ־יינים בקשר למקום המגורים, וקיימת נטיה להוציא כספים ללא מעצור. כדאי למתן את האימפולסיביות. קשרים רומנטיים סו־דיים עלולים לגרום לאי־נעימויות השבוע. פגישות מתוכננות לא ייצאו לפועל.

★ ★ ★

חשים עייפות ורוצים להתרחק ממיפגשים חברתיים ומהתחייבויות מעיקות. מבחינה בריאותית אינכם חזקים כתמיד. חשוב להרבות בשינה בתקופה זו. שכ־נים וידידים קרובים גורמים לעצבנות ולכעס בגלל התערבותם ב־חייכם הפרטיים. הבעיה היא שכרגע אינכם חשים במרץ הרגיל כדי לפתוח במריבה גלויה ולומר להם את דעת־כם. עדיף לחכות שבועיים־שלושה עד ש־תחושו שוב חזקים. המצב הכספי ישתפר.

השבוע תהיו מוקפים בידידים וקרובים שיבקשו את קירבתכם. הם רוצים בטו־בתכם אך אתם מת־עייפים ולא נעים לכם לבקשם לקצר בביקו־רים. המצב הכללי טוב. אחרי חודשים קשים שעברו עליכם, תחושו שחודש אוגוסט מביא עימו מצב־רוח יותר טוב שאיפות ו־חלומות שלא האמנתם שייצאו לפועל יוכלו להתבצע עתה טוב מכפי שחשבתם. בני־זוג ייצרו קשר מחודש הצופן הצלחה.

★ ★ ★

במקום העבודה נפתחות אפשרויות חדשות. תוכלו לקחת יותר יוזמה ולהעז להציע רעיונות חדשים ויעי־לים. אל לכם לחשוש ממתחרים, מכיוון ש־הופעה בטוחה תשכנע את הממונים עליכם. נסיעות קצרות וארוכות צפויות השבוע. למרות שהנושא החברתי גרם לכם לדאגה לא מעטה, יתברר שמבחינה זו הכל מסתדר טוב משציפיתם. לקראת סוף־השבוע צפויה פגי־שה רומנטית אשר תפתיע ותשמח אתכם.

★ ★ ★

קשה להאמין שיש עוד מישהו מבני המזל שיושב במקומו הרגיל. מצב הכו־כבים מראה שעל כל הקשתים להיות בנסי־עות לחו"ל בתקופה זו. מאחר שהמציאות שונה בגלל השפעות של מזלות אחרים, חלק מבני המזל עסו־קים בדברים אחרים, יושבים בבית ואפילו עסוקים בשיפוץ או ב־מעבר לדירה אחרת. במקום העבודה עליכם להיות זהירים. אל תספרו דברים שהשתיקה יפה להם.

זה לא הזמן המעודד ביותר. החלטות חשו־בות חייבות להיעשות בימים אלה, חלקן קשורות למקום העבודה ואחרות להמשך פעי־לותכם הציבורית. מצב־הרוח די כבד ועניינים אישיים גורמים לכם די הרבה סבל. לא טוב ליצור קשרים מחייבים כי עלולות להיות אכ־זבות. גם החיים החב־רתיים אינם מספקים אתכם השבוע. הבחינה כספית המצב טוב. תוך כמה ימים תתבשרו על כך. אל תבזבזו את כספכם.

★ ★ ★

בתחילת השבוע צפויות אי־הבנות עם בני־הזוג. הפעם עימדו על דעתכם ונהגו לפי שיקולכם. אל תוו־תרו והדברים יסתדרו. בילוי מישפחתי משותף יביא לאיחוד מחדש ויהיה די זמן לשוחח וללבן את הדברים, שאינם בהירים די צור־כם. מבחינה כספית ה־מצב יותר בטוח. אלה שרוצים לפתוח בתוכ־ניות חדשות יוכלו לב־צע זאת השבוע. ידידים שהקשר עימם היה בלתי־יצב לאחרונה, יהדקו הקשרים.

★ ★ ★

כשכל העולם נח, דווקא אתם מוצאים את עצמכם עסוקים. כולם יוצאים לחופשה ועליכם מוטלת כל ה־עבודה שחייבת להיע־שות. אתם עייפים ו־מחפשים זמן למנוחה, אך ברגע זה לא קל למצאו. אתם יכולים לבקש מידידים שיבואו לעזרתכם, הם לא יאכ־זבו אתכם השבוע. מב־חינה רומנטית זהו שבוע די מלהיב. בני המין השני נמשכים אליכם. נסו לפנות מעט זמן כדי לא להחמיץ את ההזדמנויות.

אבנת|קרמון|שיפרין|נעמן

איך מסבירים שילד ערבי, המייבב ליד גופת אמו, מוכיח שאנחנו צודקים?

אולי דרוש שר?

המפולת

הידד לכובש ציור של אוליפאט, שהופיע במאות עיתונים אמריקאיים, מראה את מנחם בגין, בפוזה של קיסר רומאי עטור עלי־דפנה, השולח לודרים למוות, מנצח על ההרס בלבנון, כשמאחוריו עומדת ארצות־הברית, בדמות עבד־ענק, וחוסה עליו בענף־זית. בין ההריסות נראות הפנים המעוותות של ההרוגים הרבים.

ויהי תופעה החוזרת על עצמה בכל משבר. כאשר דעת־הקהל העולמית פונה נגד מעשיה של ממשלת־ישראל, פורצת הזעקה הגדולה בבית: ההסברה נכשלה!

כך קרה גם השבוע. כמה עסקנים ביקשו לנצל את המצב כדי לזכות בתפקיד המייוחל של ניהול ההסברה הישראלית. תפקיד זה אינו נושא עימו רק מישרה של שר או סגן־שר, אלא שהוא יאפשר לבעליו להגשים את חלום־חייו: לפרסם את עצמו בלי הרף.

מכיוון שמילחמת־הלבנון גרמה למיפנה דרמאתי בכלי־התיקשורת העולמיים, תובעים עתה רבים להקים מישרד מיוחד להסברה, או להוציא את ההסברה מידי מישרד־החוץ.

לגופו של עניין, זוהי שטות.

לשרוף את הספה

עצם המושג „הסברה" יש בו יומרה רבה.

הכוונה היא, כמובן, לתעמולה — עשיית נפשות למען מדיניותה של ממשלת־ישראל, בכל האמצעים, כולל לוחמה פסיכולוגית, כיזוב שיטתי והפצת חצאי־אמיתות.

אולם המילה „תעמולה" מעוררת בישראל אסוסיאציות בלתי־נעימות. היא קשורה בזיכרו של שר התעמולה הנאצי, יוזף גבלס. משום־כך אין שום מוסד ישראלי או ציוני משתמש במונח זה, או בתירגומו הלועזי — „פרופגנדה."

המילה „הסברה" נושאת בחובה משמעות אחרת. מובן מאליו כי ממשלת־ישראל צודקת בכל מעשיה. מאחר שזה כך, אין צורך אלא „להסביר" את מניעיה, ואז כל בר־דעת יתמוך בה. מי שאינו משתכנע מן „ההסברה" הוא אנטי־שמי (אם הוא גוי) או בעל שינאה־עצמית (אם הוא יהודי, כמו ברונו קרייסקי, למשל).

האמונה העיוורת הזאת בכוחה של ה„הסברה" אופיינית לכל המימסד הישראלי. אם אין הגויים תומכים בכל לב במעשיה ובעמדותיה של ממשלת־ישראל, הרי ההסברה הישראלית מוכרחה להיות לקוייה מאוד. יש מחדל הסברתי. ההסברה אשמה. צריכים להחליף את ההסברה, כמו שמחליפים מצת במכונית. הדבר מזכיר את הבעל המרומה התופס את אשתו כשהיא מתעלסת באהבים עם ידידו על ספה בביתו — והמחליט לשרוף את הספה.

האמת היא שיש לממשלת־ישראל מכונת־התעמולה המשוכללת ביותר בעולם, המעוררת קינאה גלוייה אצל אוייביה וידידיה כאחד.

כימעט בכל מדינה חשובה יש קיבוץ יהודי גדול, הנרתם כימעט אוטומטית לכל מסע־תעמולה של ממשלת־ישראל. קיומם של מיליוני תועמלנים־מתנדבים אלה הוא נכס שלא יסולא בפז.

הנוראי ציור של רענן לוריא, הישראלי־לשעבר, ב־טיימס הלונדוני, מראה את בגין הרוכב על טנק — דימוי מקובל כיום בעולם.

מישטרה חשאית יהודית

רצה הגורל שבמדינות רבות ממלאים היהודים תפקידי־מפתח בעולם התיקשורת — הטלוויזיה, הרדיו, העיתונות, הקולנוע. הדבר מעניק לתעמולה הישראלית יתרון עצום בארצות כמו גרמניה, בריטניה, אוסטריה וצרפת. בארצות־הברית שולטים היהודים כימעט שילטון מוחלט במרבית אמצעי־התיקשורת, הן בשל עמדות־המפתח שלהם במערכת־התיקשורת עצמה, הן בשל הכוח הכלכלי של העסקים היהודיים, היכולים להטיל חרם־מודעות קטלני על כל עיתון או תחנת־טלוויזיה. הדבר אינו נשאר בידי המיקרה: ישנם אירגונים יהודיים כמו הליגה נגד השמצה, הפועלת כמישטרה חשאית בארץ קומוניסטית. הליגה מארגנת את הלחץ היהודי ומטילה את מוראה על המערכות. כתוצאה

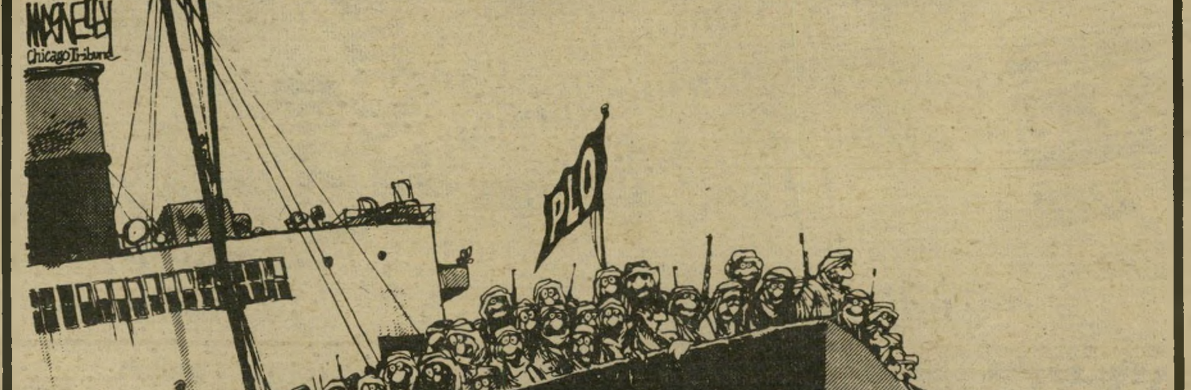

אכסודוס, 1982 ציור של מק־נלי בשיקאגו טריביון, המעלה דימוי ההולך ופושט בעולם: שהפלסטינים הם עכשיו היהודים החדשים, בעוד שהיהודים עצמם מתנהגים כצוררים. בציור נראית אוניית־המעפילים המפורסמת ביותר, **אכסודוס**, ששימשה נושא לסרט ולספר הידועים לכל, כשהיא נושאת על סיפונה פליטים פלסטיניים.

המפקד מנחם בגין בדמות מפקד של ספינת שודדי־ים, בעל כובע של אדמיראל ועליו שתי העצמות הצלובות, סימן הפיראטים. על כתפו יושב הנשיא רונלד רגן, בדמות תוכי, ומברבר: „מדיניות חוץ! שלח את חיל־הנחתים! אוק!" למטה: בגין כורת את הענף שעליו הוא יושב (דעת־הקהל האוהדת בעולם) ולמטה מעירה דמות משנית: „מה שהוא לא מוכן לעשות כדי למשוך תשומת־לב!"

קלגסים תמונה זו, אחת ממאות שהופיעו בעמודים הראשונים של עיתוני העולם, מספרת סיפור שלם: ילדים קטנים בורחים מפני קלגס חמוש, נשים הפגינו בשער „מישרד המושל הצבאי הישראלי בצידון" כדי לבקש את שיחרור בעליהן ובניהן. ההשפעה הכללית של תמונה זו, המודעת והבלתי־מודעת, היא עצומה, ואף מלים לא יטשטשו אותה: כיבש ישראלי מכוער, מעצרים, התעללות בנשים וילדים.

מכך יכולים היהודים, בימים כתיקונם, למנוע את הופעתה של כל ידיעה שהיא כימעט בכל כלי־התיקשורת האמריקאיים. די ברמז של השגרירות הישראלית בוושינגטון, המועבר אוטומטית למוסדות הציוניים ולקהילות היהודית, כדי להכניע במכה אחת כל תחנה או עיתון.

שילטון זה הוא כה עצום, עד כי אין אף אדם אחד באמריקה מעז לדבר בפה מלא על תופעה זו, הידועה לכל. מי שמנסה אף לרמוז על כך מוגדר מייד כאנטי־שמי, וזה סופו.

אם כן, איך זה קורה שבכל זאת החלה, מזה חודשיים, לנשוב באמצעי־תיקשורת רבים בעולם המערבי, ואף בארצות־הברית, רוח רעה לישראל?

חיוך של כריש

הדבר נובע מתופעה מרכזית בעולם התיקשורת: שום תעמולה אינה יכולה לעמוד מול פני מציאות, ששוב אי־אפשר להסתיר אותה.

אלף מאמרים לא יתקנו את הנזק הנגרם על־ידי תצלום אחד, המראה עיר הרוסה, פליטים מוכי־חרדה, גוויה של ילד. כאשר תצלומים אלה רודפים זה את זה, יום אחרי יום, הם ממוטטים כל מערכת־תעמולה.

אי־אפשר היה למנוע מצוותי־הטלוויזיה העולמיים, שהיו מוכנים לחרף את נפשם כדי להשיג דיווח משדה־המערכה, להראות מה שראו. הם לא היו צריכים להמציא או לסלף: המציאות שראו בלבנון היתה נוראה.

מי ששולח את צה"ל לכבוש עיר צריך לדעת כי המחיר כולל — מילבד הרוגי צה"ל, הרוגים אזרחיים והרס בתים — גם סיקור טלוויזיוני עולמי. אין דבר המשפיע על בני־אדם בעולם יותר מאשר מראה של גוויות ילדים המוצאות מתחת לעיי־מפולת, בתי־מגורים הרוסים, אמבולנסים שמתוכם מוצאים גופות מרוסקות ופצועים זועקים.

הטלוויזיה הישראלית חסכה לצופה הישראלי את המראות האלה. היא פשוט גנזה אותם, מילבד כמה שניות פה ושם. אולם הטלוויזיה בארצות המערב הציגה מראות נוראים אלה במשך דקות ארוכות, יום אחרי יום.

אחרי תמונה אחת של ילדה הרוגה בבית הרוס — נאומיו הצדקניים של מנחם בגין על „הטרוריסטים," העושים רושם כה רב בישראל, מצלצלים באוזני הצופה הזר כדברים של מיפלצת בדמות אדם. אריאל שרון, הפוסע בביטחון בין החורבות, כשהוא מחייך חיוך של כריש, נראה אחרי כתבה כזאת כגנרל דרום־אמריקאי, מן הסוג הידוע לשימצה. הוא מעורר פלצות.

זהו תהליך כימעט אוטומטי. שום גאוני־תעמולה מתוחכמים לא היו משנים מציאות זו. מישלוח של מאות עסקנים ומלחכי־פינכה ישראליים, ובינהם אנשי המערך, שנסעו על חשבון הממשלה לאמריקה ולאירופה כדי לנהל תעמולה נגדית, היה בגדר ביזבוז כסף. אנשים אלה הופיעו על מירקעי הטלוויזיה ולא זו בילבד שלא הועילו, אלא שהזיקו. הופעתם של פרצופים דשנים אלה, ששפעו שחצנות ישראלית ושביעות־רצון־עצמית, על המסך אחרי שנראו הפליטים הפלסטיניים האומללים הזועקים בין חורבות בתיהם העלובים — שפכה שמן על מדורת הבחילה.

טלוויזיה במצדה

כל זה לא נלקח בחשבון על־ידי מתכנני המילחמה. אריאל שרון רגיל לדכא מבקרים מבית עלידי טרור מילולי — „אנטי־ציונים," „גייס חמישי," „עוכרי ישראל" — ואינו מסוגל לקחת בחשבון כי

(המשך בעמוד 72)

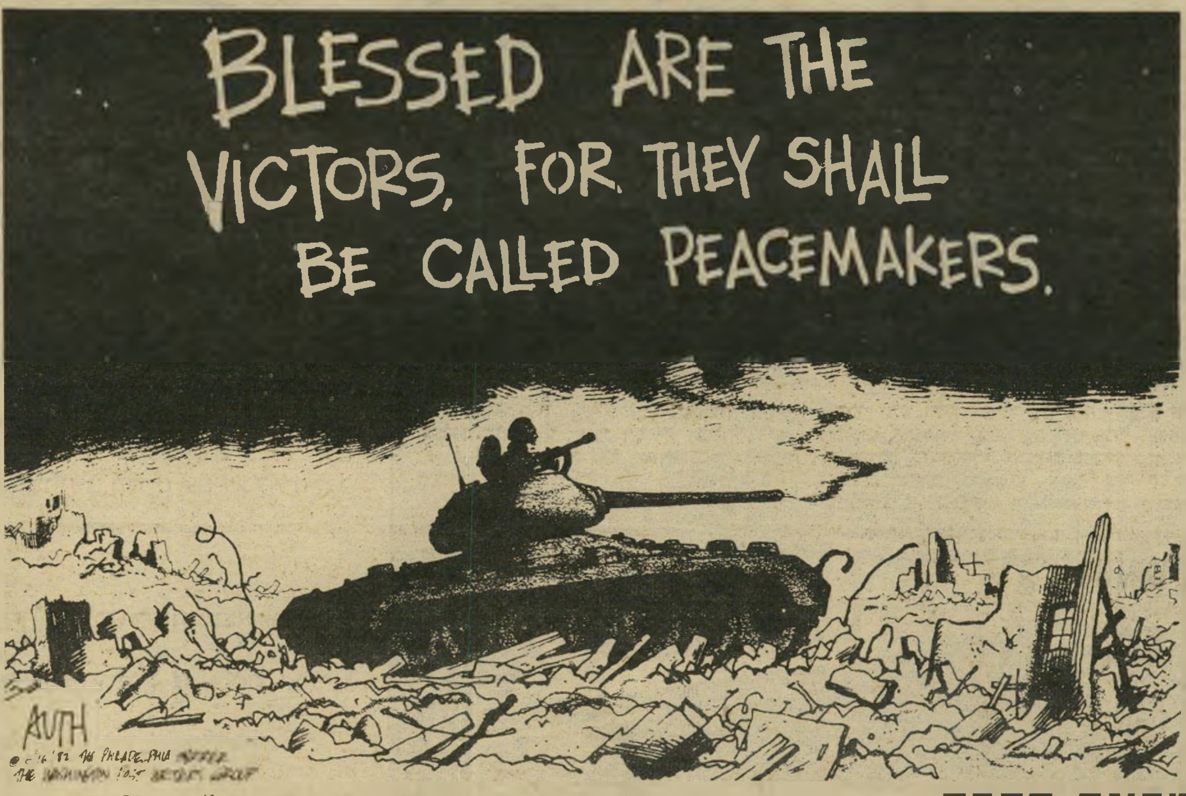

מכונת ההרס הדימוי המקובל כיום ביותר בעולם לצה"ל, מופיע בקאריקטורה זו של רות, שפורסמה בוושינגטון פוסט רב־היוקרה ובמאות עיתונים אחרים הן בארצות־הברית, הן במערב אירופה. הטנק הישראלי העשן הרס את כל הארץ. הסיסמה בשמיים היא שינוי פסוק מהברית החדשה: „אשרי המנצחים, כי הם ייקראו משכיני־שלום!"

הביזבוז בגין שופך את הנוזל ששמו „הבנה לישראל". קאריקטורה של ביל מולדין הליברלי.

דירה ללא מלואנים

אפשרות לרכישת דירה ללא מזומנים בשיטת TRADE IN

נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא. ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,000,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

תל־אביב

- **בצפון תל־אביב, אזור ל׳.** דירות יוקרה דו־מפלסיות בנות 5 חדרים ו־5 חדרים + גג וחדר על הגג עם שכלולים לרב.
- **בצפון הסולידי, ברח׳ חתם־סופר 9.** דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד: הדירות כוללות מירב השכלולים.

פתוח במוצאי שבת

לרגל הביקוש יהיו משרדינו בתל־אביב וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מוצאת השבת

רמת־השרון

- **בפרויקט גני־שרון,** בלב רמת־השרון, דירות פאר בנות 3, 3½ ו־5 חדרים.
- דירות בנות 3 ו־3½ חדרים + גג + חדר על הגג.

נתניה

- **בגני־ניצה מול הים,** דירות יוקרה ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו־4 חדרים, בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת־קרקעי ועוד שכלולים רבים.
- **ברח׳ דיזנגוף 16-18,** בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 ו־4 חדרים הכוללות שכלולים לרב.
- **ברח׳ ראשון־לציון מס׳ 3-5,** דירות פאר בנות 3 חדרים עם שכלולים לרב.

פתח־תקוה

- **ברח׳ קלישר 11,** בנין מפואר בן 14 דירות בלבד. דירות מפוארות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.
- **ברח׳ דגל ראובן,** דירות בנות 4½ חדרים וכן דירות + גג + חדר על הגג עם שכלולים לרב.
- **ברח׳ כץ,** החלה ההרשמה ל־2 בנינים בני 9 דירות בלבד. דירות משוכללות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון לציון

- דירות בנות 3 ו־4 חדרים במרכז השקט ובמערב העיר.
- **פנטהאוז** — בשכונת היוקרה אברמוביץ בבנין מפואר במיוחד.
- **ב״גן־הבחשים״,** פרוייקט יוקרתי במיוחד צמוד ל־7 דונם גן בשכונת אברמוביץ. דירות דו־מפלסיות בנות 5 חדרים עם כל השכלולים.

יום יבוא וכל חברות הבניה יבנו כך

* ארונות מטבח בסגנון אמריקני ושיש גרניט איטלקי, נחשבים בארץ ובעולם כולו כמותחת בתחום הדיור, כמו גם הג׳אקוזי, טלוויזיה במעגל סגור, בניה דו־מפלסית, מרצפות שיש גדולות בסלון, שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה, לובי מפואר וחדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים. אצל אברהם גינדי זהו סטנדרט בסיסי ומקובל להנאת רוכשי הדירות.

אברהם גינדי

העסק התיירותי המובחר 1982

הקניה המובחרת ביותר 1982

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה׳ באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

עולם קטן

השוק האירופי המשותף: בעייה ושמה שולץ

מאז הדחתו של אלכסנדר הייג ומינויו של ג'ורג' שולץ לתפקיד שר־החוץ האמריקאי, חלה הרעה ממשית ביחסים בין ארצות־הברית ובין מערב אירופה. הייג חלק אומנם על המדיניות האירופית במיזרח־התיכון, אבל בדרך־כלל השתדל להחיל מדיניות־חוץ שתהיה מקובלת על ארצות השוק המשותף. הוא ראה במורת־רוח את הידוק היחסים בין אירופה ובין ברית־המועצות, אבל האמין שהדרך היחידה לשמור על הברית הפוליטית והצבאית של נאט"ו היא בראייה רחבה של האינטרס

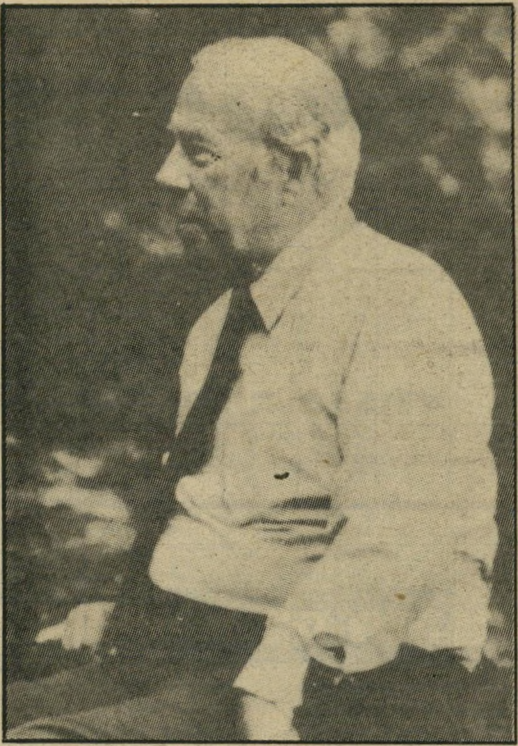

ג'ורג' שולץ
קשוח כלפי אירופה

המערבי, בצורה שתכלול גם התחשבות מיוחדת במאוויי האירופים ובתרבות הפוליטית שלהם, שהיא הרבה יותר שמאלית מהמקבילה האמריקאית שלה.

פיק־ברכיים בריטי. שולץ, לעומת זאת, הוא חסיד נלהב של גישות קשוחות כלפי אירופה. הוא משתדל להבליט בכל נאומיו את תלותם של האירופים בארצות־הברית, ואינו בוחל באיומים, ואף בצעדים מכאיבים אחרים, כדי לסכל את ההתקרבות האירופית־סובייטית.

לאחרונה הטילה ממשלת ארצות־הברית הגבלות כבדות על יבוא פלדה מאירופה, ההנמקות היו, לכאורה, כלכליות, אך הסיבה היתה פוליטית מובהקת. שולץ רוצה למנוע, או לפחות לדחות ככל האפשר, את השלמת צינור הגאז ממערב־סיביר לאירופה. אחת הדרכים היא לגרום, ביודעין ובגלוי, להתמוטטות מיפעלי פלדה במערב־אירופה.

הצעדים האמריקאיים עוררו בהלה באירופה. מאמצי מוסדות השוק־האירופי לגבש מדיניות אחידה כלפי האמריקאים נכשלו, בשל פיק־בירכיים שאחז בבריטים. יצוא 200 אלף טון פלדה בריטית לארצות־הברית עומד בסכנה, ומפעל הפלדה בסקנטרופ, המעסיק 10 אלפי פועלים, עלול להיסגר. תגובת־השרשרת עלולה לגרום לעוד 30 אלף מובטלים באזורים התעשייתיים בבריטניה, הסובלים גם בלאו־הכי מתסיסה חברתית. תאצ'ר החליטה לשאת ולתת עם שולץ באורח עצמאי, שיגרה את שר־החוץ שלה, כריסטופר פים, לוושינגטון, ושברה בכך את החזית האירופית האחידה נגד ארצות־הברית.

מומחים גרמניים סבורים, ששולץ לא יצליח למנוע את השלמת צינור הגאז, ולעומת זאת יגרום למשבר ממשי ביחסים עם מדינות השוק האירופי. כך סבורים גם ראשי השילטון בברית־המועצות, המייחלים שוב ושוב לשירותיה הטובים של ממשלת רונאלד רגן לשיפור מתמיד במצבם בעולם.

זימבאבווה: רוברט מוגאבה בצרות

משקיפים רבים ראו בסיפור עלייתו של רוברט מוגאבה לשילטון בזימבאבווה נצחון מזהיר של התבונה והרציונאליות, על הדחפים הפרימטיביים יותר, מישקעי השינאה וגזענות, שאיפיינו את המאבק על צביונה של רודזיה ב־20 השנים האחרונות.

כדי לשפוך דם. העובדה שמנהיג רדיקאלי, מפקד אירגון „מחבלים", מארכסיסט וניטרליסט הצליח לזכות בשילטון בבחירות דמוקרטיות, תחת פיקוח בריטי קפדני, יצרה תקדים מעניין. מוגאבה החל במהפכה מיבנית רדיקאלית, אבל שקטה. הוא ביצע רפורמה חינוכית מרחיקת־לכת, ששלחה את כל ילדי זימבאבווה לבתי־הספר (רובם המכריע — בפעם הראשונה). הוא שלל בהדרגה את זכויות־היתר של הלבנים, כפה עליהם לשלם מס־אמת כדי לממן את הרפורמות לטובת כלל האוכלוסיה. כל זאת, תוך סטיות מעטות יחסית מנורמות דמוקרטיות מקובלות.

מוגאבה הצליח לארגן מחדש את צבא ארצו, תוך שילוב מופלא בין אנשי־מחתרות־לשעבר ובין רודפים, שחורים ולבנים כאחד. שיקום הצבא היה תהליך קשה ביותר, הצריך את סילוקם של גזענים לבנים מובהקים מצד אחד, ואת ריסונם של יסודות קיצוניים שחורים מצד שני. מוגאבה עשה כל זאת מבלי לשפוך דם, הישג ממש מופלא, בשים־לב לתנאים שבהם פעל.

עם זאת סובל מוגאבה ממעשי חתירה בלתי־פוסקים של מתחרהו הגדול, ג'ושע אנקומו. בעיית אנקומו היא סבוכה, והטיפול בה מצריך הרבה טאקט ומיומנות פוליטית. מוגאבה הדיח אומנם את אנקומו מממשלתו, ושלח אותו לגלות שקטה בבולאוויו, אבל לא העז לנקוט נגדו באמצעים נוקשים יותר.

אנקומו הפרו־סובייטי הואשם במעשי שחיתות חמורים, אבל זכויותיו כלוחם־חופש ותיק, שבילה עשרות שנים בבתי־סוהר ובמחנות־מעצר של הגזענים הלבנים, הגנו על חירותו ומנעו את השפלתו הפומבית. כלפי מוגאבה הוא שלח, כדרכו, מסר כפול. בצד השמצות, שכללו גם הדלפות ארסיות לכלי־התיקשורת הבינלאומיים, היו גם גילויי התרפסות וקריאות נרגשות לקיומה של האחדות הלאומית מעבר לשיבטיות הממאירה, הקורעת לגזרים את המירקם החברתי העדין בזימבאבווה. כך יצר אנקומו,

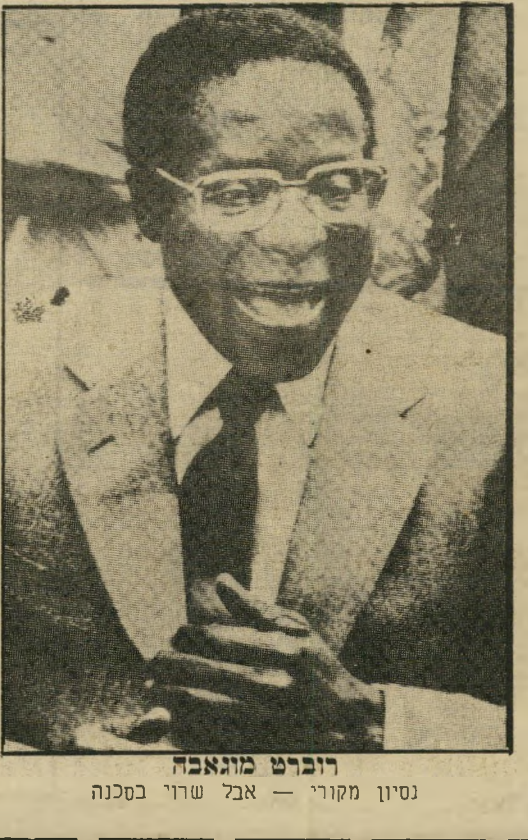

רוברט מוגאבה
נסיון מקורי — אבל שרוי בסכנה

שרקם גם מערכת קשרים עצמאית לא רק עם הסובייטים, אלא גם עם שליטי לוב וסוריה, מסך־עשן כבד, שסייע לו לעודד את חיילי המחתרת שלו לשעבר לפעול בכוח נגד המישטר החוקי בארצו.

פגיעה בחיל־האוויר. מוגאבה נאלץ לנקוט בכמה צעדי־גמול, כולל שימוש מבוקר בחוקי־החירום של איאן סמית. עובדה זו עוררה ביקורת מוצדקת של האגודות השונות לזכויות־האדם, שתמכו עד לאחרונה במוגאבה כמעט ללא סייג. האגודה הקתולית למען שלום וזכויות־האזרח בזימבאבווה, שילד שנקטה עמדה חד־משמעית נגד הגזענים הלבנים בתקופת המאבק לעצמאות, מתחה ביקורת קשה על ראש־הממשלה. העילה המיידית היתה החלת תקנות שהגנו על כוחות־הביטחון מפני תביעה מישפטית על שימוש באלימות תוך מילוי תפקידם. הסיבה האמיתית היא דאגתם הכנה של אנשי שילד לגורל החירויות הדמוקרטיות בזימבאבווה.

בינתיים חלה הסלמה כל־כך חריפה בביטחון הפנימי במדינה, עד שעצם קיומה של מערכת דמוקרטית פורמאלית שרוי בסכנה ממשית. השבוע פגעו אנשי אנקומו בעשרה מטוסי־קרב חדישים של חיל־האוויר של זימבאבווה, שנרכשו בבריטניה. שישה מטוסי הוק, וארבעה האנטרים הושמדו לחלוטין, או יצאו מכלל שימוש. עוד שני מטוסים נפגעו בצורה קלה יותר. מכיוון שכל חיל־האוויר הזימבאבווי כולל 47 מטוסים, מדובר בפגיעה ממש אנושה, הגורעת מיכולת העמידה שלו נגד האוייב האמיתי — דרום־אפריקה. האחראים לפעולה עדיין לא נתפסו, ויש להניח שהם נמלטו לזאמביה, המוצפת בסוכנים סובייטיים.

אנשי אנקומו פגעו גם בשמה הטוב של זימבאבווה כאתר־תיירות מבוקש. שישה תיירים (2 בריטים, 2 אמריקאים, 2 אוסטראלים) נחטפו בעיצומו של סאפארי חוצה אפריקה. מוגאבה נאלץ לגייס את אנקומו בכבודו ובעצמו, כדי שיפנה לחוטפים ויבקשם לשחרר את החטופים. אנקומו הופיע בשידור ראדיו מתחסד, עד כה ללא תוצאות.

מומחים לענייני זימבאבווה משוכנעים, שהעימות בין אנשי מוגאבה לתומכי אנקומו, שיש לו גם בסיס שיבטי מובהק, הוא בלתי־נמנע. יתכן שעימות כזה, אם ימוצה עד תומו, צופן בחובו גם את חיסול הנסיון המרתק ביותר בתולדות העולם השלישי, למזג דמוקרטיה מערבית, מהפכה מיבנית סוציאליסטית בתנאי מדינה מתפתחת, וגישה בלתי־מזדהה עם אחד משני הגושים בעולם.

קניה: מהי דמוקרטיה?

היומון הליברלי הארץ דיווח במאמר־מערכת בשבוע שעבר על „משהו מוזר ומדאיג" המתרחש בקניה. מדובר בתופעות שכיחות למדי במדינה זו. עורכי עיתונים מפוטרים בשל ביקורת על המישטר, מרצים באוניברסיטות נעצרים ללא מישפט. לאחרונה החליטה הממשלה לחוקק חוק ההופך את קניה רישמית למדינה חד־מיפלגתית, ובכך לשים קץ לתפאורה הדמוקרטית שאיפיינה את קניה עד כה.

מנצלים מקומיים. יש לשבח את הארץ על הוקעת תופעות כאלה, אך יש גם להתייחס בתמיהה קצת מבודחת להערכתו, כאילו „קניה היא אחת הדמוקרטיות המעטות באפריקה, שהצטיינה הן בחופש העיתונות והן בשילטון החוק, המחייב גם את הממשלה." זוהי פשוט בדיחה. בעשר השנים האחרונות נרדפים מתנגדי המישטר בקניה. היו מיקרים רבים מאוד של רציחות פוליטיות ביוזמת המישטרה הפוליטית, והפעלת אמצעים מינהליים לסתימת פיות היא מעשה כמעט יום־יומי.

מקור טעותו של הארץ הוא בנטיית עורכיו שלא להבדיל בין דמוקרטיה ובין מישטר פרו־מערבי, המעודד יוזמה פרטית. קניה הנהיגה, מזה שנים רבות, מישטר כלכלי המושתת על רכושנות, יצירת חברה בעלת ריבוד מעמדי מובהק (תחת החברה השיבטית), וניאו־קולוניאליזם, כלומר שיתוף הקפיטליזם המערבי בניצול כוח־העבודה הזול בקניה, והקמת מעמד של מנצלים מקומיים, טכנוקראטים, המהווה כיום את הכוח המוביל בהנהגת מיפלגת השילטון בקניה.

תופעה זו רווחת מאוד בעולם השלישי, ומאפיינת את רוב המישטרים הפרו־אמריקאיים באמריקה הלטינית, למשל. אין כל קשר בינה ובין ליברליזם דמוקרטי במובנו השגור, בהקשר המקובל של מדינה תעשייתית מפותחת במערב.

עד שעורכי הארץ לא ישכילו להבין הנחות יסוד פשוטות אלה, אין לצפות להערכה מיומנת של בעיות העולם השלישי ביומון זה. זוהי בעייה של קונצפציה. ולא של מאמר ראשי רשלני.

קוראי הארץ ראויים לגישה קצת יותר רצינית ומעודכנת.

חיים ברעם

התנצלות

מודעת פיאט שפורסמה בתאריך 28.7.82 פורסמה בטעות.

המחירים אינם נכונים.

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

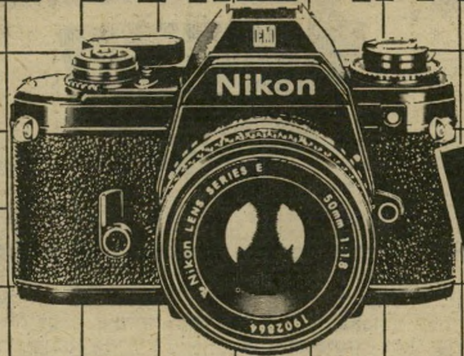

5 תשלומים לבחירתך
להשיג גם משקפות "ניקון".

יבואן:
"הדר" אחד העם 36 ת"א
הדר HADAR
תנופה

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.6.82

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ (לשנה בשקל)	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	900 +	65 +	115 =	1080	600
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	900 +	314 +	145 =	1360	730
♦ ארה"ב, קנדה, מקסיקו	900 +	806 +	204 =	1910	1020
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו זילנד	900 +	1560 +	295 =	2755	1430
♦ דרום-אפריקה, טוגו, חבש, קניה	900 +	904 +	216 =	2020	1040
♦ פנמה, טאיוון, יפן	900 +	1149 +	246 =	2295	1250
♦ תאילנד, הונג קונג, סינגפור, קוריאה	900 +	966 +	224 =	2090	1130

קולקצית קיץ Roberto Italy-Style

יצרני ויבואני
חולצות לגברים
בסטייל
איטלקי
עשרות דגמים
לבעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

לבנות נעורים

בפגרת הקייץ קורס מיוחד

לחיטוב הגוף

הקורס יקנה לך יציבה טובה — גמישות — חיזוק שרירים והרזיה.

הרשמה חדשה לקורסים: דוגמנות — מקצוע, טיפוח החן החלה. המקומות מוגבלים.

טלפני לקביעת ראיון: אולפן לאה פלטשר, טלפון 03-267682

לבחירת בית־ספרך תלוייה הצלחתך.
לידיעתך אין לגברת פלטשר סניפים.

אנשים בעולם

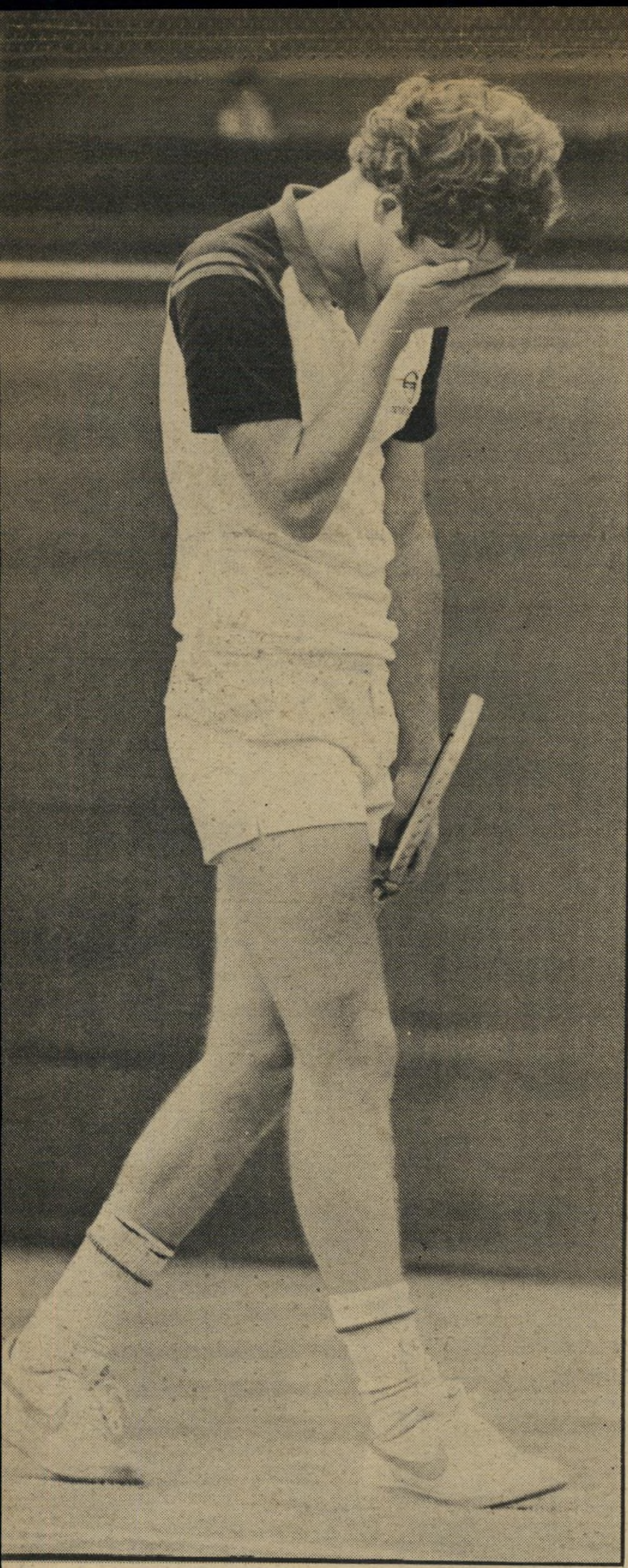

אחד זוכה – שני בוכה: ג'ימי קונורס זכה ג'ון מקנרו בכה

בגיל 30, אחרי שלא זכה באליפות וימבלדון זה שמונה שנים, נחשב **ג'ימי קונורס** לכוכב שעבר את שיאו. תחילה **ביורן בורג** ואחר־כך **ג'ון מקנרו** גזלו ממנו את התואר הנכסף ביותר בעולם הטניס, ואם כי הכנסותיו עדיין הרקיעו שחקים, נדמה היה שנגזל ממנו סופית הסיכוי להיות מס' 1. אבל רצה המזל, ובעיקבות סיכסוך מינהלי לא השתתף בורג השנה במישחקי וימבלדון וקונורס פילס דרכו לגמר כדי להתמודד עם הכוכב הצעיר והמצליח ביותר היום בטניס המיקצועני, ג'ון מקנרו.

מקנרו, שזכה בתואר לפני שנה, נחשב לבעל הסיכויים הטובים ביותר לנצח. אבל גם כדור הטניס הוא עגול, וקונורס חבט בו כהלכה עד כדי כך שהפתיע את המומחים, הפתיע את מקנרו והפתיע את עצמו, כאשר זכה שנית בתואר אלוף וימבלדון.

לידו, כדי לחגוג את המאורע, ניצבה אשתו היפהפיה **פטי מקוואייר**, שהיתה בעבר נע־רת־השנה של הירחון פלייבוי. אבל למרות שבדרך־כלל ה־צלמים אינם מחמיצים שום הז־דמנות לצלם את קונורס בחב־רת אשתו, היתה זו הפעם ה־חגיגית שלו, ושתי התמונות של קונורס הצוהל מימין ושל מקנרו הבוכה משמאל, מדב־רות יותר מכל פרשן ספורט.

הנסיך צ'ארלס: עוזר־ראשון לגננת־החצר

האיש המיסתורי בחדר־השינה של המלכה לא היה בדיוק המאורע שנועד ללוות את הולדת הנסיך החדש בבית המלוכה הבריטי. אבל, כידוע, אין כמו קור־הרוח האנגלי, ובשעה שהסבתא **אליזבת** נאלצה להתמודד עם חדשות חדר־המיטות שלה, יצא **צ'ארלס** ללחוץ ידיים ולאסוף צעצועים חדשים שהוגשו לו בכל מקום שם פגשו אותו נתי־ניו. כך לפחות נשמר שיווי־המישקל גם בכותרות וגם בבית. אם **ליידי די** החליטה להיות בעצמה ה־גננת של ילדיה, הרי גם עוזר־לגננת הוא חידוש מבורך בפרו־טוקול.

ג'יין קירקפטריק: מי מדליף ומי נשאר

מי שחושב שרק בוועדת־החוץ־והביטחון הישראלית יש הדלפות, שיקום. לשונות רעות כבר חגגו מזמן את היחסים המעורערים בין גברת ארצות־הברית באו"ם, **ג'יין קירקפטריק** ושר־החוץ היוצא **אלכסנדר הייג**. עכשיו יכולה ג'יין לנוח בביתה וליהנות מהדלפה נוספת, שקבעה שככל שתמהר להיעלם מן הזירה הציבורית, כן ייטב לארצות־הברית בעולם.

אנשים בעולם

לי מייג'ורס: המאושרת שזכתה במירוץ

אחרי כל הבעיות האישיות והמישפטיות שאיתן התמודד **לי מייג'ורס**, בעקבות פרידתו מרעייתו, רצו נערות שונות לעזור בהחלמתו מ**פארה פוסט**. עד עתה הזוכה במירוץ היא **דונה דיקסון**, שהוכיחה רוח ספורטיבית ויצאה עם לי בן ה־41 למירוץ מכוניות במאליבו.

היסאו קואיקה: הטילון היפאני שיציל את צרפת

נציג חברת יאמאהה לייצור אופנועים, רוכב על טילון המסמל ברית חדשה בין צרפת ויפאן, וצעד נוסף להתפשטות התעשייה של ארץ השמש העולה בארצות השמש השוקעת. את מר **היסאו קואיקה** ואת יאמאהה הזמינו לצרפת מנהלי חברת אוטו בקאן, שהיתה בעבר מן המובילות בייצור כלי־רכב על שני גלגלים באירופה, ולאחרונה חשה שהשליטה נשמטת מידיה. בעזרת יאמאהה מקווים הצרפתים ליצור טילון חדש, המסוגל לנסוע בכל מקום, בכביש ובשדה. הם גם מקווים שהצלחת הסרט אי־טי, שבו רואים ילדים הנמלטים ממכוניות מישטרה מהירות בעזרת טילונים כאלה, תעזור להפוך את השותפות החדשה להצלחה.

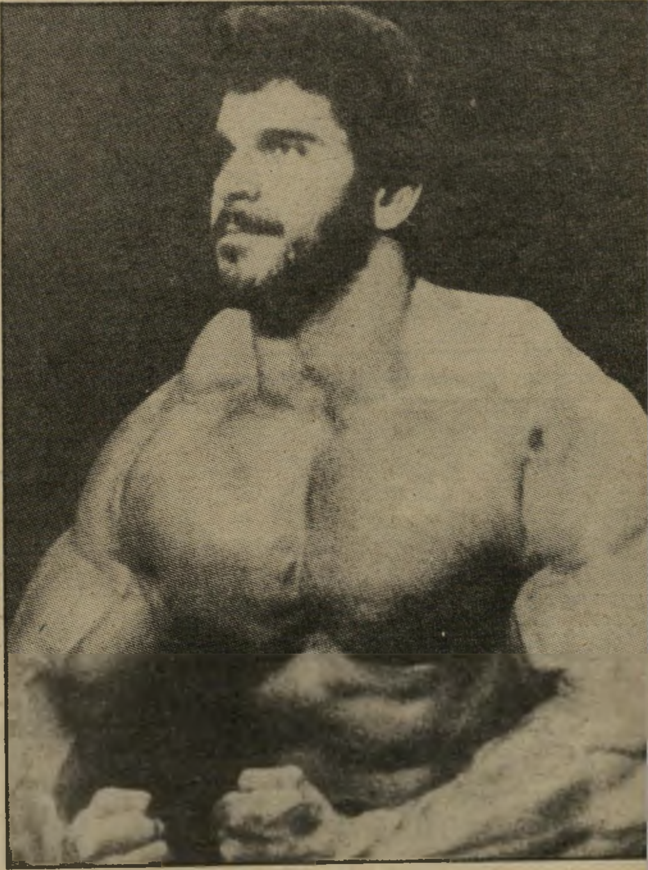

לו פריניו: הבלתי יאומן

לו פריניו הוא בלתי־יאומן ממש. ראשית התפרסם בסידרת טלוויזיה הביריון הבלתי יאומן ובה יצור זעיר ומיסכן ההופך לענק מפחיד כל אימת שמרגיזים אותו. המפיק **מנחם גולן** בחר בו לתפקיד הרקולס בגירסה חדשה של מה שעשה פעם **ג'וזף לוין**, ולפי דיווחי העיתונים המיקצועיים מצילים גולן ופריניו את התעשייה האיטלקית במו ידיהם. לא מאמינים? קיראו את האוטוביוגרפיה החדשה של הפלא הזה. אגב, שמה לו פריניו הבלתי יאומן.

קלינט איסטווד:
רק למטרות צדקה

קלינט (הארי המזוהם) **איסטווד** ידוע כמי שאוהב את פרטיותו, איש באחוזתו היפהפיה שבכרמל, קליפורניה. ובכל זאת, לכבוד סרטו החדש, שועל האש, הואיל לצאת ממחבואו ולהופיע בשתי פרמיירות מהודרות למטרות צדקה. האחת, שלפניה הצטלם בבית הלבן בחברת שותפתו לחיים ולסרט, **סונדרה לוק**, ועם עוזרו של **רגן**, **אד מיס**. זו היתה הפרמיירה הצבאית, שאירגנה אשת שר־ההגנה האמריקאי, **ג'יין ויינברגר**. בהצגה זו נאספו 660 אלף דולר מ־660 איש. הפרמיירה האחרת נועדה לעניים יותר, ולטובת ארכיון הסרטים של המוסיאון לאמנות מודרנית בניו־יורק.

עם איזה זיפ מבשלים היום!

כולם אוהבים לשתות זיפ. אתם כבר יודעים.
אבל אולי אינכם יודעים
שמאכלים המבושלים עם זיפ הופכים – למעדנים.
יש לנו חדשות בשבילכם: את זיפ אפשר להוסיף
כמעט לכל מאכל. הוא נספג טוב, מתבשל טוב
ומוסיף המון המון טעם.

נסו את המתכונים המוגשים כאן ותראו שמאכלים המבושלים עם זיפ הופכים – למעדנים.
רעיונות נוספים למתכונים יתקבלו בברכה ויוכנסו לספר המתכונים. הכתובת למשלוח מתכונים:
מתכוני זיפ, ת.ד. 3468 מיקוד 61033 ת"א.

ברווז או עוף צלוי בזיפ תפוזים

החמרים (ל־8 מנות)
2 ברווזים (2 ק"ג – או אותה כמות עוף), 1 בצל, 1 גזר, ראש סלרי קטן, 1 שקית זיפ תפוזים (4 כפות מקופסת זיפ), מלח, פלפל, אבקת שום, 2 תפוזים.

אופן ההכנה
חותכים את הירקות לקוביות.
מניחים את הירקות בתבנית.
מניחים הברווז (העוף) על הירקות.
מתבלים בפלפל ואבקת שום.
מערבבים שקית זיפ תפוזים במים ומוסיפים לתבנית.
מכניסים לתנור וצולים בחום בינוני עד שבשר הברווז מתרכך
מגישים את הברווז עם הרוטב בקישוט תפוזים.

טוב לי עם זיפ עלית

אבוקדו ברוטב דבש וזיף אשכוליות

החמרים (ל־4 מנות)
2 אבוקדו בשלים.
לרוטב: ½ כפית חרדל, 1 כף דבש, ½ כוס שמן זית, ¼ כוס זיף אשכוליות, מיץ מ־½ לימון, מלח ופלפל לבן.
לקישוט: 12 פלחי תפוזים, 12 פלחי אשכוליות.

אופן ההכנה
מקציפים בקערה את החרדל, מיץ הלימון וזיף אשכוליות. מוסיפים את הדבש והתבלינים ותוך כדי הקצפה מוסיפים טיפין טיפין את שמן הזית, (כמו במיונז). לפני ההגשה מניחים על צלחת פרוסות אבוקדו מקולף, יוצקים על האבוקדו את הרוטב ומקשטים בפלחי אשכוליות ותפוזים.

סלט עוף או הודו מתובל בזיף תפוזים

החמרים (ל־8 מנות)
1 עוף בינוני ללא עצמות (חתוך לרצועות דקות), 2 ראשי סלרי, 3 פלפל אדום (חתוך לרצועות דקות), 3 פלפל ירוק (חתוך לרצועות דקות), 1 כף אבקת קרי, 1½ כוס מיונז מדולל ב־½ כוס זיף תפוזים, כמה טיפות רוטב סויה, מלח ופלפל לבן.

אופן ההכנה
מערבבים את כל החמרים יחד ומניחים על צלוחית או בקערה. מקשטים עם עלי חסה, פרוסות תפוזים, דובדבנים או תות שדה.

נתחי הודו ברוטב זיף תפוחי עץ

החמרים (ל־4 מנות)
1 בצל בינוני קצוץ, 200 גרם הודו, 100 גרם פטריות (קופסא), ראש סלרי, 2 שיני שום, 100 גרם פלפל לבן, 2 גמבות, 50 גר׳ מרגרינה (¼ חבילה), 1 כוס קצפת פרווה, מעט מרק עוף לטעם, ½ שקית זיף תפוחי עץ (2 כפות גדושות מקופסא).

אופן ההכנה
מחממים את המרגרינה במחבת ומטגנים קלות את הירקות והבצל החתוכים. חותכים את הבשר לקוביות ומוסיפים למחבת לאחר שהירקות הזהיבו.
מפזרים על הבשר והירקות את התבלינים ואבקת הזיף ומרתיחים למשך 10 דקות. לאחר ההרתחה מוסיפים את קצפת הפרווה. אפשר להכין אותו מתכון גם עם עוף, עגל וכו׳.

סלט פירות בזיף תפוזים ואשכוליות

החמרים (ל־8 מנות)
2 תפוחים, 4 תפוזים, 2 אגסים, ¼ שקית זיף תפוזים (כף מקופסת זיפ), ¼ שקית זיף אשכוליות (כף מקופסת זיפ), 2 כפות ליקר קורסאו, 150 גרם תות שדה

אופן ההכנה
חותכים את הפירות לקוביות.
מוסיפים זיף תפוזים וזיף אשכוליות.
מוסיפים קורסאו.
ממלאים בכוסות ומקשטים בתות שדה.

חביתיות בפרי וזיף תפוזים

החמרים (ל־10 מנות)
1¼ כוסות קמח, 3 כפות שמן, 2 כוסות מים, ½ שקית זיף תפוזים (2 כפות מקופסת זיפ), 10 תפוזים, 4 ביצים.

אופן ההכנה
טורפים את הביצים, הקמח, השמן, הזיף והמים עד שיהפכו לבלילה חלקה. משמנים מחבת ומטגנים חביתיות. מכינים פילה (בשר התפוז) ושמים על מסננת דקה עד להוצאת הנוזלים.
ממלאים את החביתיות בבשר התפוז ברגע האחרון על מנת שלא יפגעו ממיץ התפוזים.

רוטב תפוזים
מרתיחים 2 כוסות מים, מוסיפים 2 כפות גדושות זיף תפוזים,מסמכים בכף קורנפלור ויוצקים על החביתיות לפני ההגשה.

קרם קרמל עם זיף לימונדה

החמרים (ל־8 מנות)
8 ביצים, כוס סוכר, 2 כוסות חלב, 2 כוסות זיף בטעם לימונדה (½ שקית), מעט תמצית וניל.

אופן ההכנה
מרתיחים את החלב והזיף עם 100 גרם סוכר ותמצית וניל. לאחר שהנוזל התקרר מעט מוסיפים את הביצים בהדרגה ומסננים.
ממיסים בסיר 50 גרם סוכר על גבי אש עד שהסוכר משחים. יוצקים שכבה דקה מהסוכר (קרמל) לתוך צלוחית חרס (או חרסינה או פיירקס) ומעל יוצקים את הקרם.
מניחים את הצלוחית בתוך תבנית עם מים חמים ואופים בתנור בחום של 200 מעלות במשך 25 דקות.

איזה קוקטייל זיפ שותים היום?

1) כל המנות המצוינות במרשמים מתיחסות לגודל בינלאומי מקובל והוא 1 אאונס (כ־3 סמ"ק)
2) מכינים ומקררים את הזיפ כבסיס לקוקטיילים.

זיפ טרופיקל

1 מנה שמנת מתוקה
1 מנה ליקר בננות
זיפ תפוזים
2–3 כפיות גרנדין או זיפ פטל
קוקוס טחון
קרח.

- תן במרעד: 1 מנה שמנת מתוקה, 1 מנה ליקר בננות, 1 מנה זיפ תפוזים (עשוי במים), 2–3 כפיות גרנדין ו־2 קוביות קרח. נער היטב.
- טבול שפתי כוס קוקטיילים בצלוחית גרנדין או פטל ואח"כ בתוך הקוקוס.
- סנן המשקה לתוך הכוס. קשט בקש קצר שעליו נעוץ דובדבן.

תפוח זיפ (לב הענין)

1½ מנות קלבדוס (ברנדי תפוחים צרפתי)
או
1½ מנות ברנדי רגיל
זיפ תפוחים
מי סודה
תפוח עץ קטן
2 קוביות קרח.

- מוזגים מעל לקוביות הקרח את הברנדי לתוך כוס גבוהה. מכינים זיפ תפוחים בסודה ומוזגים לתוך הכוס.
- מערבבים היטב.
- חותכים פרוסה שלמה ממרכזו של התפוח כך שתתקבל צורת לב. מנקים מהגרעינים, חותכים בצד התחתון ונועצים לקישוט על שפת הכוס.

זיפ סְנוֹאוֹ בּוֹל

1½ מנות ליקר ביצים
זיפ לימון
סודה
1 לימון טרי
דובדבן
אגוז מוסקט טחון.

- מוזגים בכוס גבוהה מנה וחצי ליקר ביצים מקורר.
- סוחטים כמה טיפות לימון טרי.
- ממלאים הכוס בזיפ לימון שעורבב בסודה וצונן קודם לכן במקרר.
- מערבבים היטב ומקשטים בפלח לימון.

חתונה לבנה - זיפ

1 מנה ג'ין
½ מנה בלו קורסאו (ליקר קורסאו רגיל)
½ מנה עראק
זיפ לימון
סודה
תפוז טרי
2 קוביות קרח.

- מוזגים מעל לקרח לכוס גבוהה את הג'ין ואת הבלו קורסאו.
- מכינים את זיפ הלימון בסודה במקום במים ומוזגים ממנו עד לגובה של כשלושה ס"מ משפת הכוס ומערבבים.
- מוזגים בעדינות ½ מנה של עראק על פני כל משטח המשקה העליון. מקפידים שלא יתערבב עם המשקה שמתחתיו אלא יצוף עליו.
- מוסיפים מעט לימונדה עד להלבנת העראק וקבלת הינומה לבנבנה שתצוף בחלקו העליון של המשקה הכחול. מקשטים בפלח תפוז.

זיפ הקוטב הצפוני

1 מנה ליקר מנטה ירוק
זיפ אשכוליות
גבעול נענע יפה.

- ממלאים כוס גבוהה (רצוי בעלת רגל) בזיפ שהוכן קודם לכן וצונן במקרר.
- משקיעים גבעול נענע יפה בתוך הכוס כך שחלקו העליון יבלוט מעל לפני המשקה.
- מוזגים לכוסית קטנה מנה מליקר המנטה, מטפטפים אותו בעדינות ובאיטיות לתוך הכוס הגדולה.
- משקע הליקר לקרקעית, בוחשים בעדינות בעזרת גבעול הנענע עד שהליקר יתרומם וירחף בדרגות סמיכות שונות בתוך מיץ האשכוליות ומקשטים במלפפון.

לכמה גוונים של ירוק הצלחתם להגיע?

נוֹקאַאוּט – זיפ

1 מנה ג'ין
1 מנה וודקה
¾ מנה קמפארי
זיפ תפוזים
גרנדין (תרכיז רימונים) או זיפ פטל
קרח.

- שמים בכוס גבוהה 2 קוביות קרח ומוזגים לתוכה את הג'ין, הוודקה ואת הקמפארי.
- ממלאים את הכוס בזיפ תפוזים.
- מוסיפים מעט גרנדין או זיפ פטל ומערבבים בעדינות עד להיווצרות ענן אדמדם בתחתית המשקה.

טוב לי עם זִיפ עלית

וימר יעקבסון טומר

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

זה הסוף

זה באמת הסוף, מה חשבתם? התסריט, כמו שאני רואה אותו, הולך ככה: איך שצה"ל המנצח יחזור מן המילחמה, ייגשו המנצחים לעשות חשבונות עם אלה שתקעו להם סכינים בגב. פה תתחיל להתגלות כל הגאוניות של המחשבה התלת־סיטרית של המנצחים. דבר ראשון יצטרכו למצוא את גורודיש, שעליו אפשר לתלות את כל הפאשלות שבכל זאת היו במילחמה הזאת, כי מילחמה בלי פאשלות זה כמו עוכר ישראל בלי קרחת, או כמו אריק שרון בלי דובר. בטוח שימצאו את הגורודיש התורן. לי בעצמי יש כמה שמות. אחרי שיגמרו עם גורודיש, ימצאו גם איזה דדו תורן, וגם בעניין הזה יש לי כמה הצעות.

אין צורך לומר שכל העסק הזה יבוצע בתהליך חקירתי ללא רבב, על־ידי ועדה שבראשה עומד שופט מכובד. אולי יעשו הסבה לוועדה לחקירת רצח ארלוזורוב, שכרגע מתבטלת לגמרי ואוכלת לחם־חינם. בשלב הבא תהיה הבעייה העיקרית למנוע חזרה מבישה על פרשת דיין־גולדה. הלקחים מאותה פרשה יילמדו טוב־טוב. חבר־כנסת קליינר יתבקש בנימוס לשוב ולהעלות את הצעתו למניעת הפגנות. אמנם בזמן מילחמה זה לא דמוקרטי להעלות הצעה כזאת, אבל עכשיו אנחנו כבר אחרי המילחמה, אז זה בסדר גמור. בטוח שיהיו כמה מפגינים שלא יבינו את הרמז. בצער רב יהיה על המישטרה לעצור אותם ולהביאם במהירות לפני שופט להארכת מעצרם כל ארבעים ושמונה שעות, עד הודעה חדשה. שופט שיסרב להאריך את מעצרם עד הודעה חדשה, פשוט לא יהיה שופט עד להודעה חדשה. באיזשהו שלב יתברר שבבתי־הסוהר אין מקום למפגינים העצורים, שהרי יהיו הפגנות שבהן ימחו המפגינים על זה שלא משחררים את יקיריהם, וגם הם ייעצרו. לכן יהיה צורך להעביר את המפגינים למחנות־עבודה, והם יעזרו בקטיף בקיבוצים, במקום הערבים שיצטרכו לחישאר בבתיהם ובמקום המתנדבים שלא יגיעו עוד. במחנות אמנם ישרור מישטר ליברלי, אבל יינקטו כל האמצעים הדרושים כדי שהעצורים לא יוכלו לברוח או להתקהל או להיכנס לעניינים פוליטיים.

חוץ מהמפגינים נשארה הבעייה הקטנה של העיתונות. הרי לא יעלה על הדעת שדווקא בזמן שיש שלום וביטחון יורשה לעיתונות לכתוב כל מה שעולה על דעתה. יש גבול להפקרות. מובן שלא יינקטו שום צעדים דראסטיים במיוחד, אבל יתחילו להתגלות קשיים בהספקת נייר, או, במילים אחרות, הפקיד הממונה על הספקת הנייר במישרד־התעשייה־והמיסחר יודיע שאין לו נייר להדפסת עמודים מסויימים בעיתונים מסויימים. העיתונאים שהיו רגילים לכתוב בעמודים האלה, יתחילו לכתוב בעיתוני־מחתרת. למרבית הצער הם לא יציינו את שם בית־הדפוס שבו מודפס עיתון־המחתרת, וזו כידוע עבירה פלילית. העיתונאים האלה יצטרכו להצטרף לעבודות הקטיף החיוניות לכלכלתנו.

מה נשאר? אה, כן, הכנסת. נו, זו כבר באמת לא בעייה. ממילא מדברים שם יותר מדי. ממש אי־אפשר לשאת את הפטפטת הזאת. מי זה קבע שבכנסת מוכרחים לדבר? הח"כים בהחלט יכולים לבוא לשם לאכול במיזנון ולעיין בעיתונות היומית בסיפריה, ולשוחח ביניהם באווירה נינוחה. באולם המליאה יסלקו את דוכן הנואמים ויעשו תערוכה מתמדת של חישגי הפרלמנטריזם הישראלי בכל שנות קיומו. בסך הכל, אם אתם שמים לב, שום דבר לא נורא כל־כך. אנשים עובדים בקטיף, אוכלים ארוחות טובות במיזנון, השק"ם ושר־האוצר מוריד לחודשיים את המס על טלוויזיות ציבעוניות ועל מכוניות קטנות. עם זאת, כמובן, נשאלת השאלה — האם זה הסוף?

(המשך בעמוד 41 טור 1)

עם אחד

היה בהפגנה של התמיכה במילחמה ובממשלה שלט אחד, שכולם כבר דיברו עליו ובצדק, אבל גם אני לא יכול להרשות להזדמנות כזאת לחלוף על פניי. כוחו של השלט היה בעובדתיות הטבועה בכל מילה ממילותיו. עם אחד, היה כתוב שם, עם סימן־קריאה; צבא

אחר, היה כתוב שם, עם סימן־קריאה; וממשלה אחת, היה כתוב שם, עם סימן־קריאה.

הכל עובדות, כמובן. מי יכול להכחיש שיש פה עם אחד? וכי יש יותר? ומי יכול להכחיש שיש כאן צבא אחד? מישהו רואה עוד צבא באופק? וממשלה אחת בטח יש, כי למערך אפילו ממשלת־צללים אין. כלומר: הכל עובדות. אז מה הפואנטה?

הפואנטה היא בצירוף של העובדות. הפואנטה היא גם בזה שהלכו והעתיקו שלט כזה, מאוד דומה, שהיתה לו דווקא משמעות שמעבר לעובדות. השלט הזה כלל את תמונתו של הצורר היטלר, שמתחת לו היה כתוב: עם אחד, רייך אחד, מנהיג אחד, וסימן־קריאה אחד. פה היה חשוב לציין שיש רק רייך אחד, כי היו זמנים שגם הממלכה האוסטרו־הונגרית, וגם הממלכה הצרפתית, ואפילו מלכים ספרדיים מסויימים טענו לכתר. היה חשוב למישהו לציין שיש עם אחד, כי היו גרמנים שהיו בסודטים ובגבול רוסיה ובאלזס, וכולם, כך נאמר בשלט, הם עם אחד. מובן שהיתה משמעות גם לאמירה שיש מנהיג אחד, שאף אחד לא יחשוב שאפשר לעשות עסקים עם הרייכסטאג או עם הממשלה או עם צמרת הצבא. מנהיג אחד, נקודה.

אז מישהו פה הלך ופשוט העתיק את השלט משם, כי הוא חשב שמה שעבד שם יכול לעבוד גם פה. הייתי נעשה הרבה יותר שקט אילו המישהו הזה היה מתנצל, ואומר: לא בכוונה, לא ידעתי, עשיתי טעות. הייתי שקט אפילו אם מישהו היה בא ואומר שבסך הכל עשו פה למילחמה ולממשלת הליכוד פרובוקציה מכוערת. גם זה היה מרגיע אותי. אבל אף אחד לא אמר דברים כאלה. השלט דווקא מצא חן בעיני אלה שכתבו אותו ובעיני אותם שהניפו אותו. השלט הזה עובד. זו בדיוק הצרה.

לעלות קצת

מה שיש לנו כרגע בקשר למיספרי ההרוגים האזרחיים במילחמת־הלבנון, אלה הן שתי גירסות. גירסה אחת היא של הלבנונים ושל הסי־אי־אי, והיא מדברת על משהו כמו 10,000 הרוגים. הגירסה האחרת היא של שר־העל שלנו לכל העניינים, יעקב מרידור, והיא מדברת על 500 הרוגים בערך.

עכשיו, נא להביא בחשבון שכל העולם רואה ויודע שבמילחמה הזאת נורו בהערכה זהירה 15,000,000 כדורי רובה, 200,000 פגזי טנקים, 400,000 פגזי ארטילריה, 20,000 פגזי מרגמה, 300,000 טילי קטיושה, וכן הוטלו מהאוויר בערך 30,000 פצצות. העולם מסכם את המיספרים האלה, ואחר־כך מתבונן בשני המיספרים הבאים:

.500 ,10,000

אז לאיזה מיספר הוא יאמין יותר?

מה שאני מציע לשר־העל שלנו, זה לעלות קצת עם ההערכה שלו, כדי שהעולם יתחיל להאמין גם לנו. אולי בכל זאת היו 700, מר מרידור? אולי 1,005, מה דעתך? היית הולך על 1700, אפילו? תעלה קצת, מרידור, תעלה קצת.

השלם את החסר

אני לא יודע בדיוק מה קורה למוזות אצלנו כשיש מילחמה, כי אני גם לא זוכר שהן רעמו מי־יודע־מה כשהתותחים שתקו, אבל מה שבטוח, שמתפתחת איזו תרבות של אבסורדים, שאפילו בעין בלתי מזויינת אפשר להבחין בקשר שבינה ובין המילחמה. במיסגרת תרבות האבסורדים חייבים המשתתפים לתפוס מנטליות של ילדים די מפגרים, ולהשיב ברצינות על השאלות הבאות:

פרה וכיבשה רעו בגינה. הפרה, חלב נתנה, והכיבשה ———

גבינה. כל הכבוד, ניחשתם. נעבור לחידה הבאה:

הכביסה תלוייה על חבל. מי הרג את קין — — —

פה פיספסתם.

איך?
איפה?
אונס
מתי?
מי?

אונס קבוצתי קורה בעיקר בסופי־שבוע של חודשי הקיץ החמים ✶ הנאנסות הן בנות העשרה, האנסים מבוגרים מהן בשנים מעטות

אונס קבוצתי

חצי ממיקרי האונס הקבוצתי בישראל קורים בחודשי הקיץ, בשעות הערב והלילה של ימי סוף־השבוע. מימצא מרתק זה נתגלה על־ידי הדוקטורנט לקרימינולוגיה דני גימשי, בעבודת־מחקר שעשה עבור האוניברסיטה העברית בירושלים.

גימשי מסביר, כי מכיוון שאונס קבוצתי, בניגוד לאונס רגיל, הוא אירוע חברתי, הרי שהוא מתקיים בזמנים המיועדים למיפגשים חברתיים. ובישראל, ימי סוף־השבוע מוקדשים אצל בני הנוער לבילוי חברתי משותף. ביתר ימי השבוע הם עסוקים בעבודה או בלימודים ואין להם זמן רב לעיסוק חברתי: אך כאשר הם נפגשים למסיבות, להליכה לדיסקוטקים ולבילויים משותפים אחרים, הם עלולים להגיע גם לאונס קבוצתי.

בסרט הוליוודי מתוארים האנסים בדרך־כלל כחבורה של בירויונים לבושי ביגדי־עור וארוכי־שיער, הרודפים על אופנועיהם אחרי נערה בורחת, משיגים אותה ואונסים אותה במכות ובאלימות. לפי מחקרו של דני גימשי אין בין תמונה זו למציאות ולא כלום.

לפי תוצאות המחקר, שהקיף חמישים מיקרי אונס קבוצתי בישראל בשנים 1972—1978, האונס הקבוצתי מתחיל בדרך־כלל במיפגשי רצוני בין הקורבן והאנסים. התסריט הישראלי הנכון כפי שהוא מתואר במחקר, מתחיל בפגישה במסיבה או בדיסקוטק. נערה צעירה מאוד, בדרך כלל בין הגילים 13—20 מבלה את הערב במסיבה. היא רוקדת עם בחירים שהכירה קודם לכן, או שפגשה אותם במסיבה. היא שותה משקאות חריפים שהיא אינה רגילה אליהם, ולעיתים גם מעשנת חשיש בחברת הנערים.

בשלב זה אין כל תיכנון לאונס. הבילוי הוא בילוי רגיל המקובל בכל שכבות האוכלוסיה במדינה. השלב הבא הוא כאשר מסתיים הבילוי המתוכנן והנערה מבקשת טרמפ. או נעתרת להצעה כזו של הבחורים. בדרך כלל בשעת הנסיעה מתחיל הקצר בתיקשורת המביא לתוצאה של אונס קבוצתי.

✶ פגיעה בגבריות

הגברים קולטים מהנערה שדר של הזמנה מינית. אולי היא לובשת חצאית קצרה וחולצה הדוקה. יתכן שהיא שיכורה במקצת ומדברת בצורה וולגארית, משתמשת במילים גסות ועושה תנועות בלתי צנועות. בדרך־כלל יש כבר לנערה זו שם של פרפרית. בשכונה או בדיסקוטק מכירים אותה כ„אחת שנותנת". הגברים הקולטים את השדר שלה מפרשים אותו כהסכמה לבילוי מיני קבוצתי. הנערה, לעומת זאת, ברוב המיקרים אינה מתכוונת כלל לכך.

בשלב זה מתחילים הדברים להתפתח בדינאמיקה משלהם ומתגלגלים ככדור־שלג. הגברים דורשים מהנערה מגע מיני, היא מסרבת. כל אחד מהם רואה בכך פגיעה בגבריותו ומה שיותר גרוע, פגיעה בגבריותה של החבורה. משלב זה שוב אין הם יכולים לוותר על מטרתם. כל ויתור יעשה אותם לנמושות, המוכנים להיכנע לנערה בעלת שם רע, והם אינם רוצים להיות לצחוק. „היא שוכבת עם כולם, ואתנו לא!" זוהי המחשבה המזמזמת באוזניהם והם נוסעים למקום נוח ושם מבצעים את האונס.

כאשר כמה גברים צעירים ואלימים מתנפלים על נערה אחת, היא בדרך־כלל מוותרת מראש על התנגדות פיסית. היא רואה את כל הזרועות המונפות אליה. סופגת את הסטירה הראשונה ומבינה כי אין לה כל סיכוי בקרב גופני. זוהי גם הסיבה שבאופן פרדוכסלי דווקא האונס הקבוצתי הוא פחות אלים מאונס יחיד.

באונס יחיד, כאשר הגבר עומד לבדו מול נערה אחת, נראים הכוחות לכאורה שווים. הנערה חושבת לפעמים כי יהיה לה סיכוי אם תתנגד. אז חייב הגבר להפעיל את כל כוחו ואולי גם להשתמש במכשירים וכלי נשק. הכמות הרבה יותר של הגברים בעת האונס הקבוצתי מרתיעה מראש את הקורבן ומשתקת את התנגדותה.

בשלב זה מתחיל האונס, כאשר המנהיג הוא הראשון האונס את הנערה. לעתים ממשיכים אחריו כל בני החבורה, אך במיקרים רבים חלק מהגברים לא משתתף באונס בפועל, אלא עוזר ומשקיף מן הצד. אחר־כך מגיע החלק של ההשפלה המינית, המאפיין את האונס הקבוצתי.

בהתלהטות היצרים, ובתחרות על הוכחת הגבריות, ממציאים הגברים מישחקים מיניים כעולה על דמיונם. בין אם הם דורשים ממנה לקיים איתם מגע אוראלי, מבצעים בה מעשי סדום או דוחפים חפצים שונים לאבר מינה. התהליך החברתי מסתיים בכך שהגברים משחררים את האשה ומאיימים עליה לבל תפנה למשטרה פן תיפגע.

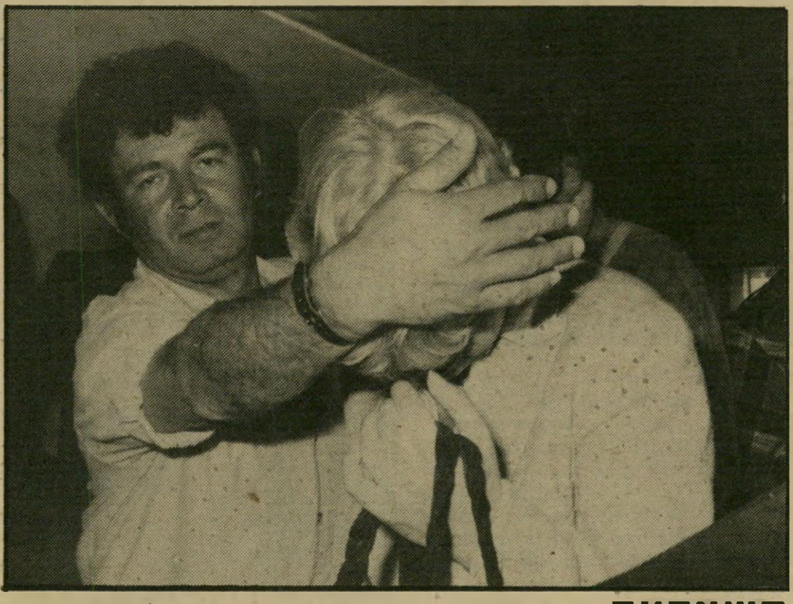

השוודיות נאנסו על־ידי שלושה גברים בנתניה. האמתלה היתה בקשה לעזור לגברים בתרגום לשוודית. השלישה הזמינו את הנערות לדירתם ושם אנסו אותן שוב ושוב, עד שהן הצליחו לברוח דרך חלון הדירה.

✶ 14 אחוז תיירות

„אונס השוודיות" בנתניה לא נכלל במחקר של גימשי, אך הוא מדגים היטב חלק ממסקנות המחקר. יעקב שבירו והאחים חיים וויקטור מזל־טרים, הורשעו באונס שתי נערות שוודיות, אניטה וסוזאן, בדירה בנתניה. הגברים, שלהם עסקים מכובדים בנתניה, נסעו לעבודה כאשר ראו את שתי התיירות יושבות על ספסל ברחוב הראשי. שבירו שמע מפי ידיד כי בלילה הקודם קיים יחסים עם אחת הנערות בבית־השימוש של הדיסקוטק שבו בילו יחדיו. הגברים החליטו להזמין אותן לבילוי.

הם עצרו לידן הזמינו אותן לבוא לעזור להם לתרגם מיסמך לשוודית. הם הציגו את עצמם כיהלומנים וניסו להרשים את הנערות. הם הובילו אותן למלטשה ליהלומים שבה עובד אחד מהם, ואחר־כך הביאון לביתו של שבירו באמתלה שהם רוצים כי הנערות יעזרו להם להבריח יהלומים באבר־מינן לחוץ־לארץ.

בדירה הואפלו התריסים, הודלק החשמל ומוסיקה רכה נשפכה מהפטיפון. הגברים הציעו לנערות משקאות חריפים, הזמינו אותן לרקוד ואז ביקשו מהן להתפשט כדי שיוכלו לבדוק את גודל הטמפון הנדרש כדי להחדירו מלא יהלומים לאבר־מינן של הנערות.

הנערות נאנסו על־ידי שלושת הגברים שוב ושוב, כשהן אינן מנסות להתנגד מחשש לחייהן: „כך לימדו אותנו בשוודיה," ציינו בבית־המישפט. „אמרו לנו כי אם יבקשו לאנסנו עלינו לשתף פעולה כדי שלא יגרם לנו נזק גופני חמור'."

אולם גם ללא התנגדות בפועל, אפשר היה להבין כי אינן רוצות בבעילה. גבר כבן חמישים שהיה במכונית יחד עם האנסים והמשיך איתם עד לביתו של שבירו, הוזמן גם הוא לעלות ולהשתתף בחינגה. הוא התיישב על מיטתה של אחת הנערות, אחרי שנאנסה כבר כמה פעמים על־ידי האחרים. הוא ניסה לגעת בה וכאשר ראה כי אינה מגיבה, שאל אותה אם היא מסכימה. כאשר ענתה בשלילה יצא מן החדר ולא נגע בה יותר. מהתנהגותו של אדם זה הסיק בית־המישפט כי גם יתר הגברים יכלו להבין כי הנערות מתנגדות.

כאשר ראו הקורבנות כי האונס יימשך ללא הפסק, העמידו פני ישנות. אז קמו הגברים ונסעו להביא סיגריות. הנערות ניצלו את הזמן, השתחלו דרך חלון צר שהיה פתוח וברחו מהדירה.

תיירות מהוות לעיתים קרובות טרף לאונס קבוצתי ואונס בכלל. הן חסרות הגנה ובדרך כלל מתלבשות בצורה הנראית לחלק מהאוכלוסיה כתילבושת זנותית. ואמנם, המחקר מגלה כי 14 אחוז מהנאנסות באונס קבוצתי הן אזרחיות זרות, תיירות ומתנדבות.

מקום מועד לאונס היה הצריף של מישפחת חשש בראש־העין. המחקר מוכיח, כי מקרי האונס הקבוצתי אינם מתמקדים במקום גיאוגראפי מסויים, או בעיר אחת, אלא התפרשו על פני 22 מקומות יישוב במדינה.

✶ ידועות בקלות המוסר שלהן

בשנים האחרונות אפשר היה להסיק שהאונס הקבוצתי בישראל מתמקד בכמה מקומות גיאוגרפיים, בעיקר

בראש־העין. מיספר רב של מיקרי אונס קבוצתי קרו בצריף של חשש, בבית־הכנסת של השכונה, ובכמה בתים נטושים באיזור.

המיוחד בחלק מהמיקרים האלה היה שיתוף־פעולה מצד נערה צעירה, תושבת ראש־העין גם היא. „השועלה", שהיתה אז קטינה, היתה מפתה נערות לבוא איתה לבילוי. הן סמכו עליה ומצאו את עצמן לבדן בצריף, כאשר חבורה של גברים מתנפלת עליהן ואונסת אותן. השועלה היתה נוכחת במקום, אך לא שעתה לתחנוני הנערות ולא עזרה להן להימלט.

גם במחקרו של גימשי מצוי מיקרה שארע בראשון־לציון, כאשר נערה עזרה לקבוצת נערים לאנוס נערה אחרת. היא שיתפה פעולה בפועל ועזרה לגברים לפסק את רגליה של הקורבן.

אך המחקר החדיש אינו מאשר את המסקנה כי אונס קבוצתי הוא ענייו גיאוגראפי. חמישים המיקרים שנחקרו התפרשו על פני 22 מקומות יישוב במדינה.

מחקרו של גימשי מאשר כי רוב קורבנות האונס הן נערות הידועות בקלית המוסר שלהן. הצעירה ביניהן, ילדה בת 13 מעיר במרכז הארץ, היתה חסרת בית, ובילתה את רוב זמנה בבתי־קפה ובמועדונים. היא היתה מפותחת למדי ובעת האונס לא היתה בתולה. חבורה של גברים צעירים, שהיו בדרכם לבילוי, פגשו בה בבית־קפה. הם הזמינו אותה לבוא איתם לתל־אביב במכוניתם, והיא נענתה בשימחה. אז ירדו אתה לשפת־הים ואנסו אותה

החוקר דני גימשי, קצין מישטרה ודוקטורנט בקרימינולוגיה, בדק את תופעת האונס בארץ.

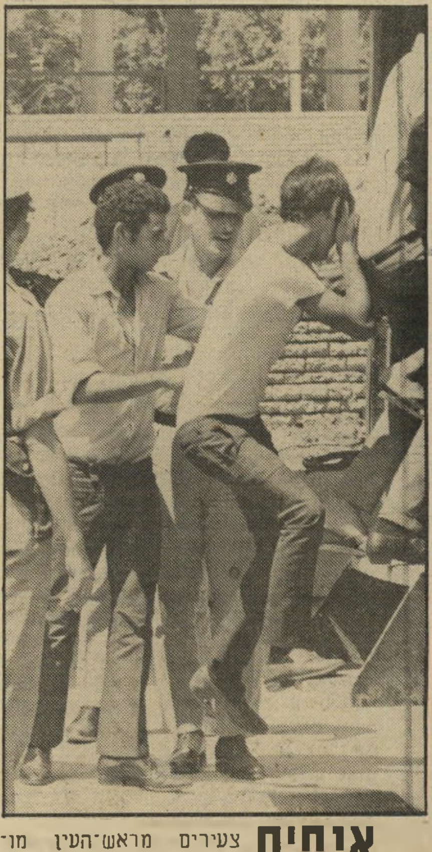

אנסים צעירים מראש־העין מובלים למישפט. החבורה אינה נוצרת לצורך האונס הקבוצתי.

בזה אחר זה כשהם מבצעים בה מעשי סדום.

מיקרה אחר שנחקר על־ידי גימשי הוא מיקרה של זונה, העובדת במרכז הארץ. היא עמדה בכביש כאשר עצרה לידה מכונית של בני מיעוטים. הם הסכימו על המחיר, אך אחרי שהגבר הראשון שכב איתה הוא לא שילם לה, והאחרים היכו אותה, אנסו אותה ושדדו את תכשיטיה וכספה. גם היא לא פנתה ישירות למישטרה, אך כאשר הגיעה סוף־סוף למישטרה, לא היתה נפגעת מבחינה נפשית ורגשית כמו נערות רגילות. היא כעסה בעיקר על הפרעה לתנאי עבודה.

לא סטיה מינית אישית

מה שמאפיין את האנסים המשתתפים באונס קבוצתי ואת קורבנותיהם, הוא הגיל הצעיר שלהם. 72 אחוזים מהגברים היו בגיל 15 עד 25 ורק שמינה אחוזים היו מעל לגיל 30. כולם היו בעלי עבר פלילי למרות גילם הצעיר. העבר הפלילי היה בעיקר בעבירות של אונס יחיד גדול בהרבה אחוז הגברים עבר פלילי בעבירות מין. במיקרים של אונס יחיד, גדול בהרבה אחוז הגברים בעלי עבר של עבירות מין מסוגים שונים.

חלק מההסברים לאונס הקבוצתי מתמקדים באספקט ההומוסכסואלי שלו. דעה אחת אומרת כי המשיכה המינית ההדדית של הגברים הצעירים גורמת להרגשת חולשה אצלם. ולכן כדי להוכיח את גבריותם הם משתתפים בתהליך של אונס קבוצתי. בחברה המודרנית, טוענים חוקרים אחרים, בעיית הזהות המינית של המתבגר הופכת לבעיה קשה, והתשובה ניתנת לה בחלקה על־ידי פעילות של קבוצות נוער, והקבוצה נגררת לדפוסי התנהגות אלימים.

המחקרים המודרניים מדגישים את האספקט החברתי של אונס קבוצתי, ועומדים גם על „אשמת הקורבן". חוקר באוסטרליה טוען כי במיקרים רבים מאמצת הקורבן את הקבוצה לבצע את האונס. וזאת כאשר היא נכנסת מרצונה לרכב זר או שותה משקאות חריפים עם האנסים זמן קצר לפני האירוע. מה שקורה אחר־כך הוא מצב של היסחפות קבוצתית, טוען החוקר.

מסקנותיו של המחקר הישראלי אינן שונות בהרבה ממחקרים דומים שנערכו בעבר בארצות־הברית ובאוסטרליה. גם ממצאיו של פרופסור מנחם אמיר, שהוא המנחה של המחקר הנוכחי, מאשרות את המסקנות האלה.

מתגבשת דמות של האנס הקבוצתי, שהוא צעיר בשנות העשרים, בעל־השכלה יסודית או פחות מזה, בעל־עבר פלילי בעבירות רכוש, אך לא בעבירות מין. והוא מכיר בדרך־כלל את הקורבן מנסיבות חברתיות קודמות.

דמות הקורבן היא נערה בשנות העשרה שלה, בדרך־כלל רווקה. גם היא בעלת השכלה נמוכה, ויש לה שם גרוע בחברה. לעיתים היא שותה משקאות חריפים ומעשנת חשיש עם תוקפיה, והיא באה מרצון למיפגש הראשון איתם. התגובה האופיינית שלה היא כניעה לאיומים. מחציתן של הקורבנות אינן מדווחות מייד למישטרה.

דני גימשי, שהוא קצין־מישטרה ומפקד מישטרת ראשון־לציון, מסיים את מחקרו בכמה הצעות למניעת אונס קבוצתי. מוטב לנערות צעירות להתרחק מחבורות של גברים בעלי עבר פלילי. מוטב שלא תסענה במכונית בחברת גברים שאינם מוכרים היטב, ולא לשתות בחברתם משקאות חריפים. וזהירות מיוחדת דרושה בסופי־השבוע החמים של הקיץ. **אילנה אלון** ■

שוקי וענת

נפרדו

מלכת־היופי לשעבר, **ענת צימרמן־זמיר**, נפרדה מהמיסעדן ואיש־העסקים **שוקי בן־פורת**. השניים התחתנו לפני שנתיים והתגרשו לפני כמה חודשים, אולם

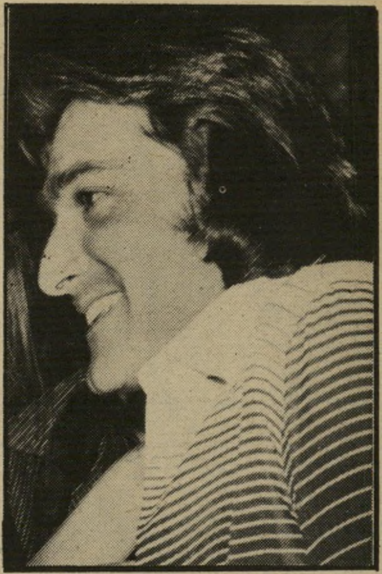

שוקי בן־פורת
„אין תגובה!"

הם המשיכו לחיות ביחד כזוג לכל דבר גם אחרי הגירושין, כאילו דבר לא קרה.

סיפור גירושיהם נשמר תחילה בסודי סודות, עד שנתגלה ופורסם בקול רעש אדיר בעת ובעונה אחת בכמה עיתונים. כל זה לא הפריע להם להמשיך לחיות כזוג מושלם ולהפגין את אהבתם זה לזו, כשאיש אינו מבין לשם מה בעצם התגרשו.

ענת זמיר
סודי סודות

מצב זה נמשך עד לפני שבועיים. אז ארזה לפתע ענת את חפציה ועזבה את דירת־הגג המשותפת שלהם ברחוב יורדי־הסירה בתל־אביב. הסיבה לצעד זה אינה ברורה לי כל־כך, אך אני יודעת שהשניים שמרו את הדבר גם הפעם בסודי סודות, אפילו מידידיהם ומכריהם.

שוקי היה נשוי בעבר במשך שבע שנים לדוגמנית **ציפי לוין**. אחרי גירושיו ממנה התגורר עם שחקנית־הקולנוע **ירדנה גורביץ**, שעימה, כך סיפרו אז, עמד להתחתן. אחר־כך היה לו רומן עם הזמרת **ירדנה ארזי**. את ענת הוא הכיר באמצעות **סמי הירש**, שהיה אז חבר שלה. סמי ניהל בזמנו את המועדון, שבו שותפים **רפי שאולי** ושוקי בן־פורת.

ענת, שהיתה באה לבקר את חברה במועדון, הכירה שם את שוקי וזנחה לטובתו את סמי. חברתו של שוקי, ירדנה גורביץ, החלה, לעומת זאת, לצאת עם סמי. כך התחלפו הזוגות, כשכל אחד בא על סיפוקו.

ענת, העובדת כדוגמנית, עלתה לכותרות כאשר השתתפה בתחרות מיס־יוניברס, שהתקיימה ב־1980 בלונדון. המועמדת הגרמניה בתחרות, **גבריאלה ברום**, בת לסמל בצבא ארצות־הברית המשרת בגרמניה, זכתה אז בתואר הנכסף, אולם היא ויתרה עליו כעבור זמן קצר. הסיבה לכך היתה שהעיתונאים גילו את העובדה שהשתתפה בעבר בסרטים פורנוגרפיים, שבהם הציגה לראווה את מערומיה.

ידידיה הישראלים של ענת היפהפיה, לא יכלו שלא לחשוב: אילו נבחרת ענת למלכת־היופי־העולמית, האם היו לעיתונאים החטטניים גילויים מביכים גם לגביה?

השאלות התעוררו בעיקבות התפוצצות מיטען־חבלה בביתו של שוקי, שאירעה לפני שנתיים. היו שטענו כי ענת היתה הסיבה לפיצוץ. על־פי השמועות, שהילכו אז, עשה זאת מחזר נלהב — והיו לה רבים כאלה — שהחליט לפגוע בשוקי מפני שלקח ממנו את אהובתו. אולם אחר־כך הסתבר שלדברים אלה לא היה כל בסיס, וכי הפיצוץ נעשה על רקע אחר לגמרי.

על הפרידה בינו ובין ענת לא היה שוקי מוכן להגיב. הוא העדיף לשמור את הדברים בסוד. למעשה, הכל אצלם הוא סוד. אפילו את חתונתם הם שמרו בזמנו בסוד במשך ארבעה חודשים תמימים. כשהתקשרתי אליו, כל מה שהיה מוכן לומר לי הוא: „בנושא חדר־המיטות אין תגובה. שאלי אותי על עסקים!"

סימונה

השובבה

לפני שלושה שבועות סיפרתי לכם שלדוגמנית **סימונה בלומנפלד** יש סיפור עם אחד השותפים במועדון קיסר בתל־אביב, **אהרון** („אהרל'ה") **בן־אהרון**. הבטחתי לכם אז שאם יהיו שינויים, אעדכן אתכם. ובכן, עכשיו אני כבר יכולה לדווח לכם שהשניים נפרדו אחרי רומן קצר וחפוז, למרות שחבריהם תלו תיקוות בהתפתחות היחסים ביניהם. אולם אפילו אהרל'ה עדיין אינו יודע לטובת מי עזבה אותו היפהפיה השובבה הזאת. הסכיתו ושימעו:

באחד הערבים, כשסימונה בת ה־23 ואהרל'ה בן ה־26 בילו ביחד, הכירה הדוגמנית בחור בן 30, העונה לשם **יורם שריר**, שהוא יהלומן במיקצועו. לכאורה היה נראה שהיא ניהלה איתו שיחת־נימוסין גרידא, ובן־הלוויה שלה לא חשד במאום. אולם אצל החתיכה התוססת הזאת היו כוונות מתחת לפני השטח. לכן היא כה מיהרה לסיים את יחסיה עם אהרל'ה, כדי שתוכל להתפנות כולה לחתיך החדש. ואכן, היחסים בינה ובין היהלומן התפתחו במהירות, מבלי שהיא תטרח כלל לגלות את הדבר לחברה הקודם.

יורם חי במשך עשר השנים האחרונות בארצות־הברית. הוא הגיע לא מזמן לביקור ארצה, ושמעתי שיש לו תוכניות לחזור ולהשתקע כאן. אני לא יודעת אם לסימונה יש חלק במשיכתו המחודשת לארץ, אך נראה שהבחור ממש מאוהב בה. וגם החתיכה החטובה לא טומנת את ידה בצלחת.

בעבר כבר הפתיעה סימונה ביוזמה ובנחרצות שלה. הדבר היה כאשר נדלקה על **אילן לפידות**, חברה לשעבר של **נעמי שוורץ**. היא חיפשה את שמו בספר הטלפונים, והשאירה לו הודעה במישרד. כשאילן התקשר אליה, הבהירה לו העלמה האמיצה שהיא רוצה להכיר אותו קצת יותר מקרוב. עוד באותו ערב הם נפגשו, ומאז הם היו במשך תקופה זוג, שנראה ביחד בכל מקום.

סימונה בלומנפלד
לא טומנת ידה בצלחת

גם הפעם הוכיחה השובבה, המתגוררת בדירת־גג בחברתם של שני כלבים וציפורים, שהיא יודעת להשיג את מה שהיא רוצה בו.

קצין הולך

וקצין בא

טלי עומר, אשת יחסי־הציבור של דיסקוטק קולוסאום, זנחה את חברה, **עמוס לויטוב**, לטובתו של חתיך חדש, **אורי רזל**, שאותו הכירה לפני שלושה שבועות בלבד. הפרידה מעמוס התרחשה בשבוע שעבר.

היפהפיה המצליחה היא גרושתו של **בועז ז'ורבין**, בנו של הפירסומאי **אליעזר ז'ורבין**. אמה היא הסופרת **דבורה עומר**, ואביה הוא מנהל תיאטרון הבימה, **שמואל עומר**. את עמוס בן ה־33 הכירה טלי בת ה־26 לפני שנה וחצי, והתפתח ביניהם רומן בהמשכים, עם פרידות וחזרות. הם התגוררו במשך זמן ארוך בדירה משותפת.

עמוס, שהוא קצין בחיל־האוויר, התפרסם בזמנו כשנפל בשבי המצרי במילחמת־ההתשה, ושוחרר אחרי מילחמת יום־הכיפורים. הוא רצה להחזיר לעצמו את כל מה שהפסיד בשנים שבהן היה בכלא המצרי, ומייד כששוחרר החל לשבור לבבות על ימין ועל שמאל.

טלי עומר
רומן לוהט

אחרי השתוללות די נמרצת היה נדמה שהוא נרגע, כשהתחתן עם **קרני**, שאף היא קצינה בחיל־האוויר ובעלת תואר שני במחשבים. אולם עמוס המשיך להיות חסר מנוחה וניהל רומנים סוערים מן הצד. עד שלקרני, שמכריה מעידים עליה שהיא אשה חכמה וסולידית, נמאס מכל העניין והזוג התגרש.

כאשר הכיר עמוס את טלי, הוא הוקסם מאישיותה החזקה, ונשאר איתה תקופה ארוכה, שבמהלכה היו להם, אמנם, כמה הפסקות. אולם הפעם, עד כמה שהצלחתי לברר, הפרידה שלהם סופית. הסיבה לכך היא שהיח"צנית שרויה עתה ברומן לוהט עם אותו אורי, שאף הוא קצין בחיל־האוויר, ושהוא חתיך לא פחות חתיכי, אם לא יותר, מאשר החבר הקודם שלה.

טלי פגשה אותו בקולוסיאום. למעשה, אורי בן ה־31 אינו אוהב כלל את חיי הלילה והוא מתרחק מהדיסקוטקים. אולם לפני שלושה שבועות חברים שלו פשוט סחבו אותו בכוח למקום, וכאשר הוא פגש שם את טלי, הפסיק לקטר על שהוציאו אותו משלוותו. השניים נדלקו זה על זו בן רגע, דבר שהביא להתפתחות של אהבה גדולה. כתוצאה מכך גמרה טלי עם הקצין הקודם שלה ועמוס ארז את חפציו ופינה את הדירה המשותפת.

רחל מרחלת על כל העולם

מרסר התגייר

שחקן הכדורסל השחור של הפועל תל־אביב, **מרסר לבון**, התגייר לפני חודש בארצות־הברית.

מרסר התחתן בארץ לפני חצי שנה עם חברתו האמריקאית **שרון**, שאביה נמנה עם ידידיו הקרובים של הנשיא־לשעבר, ג׳ימי קרטר. שרון מסיימת עתה את לי־מודי הרוקחות שלה מעבר לים. בעלה

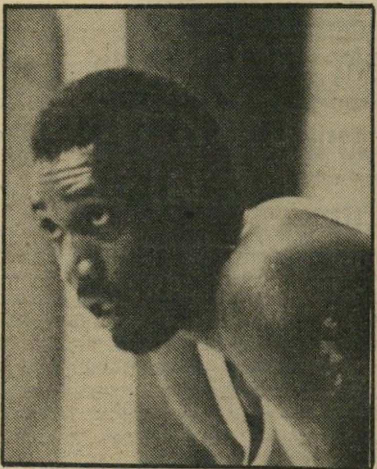

מרסר לבון
תפילה ותפילין

הצטרף אליה באפריל השנה, והוא עומד לשוב עתה ארצה.

בעת שהותו בארצות־הברית הקדיש ה־שחקן, שגובהו 206 סנטימטרים, חלק ניכר מזמנו ללימודי יהדות. תהליך הגיור שלו היה מזורז ביותר. לפני חודש הוא עבר ניתוח מילה בבית־חולים. ידידיו מספרים לי שהוא מתפלל ומניח תפילין, על־פי מיצוות מוריו הרבנים.

מרסר, המשחק כבר שנתיים בהפועל תל־אביב, ואשתו, מעוניינים לבנות בית בישראל. שרון תצטרף אל בעלה מייד עם סיום לימודיה, ואז הם יתחילו לבנות ביחד את עתידם.

ענת עצמון ויקי יושע

כוכבת הסרטים **ענת עצמון** מרבה להיראות כבר יותר משנה בחברתו של הבימאי **יקי יושע**. למרות זאת אני בשום פנים ואופן לא מתכוונת לומר שיש ביניהם איזה רומן. בכל אופן, אני בוודאי שלא אתחייב על־כך. הסיבה לזהירות שלי נובעת במיוחד מן העובדה שהבחור נשוי.

בזמן האחרון יש לשניים סיבה לגיטימית מאוד להיות ביחד. יקי מביים את ענת בסירטו החדש, רחוב ללא מוצא, שבו משחקת היפהפיה המוכשרת את התפקיד הראשי. הגיעו אלי כל מיני סיפורים על כך שבמהלך ההסרטה סטר הבימאי, משום־מה, לשחקנית, ושהיא פרצה בבכי וברחה מאתר הצילומים. אולם

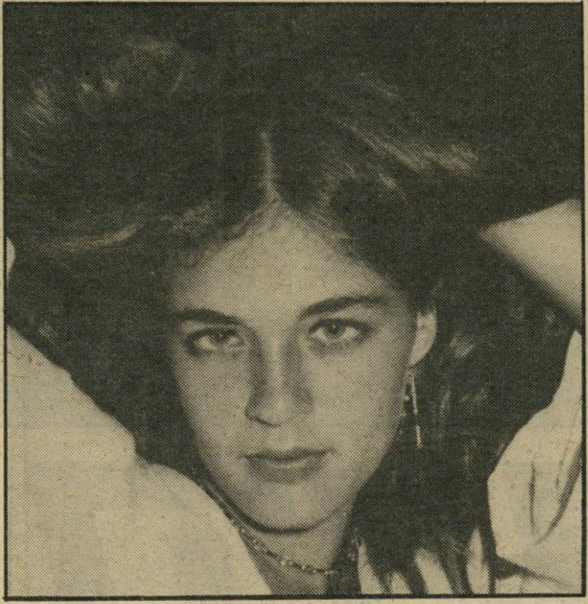

ענת עצמון
אין תשובה

לא הצלחתי לקבל אישור לדבר מהמקורבים לסרט. בעניין הזה הם פשוט ממלאים פיהם מים.

בעבר היה לענת רומן עם המשורר־עיתונאי־שחקן **יונתן גפן**. דיברו גם על כך שהיה משהו בינה ובין הזמר **שלום חנוך**. אולם מזה זמן רב אין לה חבר רישמי. בחלק מזמן זה היא הסתובבה עם יקי. השניים נראו פעם אחת כשהם קונים מיטה בשוק הפישפשים ביפו, ובפעמים אחרות כשהם קונים עתיקות במכירות פומביות. הדבר עורר שאלות אם השחקנית עוזרת לבימאי לרהט את דירתו המשותפת עם אשתו, או שהם מרהטים דירה אחרת.

יקי יושע
סיבה לגיטימית

לי נראית ענת, שהיא בתו של שחקן הבימה **שמואל עצמון**, בדרך־כלל מאוד מאושרת, כאילו שבליבה פורחת אהבה לוהטת ומפרה. הרבה אנשים כבר שאלו אותי אם זהו יקי שעושה לה כל־כך טוב על הנשמה. אין לי תשובה החלטית בנושא הזה. אני מעדיפה להשאיר זאת לשיפוטכם.

אריק סיני והרקדנית במלון

גל של שמועות וליחשושים הציף את הארץ, אחרי שהייתי הראשונה לגלות לכם, לפני חודש, שהזמר **אריק סיני** נפרד מאשתו, **שושי**. כולם תמהו לדעת מדוע זה קרה, האם יש מישהי שלטובתה עזב האליל את רעייתו והיכן בכלל הוא מתגורר.

ובכן, לא אחת כמוני תשאיר את קוראי הנאמנים אחוזי סקרנות. הנה, כל מה ש־רציתם לדעת על אריק סיני:

הגבר בעל תלתלי־הפרא מתגורר בזמן האחרון בחדר מס׳ 3116 במלון קרלטון בתל־אביב. שם הוא מעביר את לילותיו ביחד עם הרקדנית **טלי יאיר**, שהופיעה בלהקה של אבי טולידנו בארוויזיון. מהיכן אני כל־כך בטוחה שהם נמצאים שם ב־מלון ביחד? פשוט מאוד: הגיע אלי דיווח על־כך, והרמתי טלפון בשעת בוקר ל־מלון. כשקישרו אותי עם החדר הנ״ל ענה לי קולה המאוד מנומנם של הגברת הצעי־רה, ותיכף אחר־כך היא העבירה את ה־שפופרת לחברה, כך שזכיתי לשמוע מבעד לאפרכסת גם את קולו הערב, כפי שהוא מצלצל מבעד לקורי השינה.

טלי היתה לפני כמה שנים מועמדת ל־תואר נערת־היופי, אך לא זכתה בו. למ־רות שיופי דווקא לא חסר לה. היא רוקדת כבר שנים רבות. בעבר היא נסעה ללונ־דון, שם הופיעה כרקדנית. כשחזרה אר־צה רקדה בצוות של משה ינוקא במלון הסלע האדום באילת. משם היא נבחרה להשתתף בלהקתו של טולידנו.

ההיכרות בין הזמר ליפהפיה נוצרה כבר לפני זמן־מה. הם נראו ביחד כבר לפני כמה חודשים ואפילו הבחינו בהם פעם, ביחד עם בחור נוסף, כשהם עולים לדירתו של אותו בחור. כשנשאלה אז טלי אם יש לה סיפור עם אריק, הכחישה וטענה שהסיפור הוא עם הבחור השני דווקא. עתה מתברר שפני הדברים שונים.

שושי ואריק סיני
גל שמועות וליחשושים

קשה לי לומר בביטחה שהרקדנית היא הסיבה שבגללה עזב הכוכב את אשתו, אולם בהחלט אי־אפשר להתעלם מהעניין הזה, כשמתלבטים בסוגיה המישפחתית של מישפחת סיני.

טלי יאיר
טלפון בבוקר

אריק ושושי נשואים כבר שנים ארוכות. עד לפני שנה שירתה הרעיה כרס״רית בצבא־קבע. בעיקבות השתפרות מצבם ה־כלכלי פרשה מן השירות. היא אינה נראית מזה זמן רב לצד בעלה באירועים חבר־תיים, שבהם הוא מופיע. זה עורר שאלות על חיי־הנישואין שלהם, אך אריק דחה אותם תמיד בתוקף. ההכחשות האלה נופ־צו בקול רעם לפני חודש, כאשר פירסמתי את דבר הפרידה. עתה, בעיקבות הפר־טים הנוספים שהעליתי, הולכת ומצטיירת התמונה המלאה.

איש היערות

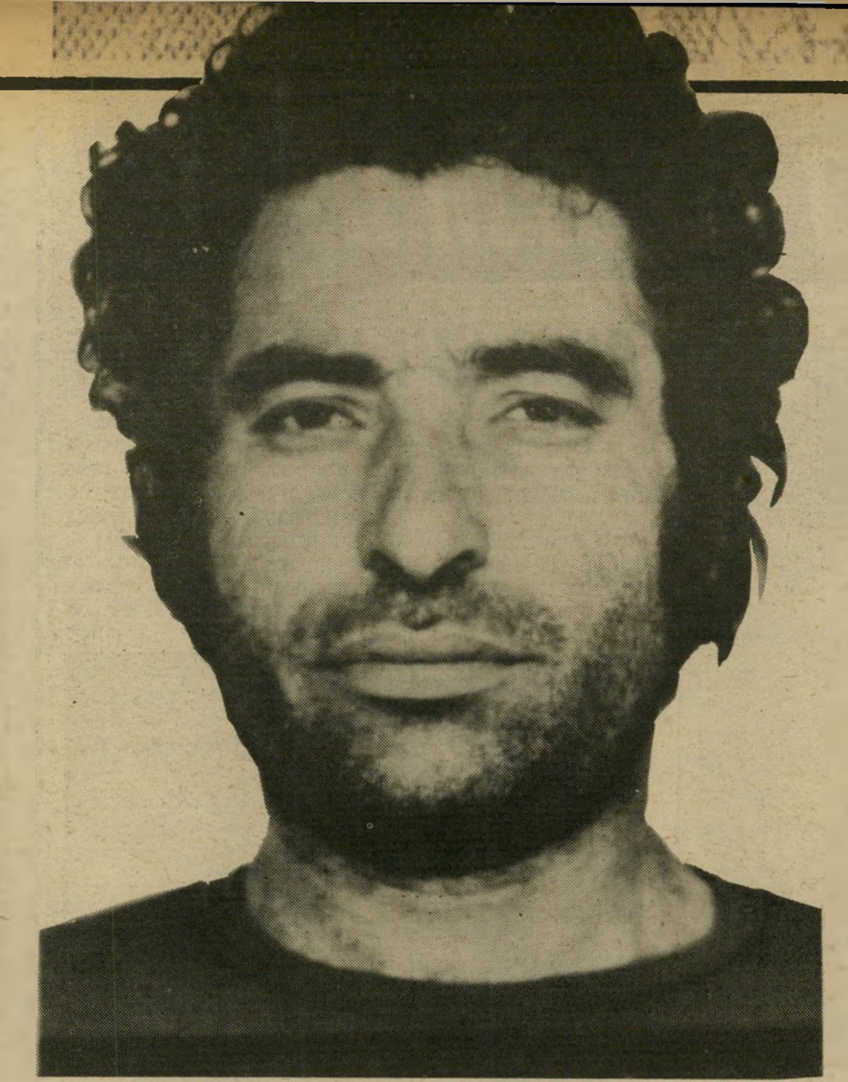

האוכלוסיה הממלאת את ספסלי־הנאשמים בבית־המישפט מורכבת מתמהונים לרוב, אבל באוכלוסיה ססגונית זה היה מרדכי רובין יוצא־דופן.

רובין, 37, מזכיר את רובינזון קרוזו או את מוגלי, נער היער, ואכן כינויו של רובין הוא „איש היערות". חוסר הבנתו בענייני העולם הזה והיותו חבר נאמן, סיבכו את רובין ברצח מישל נחמיאס, והוא נידון לשלוש שנות־מאסר. התובעת, נורית אחיטוב, האשימה אותו בכך שעזר לשמעיה אנג'ל, חברו מילדות, להסתיר את נחמיאס משך שבוע בפארק הירקון, ואחר־כך עזר למצוא מקום לקבר עבורו. התביעה גם טענה כי הוא אשר מצא, זמן־מה אחרי הרצח, לפי בקשת אנג'ל,

רובינזון קרוזו מתל־ברוך

הסתבך בסיוע

לרצח בגלל

אי־הבנתו בענייני העולם

מקום נוסף לקבר, כדי למחות את עיקבות הרצח כליל.

התמצאותו יוצאת־הדופן של רובין בסבך הירקון הדהימה את אנשי־המישטרה. אך מי שמכיר את תולדות חייו של המתבודד מתל־ברוך, מבין כיצד קנה לו ידיעה עמוקה בכל רזי הטבע, במסתורי הים ואורחותיהן של החיות.

כבר בילדותו החל רובין בורח מבית־הספר ויורד לשפת־ים של תל־ברוך. שותפו לבריחות אלה היה חברו הטוב שמעיה אנג'ל, שגם הוא לא אהב ללמוד. לאמו של רובין היה קיוסק על שפת־הים, שבו מכרה משקאות למתרחצים. אחרי מות אביו, כאשר היה רובין בן 10, עבר להתגורר כמעט בקביעות על חוף־הים.

ילדי־טבע ✱

בטיוליו על שפת־הים מצא נקיק, אשר פתחו היה צר והכניסה אליו קשה. מעבר לפתח הצר התרחב הנקיק והפך למיפרץ עגול ורחב ידיים. שם בנה לו הנער לאט־לאט צריפים אחדים, והתגורר בו יחד עם החיות שגידל. ב„חווה", שאותה בנה במו ידיו, לא היו מים, ורובין נאלץ להובילם על גבי סוסו מדי יום. לא היה גם חשמל, אך במשך הזמן התקין רובין גנראטור קטן. מקום הישוב הקרוב ביותר היה חוף־הרחצה של תל־ברוך, במרחק של 800 מטרים.

בצריף אחד התגורר רובין, שגידל זקן עבות ושיער ארוך. בצריף השני החזיק את העיזים, התרנגולות, הברווזים והכלבים שלו, והצריף השלישי היה אורווה. ככל שהתרחק מאנשים, כך מילא את החווה שלו יותר ויותר בבעלי־חיים.

לעיתים היה יושב על צלע הנקיק וצופה בעוברים והשבים על החוף המבודד. היו ביניהם מתרחצים קבועים, שרצו שם את ריצת הבוקר שלם, היו זוגות רומנטיים שחיפשו מקום להתייחד, ולפעמים, בעיקר בלילות, היו שם גם פושעים.

רובין למד להבין את איוושת הגלים ואת קולות הרוח והציפורים. רק לעיתים רחוקות עזב את מקום־המיסתור שלו. הוא התפרנס מדיג. היתה לו סירת דייגים, רשת ויתר הציוד הדרוש. חלק מהשלל היה מוכר ומחלק ומהנותר הכין לו ארוחות. בתחילה היה נעזר בנער לשליית הרשתות מן הים, אך נוכחותו של אדם נוסף במרחבי הגלים הפריעה לו, ולכן לימד את כלבו הגדול לעזור לו במשיכת הרשת. וכך היה יוצא לבדו עם הכלב אל הים ותופס דגים.

יתכן שרובין לא היה עוזב לעולם את החווה שבנה במו ידיו, והיה ממשיך להתבודד בנקיק שלו. אך ערב אחד, לפני שמונה שנים, עברו על החוף ליד ביתו של רובין שתי נערות צעירות. הן פתחו בשיחה עם הגבר מגודל־הזקן, והוא הזמין אותן לארוחת־ערב מבשרו של צב הים. ריבקה, שהיתה אז בת 16, חזרה שוב.

הוריה של ריבקה התנגדו מאוד כאשר נודע להם על החבר המוזר של בתם.

התמסדות אחרי נישואיו לריבקה (למעלה, עם בנם הבכור) עזב איש־היערות את מקום מגוריו על שפת־הים, הפסיק לעבוד בדיג והפך לוטש יהלומים. הוא החליט לעשות את אשתו מאושרת והפך אזרח רגיל.

בביתם הנאה בשיכון דן לא יכלו לתאר את בתם המשכילה והתרבותית מחלקת את חייה עם פרא מגודל זקן המתגורר בצריף ליד הים.

כאשר נעלמה ריבקה מהבית למשך עשרה ימים, והודיעה כי היא יוצאת לטיול החבר משפת־הים, פנו ההורים למישטרה, וגם שלחו את האח לחפש את ריבקה. אצל חברות גילה אחיה כי זוג הנאהבים יצא לטיול על סוסים לראש־פינה. והוא נסע בעקבותיהם. כאשר מצא אותם רכובים על זוג סוסים בשדה, משך האח בכעס את אחותו מעל גב הסוס והחל צועק. רובין ירד מסוסו, אסף את ריבקה אל בין זרועותיו ובקול שקט אמר לאח: „מדוע אתה מושך אותה? אתה יכול לפגוע בה." מישפט זה הספיק כדי להרגיע את האח. הוא הבין כי אין לו עסק עם חיית יער או איש־מערות אלא עם גבר עדין המאוהב באחותו ודואג לה.

אחרי שחי במשך

שנים על שפת־הים

עבר לשיכון,

בחיק מישפחתו

כמו במקרים רבים, התגברה גם הפעם האהבה על כל המיכשולים. המישפחה הסכימה לבסוף לשידוך המוזר, ורובין הסכים לוותר על חייו בחווה שעל שפת־הים, ולעבור לגור במקום המקובל יותר על בני־אדם.

החודשים הראשונים בדירתם בהדר־יוסף היו קשים מאור לאיש־הטבע. הקירות סגרו עליו, הוא התגעגע לריח הים ולכוכבים מעל ראשו, אבל הוא אהב את ריבקה, היא כבר היתה בהריון, והוא רצה לעשותה מאושרת.

זה שנים אחדות היה מפסל באבן כל מיני צורות פראיות ומוזרות, וכאשר הציע לו ידיד, שאותו הכיר בשפת־הים, לעבוד כמלטש יהלומים, ראה בזה המשך לפיסול באבן. הוא התמסד לגמרי, היה יוצא בבוקר לעבודה בחדרון קטן, מלטש יהלומים וחוזר בשעות הערב לדירה הקטנה בשיכון, לאשה ולמישפחה.

אבל הוא לא יכול היה לוותר על המרחבים, הטבע והחיות האהובות עליו. ולכן בכל רגע פנוי היה יוצא לטייל ליד הירקון. שם מצא את הבדידות, ראה את השמיים ושמע את הציפורים. הוא היה חוזר הביתה ומספר לאשתו על החיות שראה בדרכו ועל הצמחים שגילה. יום אחד סיפר כי כאשר יצא עם כלבו מתוך מינהרת צמחים ירוקה, ראה לפניו נחש פתן ענקי כרוך על ענף. הנחש הביט בו והוא החזיר מבט, ואז הבין כי הפתן מרשה לו להמשיך בדרכו. הוא שרק לכלבו והם עברו מתחת לראשו של הנחש.

כאשר גדלו ילדיו היה לוקח אותם איתו בטיוליו לירקון. הוא הראה להם את הבונים שניסרו בשיניהם גזעי עצים ובנו גשרים וסכרים, הסביר להם כיצד לזהות ציפורים לפי קולן, ולימד אותם לאהוב את החיות והטבע. הוא גידר לו חלקה קטנה ליד הירקון במקום מרוחק ועזוב, ובנה גשר חבלים על הנהר כדי להגיע למקום. לשם העביר את החיות שלא יכול היה לגדל בדירת־השיכון. היו שם סוסים, עיזים, ברווזים ותרנגולות.

כל יום היה הולך להאכיל ולטפל בחיות, ובינתיים המשיך בסיוריו והכיר כל פיסת אדמה וכל עץ בשטח הפראי. „זה היה הג'ונגל של הילדים שלנו," מספרת אשתו. אזור הירקון הפך לגן־השעשועים הפרטי של איש־היערות ומישפחתו.

מפעם לפעם היה יוצא גם לטיולים ארוכים יותר בחיק־הטבע. אחד המקומות שהיו אהובים עליו היה נחל מגידו. הוא

כיסוי לקבר

של מישל נחמיאס, היה מישטח בטון זה, שנמצא על־ידי הרוצחים בשטח. מישל נקבר לא הרחק מהעץ הסבוך, שמצא עבורו איש־היערות. אנג'ל ביקש מחברו, איש־היערות, למצוא מקום מיסתור מתאים למישל, ואחר כך לאחר שמישל נחמיאס נרצח, ביקש מקום לקבר. (בתמונה: איש־מישטרה משחזר את הרצח.)

רכש לו ידידים משבט בדואי המתגורר במקום, והיה מבלה את הערבים בחברתם.

ידידות ★ אמיצה

אחד מחבריו הוותיקים ביותר היה שמעיה אנג'ל. שנים אחדות לא התראו, כאשר שמעיה ישב בבתי־סוהר, ואחר־כך עזב את הארץ והתגורר באנגליה.

כאשר חזר אנג'ל ארצה, מיהר לחדש את הידידות עם רובין. הם יכלו לשבת שעות בלי לדבר, אך היתה ביניהם חברות אמיצה. כאשר נאסרה בלדרית־הסמים, חגית ולדמן, בנמל־התעופה ועל גופה התגלתה כמות גדולה של הרואין, נבהל אנג'ל מאוד. הוא חשש כי חגית לא תחזיק מעמד, ותגלה למישטרה מי שלח אותה וסיפק לה את הכסף.

אילו דיברה חגית, היתה המישטרה מגיעה בקלות אל מישל ושולי. מהם הובילה הדרך אל שמעיה, אשתו שרה („שמוליק”) ויתר בני החבורה. על כן, מייד כאשר שוחרר שמעיה ממעצרו בחשד להברחה סמים אלה, מיהר אל ידידו, איש־היערות, וביקש את עזרתו. רובין ירד לירקון, ושם מצא עץ שיטה גדול, המגיע עד הארץ. בין ענפיו והגזע נוצר חלל, ובחלל זה בנה רובין אוהל. שם הסתיר את מישל נחמיאס.

בשלב זה חשב מישל כי אנג'ל עוזר לו להימלט מידי המישטרה המחפשת אחריו, והוא היה אסיר תודה לרובין ולאנג'ל על מקום המיסתור. אי־אפשר היה למצוא מקום טוב יותר. בסביבה היו עוד כמה עצים דומים מאוד, וגם כאשר טיילו שם אנשים לא יכלו להבחין בגבר המסתתר בין ענפיו של העץ הסבוך. אפילו אנג'ל וחבריו, שביקרו כבר את מישל במקום מחבואו, לא יכלו למצאו שנית ללא עזרתו של איש־היערות.

אחרי שבוע החליט אנג'ל כי יש לרצוח גם את מישל, מכיוון שהוא ושולי מהווים סכנה עבורו. לפי כתב־האישום נרצחה שולי במכונית בדרכה מחיפה, ואילו אנג'ל ועוד חבר הגיעו יחדיו לירקון, וביקשו מרובין שימצא להם מקום מתאים לכריית קבר. המקום היה מרוחק מספיק מעץ המחבוא, כדי שמישל לא ישמע ולא ירגיש בקבר הנכרה עבורו.

למחרת חזרו אנג'ל, שותפו נחום קלימון ורובין למקום המסתור של נחמיאס. אנג'ל הורה לרובין לעזוב את המקום.

עדויות ★ אופי

אחרי שרובין התרחק משם, הרגו אנג'ל וקלימון, לפי דברי כתב־האישום, את מישל וקברוהו במקום. הם העלימו כל זכר לרצח, והסתלקו מהמקום.

אולם אנג'ל לא סמך על חבריו לפשע. הוא חשש כי הם ידברו ויגלו את חלקו למישטרה. האדם היחידי שעליו סמך בכל ליבו היה רובין. על כן בא אליו שנית וביקש ממנו לעזור לו להעביר את הגופה ממקום קבורתה למקום אחר, מרוחק ונידח. לדברי כתב־האישום, חשב אנג'ל, כי אם יחסל את הגופה והיא לא תימצא, לא יוכלו לעולם להעמידו לדין על רצח מישל. אולם בקבר הקודם נותרה כף רגלו של הנרצח, והמישטרה, שהגיעה למקום, מצאה אותה וזיהתה אותה בוודאות מספיקה. תקדים מישפטי חדיש מאפשר לתביעה להרשיע ברצח גם אם לא נמצאה הגוויה.

בשבועיים שעברו מאז הרצח, הוריד איש־היערות עשרים קילוגרם ממישקלו. הוא היה עצבני וחסר־מנוחה, והחל סובל בפעם הראשונה בחייו ממחלות שונות. כאשר נעצר על־ידי המישטרה, סירב לדבר. הוא ישב במעצר יותר משלושים יום ולא פצה את פיו. אולם קציני־המישטרה הוותיקים, ובראשם יעקב רז, הבינו מייד כי אין להם עניין עם עבריין. הם עבדו עליו בדרכי נועם, לחצו על מצפונו והזכירו לו את אשתו וילדיו. ואמנם, אחרי חודש ימים החליט רובין להתוודות. הוא סיפר למישטרה את כל הידוע לו על מחבואו של מישל, ועל ליל הרצח.

במשך שבתו בבית־הסוהר התיידד רובין עם אנשי־המישטרה. הם ראו מעבר לחזותו החיצונית, וגילו את הקסם של איש־הטבע. הסניגור, משה ישראל, העלה על דוכן העדים כעד אופי את מפקח רז, אשר העיד לטובת הנאשם. גם מפקדו בצבא, שאליו התגייס כאשר היה בן 31 במיסגרת התנדבות, הסביר לשופט אריה אבן־ארי את אישיותו המיוחדת של איש־היערות, וסיפר על אומץ־לבו ועל התנהגותו הטובה בצבא.

לאחר ששקל את כל העדויות, החליט השופט להטיל על רובין שלוש שנות מאסר בפועל.

אילנה אלון ■

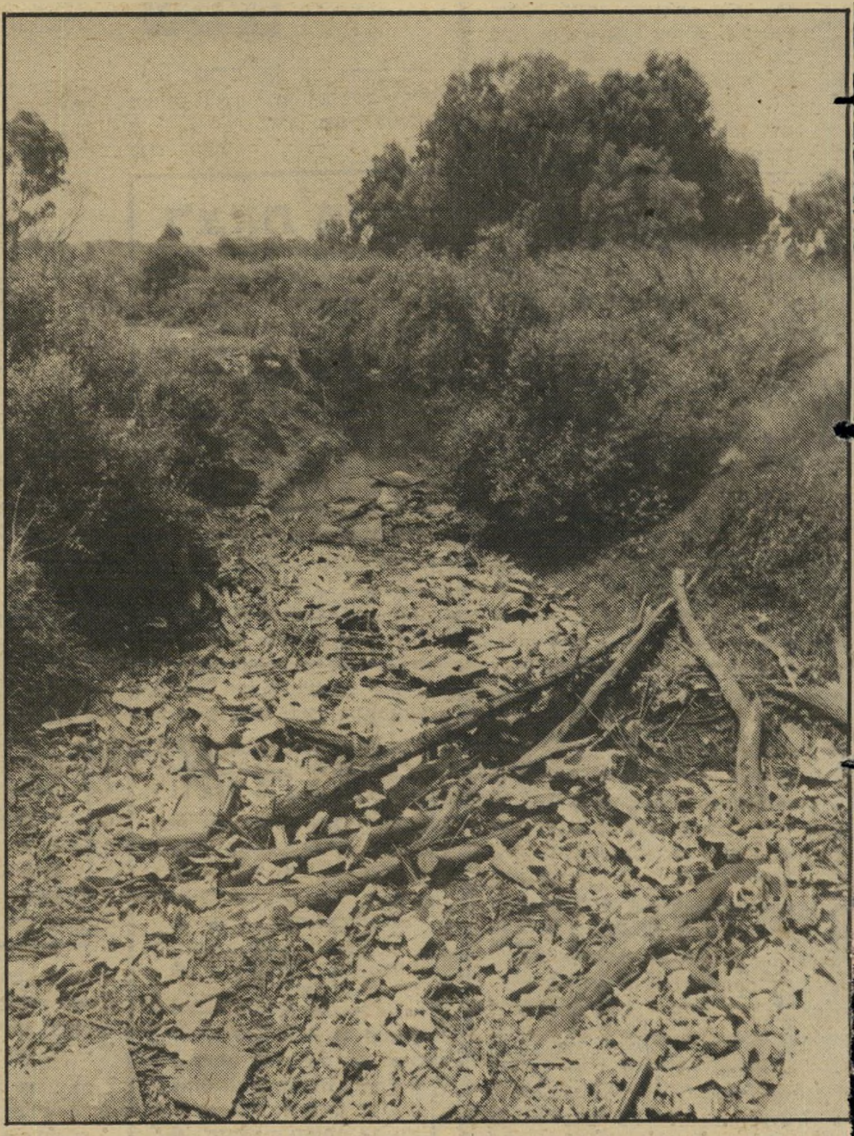

הג'ונגל של הילדים

איזור־הירקון שימש לאיש־היערות מקום מישחק לילדיו. שם החזיק את חיות־השעשועים שלו. הירקון הפך עבורו תחליף לשפת־הים, שבה גדל משחר־נעוריו.

ידידות מזיקה

נרקמה מילדות בין שמעיה אנג'ל ואיש־היערות. בתמונה: בנו הקטן של איש־היערות עם שרה („שמוליק”) אנג'ל. ידידות זו הביאה על רובין שלוש שנות מאסר כשותף למעשה.

לי לה לו

מה הולך

* **יפה ומאולף.** החתול ה־
אמי שלי ברח מהבית כשהייתי
מילואים. מעוניין בחתול סיאמי
ה ומאולף לבית חם האוהב בע־
־חיים. טלפון 03־991090.

* **ג'ני אבדה.** כלבת פומר־
ניאן לבנה בשם ג'ני הלכה לאי־
ד ביום שישי בצהריים, ה־17 ב־
לי, ברחוב רמב"ם 20 ברעננה.
א צריכה לקבל דחוף חיסון נגד
לבת. טלפון 052־22561.

אינך לבדך

נשים יושבות ליד הטלפון 24 שעות ביממה ומוכנות לעזור לך במרכז הסיוע לקורבנות אונס. טלפון 03־234819.

נוגע ללב

* **גם הצעות רציניות.** לא שיגרתי ומעניין 33/176 מעוניין ברחבת־אופקים דומה, נאה ו־נשית לבילוי משותף. ת"ד 9296 תל־אביב, מיקוד 61092.

* **לנישואין.** אירופית, נאה מאוד, אחות מוסמכת 40/168 מעוניינת באשכנזי נאה, גבוה ו־

ממשלה גולה

למה אש"ף לא מקים כבר ממשלה גולה? פשוט מאוד: אי־אפשר בלי המפד"ל.
חנה ג'

משכיל בן 44 עד 50 לנישואין. ת"ד 2835 חולון, מיקוד 58128.

* **קשר רציני.** יפה וטמפרמנטית 28/162 עם המון הומור מחפשת קשר רציני עם גבר נאה, אקדמאי וסימפטי. ת"ד 21439 תל־אביב.

* **להתכתב.** חייל בן 20 מעוניין להתכתב עם בנות 17 עד 20. תשובה מובטחת. ת"ד 158 רחובות.

* **אשה באשה.** אשה, 39, מעוניינת באשה לקשר רציני ו־קבוע. ת"ד 6192 תל־אביב.

* **ספר רוצה ספרית.** אני מעוניין בנערה רצינית שגילה בין 17 ו־22. במיקצועי אני ספר, ורצוי שהיא תהיה ספרית. לכתוב לעתיקות ג', מיספר 260/15, פ' ב'.

* **מבוקש.** משכיל, רציני ו־גבוה עבור 30/168 משכילה ו־נאה. ת"ד 45688 חיפה.

זוגות

● שני בחורים בני 21 ו־24 + דירה מעוניינים בשתי חברות בנות 17 עד 21 למטרת בילויים משותפים. אלי וולקוביץ, רחוב ארלוזורוב 27/ב' רמת־גן, מיקוד 52481.

● שני בחורים נאים ומשכילים בני 33 מעוניינים בשתי בחורות לטיול בחו"ל כשותפות. ת"ד 16212 תל־אביב.

● שני בחורים בני 33 נחמדים מעוניינים להכיר נשים (בחורות) מכל הגילים והעדות, אבל נחמדות ורציניות להיכרות. ת"ד 13 רמלה, מיקוד 72100.

* **שפות ותרגומים.** מלמד
רבית, אנגלית ועברית תוך
לושה שבועות. גם תרגומים ב־
פות אלה. ז'אק, טל' 057־74443
בבאר־שבע.

* **בייביסיטר.** לרגל יציאה ל־
ילואים דרושה בייביסיטר לכלב
דול תמורת מגורים ודמי כיס.
לפון 04־83060.

* **זקוק לך.** נכה צה"ל (חרשות) בן 33 זקוק לך למטרת ידידות. ת"ד 36932 תל־אביב, מיקוד 61368.

* **מושבניק.** גרושה נאה ו־מלאה בת 39 שמאסה בחיי העיר מחפשת מגורים אצל מושבניק בודד במושב באזור תל־אביב. ת"ד 234 רמת־גן, מיקוד 52101.

צירופים אפשריים

* **אולי.** אם את חושבת שה־גבר שלך צריך להיות סכסי כיתבי. אלי ואולי אהיה שלך. ת"ד 36974 תל־אביב, מיקוד 61369.

נרות

בחור חתיך בלונדי כבן 18 מחפש בנרות אשה בכל הגילים אשר תגלה לו את סודות האהבה והחיים. אפשרי עם תמורה. ת"ד 16321 ירושלים, מיקוד 91962.

* **חוויית הסווינגרים.** סטודנט וליברלי מחפש בת־זוג שתסכים להתנסות ולחוות יחדיו בפעם הראשונה את חוויית הסווינגרים.
ת"ד 44627 חיפה.

* **נשים בכל גיל.** מעסה צעיר ורב־און יבוא לביתכן בשעות הנוחות לכן. נשים בכל גיל תכתובנה לת"ד 28176 תל־אביב. סודיות מובטחת.

* **אהבה ביום.** קיבוצניק־לשעבר בן 23 נאה ונועז וחושני (פנוי בשעות היום) מעוניין בנשים 20 עד 40 + דירה לאהבה בשעות היום. איתן, ת"ד 1833 רמת־גן, מיקוד 5217.

* **מדריכה.** נאה ונחמד 21/182 אך חסר־ניסיון מעוניין במדריכה למשהו יפה. ת"ד 5270 רמת־גן.

* **היסס רבות.** את הנשואה שאף פעם לא ענית למודעות כ־אלה, כתבי לאקדמאי דומה 38/180 שהיסס רבות עד שכתב. ת"ד 6458 חיפה (אפשר גם תל־אביב).

מכובד מכבד
מכובדת

מה שטוב לך הולם אותי ו־אני תמיד נפלא מנפלאים ולכן מכובדת זו המכבדת אמרגן רווק 33/178, רציני ומסודר בדירת־פאר ומכונית המחפש יפהפיה. טלפון 03־441998.

* **דירה למיפגשים.** זוגות המעוניינים בדירה למיפגשים יתכתבו לת"ד 1163 גבעתיים, מיקוד 53111.

* **גם תמיכה.** בן 40 ונאה מעוניין בצעירה נאה ובודדה עד 40 + דירה בתל־אביב + תמיכה. ת"ד 5261 תל־אביב.

* **נשים אינטימיות.** פנוי 40/170 + דירה ומסז'יסט מעולה, גוף ספורטיבי ושרירי, ישר וטוב־לב, מעוניין להכיר נשים אינטימיות. סודיות מובטחת ואפשרות לתמיכה חלקית. טלפון 03־836810.

* **סטודנט אקטיבי.** אם את אשה נשית המוכנה לארח בדירתך סטודנט אקטיבי ונאה תמורת עזרה ותשלום סמלי — אודה לך. ת"ד 30895 תל־אביב.

* **מכון הכרויות.** גבר גבוה ומשכיל בן 42 מעוניין בשותפה נאה, משכילה גבוהה ומתקדמת לפתיחת מכון הכרויות מודרני ב־מרכז הארץ. בהצעות רציניות ובציון טלפון (רצוי לצרף תמונה) לפנות לת"ד 3662 פתח־תיקווה מיקוד 49130.

ברכות

* **לחלום.** לפנינה / מלי או בת־שבע. תחלמו עלי — מגיע לכן. ג'ימי.

* **לשייקה.** הכל כאן בסדר־גמור, אתה יכול להישאר שם בצפון כמה זמן שאתה רוצה... מדינה.

* **לגלית.** כבר אמרתי לך ש־אני מת עליך? אז שתדעי לך, ביחוד לרגל יום־ההולדת. מריק.

* **לשרה.** אי־שם בעורף. אני רואה את הטנק וחושב עליך. רואה את הרובה, וחושב עליך. רואה את הלוף, וחושב עליך. רואה את שק־השינה, וחושב עליך. רוצה לראות אותך ולחשוב על כל ה־דברים האלה. מייקי.

* **לאבי.** ברכות ליום־הולדתך החל ב־8 באוגוסט. מעלי והידידים.

שיקוצים

* **לטיים** מאל־על שהשם שלו מתחיל באות נון ושחושב שיש לו — — — מזהב. טעות במיכנסיך. דיילת.

לצאת מזה

לאור המצב הקשה שאליו נקלעו ראש־הממשלה ושר־הביטחון, הם פנו למנחה הידוע דודו טופז וביקשו את עצתו. איך לצאת מזה...
שלום זולף

* **לאורי,** זה מהמיסעדה ביפו ליד השעון. לחומוס שלך יש טעם של חול, לטחינה שלך יש טעם של זפת, ולחשבון שאתה מגיש אין טעם. מהסועדים במוצאי־שבת.

* **לעושי השקיות.** עוד פעם חזרתם לסורכם, ואתם מייצרים שקיות שמוכרים בסופרמרקטים ו־נקרעות להן הידיות בדרך הביתה, ביצים ובקבוקים נשברים. אם אתם לא יודעים לעשות שקיות, תתחילו לייבא. מדינה הנאמנה.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● כל הודעה יכולה לכלול עד 20 מילים.

● מי שרוצה לצרף תמונה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המוצעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.

● ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להשתמש במעטפה). לא תתקבלנה שום הודעות בעל־פה, בטלפון או בביקור אישי.

● הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.

במדינה

דרכי חיים

המטמון הגזול

הזקנה הטמינה את אוצרה באדמה. מי גנב אותו?

רגינה לוי גרה בשכונת־התיקווה כבר הרבה שנים, והיא יודעת כי לא כדאי להשאיר את רכושה ב־בית, כאשר היא יוצאת לקניות. על כן, גם בחודש מאי השנה, כאשר הלכה לשוק בשעות הערב, צררה במיטפחת את כל רכושה, 900 שקל וכמה תכשיטי זהב, חפרה בור ב־חצר ושם קברה את המטמון ב־אדמה.

כשחזרה הביתה ורצתה ליטול את כספה מהמחבוא, התגלה לה כי מישהו הקדים אותה ולקח את ה־כסף. היא חשדה מייד בשתי שכנותיה, יפה עג'מי וסועאד כהלני, אשר לדבריה ראתה כי הציצו מחלונן בעת שהחביאה את הכסף.

היא הלכה לביתן לברר זאת, אך הן הכחישו. אחת מהן סיפרה, כי הגנב הוא אחד בשם אבנר כהן, גם הוא שכן, שמזמן תיכנן לגנוב את רכושה.

הדחה בחקירה. הזקנה המ־יואשת הזעיקה את המישטרה ו־נערכה חקירה. שתי השכנות שוב הכחישו את חלקן בגניבה, ויפה עג'מי אף אמרה לשוטרים כי היא עוסקת בזנות ומרוויחה טוב, כח־משת אלפים שקל בלילה, ולכן אין לה כל סיבה לגזול את כספן של זקנות. היא חזרה על האשמתה, כי אבנר הוא הגנב.

גם אבנר נעצר לחקירה. הוא טען כי כלל לא היה במקום בשעת המיקרה, ואינו יודע במה מדובר.

כתב־האישום שהוגש נגד אבנר כלל גניבה וגם עבירה של הדחה בחקירה, מכיוון שנטען כי הוא איים על אחת השכנות לבל תלך למישטרה. „אבנר הוא עבריין, ואני פוחדת מפניו," אמרה השכנה לשוטרים.

למרות האליבי שהביא הסניגור, מנחם רובינשטיין, לא התרשם ה־שופט עמוס זמיר, והחליט לעצור את אבנר עד תום ההליכים נגדו.

אדם ללא זהות

לעציר לא היה כל מיסמך מזהה שיעיד מי הוא.

השופט יורם גלין הציץ ברחמים בצעיר שעמד לפניו חסר־אונים. הירבי בן ה־21 נעצר על־ידי המישטרה מכיוון שלא נשא עליו כל מיסמכי זהות. הוא הציג רק תעודה מאת המימשל הצבאי, שבה נאמר כי אדם בשם מסויים, שהוא בן 21, ביקש לשנות את כתובתו מאל־עריש לעזה. מיסמך זה לא נשא עליו תמונה, ולכן בחוסר כל מיסמך מזהה אחר אי־אפשר היה לקבוע אם אמנם הוא האיש בעל השם הכתוב בתעודה.

איש־המישטרה היה מוכן לשחרר את הצעיר ברגע שיציג תעודה ש־תזהה אותו. אך זה טען כי תעודת הזהות שלו נלקחה על־ידי חיילים, וכי אין לו כל תעודות אחרות.

סניגורו של החשוד סיפר, כי הצעיר עובד מזה זמן במיסעדה בראשון־לציון, ובעל המיסעדה מוכן לערוב לו. אלא ששוב חזרה הבעיה לקדמותה, למי יערוב ה־ערב? שכן לא היה כל ביטחון שאמנם השם שבו הובא לבית־המעצר הוא שמו הנכון של הצעיר.

בלית־ברירה ציווה השופט על מעצרו של הבחור, תוך הדגשה כי ברגע שיובא למישטרה מיסמך מ־זהה, ישוחרר.

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה״: 1034
תאריך: 7.8.1957

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה,״ שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת תחקור מקיפה תחת הכותרת „השערוריה בבנין ה־כנסת,״ שבה סיפור ההשדות על פרוטקציה ושיפוט לקוי בתחרות התוכניות להקמת בניין הכנסת. בכתבה הובאו שמונה מתוך התוכניות שהשתתפו בתחרות להקמת המישכן. תחת הכותרת „עד מתי יתעללו בי?״ הביא קצין המישטרה זאב שטיינברג, שבית־המשפט מצאו זכאי, את סיפור רדיפתו על־ידי מפקדת המיש־טרה. ראש מערכת „העולם הזה,״ שלום כהן, המשיך בסידרת דיו־ווחיו ממסע המישלחת הישראלית לפסטיבל הנוער הבינלאומי במוסקווה. כתב „העולם הזה״ רפי נלסון, ששהה בכלא מצרי, פירסם עוד אחת מכתבות־הדרך שלו, שנשלחה ארצה בטרם מע־צרו בתעלת־סואץ. תחת הכותרת „הגנב מגנב בע״מ״ סיפורה של שערוריית מעילות וזיופים בצמרת היהדות הדתית הבינלאומית.

בשער הגליון (בצבע) כוכבת קולנוע סופיה לורן.

מלכותו של ד״ר ישראל אלדד ✶ שירות החוץ הדתי ✶ ברית־מילה לכיסו של חושי

ריעות

השלב האחרון של הסולם

כדי להשקיט אחת ולתמיד את החש־דות שנתגלו בציבור לגבי חלקו של ה־ש״ב בפרשת רצח קסטנר, היה צורך ל־מצוא בחיפזון דמות שחורה ונוראה, המטי־לה את חיתתה על הארץ ומארגנת רצי־חות המוניות.

האיש נמצא במזל טוב בדמות מורה ירו־שלמי נמוך־קומה וממושקף, ד״ר ישראל („אלדד״) שייב, המוציא את כתב־העת הלאומני־קיצוני סולם. שייב, שדברו הגיע עד אז לחוג מצומצם ביותר, הפך לפתע — בעזרתו האדיבה של הש״ב — לדמות לאומית.

„וגרשתמו מפניך...״ איש לא שמח על כך יותר מאשר שייב עצמו. השבוע הוציא גליון מוגדל וחגיגי של סולם, הגל־יון ה־100 של כתב־העת, סקר בסיפוק את הישגיו. יחד עמו הפיץ ברבים גלוייה צבעונית שהכילה את מפת מלכות ישראל, כפי שהיא מצטיירת בעיני שייב.

מלכות זו אינה קשורה בגבולות קיימים, אינה דומה לשום מיבנה פוליטי קיים. היא כוללת חלקים של מצריים וסיני, סעודיה, סוריה, ואת כל הלבנון, כנאמר בספר שמות: „ושמתי את גבולך מים־סוף ועד הנהר, כי אתן בידיכם את יושבי הארץ וגרשתמו מפניך.״

מלכות זו מגיעה מן הנילוס ועד לחל־קו הצפוני של נהר פרת. על חלקו הדרומי של הנהר, הנמצא בדרום עיראק, ויתר הד״ר ישראל שייב.

דיפלומטים

המוהיקני האחרון

שום מעשה לא הרס את הקאריירה של שר־החוץ, משה שרת, יותר מאשר הסכמו החשאי עם תת־השר ישראל רוזנברג וח״כ יצחק רפאל על מינוי אישים דתיים לתפקי־דים של שגרירים, תמורת תמיכת השרים הדתיים בו בממשלה נגד דויד בן־גוריון. פירסום ההסכם על־ידי העולם הזה (965) עורר את חמתו של בן־גוריון, סיפק לו את הנשק האחרון שהיה דרוש לו כדי לסלק את משה שרת, ולספח את מישרד־החוץ לעצמו.

באותו רגע היתה כבר ערוכה רשימה מפורטת של עסקנים דתיים, שעמדו להיות שגרירים וצירים (העולם הזה 968). היא נזרקה לסל. רק שם אחד נשאר על השול־חן: שמו של ד״ר ישעיהו וולפסברג, רו־פא־ילדים סימפאטי וישר־דרך, שכבר נמ־סר לאישור לממשלת שווייץ. כדי שלא ל־בייש את המדינה בעיני הגויים, לא בוטל המינוי. וולפסברג שינה את שמו לאביעד, נסע לברן, כדי ליטול לידיו את השגרירות בארץ הגבינה מידי השגריר שמואל טול־קובסקי, אביו של מפקד חיל־האויר, דן טולקובסקי.

השליחות האחרונה. אולם אביעד לא האריך ימים בתפקידו. לפני חודש ביקר בארץ כדי להשתתף בישיבת הוועד־הפועל הציוני, נתקבל בחיבה על־ידי חב־ריו הדתיים, אף שהיה טיפוס יוצא־דופן ב־מחנם. בחזרו לברן תקף שבץ־לב את ה־גבר בן ה־62, אב לשני בנים ובת, בן לאם זקנה החיה בירושלים.

המוהיקני הראשון, האחרון והיחיד של המחנה הדתי בשירות־החוץ הגיש את כתב־האמנתו לאלוהים.

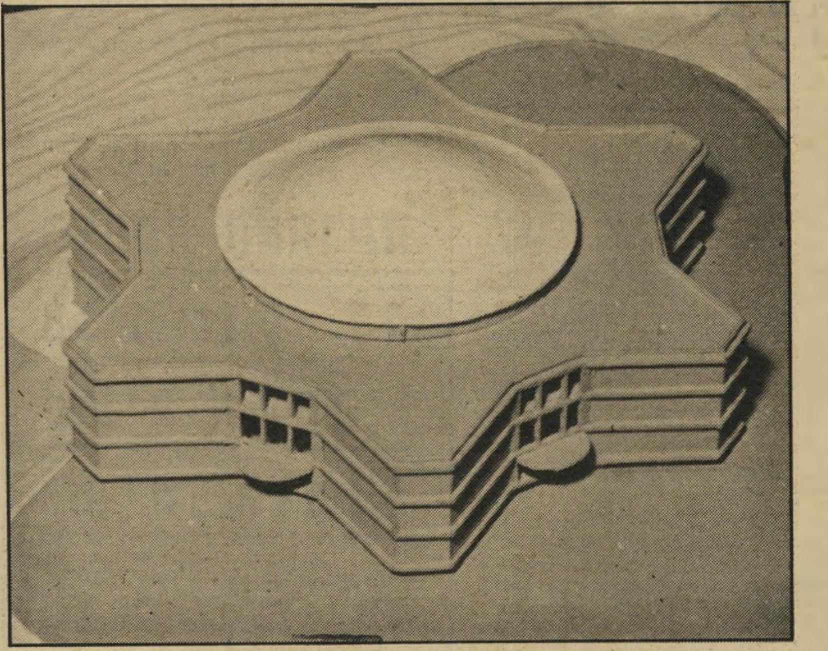

השערוריה בבניין הכנסת

העולם הזה פירסם שמונה הצעות שהוצגו בתחרות הבינלאומית לבניין מישכן הכנסת. בתצלום הצעת בניין מגן־דויד, כאשר על מרכז הכוכב מונחת כיפת אולם־הדיונים. בניין הכנסת הוקם לפי התוכנית שזכתה במקום השישי, שאותה הגיש האדריכל קלארווין, ושעליה אמרו השופטים, כי היא מהווה „חיקוי לתוכניתו של אדריכל בינלאומי.״ הדבר לא מנע את אימוצה והקמת הכנסת לפיה.

חיפה

שכר המצווה

ראש עירית חיפה, אבא חושי, ידוע בדא־גתו הרבה לצורכי בני־עירו. אין הוא חו־סך, לא מזמנו ולא מכספו, כדי לתת ל־אזרחי חיפה את ההרגשה שאכן כשמו כן הוא. אבא דואג ונאמן, שכדאי לילדים הטובים להצביע בעדו בבחירות הבאות.

גם כשהופיע באחד הימים במישרדו של חושי האזרח אהרון כ׳, קיבל אותו ראש־העיריה ושוחח עימו כדבר אב עם בנו.

אהרון כ׳ הודיע לראש־העיריה כי נולד לו בן במזל טוב, התייעץ עמו על השם שיש לקרוא לבן, הזמינו להשתתף כסנדק בברית־המילה של בנו. בין השאר רמז אהרון כ׳ לחושי, כי מצבו הכספי קשה מאוד, כי הוצאות הלידה והברית מכבי־דים מאוד על תקציבו. חושי לא היסס, הוציא את פנקס־השיקים שלו, נתן לאהרון 10 לירות.

ביום בו היתה צריכה להיערך ברית־ה־מילה לבנו של האב המאושר, מצא חושי כמה דקות פנאי, ניגש לכתובת שניתנה לו, כדי לזכות במצוות סנדק. כשהגיע למקום התברר כי נפל קורבן לטוב־ליבו. במקום לא היתה כל ברית־מילה ולא זכר לבוחר אהרון כ׳.

כאן הגיע טוב־ליבו של ראש־העירייה לקיצו. הוא רתח, הודיע על העניין למיש־טרה. תוך שעות ספורות עצרה המישטרה את אהרון כ׳, האשימה אותו בהוצאת כסף בטענות־שווא. ייתכן מאוד כי האזרח כהן לא יהיה פנוי להצביע בבחירות הבאות לעירית חיפה.

דת

כל נדרון

יהושע („שוקה״) שקד, 19, הוא צבר בעל מוח חריף מאוד. עוד בבית־הספר העממי ולאחר מכן התיכוני, התמחה בתח־ביב מיוחד במינו: להציג לפני מוריו שאלות שקשה לענות עליהן.

שוקה אמנם לא חונך על ברכי דת־ישראל דווקא, אך למרות זאת התעמק לא פעם בבעיות הדת, נכנס לישיבה הקרובה למקום מגוריו, כשבפיו שאלת־מלכודת ש־הביאה במבוכה את תלמידי־הישיבה.

גם עם גיוסו לא נשתנה שוקה. לפני חו־דשיים השתוממו חבריו־ליחידה כאשר בי־קש לפתע להצטרף לקבוצה של חיילים דתיים, שנסעו ליום עיון החייל־הדתי, ה־מאורגן על־ידי הרבנות הראשית.

כל־נדרי או רק חלק. בסיום הכנס הציג שוקה לנואם שאלה שהעבירה רחש בקרב החיילים הדתיים. שאל שוקה: ב־ערב יום־הכיפורים מתפלל כל חייל דתי את תפילת כל נדרי, תפילה המבטלת את כל שבועותיו ונדריו של החייל*. האם כולל ביטול זה גם את שבועת האמונים של החייל לצה״ל?

הנואם נשאר פעור פה. אך מייד באה התשובה המוזרה: החייל הדתי אינו נשבע בשעת גיוסו, אלא רק מצהיר אמונים.

אך שוקה לא ויתר: והחייל הבלתי־דתי, המשיך להקשות, האם במיקרה שהתפלל כל נדרי ביטל בכך שבועת אמוניו לצה״ל, והוא חייב להישבע שנית?

שוקה נשאר ללא תשובה מספקת. אך לא יוותר איש כמוהו. הוא שיגר מיכתב־שאלה לשבועון הצבאי הדתי מחניים, אך גם שם ניתנה עדיין רק תשובת שתיקה...

* הפותחת במילים הארמיות, אשר תר־גומן העברי הוא: „כל נדרי ואיסורי וקונ־מי ושבועותי וחרמי, שנדרתי ושאסרתי ו־שקיבלתי עלי שנשבעתי מיום הכיפורים ה־זה ועד ליום הכיפורים הבא עלינו לטו־בה, בטלות ומבוטלות, לא שרירות ולא קיימות...״ הנוסח הזה כולל שבועות אשר נשבעו בעבר והקיימות בתוקפן. לא פעם השתמשו שונאי ישראל בתפילה זו כדי להוכיח שאין להאמין לשבועתו של יהודי. לכן מצויין במפורש במחזור היהודי, בצי־דה של התפילה, כי הפיטור חל רק על שבועות שבין אדם למקום, לא שבין אדם לרעהו.

ספורט

תגמול למקופח

קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב ביקשה לקחת עימה למסעה לאירופה בשבוע הבא, שניים משחקני מכבי תל־אביב — **אברהם בנדורי ויהושע גלזר.** לאב־רהם בנדורי, הנמצא באחרונה בכושר גבוה, שאינו נופל מכושרם של שני השו־ערים של הנבחרת הלאומית **חודורוב ווייסוקר,** תוקן בכך עוול גדול שנעשה לו בשנה האחרונה, כשלא הורכב בשום נבחרת ולא נסע מחוץ לגבולות הארץ. שייע גלזר לא ייצא כנראה למסע, מסיבות מישפחתיות, מאחר שאשתו נמצאת בחוד־שי הריונה האחרונים ●●● **אליעזר שפיגל,** מאמנה החדש של קבוצת הפועל פתח־תיקווה, העומדת גם היא לצאת ל־מסע מישחקים ממושך לאירופה ולמיזרח הרחוק, לא יסע עם קבוצתו. שפיגל יוצא לאנגליה לקורס השתלמות למאמני כדורגל, שיימשך שלושה חודשים.

מדור מיוחד: „כה אמרה פולה״. כמה מאימרות הכנף של פולה בן־גוריון, אשת ראש־הממשלה

● על האויב מס׳ 1 של בן־גוריון: „ה־טלפון הוא האויב מס׳ 1 שלנו, ואני ביקשתי את בן־גוריון לא לענות לצילצולים. אני עושה זאת בעצמי.״

● על נישואיה לבן־גוריון: „פרשת נישואינו היתה כרוכה בסודיות רבה. ני־שאנו נישאוי־בזק בטקס אזרחי, כשהנוכ־חים באותו טקס היו... העדים בלבד. במ־קום לא נכח רב.״

● על העולם הזה: „אני מרבה לקרוא את העיתונות הישראלית... והעולם הזה... עיזבו אותם לנפשם ממילא במוקדם או במאוחר העיתון הזה יגווע בעצמו.״

מילתחת הזבל

ג׳ בירותי, יחי עידן האימפרוביזציה! חסל סדר הקיטורים של אין לי מה ללבוש. החדשות האחרונות הזועקות אלינו מניו יורק, ארץ ההמצאות, הן שהיום כל שקית־אשפה היא להיט אופנה. לארץ זה הגיע, כרגיל, קצת באיחור, אבל בכל זאת הגיע. כמו כל מגפה גם אותנו זה יתקוף.

רחל גרא היא אמנית ובעלת דמיון מפותח. באחד הימים היא בילתה באזור הסוהו בניו־יורק, שהוא אזור של אמנים, בסגנון יפו העתיקה. ושם, בערב הקראת

הצעקה האחרונה מניו־יורק: כל שקית אשפה - להיט אופנה

שירי משוררים, הדגימו בגדים בהתאם ל־שירים, כשחלק מן הדגמים היו פשוט שקי־אשפה שחורים רגילים.

ואז עלה בראשה של רחל רעיון של תחילת הרנסנס — תחיית הזבל. מדוע לא לעשות אופנה שימושית, חד־פעמית, של לבש וזרוק, על טהרת שקיות־אשפה אטו־מות, עשויות פלסטיק דק ורך, הנמצאות למכירה בשוק בצבעי אדום ושחור בגודל של 70 על 85 סנטימטר? „הפאטנט,” היא אומרת, „הוא של אימפרוביזציה ו־קומבינציה.”

סלינו על כתפינו כל אשר צריך הוא רק לחבוש ואחר כך לזרוק. בט״ו בשבט ובכל ימות השנה. בגדים אלה, משקיות אשפה, הם אומנם מטורפים, אבל נוחים ובמינימום של הוצאות תשיגי אותם.

סטרפלס פפיון וכובע תואם, ממש סט זבל — הלהיט הלוהט, שזועק אלינו מניו־יורק.

שלום הגליל אולי אם היו רואים את חגית לשם הדוגמנית ורחל גרא המעצבת לבושות כך, על טהרת שקיות האשפה הדקות והרכות, היו מביאות את השלום לגליל, כי כולם היו עסוקים בשתיים ולא בענייני מילחמה.

קרישנה אולי לא הרי, אבל ב־ישיבה שכזאת עם ועל שקיות אשפה, הפטנט הוא של אילתור.

הבגדים הם חדשניים, קצת מטורפים, נוחים ואופנתיים, ובמינימום של הוצאות, אפשר להתחדש כל יום. אין צורך לתפור אלא רק לגזור. אין צורך להכין מראש, לתכנן ולהתאים, אלא לבצע הכל בצורה פשוטה וספונטנית.

גוזרים, נושרים, מקפלים

מה אפשר לעשות משקיות פלסטיק? תתפלאו, הכל! חולצות, מכנסיים, שמלות־ערב, מיכנסי־שורטס, חולצות־חזיה, מכנסי הרמון, חצאית בלון, כובעים ופרחים — וכמובן לשלב את האבזרים הנמצאים בבית.

מה ואיך עושים בדיוק, מסבירה המומ־חית לענייני אופנת־הזבל: „גוזרים במקום הרצוי, כמו בזרועות להכנסת הידיים או למטה להשחלת הרגליים, או בכל מקום אחר, קושרים פה או שם, מקפלים פנימה או החוצה, ועם קצת דמיון וידיים טובות מלתחת הערב או הבוקר מוכנה.

תשאלו איך מכבסים את הבגד? ובכן, בקיץ זה פשוט מאוד — אפשר להיכנס איתו ישר לאמבטיה, וניתן גם להתייבש איתו, כי בימי החמסין הרטיבות שבו

האמנית רחל גרא הביאה עימה אופנה חדשה. „הפאטנט פשוט," היא אומרת, „צריך רק לאלתר ואז אפשר לעשות הכל: חולצות ומכנסיים שמלות ערב ומיכנסי שורטס כובעים ופרחים."

פאם פאטל היא חגית לשם, שבערבים נראית כך, אבל בבקרים היא מעדיפה להיראות פשוטה וזרוקה במיכנסי ג׳ינס או בחצאית מינימלית. היא גם לא מאפרת את פניה, כי האיפור לדעתה גורע מיופיה הטיבעי.

זרוק אך לבש לפני כן. נא לשים לב: אין להרתיח, אין לסחוט ולא לגהץ. היצרן לא אחראי כלפי הלקוחות.

ודוגמנית בשעות הפנאי. בערב לא איכ־פת לה להיראות זוהרת, אפילו אם זה בשקית פח־אשפה, אבל בבוקר היא מע־

אהובה גליז — חלון ראווה

דיפה להיראות פשוטה וזרוקה, במיכנסי ג׳ינס או בחצאית מינימלית. היא גם לא מתאפרת, כי האיפור לדעתה רק גורע מיופיה הטבעי. „אבל לצילומים אין לי

מרעננת מאוד. אין להרתיח, לסחוט או לגהץ.

יפהפיית הזבל

בגדים מן הסוג הזה הם רב־תכליתיים: אחרי השימוש אפשר להכניס בהם את כל הזבל, ולזרוק ביחד. אופנת הפלסטיק מזכירה לי בדיחה על אחד מנחם, שנראה כשהוא לובש חולצה רטובה. שאלו אותו חבריו: מנחם, למה?

והוא אמר להם: על החולצה כתוב כבס ולבש!

מי שרוצה לדעת מיהי הסנונית הנועזת הראשונה המצולמת בדגמים המטורפים, הרי זוהי חגית לשם בת ה־22. היא אינה ייבוא מניו־יורק, וגם לא מדרום תל־אביב. היא דווקא מגבעתיים. ולמי שלא מאמין, שיקום כל בוקר ב־6 ויראה אותה גומעת שלושה־ארבעה קילומטרים, למען הנפש והגוף. עם גובה כמו שלה, 178 סנטימטרים, אי־אפשר יהיה לפספסה.

חגית, בעלת יופי המהמם היא אם לבן,

פרפר בשימלת מיני. אם תכתתי רגליים לחנויות בדרום תל־אביב גם את אולי תיראי יפה כמוה.

ברירה, מוכרחים לשים מייק־אפ," היא אומרת.

היא שומרת על גוף מושלם בעזרת תזונה נכונה — שלוש ארוחות מלאות ביום, מעט לחם וקיטניות והרבה פירות וירקות.

כשמביטים עליה, לא יודעים ממה להתפעל יותר, מהפנים האציליות, מהגוף התמיר או משקיות הזבל.

לוטוס שושנה או כל פרח אחר, ניתן לעשות משקית האשפה ולהתאימה לכל אירוע או תיסרוקת. משקית האשפה אפשר גם לעשות מכנסיים שמלות־ערב ועוד.

נפרטיטי גם היא לא היתה מתביישת בכיסוי־ראש אופנתי שכזה — חד־פעמי, חדשני ונוח. לאחר השימוש החדשני אפשר לחזור לשימוש הרגיל — אשפה.

גופתו של מכלוף אבוטבול נמצאה כשהיא צפה במימי נמל ואלנסיה בספרד. האם נרצח? האם היתה תאונה?

חברת „צים" מגמגמת, והבנים מאיימים

הטבח של צים־יוסטון, איחר בכמה דקות. כאשר הגיע לרציף בנמל ברצ־לונה שבספרד, התברר לו שהאונייה כבר הפליגה, בדרכה לוואלנסיה. הטבח, מכלוף אבוטבול, מיהר לפנות אל הנציג של חברת צים בברצלונה, כמקובל במיקרים כאלה. נציג החברה גייס את גיסו, והוא הסיע את מכלוף אבוטבול במכוניתו לעבר ואלנסיה.

השניים הגיעו לעיר־הנמל ואלנסיה בשעת לילה מאוחרת. המכונית, שנסעה כל ה־לילה, נתקעה במרכז העיר. מכלוף אבוטבול לא רצה לאחר שוב. הוא החליט להגיע לנמל בכוחות עצמו. הוא מצא מונית ונסע לנמל. בשעת שחר מוקדמת הוא הגיע אל הרציף שלידו אמורה היתה האונייה יוסטון לעגון.

נהג־המונית ביקש מאחד השומרים בנמל להשגיח על מכלוף אבוטבול, עד שתגיע האוניה לרציף. בשעה 4 לפנות בוקר הח־ליט השומר לבדוק מה מעשיו של מכלוף אבוטבול. הוא הלך לעבר הרציף, אך לא ראה שם את הטבח. אולם על הפיתה — זהו הכינוי לעמוד שאליו נקשרות האוניות — הבחין השומר במעיל, מישקפי־שמש, חפיסת סיגריות, מצית ושיניים תותבות.

השומר מיהר להסתכל לתוך המים. הוא הבחין שם בגופה, שצפה על פני המים השקטים של הנמל, ליד הרציף.

השומר נבהל. הוא מיהר להזעיק אמבו־לנס. הגוויה נלקחה מיד לבית־החולים ב־ואלנסיה. שם נקבעו שני דברים: זה היה מכלוף אבוטבול, והוא מת.

שעתיים וחצי אחר כך נקשרה האוניה יוסטון לרציף.

זו היתה גירסתו של רב־החובל אורי סבירסקי, מנהל אגף הצוות בחברת צים. הוא תיאר את הדברים שארעו בואלנסיה לפני בני־מישפחתו של אבוטבול בחיפה. הוא לא ידע לומר להם יותר. בבית־החו־לים בוואלנסיה נקבע כי מכלוף אבוטבול מת בטביעה, אך איש אינו יודע לומר דבר על הנסיבות אשר הוליכו אותו אל מותו.

לקבור את המנכ"ל!

כאשר נודע ליהודה אבוטבול על מותו של אביו, הוא ישב כדרכו בכל יום במיסעדתו על הדרך לנמל בחיפה. ימאים שיצאו מהנמל וימאים שאוניותיהם עמדו להפליג עברו שם.

בשעה 10 וחצי בבוקר הגיע בן־דודו של אבוטבול, דוד עמר. פניו היו חיוורים. הוא ביקש מיהודה להתלוות אליו אל מש־רדי חברת צים. בדרך עצר את אבוטבול לרגע, והניח את ידו על כתפו. אתה ה־בכור עכשיו, אבא שלך איננו, הוא אמר לו.

סיפר אבוטבול: „הרגשתי כמו עם סכין בלב. לא הבנתי בדיוק מה הוא אמר לי. אמרתי לו: זה לא יכול להיות! לא קיבלנו שום מיברק מהחברה! אולי אתה טועה?"

אך עמר לא טעה. במישרדי חברת צים סיפר להם רב־החובל סבירסקי מה אירע. הוא אמר שרב־החובל של האוניה, וולטר מיכאליס זיהה את הגופה, על־פי המיסמ־כים שהיו בכיס מעילו של מכלוף אבוט־בול. גם הכלכל הראשי של האונייה זיהה את הגופה, וכן גם יעקב מגורש, שהוא

בחיל הים מכלוף אבוטבול נראה כאן במדי חיל־הים הישראלי. הוא שירת כטבח במשחתות החיל במשך 12 שנים. לחיל־הים התגייס אבוטבול מייד אחרי שהיגר לישראל ממארוקו ואחר־כך הוא עבר לצי־הסוחר.

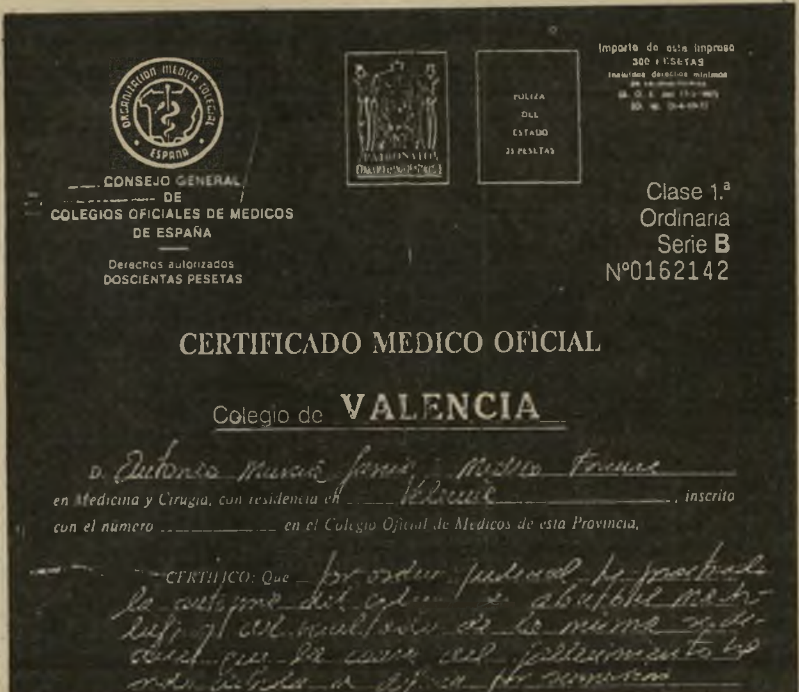
ESPAÑA

CONSEJO GENERAL DE COLEGIOS OFICIALES DE MEDICOS DE ESPAÑA

Derechos autorizados DOSCIENTAS PESETAS

POLIZA DEL ESTADO 25 PESETAS

Importe de este impreso 300 PESETAS

Clase 1.ª
Ordinaria
Serie B
Nº0162142

CERTIFICADO MEDICO OFICIAL

Colegio de VALENCIA

D. [illegible]

en Medicina y Cirugia, con residencia en [illegible], inscrito

con el numero .... en el Colegio Oficial de Medicos de esta Provincia.

CERTIFICO: Que [illegible]

נתיחה אחרי המוות תצלום התעודה הרפואית של הנתיחה ב־גופתו של אבוטבול, בבית־החולים בוואלנסיה. הסיבה למוות: חוסר־נשימה בעת טביעה. לא מצויין כי נמצא בדמו אלכוהול.

על הסיפון מכלוף אבוטבול עם חבריו לצוות באחת מאוניות חברת **צים**. אבוטבול מצא את מותו בנמל ואלנסיה שבספרד, כאשר המתין לבואה של אוניית־**צים יוסטון**. מכלוף איחר לעלות על האוניה וניסה להשיגה בברצלונה.

גופה בנמל

קרוב־מישפחה של אבוטבול, ושירת באו־תה אונייה.

בני־המישפחה התחילו לטפל בהעברת הגווייה לארץ. יתכן שהכל היה מסתיים בזה, אילמלא נוצרה שורת עיכובים מוז־רה, עד שהגיעה לישראל גווייתו של מכלוף אבוטבול, שבוע ימים אחרי שנקבע מותו.

העיכובים האלה עוררו את חשדה של מישפחת הימאי שטבע. הם התחילו לחשוד כי משהו אינו כשורה בכל הפרשה, ומיש־הו מנסה להסתיר מהם משהו.

סיפר יהודה אבוטבול:

אני והאחים שלי הבנו ששום דבר לא זז, ואי־אפשר לדעת מתי תועבר הגופה של אבא. החלטנו לקחת את העניינים ב־ידיים, ולדרוש מחברת צים לעשות משהו יותר קונקרטי.

ביום שישי הגענו, אני וארבעת האחים שלי, דויד, משה, אברהם ואפרים, למישרדו של רב־החובל אורי סבירסקי במישרדים של צים. השעה היתה 8 בבוקר. כשביקשנו לדבר עם סבירסקי, אמרה הפקידה שהוא לא יוכל לקבל אותנו לפני השעה 10 וחצי בבוקר, כמו שהוא קבע איתנו.

זה כבר היה יותר מדי. התפרצנו לחדר של סבירסקי, ומרוב זעם רצינו לפגוע בו פיסית. לא יכולנו לשאת יותר את האדי־שות והזילזול מטעם נציג החברה. אחרי הכל, זה לא יחס. אבי, מכלוף עבד בחברת צים 20 שנה. הוא היה מסור לחברה. בתיק האישי שלו אין שום תלונה. בקיצור, הוא שירת את החברה בנאמנות. זה צריך להי־יות היחס אחרי מותו?

כשאנחנו באים נסערים ומתרגשים בענ־יין הגופה של אבא, בשעה 8 במקום ב־10 וחצי, מסתכלים על שעות קבלה? איפה נשמע דבר כזה? כנראה שסבירסקי הבין שטעה, כי יותר מאוחר הוא התנצל, ובצורה דיפלומטית הוא הוריד אותנו ממנו והעביר אותנו לטיפול של נציג שירותי־הרווחה, ששמו חגי רם, ואשר התנהג ב־אמת יותר טוב.

שוב דרשנו מחגי רם שיביאו את הגו־פה במהירות האפשרית, בכל מצב ובכל מחיר. אז הוא אמר לנו שהוא קטן מדי, ו־לא יכול לקבוע.

ביום שבת טילפן אלי חגי רם הביתה, והודיע לי שהגופה של אבא תוטס ביום שני לרומא בדרכה לארץ, אך תתעכב ב־משך שלושה ימים נוספים באיטליה, ל־צורך בדיקות בבית־החולים ברומא. זהו חוק איטלקי, כך הוא אמר לנו.

באותו רגע החלטנו שלא נוכל לשאת את זה יותר, ופה אחד החלטנו, אחי ואני, לפ־נות ישירות למנכ"ל צים, יהודה רותם, ולדרוש לא לדחות אותנו יותר בלך־ושוב. אמי היתה במצב איום. מצבה הדאיג ממש.

ביום ראשון בבוקר התפרצנו למישרד של יהודה רותם. אחי, דויד, שבר את דלת המישרד והודיע לרותם שאם לא תגיע ה־גופה ארצה באותו יום, יום ראשון, הוא יקבור את יהודה רותם במקום את אבא.

רותם היה מבולבל וחיוור. הוא לא ה־בין בדיוק במה מדובר. יותר מאוחר, כש־הוא התאושש, נודע לנו מפיו שהוא בכלל לא יודע על המיקרה. זה היה שלושה ימים אחרי המוות המיסתורי של אבא.

סירבנו להיפגש עם סבירסקי או עם רם. הבנו שהם הוליכו אותנו שולל. מבן־הדו־דה, יעקב מגורש, שמענו שוב שבספרד כלום לא זז.

יהודה רותם הבטיח לנו שיהיה בסדר. הוא מינה את סגנו, חיים צוקר, לטפל בנו־שא. מאותו רגע התחילו העניינים לזוז. פיתאום התברר שאפשר להטיס את הגופה ישר לאתונה ביום שני, ומשם במטוס של ארקיע, עוד באותו היום, לארץ.

נרגענו, ואז נודע לנו שיש עיכוב ב־מישטרת ואלנסיה, ובסופו של דבר הגיע הארון לארץ שבוע אחרי המוות, ונערכה ההלווייה.

עד כאן, דברי יהודה אבוטבול.

אחרי שנקבר מכלוף אבוטבול, התחי־לו השאלות לצוץ ביתר חריפות. מכלוף אבוטבול מת כשמלאו לו 57 שנים. הוא הגיע ממארוקו עם אשתו, מרים. כאן נול־דו חמשת בניהם. מכלוף אבוטבול התגייס לחיל־הים ושירת בו 12 שנים. כאשר השתחרר, עבד בצי־הסוחר. רוב השנים הוא עבד בחברת צים. תקופה קצרה עבד בחברת סלע, השייכת לקיבוץ המאוחד. שניים מבניו גם הם ימאים.

עם אשתו מכלוף אבוטבול בחברת אשתו, מרים, שאיתה היגר לישראל ממארוקו. מכלוף אבוטבול היה קשור מאוד לאשתו ולמישפחתו, ובשנים האחרונות הירבה לטפל בנכדיו ולפנקם במתנות, שהביא בכל פעם שבא לבקר.

חמישה בנים יהודה, דויד, משה, אברהם ואפרים הם חמשת בניו של מכלוף אבוט־בול המנוח. התמונה צולמה במיסעדתו של יהודה, הנמצאת בקירבת נמל חיפה, כמה ימים אחרי ההלוויה. הבנים אברהם ומשה עובדים בצי־הסוחר הישראלי. המישפחה לא קיבלה שום ניירות רישמיים מספרד, מלבד תעודת הנתיחה שלאחר המוות.

גירסה מצוצה מהאצבע

בניו של מכלוף אבוטבול סירבו לקבל את ההסברים כפשוטם. הם לא הבינו כיצד קרה שמכלוף אבוטבול נמצא מת במימי הנמל. כאשר הם התעקשו, הראתה להם חברת צים את מיכתב ההסבר שנשלח על־ידי הסוכן שלה בספרד. שם נאמר, כי הסוכן ראה כיצד נכנס מכלוף אבוטבול לבר כשהוא שיכור. נאמר שם גם שהסוכן נתן לו כסף, כדי שיוכל להתאכסן בבית־מלון. המילה „שיכור" נזכרת במיכתב לא פחות משש פעמים.

מייד הבחינו הבנים בסתירות בגירסת החברה:

● **טביעה.** בתעודת המוות שהוצאה בוואלנסיה נאמר: „על־פי צו השופט ביי־צעתי את הניתוח שאחרי המוות בגופתו של אבוטבול מכלוף. מתוצאות הניתוח מת־ברר, שסיבת מותו היא חוסר־נשימה בעת טביעה."

בתעודה זו לא מוזכר אף לא במילה אחת שהניתוח שאחרי המוות גילה אותות של עודף אלכוהול בדמו של מכלוף אבוט־בול.

● **מלון.** הגירסה, כאילו נתן הסוכן כסף למכלוף אבוטבול, נראית לבניו כאי־לו היא מצוצה מהאצבע. מדוע היה על אביהם להתאכסן במלון, כאשר האונייה עמדה להגיע לנמל בכל רגע?

● **איחור.** בניו של מכלוף אבוטבול תוהים גם בקשר למה שאירע ערב קודם לכן. מכלוף אבוטבול היה ימאי במשך 30 שנה. הוא היה ידוע כאדם אחראי ודיי־קן, שמימיו לא איחר להגיע לאונייה. דב־רים מסוג זה נרשמים בתיקו של הימאי, ותיקו של אבוטבול היה נקי מכל רבב. האם ייתכן שהיתה סיבה לאיחורו הפעם?

● **רב־החובל.** ומדוע לא המתין לו רב־החובל מיכאליס? העדויות מורות ש־אבוטבול הגיע לרציף 10 דקות אחרי שעת ההפלגה הקבועה של אונייה. כאשר הגיע, שידרו לאוניה באלחוט, שהימאי נמצא כבר בנמל. האוניה לא היתה מרוחקת מהחוף, ומיכאליס היה יכול לשלוח סירה כדי לא־סוף את הטבח. מדוע הוא לא עשה זאת?

אך השאלות החמורות יותר נוגעות למה שאירע בנמל ואלנסיה:

● **החפצים.** כיצד הגיע מכלוף אבוט־בול למימי הנמל? האם יתכן שהוא החליק למים, אך דאג לכך שכמעט כל חפציו יישארו על הרציף — ובכלל זה שיניו התותבות? האם יתכן שמישהו דחף אותו ל־מים?

מוות טבעי או רצח?

כאשר נשאל דובר חברת צים, הוא השיב:

„מייד עם קבלת הידיעה, הורינו לאיש שלנו בוואלנסיה להתקשר עם המישטרה ועם בית־החולים ולברר את פירטי המיק־רה. גם שלחנו לוואלנסיה איש מיוחד, את רב־החובל סלטה היושב במדריד, כדי ל־התקשר עם המישטרה ועם בית־החולים ו־לברר את פרטי המיקרה. ברור שהחקירה נוהלה שם ולא אצלנו. ההוראה של סלטה היתה לבדוק את הכל ביחד עם האיש ה־מקומי, ולעשות כל מה שאפשר כדי להע־ביר את הגופה בהקדם לישראל.

„קיבלנו דו"ח מהשילטונות המקומיים ודיווחנו על מימצאיו למישפחה. אחרי ש־קיבלנו את הדיווח הזה, לדעתנו התיק ה־זה סגור."

לא כך סבורים בני אבוטבול. הם מבינים יפה מדוע מעוניינת חברת צים לסגור את התיק במהירות רבה: אם יתברר שהחברה אשמה ברשלנות במיקרה מותו של אביהם, יוכלו בני־המישפחה לדרוש פיצויים מוגד־לים. אם אין לחברה כל אשמה, תקבל המישפחה רק קיצבת־שארים רגילה.

השאלה עדיין נשארה פתוחה: כיצד מת מכלוף אבוטבול? האם יתכן שנרצח? ה־אם קשור איחורו לאונייה בברצלונה עם הטביעה במימי נמל ואלנסיה?

נעמי אדווה ■

נמר של נייר

שעור מולדת (ב)

מקור

נפש שסועה

בימים אלה ראה־אור ספר מופלא ושונה על ימי הראשית של תל־אביב. הספר מה הם החיים? יומנו של **יצחק יפה** בנווה־צדק בשנים 1912 עד 1916*. יומן זה הוא מראשוני היומנים העבריים בארץ, שנתגלגל במשך שנים בגנזי מישפחתו ואותר בידי **יעקב שרת**, כאשר זה התקין את יומני אביו, **משה שרת**, בוגר המחזור הראשון של גימנסיה הרצליה.

מה הם החיים? הוא יומנו של יצחק יפה, שב־17 בנובמבר 1916 נטל אקדח בבית דודו, **בצלאל יפה**, שבשדרות רוטשילד 1 בתל־אביב, הצמיד את קנהו לרקתו ולחץ על ההדק. יצחק (יליד 1896) נשלח ככל הנראה ב־1910, בהיותו כבן 14, על־ידי הוריו מגרודנו ליפו, ונכנס ללמוד במחזור ד' של גימנסיה הרצליה. יומנו מתאר חלק משש שנות חייו בארץ, עד להתאבדותו, בתיאור שלעיתים מדהים בבגרותו, פיכחותו, יכולת ההבחנה שלו ועולמו המשכיל.

כבר באחד מעמודי היומן הראשונים, מצטט יצחק יפה שיר קצר פרי־עטו: „מה הם החיים? / החיים המה חלום! / החיים המרים / כשאול וכתהום!" שיר שמכותרתו נטל יעקב שרת את הכותרת לספר. יצחק יפה מתאר את אווירת אותם ימים בלא כחל ושרק, יהודים וערבים, חוויות גאולת הארץ וחוויות יומיום. הוא משרטט ביד אמונה את הווי תלמידי הגימנסיה העברית הראשונה, לבטי התבגרות, תהליך התפתחותו האינטלקטואלית של בן אותה תקופה — תוך שתמונת הימים הרחוקים ההם מעלה סימני שאלה גדולים בדבר הריקנות העכשווית של ישראל 1982.

עיניו של יצחק יפה הן כמו עדשת־מצלמה דוקומנטרית, הרואה דברים כמו: „היום מצאתי לי ערבי קטן. דיברתי אתו ערבית. הוא הנהו מעזה. באו הנה מפני שלא היה להם לחם. פה יש להם דוד והוא נותן כסף לקנות פת לחם או מעט קמח. לערבי הקטן הזה כפי הנראה יש כשרונות ללמוד ואיזה תשוקה וחפץ יש לו ללמוד. לו אם נתנו לו ללמוד כי אז היה מצטין. הוא אף פעם לא ראה ספר ובהראותי לו תמונות הבית אלי בעינים גדולות כאומר: ,איזה מאושר, יש לו ספרים ותמונות והוא לומד'..." בקטע אחר, הנראה כאבסורד לעומת ההווה הנוכחי, כותב יצחק: „היום טיילתי בחוצות ,נחלת בנימין' והנה שמה החיים שקטים ונעימים. אין כל צעקות וחושך שמה תמיד..."

חוויות תלמידים בגימנסיה אינן נעלמות מדפי יומנו של יפה: „היום תלמידי מחלקתי חמדו להם לצון ויביאו אל תוך המחלקה צפרדע. זה היה בשעת התנ"ך. המלמד הד"ר צפרוני. ואני ניגשתי ואגיד ואגלה לפניו את הסוד הנורא, שכשיעורו חפצים להכניס אלינו צפרדע. האדון צחק והתלמידים כעסו עלי מאוד. באמת זה לא יפה היה מצידי לספר לאדון, אבל מה שנעשה אין לשנות. בעת השיעור הוציאו את הצפרדע והתלמידים קמו כאילו נרגשים מאוד מהמעשה וסוף סוף אחד התלמידים דוד כהן* הוציא את הצפרדע..."

יצחק יפה מביע ביומנו דיעות על תלמידים אחרים בגימנסיה: „נחום גוטמן — ילד לא רע, אבל מיד אפשר להכיר בו במקצת טיפש, אבל הישב מחשבות ומגלה אותן יותר מדי." חלק ניכר מעולמו של יצחק יפה מתמקד בספרים שהוא קורא, והוא מביע דעתו עליהם ביומנו: „ישבתי לי ואקרא את הספר של משה סמילנסקי ,בני ערב'. פה מסופרים מקרי אהבה וכולו אומר אהבה. מרגיש אנוכי, שבלבי גם כן מתחילים להתעורר רגשי אהבה למין היפה, שעד כה לא הייתי מרגיש בכך. זהו פשוט מפני שכבר הגעתי כמעט למדרגת הבגרות, ופה מתחילים הרגשות לנצנץ בתוך לב צעיר וכך גם עמרי..."

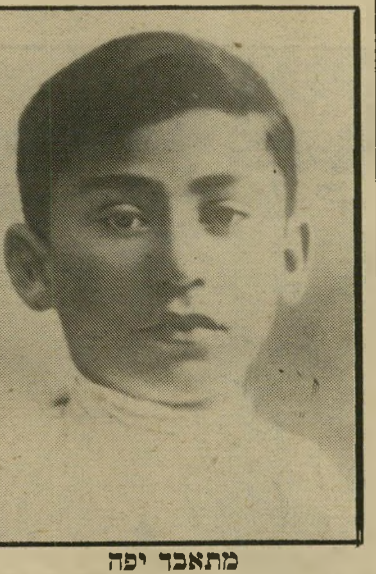

מתאבד יפה
אקדח ברקה

באחד מדיוניו עם עצמו, כותב יצחק: „חשבתי היום אודות החיים בכלל. בתחילה התפלספתי הרבה על חלום החיים, שזה אינו טבעי..." בינות לתיאורי ספרים שהוא קורא, לאנשים שהוא פוגש ולהווי התלמידים בוקעות שורות כמו השורה שהובאה קודם, בבחינת הגיג, המבשר את קיצו הטראגי. מרכיב נוסף של אותה מוסריות מביא יצחק בהמשך יומנו: „אנוכי נעשיתי בימים האלו צמחוני. הסיבות הן פשוטות מאוד. אין אנוכי יכול לראות איך שלוקחים פרה או חיה אחרת, חיה בעלת רגש, והורגים אותה ואח"כ לא די זאת — הולכים לאכול בשר. וכי מה יש אם יאכלו צמחים, אשר הרגש שלהם אינו מפותח כל כך כמו אצל החיות?"

אין ספק שיצחק יפה היה תולעת ספרים: „אנוכי קורא עכשיו את סיפרי גי דה מופסן, והם משפיעים עלי הרבה מאוד. עכשיו הנני קורא את סיפורו ,על הים'... היום עבר אצלי מהר מאוד. קורא אני את הספר ,הרעב' של המסון. הוא מוצא חן בעיני עוד בראשיתו, כל שכן בסופו..."

סימני סיבלו הפנימי ונפשו השסועה ממשיכים לרצף את פרקי יומנו: „...פעם הלכתי ברחוב והשבתי למות ולכתוב צוואה: את כתבי הנבחרים לתת למי שהם היו יקרים לו, את יומני לדוב הוז לשמירה, או הביתה לשלחהו לשמירה, את גופי לשרוף ואת האבק לשים... לרגלי ההר במטולה, לרגלי האשד..." ההתבגרות ועולם הנשים מטרידים את יצחק יפה המתבגר, והוא כותב בין השאר: „דיברנו על המודות החדשות של הנשים. למה הן לובשות ,קורסט'*? בשביל לעורר בלב האנשים תאווה? בשביל להוציא את זרעי האנשים לשווא בבתי זונות? הקורסט הוא הדבר היותר רע בחיים בחיי האנושיות. האשה כשהיא מעוברת, כשהיא הרה ולובשת את הקורסט הארור, הפרי שבבטנה נעשה בלתי מפותח... עכשיו כל חיי האשה הם רק להתלבש יפה ולעורר את עיני האנשים, בעת שלו היתה עובדת ומפתחת את אברי גופה כי אז היה גם הוולד מפותח..."

הסיכסוך היהודי־ערבי מגיע ביומן זה גם לחופי תל־אביב הקטנה: „היינו כ־15 ילד. לא רחוק מאתנו ישבה חברת ערבים אשר למשו אלינו מדי פעם בפעם זוגות של עיניים. אנחנו הבינונו שהם חפצים לעשות איזה עסק, ונשב ערומים על החול. אח"כ שמנו שומרים ונכנס הימה. בים אנוכי רואה שאצלי מתהלך ושוחה ערבי גבוה כעוג מלך הבשן, והוא עושה פנטזיה. הבינותי שהוא חפץ להתעסק אתי, ואקרא לחברים אשר שחו מרחוק. הם שבו ומלנו יצאנו מהמים. באותו זמן חשבתי שיתחיל המעשה והערבים יתחילו להכות אותנו..."

על סיפור אהבתו המאוד אפלטונית של יצחק יפה **לעדה שרתוק**** הוא כתב ביומנו: „בזמן האחרון אנוכי התחלתי לאהוב את עדה שרתוק, שהיא בת מחלקתי. אולי בעת שאקרא את הדברים בפעם אחרת אצחק, ואנוכי בטוח בזאת, אבל כך הוא הדבר. אנוכי מרגיש שהנני אוהב אותה, ואינני בטוח אם היא אוהבת אותי, אף על פי שנדמה לי שכן הוא הדבר, אבל האם זוהי אהבה? אולי זוהי. אין אנוכי יודע מה זאת אהבה. לפעמים, בעת שאני מתבונן אליה, רגש חם משתפך בכל גופי, ועוד אף פעם לא מצאתי אומץ בלבי להביט אל עיניה בעת שהיא מביטה אלי... פוחד אני... נדמה לי שזה נורא..."

בין תיאוריו, לבטי אהבתו, האנשים והנופים הסובבים אותו, מביא יצחק יפה ממועקות נפשו השסועה: „והנה הייתי מבולבל לפני השינה. הנני מתחיל לחלום ענינים לא מובנים, בלבול מוח כמו למשל: צרפת 73, אסיה — שמים, ארץ 2 מטר, הבתים עכבר..." ואחרי המשך תיאור מועקותיו ושאלותיו מעורר יפה את השאלה: „למה זה חיים ומתים? למה? למה? ומה יהיה עם יומני? אף הוא ימות כנראה, ישכח! אומלל!" וממשיך כעבור זמן: „אנוכי לא אוכל להיות ככל האנשים. ארור הוא היום שבו נולדתי!... אנוכי חפץ למות, וביחוד עם זה התגבר אצלי הפחד מהמוות. להרוג את עצמי לא אהין ולא אעז, הנני צריך למות באופן טבעי ככל האנשים ולא לשלול את החיים. זוהי עולה מאין כמוה..."

ביומנו מתאר יצחק יפה את ציוריו ורישומיו, ומהדיר היומן, יעקב שרת, הצליח לאתר כמה מהם, מתוך עיתוני תלמידי הגימנסיה, שם התפרסמו. יצחק ממשיך

---

* יצחק יפה — **מה הם החיים?** נווה־צדק 1912—1916, המלבה"ד: יעקב שרת; הוצאת תשר; 127 עמודים (כריכה רכה)

* דויד הכוהן, ח"כ בכנסות א־ו, יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ושגריר ישראל בבורמה.

* מחוך.

** אחותו של משה שרת ורבקה הוז ורעייתו של אליהו גולומב, מייסד ההגנה.

החוויה הישראלית

„הקו הנבוני"

ברל כצנלסון בקו של נבון
היסטריה בקו

רישומיו של **אריה נבון** הם חלק של החווייה הישראלית. בקו קל ומיומן, הצליח נבון במשך עשרות שנים למשוך ולתאר דמויות ונופים של אותה החווייה, שבימים אלה דומה כמו הולכת ונשכחת.

אלבום חדש תחת הכותרת אריה נבון — רישומים* מביא 96 רישומים מעולים, המהווים אנתולוגיה של תולדות המדינה שבדרך. רישומים של דיוקנות ציירים כלבנון, קסטל, לוביץ, של שחקני תיאטרון כ**אברהם חלפי, חנה רובינא, ברץ וצ'מרינסקי, אהרון מסקין, מנחם גנסין ושמעון פינקל**, של סופרים ומשוררים כ**ישראל זמורה, פסח בר־אדון, אברהם שלונסקי, יוכבד בת־מרים, יהודה קרני**, של מדינאים ומנהיגים כמו **ברל כצנלסון** (ראה גלופה), **חיים וייצמן ודויד בן־גוריון, גולדה מאיר, יגאל אלון ומשה דיין** כמו מתעדים את גיבורי אותה תקופה בהתרשמות של קו, שלעיתים היא עזה מהתרשמותה ודייקנותה של המצלמה.

---

* אריה נבון — רישומים; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 96 עמודי רישום (פורמט אלבומי, כריכה רכה).

לשטוח את מועקות ליבו, את אותו כאוס הממלא את נשמתו, את תיאורי אותם ניגודים שהוליכו לקראת קיצו. אותה תשוקה לאהבה לא מציאותית הנובעת מתוך בדידותו, למרות היותו אחד מתוך תמונה קבוצתית של דור ראשון. דור שהוא מנוכר ממנו.

קדרותו, בדידותו, מכאובי נפשו, עולמו הרוחני הנתון במאבק עם עולמו הגופני, מוליכים את יצחק יפה אל הפיתרון ש־בלחיצה על ההדק, תוך שהוא מותיר בעקבותיו יומן מרתק, המתאר עולם רוחני, אשר לעיתים לא ייאמן שהוא אכן נכתב, יומן הכתוב בעט רהוטה, עם יכולת תיאור מעולה. מה הם החיים? הוא ספר רגיש, המבטא את יגון הבדידות באותה תקופה „הירואית". זהו יומן שהוא בבחינת יצירה ספרותית לכל דבר, יצירה המומלצת לקורא בן־זמננו, שניתק עצמו מהשורשים של הווייתנו פה בארץ. גם הנספח של התיכ־תובת בין **עדה שרתוק (גולומב)** ו־**יונה גרינשפון (בן־יעקוב)** בדבר התאבדותו של יצחק יפה, משלים את הדמות והאבידה שהיתה בהתאבדותו. יעקב שרת צירף לספר הערות קפדניות, המפר־טות לקורא בן־זמננו, אשר אינו אמון על בני אותו דור, את שמות האנשים ומיקומם בחברה הארצישראלית מאוחר יותר. מה הם החיים? הוא ספר מומלץ ביותר ל־קריאה.

מחקר

זרם העובדים

אחד מפניני מחרוזת העשיה החלוצית בארץ־ישראל היה זרם העובדים בחינוך. אותה מערכת של בתי־ספר מיוחדים, חד־שניים, המחנכים לערכים, שכונו בתי־חינוך. באחד משיגיונותיו החליט ראש־הממשלה הראשון של ישראל, **דויד בן־גוריון**, לבטל את זרם העובדים, למחוק את ערכיו ולהסמיע אותו במערכת הלימו־דים הממלכתיים — כאשר המבצע היה שר־החינוך־והתרבות דאז **זלמן („זיאמה") ארן**, שהמציא לצורך זה גם את מילת הקסם החלולה „תודעה יהודית" כתחליף.

השנה ראה־אור סיפרו של **שימעון רשף** זרם העובדים בחינוך — מטרותיה ותולדותיה של תנועה חינוכית בשנים תרפ"א—תרצ"ט *. זהו מחקר מעמיק, הבו־חן את ערש מערכת החינוך ההסתדרותי, במהפכה היהודית שעברה על יהודי הגולה והביאה קומץ מהם לארץ־ישראל, במטרה לייסד חברה חדשנית, בעלת ערכים שוויו־ניים, חינוך להגשמה עצמית וליגיע כפיים — כל אותם ערכים שהחברה הישראלית, נכון לעכשיו, מחקה מהלכסיקון. זרם ה־עובדים נועד להיות חינוך לערכים במיס־גרת לא דתית, תוך שמירה על אוטונומיה אידיאולוגית מהרוחות האחרות שנשבו כבר באותה עת בחברה הארצישראלית. זרם העובדים נועד לספק לתנועת העבודה את עתודות כוח־האדם, עתודות של דור הבנים ודור הנכדים.

בסיפרו מביא שימעון רשף את תיאור חיפושי הדרך שהוליכו לקראת ייסודו של זרם העובדים, שהתחיל בייסוד בית־החינוך ע"ש א' ד' גורדון בתל־אביב (הקיים עד עצם היום הזה, כשהוא מרוקן מהתוכן שמייסדיו מילאו אותו, וחלק ממוריו אף מטיפים לחזרה־בתשובה ולעודף תודעה יהודית). בית־החינוך פתח את שעריו בד' חשוון תרפ"ד, כבית־חינוך וחברת ילדים, המופעל בסולם ערכים שונה מזה של בתי־הספר האחרים שפעלו עד אז בארץ. מבין תלמידיו הראשונים של בית־החינוך לילדי עובדים באה מאוחר יותר צמרת הפלמ"ח, דמויות כ**יצחק רבין, חיים גורי** ועוד רבים אחרים.

במקביל מביא רשף את תיאור התפתחותו של בית־הספר הקיבוצי כחברת ילדים, שונה מזו העירונית, אם כי מחנכת פחות או יותר לאותם הערכים. הספר מביא את מיכלול הוויכוחים האידיאולוגיים שהנחו את מתווי דרך החינוך הפועלי בארץ במשך אותן שנים, בחינת הפדגוגיה של מוסדות אלה, תוך ניסיון לפענח את הכוונות הפוליטיות של הנהגת ארץ־ישראל העובדת באותן שנים בעיצוב דרכו של דור הבנים, דור ההמשך. רשף גם בוחן את העמדות השונות של המיפלגות הפוע־ליות בדבר אופני הגשמת אותו חינוך אידיאולוגי־פועלי.

לקורא בן־זמננו יש בזרם העובדים בחינוך משום תיזכורת מדהימה מן העבר, בדבר התפקיד החשוב שהיה לחינוך בעיני הפוליטיקאים של ארץ־ישראל־העובדת. הוויכוחים למיניהם, הבחינה של נושאי חינוך ולימוד ובעיקר — מקום החינוך, שנחשב באותה עת חשוב לא פחות מאשר עליה, ביטחון והתיישבות, מעידים על הדור ההולך ומתמעט, וכמו מאשימים באצבע חדה אל עבר הרדידות הטכנולוגית של מישרד־החינוך בימים אלה. מישרד, שלי־ראשונה ניצב בראשו שר דתי, המעקר את כל שאריות הערכים, שזרם העובדים הטביע במערכת החינוך הארצישראלית. ספר זה הוא הספד נוסף לארץ שהיתה ואינה עוד, ארץ שהשחיתוה.

* שמעון רשף — **זרם העובדים בחינוך — מקורותיה ותולדותיה של תנועה חינוכית בשנים תרפ"א—תרצ"ט**; הוצאת אוניבר־סיטה תל־אביב והוצאת הקיבוץ המאוחד; 496 עמודים (כריכה קשה).

מנהיג בן־גוריון*

ההיסטוריה ציוותה לחיות עם הערבים

עיון

מאבק

בימים אלה, כאשר טנקי מרכבה של צה"ל ניצבים במילכוד לבנון וקניהן כמו מתעקלים בסימן־שאלה ומקשים בעזרת פגזיהם את השאלה: עד לאן תרחיק ישראל כדי לפתור את מעגל הקסם הציוני פלסטיני, המקיץ את דמם של בני שני העמים, בא סיפרו של **שמואל דותן**, המאבק על ארץ ישראל**, ומתמודד עם המאבק לעיצוב עתידה המדיני של ארץ־ישראל אחרי אישור המנדט הבריטי.

סיפרו של דותן מתבסס בחלקו על מיסמכים מתוך ארכיונים בריטיים, שנפ־תחו לעיון רק בשנים האחרונות, כך שיש חידוש רב בעובדות כפי שמתארן המחבר. זהו ניסיון להביא כרונולוגיה של ההת־מודדות והמאבק על חלוקת הארץ בין שני העמים היושבים בה, כרונולוגיה העושה מאמצים להישאר קרובה לעובדות ולהת־רחק מסנטימנטים, כמקובל בספרים אחרים העוסקים בנושא זה.

שמואל דותן פותח את הכרונולוגיה שלו בסוף שנת 1927, תוך שהוא מוליך לתוכם של מאורעות 1929 והניסיון הבריטי לעצב מדיניות לטווח ארוך. הוא מתמודד בנושא ארץ אחת — שני עמים, תוך הבאת פרק רחב להשקפותיה של ברית שלום ואמונתו של השמאל הסוציאליסטי היהודי באפשרות של הקמת חברה דו־לאומית בארץ. דותן פורש ביריעה רחבה את רעיון הקנטוניזציה של **ויקטור יעקובסון** והפיכתה לנשק בידי הערבים.

בחלק השני של הספר, הדרך אל מדיניות הכוח (1935—1939), בוחן דותן את תהליך שינויה של הארץ מבחינה כלכלית, והת־חזקותו המיספרית של הישוב היהודי — מצב המוליך את תושביה הערביים של הארץ להתקומם נגד תהליך שמיטת עמדו־תיהם. כאן בא המחבר ופורש את יריעת התפתחותו של רעיון חלוקתה של הארץ בין שני העמים היושבים בה, וחלקם הרב של האנגלים בהתססה הערבית, בכזב ובאי־ראיית המצב האמיתי.

החלק השלישי, המתייחס לתקופת מיל־חמת־העולם השניה, בוחן את התהליך של התקרבות יהודית־ערבית בימי המילחמה העולמית והמהלכים הממשיכים להוליך לקראת תוכנית פיתרון דו־לאומית. בחלק זה ישנה התייחסות (בפרק 11) לארץ העברים, למשבר שפילג את התנועה ה־רוויזיוניסטית, והביא לרעיון לח"י וגרוריה הכנענים. הפרק האחרון, פלסטין או ארץ־ישראל — שלב ההכרעה מתאר את המהל־כים שהובילו לקראת מילחמת 1948.

גיבורו של המאבק על ארץ־ישראל הוא **דויד בן־גוריון**. התקופה המתוארת ב־ספר היא תקופת עלייתו והתבססותו בראש הישוב היהודי בארץ. עוד קודם לפרק הראשון, מביא דותן ציטוט מבן־גוריון, האומר: „ההיסטוריה ציוותה לנו לחיות יחד עם הערבים, וביחסים היסטו־ריים אין הונאה." מהלכיו של בן־גוריון, תוך הקפדה על ריאל־פוליטיק לאורך כל שנות המנדט הבריטי, ומאמציו הבלתי נלאים להקמת מדינה בכל מחיר.

סיפרו של שמואל דותן, הוא ספר רחב־יריעה המטפל ביחסים בין יהודים, ערבים ובריטים, תוך שהוא מבהיר את התוכניות השונות שתוכננו לפיתרון הבעייה של ארץ־ישראל במהלך התקופה האמורה — פיתרונות של פדרציות, קונפדרציות, קאנ־טונים ועוד נושאים מרתקים, שהמחבר משבצם בעובדות לא ידועות בחלקן ומרתקות.

יחד עם זאת, סובל הספר מראייה חד־מימדית של בעיית העם השני בארץ, הפלסטינים, לעומת הראייה התלת־מימדית של הצגת בעיותיו של הישוב היהודי בארץ. למרות זאת, מומלץ הספר לקריאה.

* בן־גוריון עם כופייה לראשו בחוות סג'רה.

** שמואל דותן — **המאבק על ארץ ישראל**; הוצאת מישרד־הביטחון — מער־כות; 452 עמודים (כריכה קשה).

תולדות

חלק ב'

חיים גבתי, מי ששימש במשך שנים רבות שר־החקלאות בממשלות מפא"י וה־מערך, פירסם באחרונה, בשני חלקים, את סיפרו מאה שנות התיישבות * ובו ניסיון לתאר את יישובה של הארץ. בחלק הרא־שון של סיפרו אין גבתי מחדש דבר, אלא מביא סקירה מקיפה של סיפור ההתיישבות עד קום המדינה.

סיפורו נפתח בחיבת ציון, דרך ייסוד המושבות, העליה השניה, ייסוד השומר, יחסה של ההסתדרות הציונית להתיישבות בארץ, ימי מילחמת העולם הראשונה, העליה השלישית, פרשת תל־חי, ייסוד גדוד העבודה, הפילוג בגדוד העבודה, העליה הרביעית, כניסת ההון הפרטי להת־יישבות, שיכלול הטכנולוגיה החקלאית, הקמת מערכת המוסדות העצמאיים של ההתיישבות העובדת (תנובה, המשביר ובנק הפועלים), העליה החמישית, התיישבות האלף, חומה ומיגדל, פיתוח המשק המעו־רב, ימי מילחמת־העולם השניה והמאבק על העליה וההתיישבות בימי המאבק והמרי.

חלק ב' (כרך שני) של מאת שנות הת־יישבות, מתייחס לתקופה של עשייה, שבה היה גבתי עצמו בין מנועיה של התקופה, כאיש יישוב (כמנכ"ל מישרד־החקלאות ואחר־כך שר־החקלאות) לצידם של **לוי אשכול** ו**פנחס ספיר**. בחלק ב' מובא סיפורו של תהליך הפיכתה של ישראל למעצמה חקלאית, סיפור ימי העליה הגדו־לה שאחרי מילחמת־השיחרור, הקמת מוש־בי העולים, ייסוד הנח"ל, התיכנון האיזורי, תיכנון המים, מיפעלות שימור הקרקע, הכשרת קרקע וייעור, מימון החקלאות, פיתוח הכפר הערבי והתעצמות המוסדות הכלכליים של ההתיישבות והחקלאות.

בהמשך מביא גבתי את חקיקת חוקי המים וחוק מקרקעי־ישראל, פיתוח הייצוא החקלאי, הקמת מערכת המיפעלים האיזו־ריים של היישובים, סיפור ההתיישבות מעבר לקו הירוק, התיעוש בתנועה ההת־יישבותית והסיוע למדינות מתפתחות. ב־חלק ב' של מאה שנות התיישבות מובא תמצית ביסוסה הכלכלי והחקלאי של המדינה עד לתום שילטון המערך.

בפרק המסכם, אחרית דבר, מתעלם גבתי מתהליך שקיעתה של ההתיישבות מאז עליית הליכוד לשילטון, תוך מאמץ בלתי נלאה לפירורה של תשתית תנועת המוש־בים, וניסיונות (שטרם הצליחו) לפגוע בתנועה הקיבוצית. גבתי מתעלם מארבע שנות שילטונו של **אריאל שרון** כשר־חקלאות והנזקים שתקופה זו הביאה על החקלאות כולה, שתוצאותיהם מביאים סי־מנים המעידים על האפשרות שהחקלאות תמשיך להידרדר ותיעלם בהדרגה מהנוף הכלכלי של מדינה, שגילתה כי יותר כדאי לייצר ולייצא נשק מאשר תפוזים, עגבניות ופרחי־נוי.

יש במאה שנות התיישבות סיפור של הפלא, העומד להסתיים מן הסתם. פלא של יהודים שהאמינו במלאכת־כפיים, ועלו ארצה במטרה לחיות מיגיע כפיהם.

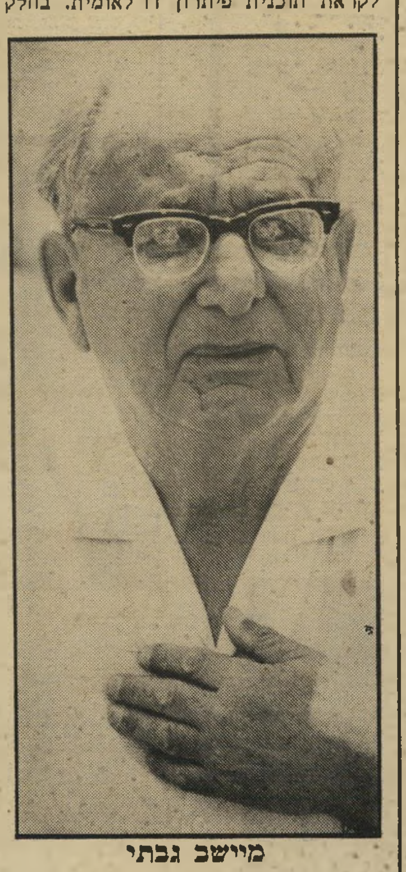

מיישב גבתי

נשק תחת תפוזים

* חיים גבתי — **מאה שנות התיישבות**; שני חלקים; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 368 + 368 עמודים (כריכה רכה).

מאת דן עומר

יום רביעי

4. 8

● סידרה: הדוכסית מרחוב דיוק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק בעד כל הון מספר על אשתו היפה של אריסטוקרט מבוגר ועשיר ה־פוגשת במלון ברוזן צעיר ו־יפה־מראה, ומעמידה את לואיזה לפני בעיות.

● סרט קולנוע: אורח מהחלל (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).

יום חמישי

5. 8

● תעודה: ויוה סן־פרמין (9.30 — שידור בצבע, מדבר ספרדית). בספרד הבאסקית בפסטיבל על־שם פרמין הקדוש נערך מדי שנה פסטיבל מסורתי. א־

סידרה חדשה: גבר במערכת

יום שני, שעה 8.03

חד האירועים בפסטיבל הוא מילחמת־שוורים, ועל כך מספר הסרט.

● בידור: חמוש במשפיים (10.20 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית). תוכנית־בידור בכיכובו של הזמר אריק איינשטיין.

● מותחן: שרלוק הולמס ודוקטור ווטסון (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). צמד הבלשים האנגלי בן התקופה הוויקטוריאנית מתמודד עם פרשת רצח בליל קיץ.

יום שישי

6. 8

● סרטים מצויירים: מיקי ודונאלד (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סרטים מצויירים בצבעים עם הדמויות המוכרות מעלמו של וולט דיסני.

● סרט קולנוע: ארבעה לטכסאס (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). רוברט אולדריץ' הפיק וביים מערבון עטור בכוכבים. ביניהם: פראנק סינאטרה, דין מרטין, אניטה אקברג, אורסולה אנדרס וצ'רלס ברונסון. העלילה מתרחשת בדרום ארצות־הברית, במאה ה־19 ותחילתה בשוד הנערך במידבר.

שבת

7. 8

● סידרה: (ידיד לעת צרה (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק כאן ג'וי ג'קסון שהוא שדר־טלוויזיה פופולארי, המנסה להסתיר את עברו כפושע. אחד מהעובדים איתו מגלה את הדבר ומנסה לסחוט ממנו כספים.

● מותחן: הייגן (10.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרשת רצח שבמרכזה צעירה חירשת־אילמת, שהיא גם חשודה ראשית וקורבן פוטנציאלי בפרשת רצח. הבלש הייגן פורש עליה את חסותו. את הנערה לינדה מגלמת השחקנית סטפני צימבליסט. הייגן מתאמץ בניסיונות לעורר את אמונה של הנערה אליו.

● סידרה קומית: שלי (11.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק המישפחה של האשה מעמת את שלי פנים אל פנים עם המציאות החדשה של היותו אב בקרוב. העימותים הבלתי נמנעים עם איש־המס ואגודת־הבנייה המקומית גרועים למדי, אך מסירת ההודעה לחותנו לעתיד היא המשימה הקשה ביותר עד כה, כאשר חברתו ואם עוברו אינה מסייעת בידו.

יום ראשון

8. 8

● סידרה: ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).

● סידרה: דאלאס (9.45 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק החקירה. בעוד קליף ברנס מהדק את החבל מסביב לג'ייאר בנושא המהפיכה באסיה, בוחן ג'יי־אר את האפשרות לאבד את חברת יואינג ולרצות את עונשו על העבירה הפדרלית שלו בבית־הכלא. על ג'יי־אר להתמודד גם עם תרגיל סחטנות שמפעילה אם ילדו החדש, ואחות אשתו, קריסטין שפרד.

● דרמה: שעה בחייו של פרופ' קריין (10.35 — שידור בצבע, מדבר עברית בהיגוי רוסי כבד). שידור חוזר של דראמה מאת נינה ורונל בבימויו של סטאניסלב צ'אפלין, כאשר העלילה הרדודה מתרחשת על רקע החיים במוסקבה בשנות ה־70'. פרופסור קריין ואשתו נרדפים כאנשי־מדע אהרים על־ידי השילטונות בשל השקפותיהם הליברליות.

● מותחן: לא יאומן כי יסופר (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הסרט איש המטריות, בכיכובם של סיר ג'והן מיילס, ג'ניפר הילארי, וג'ון קרסון.

מוריאטי: מוות בזירה

יום שלישי, שעה 10.00

יום שני

9. 8

● סידרה חדשה: גבר במערכת (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה חדשה קומית ואינפנטילית, על גבר העובד במערכת של מגזין־נשים.

● סידרה: לכודים כירשת (10.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה המבוססת על רב־מכר של ויליאן סטיוונסון ומשתתפים בה: דייוויד ניבן, פיטר גילמור, ברברה הרשי, מייקל יורק ועוד.

● תוכנית אירוח: זה הזמן (11.00 — שחור־לבן). תוכנית־אירוח שבועית בשידור חי ובהנחיית רם עברון.

יום שלישי

10. 8

● סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). כאשר מתברר לי מחזרה של רודה, ניק לובו, כי הקריירה שלו כזמר על סף חיסול, הוא הופך למעמסה על רודה ואחותה.

● סרט טלוויזיה: מוות בזירה (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סרט מעולמם של שחקני הוקי־קרח מיקצועיים.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 4. 8

● סידרה לילדים: עולמו הנפלא של וולט דיסני (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). הסידרה הפופולארית הוותיקה חוזרת אל המסך הקטן עם הדמויות החביבות של וולט דיסני.

● סידרה עלילתית: אנו ניפגש שנית (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). העלילה מתרחשת באנגליה בעת מילחמת העולם השניה, כאשר אנשי טייסת אמריקאית מגיעים לעיירה בריטית. התושבים המקומיים מקבלים את הבחורים האמריקאיים ברגשות מעורבים. צעירות מתיידדות עימם ומתפתחות עלילות אהבה ובגידה, שעה שבעליהן וחבריהן של נשים בריטיות רבות משרתים הרחק מן הבית. בתפקידים הראשיים: סוזנה יורק, קרול אוקונול, מייקל שינון ואחרים.

יום חמישי 5. 8

● סידרה קומית: מה קורה (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). הסידרה עוסקת בבני מישפחה כושית עניה בפרבר של עיר גדולה בארצות־הברית.

יום שישי 6. 8

● סידרה קומית: פסק־זמן (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית). שמה של הסידרה רומז לנושאה, ספורט. הענף בו עוסקת הפעם הוא האיגרוף. גיבור הסידרה הוא מתאגרף מתחיל אך יהיר ומתנשא, המשגע את מאמנו ומוציא מן הכלים את מנהל־עסקיו. מככבים בסידרה: רוברט לינדסי, לי מוטגיו וקין ג'ונס.

● סידרת מתח: שם המישחק (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה יוקרתית של חברת יוניברסל. במרכזה של כל אפיזודה עומד כתב עיתון החוקר מעשי שחיתות, סחיטה ואיומים. בין כוכבי הסידרה שחקנים ידועים כטוני פרנציוזה, ג'ין בארי, פיטר פאלק, סוזן סנט־ג'יימס.

יום שבת 7. 8

● סידרה מרתקת: לא יאומן (7.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). תכנית אמריקאית פופולארית המצולמת באולפן־טלוויזיה בנוכחות קהל. תופעות מדהימות ומעשים יוצאי־דופן, שיאים עולמיים בתחומים שונים, מעשי לוליינות וכישרונות נדירים. התוכנית מוגשת על־ידי ג'ון דייווידסון, קתי־לי קרוסבי ופראנק דרקדנטון.

● בידור: מופע הבידור של מוצאי־השבת (9.25 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 35 דקות, מדבר אנגלית). תוכנית הבידור המרכזית של הטלוויזיה הירדנית. שירים וריקודים בהשתתפות אמנים ידועי־שם.

יום ראשון 8. 8

(7.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). לינדסי וגנר מגלמת את התפקיד הראשי בסידרה זו של מדע בדיוני, הדומה — בשינוי מין — לסידרה הפופולארית האיש השווה מליונים. חלקי־חילוף אלקטרוניים שהושמו בגופה, מעניקים לה כוח על־אנושי.

יום שני 9. 8

● מדע בידיוני: האישה הביונית

● סידרה לילדים: סיפורים מן העולם (6.15 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר ערבית). סיפורים מאויירים ממיטב ספרות הילדים בעולם — היפהפיה הנרדמת, שלגיה ושיבעת הגמדים, כיפה אדומה, היידי בת־ההרים ועוד.

● סידרת מתח: וולקוט (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). השחקן ג'ורג' ויליאם הריס מגלם את התפקיד הראשי בסידרה זו. תפקידו של בלש שחור יליד ג'מאיקה הפועל מטעם הסקוטלנד־יארד בדובע של שחורים.

יום שלישי 10. 8

● למישפחה: השריף לובו (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית). סידרה בכיכובו של השחקן האמריקאי מילס ווטסון, המגלם את תפקידו של שריף שמן וחסר־מזל בעיירה קטנה בארצות־הברית. השריף ושני עוזריו, בריאן קרווין וניל קרטר, מנסים להשליט חוק וסדר, אך לא תמיד בהצלחה.

מעתה, אורחים קבועים בסלון של וורדו:
מערכות-קיר F.R.C. Möbel מאוסטריה.

התרווחי בנוחות באחת ממערכות הישיבה הנהדרות של וורדו והסתכלי סביבך. האם את מכירה מערכות־קיר מרהיבות יותר מאלה? סגורות, פתוחות ובמבחר גווני האגוז, האלון והמהגוני - כל אחת ממערכות־הקיר המודולריות, מתוצרת F.R.C. אוסטריה, יכולה להיות שלך!
קני את כולה - או רק חלק ממנה, קני חלק אחד - וצרפי אליו אחר...
כל כך הרבה אפשרויות וצירופים, כל כך הרבה יופי ואיכות - וכל זה בשבילך... אין מה לדבר. צריך רק לבוא ולראות.

רהיטי וורדו -
מפיצים בלעדיים של מערכות־קיר F.R.C. אוסטריה בישראל.

וורדו: תרבות הדיור

רמת־גן, רחוב ז'בוטינסקי 22.
שעות פתיחה: 9.00-13.00, 16.00-20.00
בימים שלישי ושישי: 9.00-13.00. במוצ"ש: 18.30-21.30

מקורו בפרי טבעי

- סירופ ממותק בשפופרת.
- מבוסס על חומרים טבעיים.
- כל שפופרת מספיקה להכנת 6 כוסות משקה גדולות (1 1/2 ליטר).
- נוח וקל לשמוש.
- אין צורך להחזיק במקרר.
- פיה מיוחדת מאפשרת מזיגה מדוייקת ללא פתיחת הפקק.
- טעם מעולה במבחר טעמים.
- **וכל זה במחיר מפתיע: מקסימום משקה במינימום מחיר.**

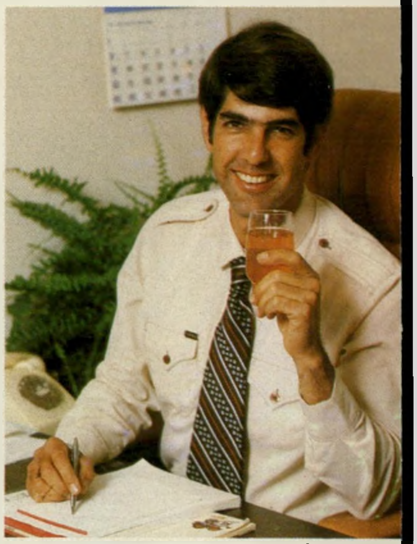
עבודה ולמשרד

משפחה ולאורחים

לפיקניק לטיול ולים.

מוציא לפרי את המול!

ניסים מערכות

צל"ש

מתינות מול איוולת

● **לחנינא אמוץ**, מפיק המישדר בר־כוכבא או בר־כוזיבא, שנערך בליל תשעה באב בהשתתפות הפרופסור יהושפט הרכבי וד"ר ישראל אלדד בהנחיית העיתונאי דן מרגלית. מישדר זה, אשר בחן את לקחי מילחמת בר־כוכבא והריאליזם במדיניות של ימינו, הצליח לחשוף לצופי הטלוויזיה את הדיוקן הקבוצתי של ההנהגה הצבאית בישראל (בגין, שרון ואיתן) בפרספקטיבה היסטורית. מתינותו והבגרות הריאליסטית של הרכבי בלטו לעומת האיוולת וההיסטריה של ישראל אלדד, שאיבד כמה פעמים את שליטתו על פיו במהלך השידור.

המפיק חנינא אמוץ חתם ברשימת המשתתפים של המישדר בשמו הקודם חנינא צ׳רנוברודה — חתימה שנראתה כהבעת דיעה על המתרחש בחברה הישראלית.

צל"ג

שערוריה מול בייחות

● **לאהוד יערי** על כתבה שערורייתית מאין כמוה, במיסגרת השבוע — יומן אירועים. יערי, אחד הכתבים השפויים המעטים שלא הצטרפו עד כה למכונת שטיפת־המוח, נאלץ לשלם מס בצורה כתבה של שטיפת־מוח על חטיבת גיבור מילחמת־הלבנון, אלי גבע. במאמץ נואש לבלום את הזעזוע שחולל מעשהו המפואר של גבע, הובא יערי אל יחידה דתית, המורכבת מבחורי ישיבות־ההסדר הלאומניות־קיצוניות, שסודרו מראש שורות־שורות — כל זה „לגמרי במיקרה," כפי שאמר הקריין בהערה שהיתה עלבון לאינטליגנציה של הצופה. יערי ניסה להוציא ממש בכוח מפי החיילים גינוי למפקדם. אחרי שכמה חיילים דיברו דווקא בשבח המפקד ואף הצדיקו את מעשהו, שאל יערי: „האם אין פה אף אחד המוכן להצדיק את מעשהו?" כאילו דרש מן החיילים לקום ולהתפקד. רק בטעות הראתה המצלמה לחלקיק של שניה את הגורם הנסתר: מפקד בכיר שעמד מן הצד, ושנוכחותו הוכיחה את האופי המבויים של המעמד כולו. יערי חזר שוב ושוב לחייל בודד אחד, שתקף את גבע בחריפות — כנראה מפני שהיה היחיד שהיה מוכן להגיד את הדברים שלמענם הוזמנה הטלוויזיה. מצער שיערי החליט להרוס בכמה דקות את האמינות שרכש במשך שנים, כדי למצוא חן בעיני השליטים.

הקונספציה הפופוליסטית

● למפיק ולמגיש **עמוס אטינגר**, על החלק הראשון של תוכניתו חיים שכאלה עם אמנון שמוש — תוכנית שהתמקדה בדיוקנו של מחבר הספר הפולקלוריסטי מישל עזרא ספרא ובניו. דיוקן דהוי, שהובא לצופי הטלוויזיה הישראלית על־מנת להמחיש את התרגום הטלוויזיוני של הקונספציה הפופוליסטית של הנהלת הטלוויזיה הישראלית — המתאימה עצמה לרוח העדתית החד־מימדית השוררת ברחוב הישראלי.

דיבורו המאנפף של המפיק־מגיש אטינגר, גלריית הדמויות הדהויות שבה בלט מנכ"ל מישרד־האוצר, הפרופסור עזרא סדן, הביאו נימנום כבד על צופי הטלוויזיה, שהצילו עצמם בהעברת השידור לערוץ הירדני שהקרין סידרה קיטשית אמריקאית מרתקת עשרת מונים מחיים שכאלה של אמנון שמוש.

מאחרי הקלעים

תרגיל לורברבוים

אין עוד ספק בכך שכמה מהשרים המרכזיים בממשלת־ישראל החליטו סופית בעניין הדחת צמרת רשות־השידור והטלוויזיה והחלפתה באחרת. לדעת מקורות ממשלתיים, לא יעזור גם מיבצע הליבירום להצלת עורה של הצמרת הקיימת.

שתי פגישות מכריעות, אשר נערכו בארונה — האחת בביתו של שר־האוצר, יורם ארידור, והשניה בלישכתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, התמקדו בעיקר בתישבוץ החדש של צמרת רשות־השידור.

בעוד ששרי הבטחון והאוצר הגיעו להבנה מוחלטת בנושא רשות־השידור — חסר היה להסכמה זו השר המחזיק בתיק רשות־השידור, שר־החינוך והתרבות זבולון המר. בימים האחרונים נוצרה הנוסחה שתצרף את שר־החינוך לתרגיל החלפת הנהלת רשות־השידור והטלוויזיה.

המועמד למישרת יו"ר הנהלת רשות־השידור הוא עורך־הדין **מיכה ינון**, המשמש כיום כסגן יו"ר הרשות ונציגו של השר המר במוסדות הרשות. לתפקיד מנכ"ל הרשות מועמד **גדעון גדות**, מי שניהל את מערכת הבחירות של הליכוד והמשמש כיום כמנהל מיפעל הפיס. גדות, שאמו היא אחותו של ח"כ אריה בן־אליעזר המנוח שהיה מראשי „המישפחה הלוחמת" — אמין ביותר בעיני צמרת הליכוד לתפקיד זה.

המיועד למלא את מקומו של טוביה סער במישרת מנהל־הטלוויזיה הוא **יעקב לורברבוים**, איש המפד"ל ומנהל הטלוויזיה־הלימודית — הנחשבת כהצלחה חסרת־תקדים, והמעמידה בשלוש השנים האחרונות בצל את הטלוויזיה הכללית.

לאור מצבה הירוד של הטלוויזיה בשנה האחרונה, רואים רבים מעובדיה בתיקווה את השינויים הצפויים בצמרת רשות־השידור והטלוויזיה, מה עוד, שמאסו במילחמת־ההתשה חסרת־התוחלת שלהם בהנהלה הנוכחית.

התחדשות של קושניר?

מי שהיה ראש־השולחן הכלכלי של הטלוויזיה, **אברהם** („כושי") **קושניר**, מסיים בימים אלה את תפקידו כנספח המיסחרי של ישראל בשגרירות בלונדון. קושניר, מוותיקי כתבי הטלוויזיה, הוא מועמד לתפקיד של מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה, תפקיד שבו מחזיק עדיין מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**.

במשך שנות שירותו של קושניר באנגליה, התבסס ראש־השולחן הכלכלי הנוכחי **אלישע שפיגלמן** במקומו, כאשר נושאי הכלכלה מהווים את אחת המחלקות היחידות במחלקת־החדשות שהמשיכה במדיניות דיווח סבירה ומתקבלת על הדעת.

קושניר, שהוא איש חדשות מיומן ואינו מעורב במילחמות היהודים שבתוך בניין הטלוויזיה, עשוי לשמש פיתרון להנהלת רשות־השידור המסוכסכת עם אגודת העיתונאים בדבר אופן איוש תפקיד זה.

אולמרט נגד לפיד

סגן השר המיועד להסברה, **אהוד אולמרט**, חש בחושיו הפוליטיים במעמדו הרעוע של **יוסף לפיד** כמנכ"ל רשות־השידור. אולמרט האשים את הנהלת־הטלוויזיה בנקיטת עמדה, כאשר הובאו דבריו של ח"כ יצחק רבין בנושא המדיניות בביירות („הפלונטר"). אולמרט טען כי היה על הנהלת הטלוויזיה להעניק זמן־שידור שווה לממשלה, להשיב על עמדותיו של רבין.

אם יתמנה אולמרט כסגן־שר להסברה, יש בכוונתו להשפיע ישירות על שיקולי הדיווח וההסברה של רשות־השידור (רדיו + טלוויזיה) תוך עקיפת מעמדו של מנכ"ל הרשות.

מאחר שמנוי וגמור עם ראש־הממשלה למנות את אולמרט לתפקיד זה, וספק רב אם מישרד־החוץ ישחרר לאולמרט את הטיפול בהסברת־חוץ — הרי שפעילותו של אולמרט תתמקד בהסברת־פנים, קרי: רדיו וטלוויזיה, תוך הפקעת שיקולי העריכה הסופיים ממנכ"ל רשות־השידור.

פשיטת רגל

תהליך פשיטת־הרגל של הטלוויזיה הישראלית ממשיך גם בשבוע זה. אם בשבוע שעבר שודרו ארבעה שידורים חוזרים (העולם הזה 2343) — הרי שבשבוע־המישדרים הנוכחי (מיום הרביעי ועד יום השלישי) משודרים עוד ארבעה מישדרים חוזרים של תוכניות שונות: סיפורים בראש (5.83) חמוש במישקפיים (5.8) קליאו ליין וג׳יימס גולווי (6.8) ושעה בחייו של פרופסור קריין (8.8).

בדיקת נושא זה אצל עובדים ותיקים בטלוויזיה גילתה כי בתחנות טלוויזיה מערביות מקובל להקרין שידור חוזר של תוכנית רק כאשר ישנה סיבה אקטואלית לכך, וגם אז במינון זעיר ביותר. אותו עובד־טלוויזיה העיר בציניות מרירה: „אולי כדאי לטוביה סער לטפח מדיניות שידור־חוזר שנתית, שנתחיל היום לשדר את מישדרי שנת 1975 — כך לפחות יקרינו את תוכניות ניקוי ראש ומשלמי־האגרה ייהנו."

פסקול

פינתו של שלאייר

„שקופויזיה" היא הכינוי שרווח השבוע במיסדרונות בניין־הטלוויזיה על החלטת הוועד־המנהל של רשות־השידור להפסיק את קריינות־הרצף. לדברי אחד העובדים הבכירים במחלקת־החדשות: „ההחלטה הבאה של הוועד־המנהל תהיה לדווח במבט אך ורק באמצעות שיקופיות, תוך ניצול סיסמתו של **טוביה סער**: „חיסכון משמעותי במשאבים של כוח־אדם ואמצעים ויצירת שידור רצוף ודינאמי" ●● הופעתו של שר־הפנים והדתות ד"ר **יוסף בורג** בתוכנית זה הזמן, היתה תוצאה של שתדלנות בת חצי שנה מטעם יועצו לתיקשורת, **בן־ציון שירה** ●● עובדים צעירים בגלי צה"ל מכנים את פינתו של **בומה שביט** בתוכנית שעתיים משתיים בכינוי „פינתו של שלאייר," רמז לנשיא הריאקציוני של התאחדות התעשיינים בגרמניה, שהוצא־להורג בידי כנופיית באדר־מיינהוף. בפינתו משמיע שביט מלל לאומני מחריד. לשיא הגיע שביט כאשר השמיץ את אלוף (מיל.) **מתתיהו פלד** על מסיבת־העיתונאים שבה השתתף ביחד עם **עיצאם סרטאווי**.

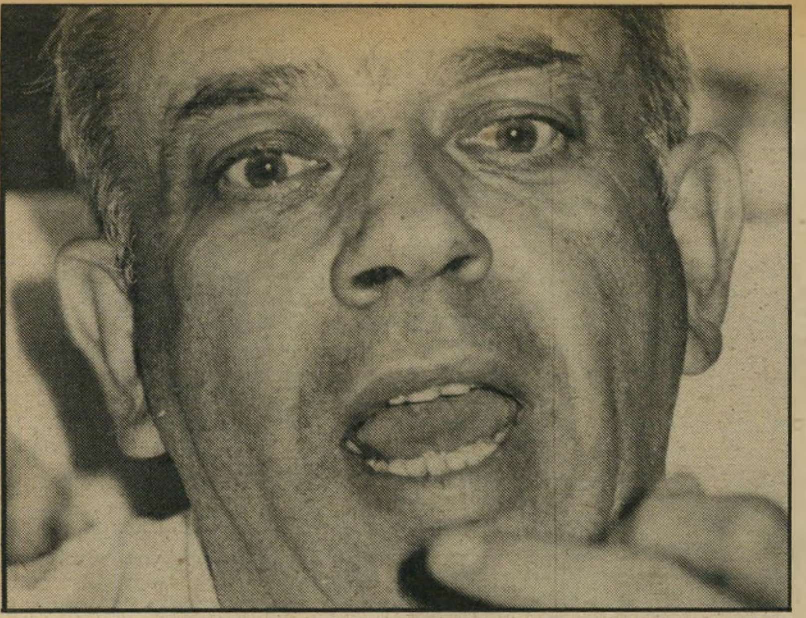

משמיץ שביט
מלל לאומני

מפיק אמוץ (מימין, מולו מני פאר)
חידת צ׳רנוברודה

אגדת הקרנפים

ליום השישי הקרוב היה מתוכנן שידור סרט המבוסס על מחזהו המפורסם של יוג׳ין יונסקו הקרנפים. זהו מחזה אבסורדי, המספר על תהליך התקרנפות, תהליך המהווה ביקורת על שחיקה פאשיסטית בחברה מתוקנת.

הכוונה להעלות על המסך את קרנפים העלתה צחוק קל על שפתיהם של כמה מעובדי מחלקת־החדשות, שהוסערה בחודשים האחרונים בעיתון־קיר בתהליך ההתקרנפות העובר על בניין הטלוויזיה.

רק ברגע האחרון היה מי שקלט את האבסורד שבהקרנת מחזה־האבסורד הקרנפים בטלוויזיה הישראלית. את הקרנפים החליפו במהירות בסרט בכיכובו של הקומיקאי ג׳רי לואיס.

קולנוע

סרטים

שניים גדולים

ארתור פן וסידני לומט הם שני בימאי־קולנוע שעשו את העבודות הטובות ביותר שלהן, כאשר ניסו להתמודד עם הדמות של אמריקה, כפי שהיא משתקפת בעיניהם. בעלי מוצא שונה לחלוטין — פן הוא בנו של שען מפילדלפיה שהתגרש מאשתו כשארתור היה בן שלוש. באמנות החל פן עוסק בשלב מאוחר יחסית, בתחילת שנות השלושים לחייו; ואילו לומט, בנו של שחקן תיאטרון יידיש, גדל על קרשי הבימה, הופיע עליה בעודו ילד והיה כל חייו קרוב לתיאטרון ולקולנוע, תחילה כשחקן ואחר־כך כבימאי.

אולם שניהם בני אותו דור — שהוא כיום בשנות החמישים לחייו. שניהם רכשו את ניסיונם בתור־הזהב של הטלוויזיה האמריקאית, כשביימו בהצלחה בלתי־רגילה מחזות־טלוויזיה בשידור חי. שניהם היו

הלן וקרייג ואסון

מי יהיה הראשון?

קשורים בעבר, וקשורים גם היום, עם אולפן השחקנים, לשניהם יצאו מוניטין כמדריכי שחקנים בחסד, שתחת שרביטם יש סיכוי סביר להגיע לפרסי אוסקר, ושניהם עומדים להיות מוצגים, במיטבם, בישראל.

לפן סרט חדש בשם ג׳ורג׳יה (שמו המקורי הוא ארבעה חברים) וללומט סרט חדש בשם נסיך הכרך (וזה שמו המקורי לשם שינוי).

שתי אמריקות. אין להבין שמדובר בשני קולנוענים זהים. הבולט בהבדלים שבין השניים הוא העובדה שלומט עשה עד עכשיו 28 סרטים, ואילו פן רק עשרה. לגבי לומט, התמצית של אמריקה היא העיר ניו־יורק, שבה ממוקמים רוב סרטיו הטובים, בין אם זה המשכונאי או אחרי־צהריים של פורענות, שניים־עשר המושבעים או רשת־שידור. פן מוצא את מקומו האידיאלי דווקא באמריקה התיכונה והכפרית — בבוני וקלייד, הרדיפה, איש קטן גדול או במיסעדה של אליס.

אם רק מתאפשר הדבר, פן מעדיף להשתמש במימד היסטורי, ולראות את סיפוריו כסמלים לתופעות כלליות; נקודות־מוצא לביקורת על החברה האמריקאית או על מאפייניה — בין אם מדובר בפולחן האקדח השלוף, בגיזענות הטבועה עמוק בתת־ההכרה של אומה, בצורתו של מישטר סוציאלי שמאלץ אנשים לנקוט באלימות, בשעת מצוקה או בניסיונות נואשים להקים חברה מסוג אחר.

לומט, לעומתו, מתבונן באירועים כאילו מדובר באקטואליה בוערת. הוא מעניק להם מיידיות חריפה, כמו היה מתעד את המציאות תוך כדי התרחשותה, לא על־ידי סרטי־תעודה, אלא בעזרת סרטי־עלילה המשתדלים להעביר למסך, בצורה מרוכזת, את המשמעות של התעודה (אם כי באחר־צהריים של פורענות כמו בסרטו החדש, נסיך הכרך, חודרת המציאות אל תוך העלילה, עד כדי כך שהיא מכתיבה את צורתה והתפתחותה).

ג׳ודי הלן בתפקיד ג׳ורג׳יה מול שלושת החברים בסרטו של ארתור פן

שחקנים בחסד

ארץ הגירה. שני סרטיהם החדשים מעידים על מעלותיהם של השניים ועל ייחודם: ג׳ורג׳יה הוא אפוס על אמריקה של שנות השישים הסוערות, אבל זה הרבה יותר מסרט נוסטאלגי על התקופה. בעזרת התסריטאי סטיב טסיץ׳ (יוגוסלבי שכתב את תרגילים בהתבגרות) מתמודד עם עצם המשמעות של המושג „אמריקאיות". עם עובדת היות ארץ זו ארץ הגירה שרבים חולמים בה עדיין על הארץ הישנה (מבחינה זו יש לעניין משמעות גם לגבי ישראל); עם פולחן הנעורים שבה, עם עושר המתנוזן בטרם עת, עם מרחבים שנדים בהם בחוסר מנוחה, ומעל הכל, עם החלום האמריקאי.

המסר שמביעים פן וטסיץ׳ הוא שאמריקה היא הארץ שבה מותר לחלום, וגם אם החלום הזה לא יתגשם לעולם, הוא אפשרי. מותר להאמין כי אדם יגיע לירח, בדיוק כפי שמותר לנערה צעירה מאזור תעשיה כמו איסט־שיקאגו להאמין שהיא תהיה איזאדורה דנקן. זו תמצית האמריקאיות. אם יש חלום יש תיקווה, ואם יש תיקווה יש טעם לחיים. זהו ההבדל הגדול שבין פועל־המתכת שלא למד אף פעם אנגלית על בוריה, שחי עדיין כמו ביוגוסלביה, ואכן ישוב אליה בסוף הסרט, ובין בנו. האב טוען ש„אמריקה, זה לקום עייף וללכת לעבודה." ומסרב לראות אפשרות שבנו יילך בדרך אחרת. הבן רוצה ללכת וללמוד, רוצה הגשים את אהבת חייו, רוצה לעלות מעלה. האב לא חייך מעולם וחיוך לא יעלה על פניו לעולם. הבן, גם אם לא ישיג את כל מבוקשתו יכול לחייך, כי התיקווה לא נשללה ממנו.

אהבת אנוש. כמו בתרגילים בהתבגרות, מתרכז הסיפור בארבעה חברים בעיר־שדה. אולם הפעם מדובר בשלושה בחורים, המאוהבים כולם באותה הנערה, ג׳ורג׳יה, שהיא אולי התגלמות החלום שעליו דובר קודם. היא עתידה לנוע ביניהם ובין שאיפותיה המיוחדות להיות נפלאה, נאצלת, מושלמת יותר מן החיים. כמו בצייד הצבאים, הרקע אינו שדות מוריקים ופיוטיים, אלא התנורים הבוערים והרותחים של תעשיית־הפלדה האמריקאית, לעתים מנקודת הפועל ולעתים מנקודת המעביד. יותר מבשניהם, יש בסרט חדירה לעומק החוויה האמריקאית. החריפות הקיצונית, לעיתים, שבה התבונן פן במולדתו, מתרככת כאן ומקבלת תוספת של אהבת אנוש שבה אין נבלים, גם אם לא חסרים טיפשים.

העובדה שפן השתמש לכל אורך הדרך בפנים של שחקנים לא ידועים, מוסיפה הרבה לאמינות של הסרט. שום תדמית זוהרת אינה מפריעה לרביעיה המרכזית העושה עבודה נפלאה ולכל השחקנים הא־

ג׳ודי הלן עם ריד בירני ב„ג׳ורג׳יה"

ומי יגשים את החלום?

קרייג ואסון והוריו החוזרים ליוגוסלביה בתמונת הסיום של „ג׳ורג׳יה"

אמריקה זה לקום עייף

חרים — בין אם מדובר בנער נכה שמחלק עם הדמות הבולטת מתוך ארבעה החברים (בן המהגר היוגוסלבי) את חדרו במיכללה, או באב היוגוסלבי השתקן שכל עגמומיות החיים חרוטה בפניו.

גם סידני לומט משתמש בפנים לא־מוכרות בנסיך הכרך. וגם במיקרה זה, מקבל הסרט משמעות חריפה יותר, דווקא משום שאין רואים כוכב מציג את עצמו, אלא דמויות שכמו יצאו מן החיים היומיומיים.

מעשי שחיתות. נסיך הכרך מבוסס על ספר תעודי באותו שם מאת רוברט דיילי, המספר את קורותיו של בלש במישטרת ניו־יורק בשם רוברט לאוצ'י. לאוצ'י נמנה בתחילת שנות ה־70' עם יחידה מובחרת למילחמה בסמים, שפעלה בצורה אוטונמית לגמרי במיסגרת המישטרה וזכתה לתהילה רבה. ועדת־חקירה מיוחדת שיכנעה אותו לשמש חוקר מיוחד של מעשי השחיתות של הזרוע החוקית — מעשים שהפכו להיות שערוריה ציבורית אחרי פרשת הקשר הצרפתי והיעלמות 60 קילוגרם הירואין, שהוחרם מידי פושעים, מן הכספת של המישטרה.

טריט ויליאמס כדני צ'יאלו
הצורך בהתוודות

ויליאמס כצ'יאלו ב„נסיך הכרך"
המצפון מעיק

סיפורו של לאוצ'י הפך בידיו של לומט ושל התסריטאית העובדת עמו בקביעות, ג'יי פרסון אלן, לתחקיר מסמר־שיער על מנגנון החוק, על השרירותיות שלו, ועל היותו מנותק מן המציאות שעליו לשרת אותה.

נער־הזהב. בהדרגה ובשיטתיות חסרת־רחמים, עוקב לומט אחרי ההידרדרות ההדרגתית של גיבורו, דני צ'יאלו (כל השמות האמיתיים שונו בסרט). תחילה זהו נער־הזהב של מישטרת ניו־יורק, החוגג יחד עם חבריו ליחידה, שהוא עומד בראשה, לכידת כנופיה של מבריחי סמים מקולומביה. הוא האיש שעובד ברחוב, ואם הוא עושה פשרות עם החוק ועם האתיקה המיקצועית שלו, זה נראה כחלק בלתי־נפרד מן העובדה.

אלא שבאיזשהו מקום המצפון מעיק, ולכן, כאשר פונה אליו ועדת חקירה פנימית על עבירות מישמעת בתוך־המישטרה, כדי לגייס אותו שיעבוד בחשאי עבורה, הוא מסרב תחילה, אבל אינו יכול להתאפק, ובסופו של דבר מסכים להתגייס לעניין, בתנאי שלא יצטרך להלשין על חבריו לעבודה.

בהיותו בחור מוכשר, נמרץ ונועז, הוא דוחף את החקירה קדימה, אך ככל שהוא מביא יותר עובדות ממשיות, הוא שוקע במלכודת שטמן לעצמו. במוקדם או במאוחר, כשיעלה על דוכן־העדים כדי להאשים אחרים, יעמוד ניקיון־הכפיים שלו עצמו במיבחן, וכל החבורה המצוחצחת של פרקליטי מדינה, בוגרי הארוואַרד, בני־טובים שלא ירדו אף פעם לרחוב ואינם מכירים

(המשך בעמוד 64)

סידני לומט מדריך את טריט ויליאמס
ניצחון יחסי מאוד

כאבי לב

שיגעון של מסיבה (לב 1, צרפת) — עוד אחד מאותם רומנים ורודים שהקולנוע הצרפתי מספק לאחרונה בקבלנות. רומנים שבהם כולם יפים, כולם נחמדים, ואם יש ביניהם אי־הבנות, הן יבואו על מקומן בשלום, בדרך החביבה ביותר.

הפעם מדובר בזוג הורים, שבתם בת ה־13 עוברת את משברי ההתבגרות. היא מפסיקה להיות ילדה, אין לה מה ללבוש, היא שמה לב לבחורים, היא רוצה ללכת למסיבות, לא איכפת לה שלהורים יש בעיות כי הבעיות שלה, כמובן, חמורות יותר, וכן הלאה. אשר להורים, הוא רופא־שיניים, היא מאיירת השואפת לפתח סידרה מצויירת בשבועון רב־תפוצה. הם בורגנים נאורים, לכל הדעות, שעברו לגור בתוך פאריס, כדי להקל על עצמם את המסעות מן הפרברים העירה. הבעל סוחב עדיין מאחוריו זנב של רומן מן העבר. האשה מגלה את העניין ומחליטה שאי־אפשר להמשיך, הסבתא המודרנית, הפורטת על נבל בהקלטות מיסחריות ובתיזמורת הפילהרמונית, מספקת מילת חוכמה ומישענת לעת צרה, ומנתונים אלה והלאה, נדמה כאילו כל אחד יכול לכתוב את התסריט בכוחות עצמו, ולא יטעה כנראה אלא רק בפרטים.

מה שנותר הוא האישיות של השחקנים. קלוד בראסר ובריז'יט פוסי עמדו כבר שניהם, בעבר, באתגרים רציניים הרבה יותר. הטיבעיות שבה הם מתגברים כאן על מחמורות השיגרה עובדת לטובת הסרט, ודבר דומה אפשר לומר על סופי מארסו הצעירה, אם כי היא נראית הרבה יותר מבוגרת ובשלה מ־13 השנים שמעניק לה התסריט.

בראסר ופוסי: הטבעיות עובדת

הבימאי, קלוד פינוטו, עשה בעבר סרט דומה, בשם הסטירה, עם לינו ונטורה ואיזבל אג'אני (זה היה סירטה הראשון), שהיה הרבה יותר מעניין, ולו רק משום שלקח את שתי הדמויות הראשיות — אב ובתו — ברצינות רבה יותר מכפי שהוא מתייחס לגיבוריו כאן.

עם זאת, אסור לשכוח שחוסר רצינות נחשב בחוגים מסויימים למעלה, ובעיני אלה, עשוי להיות שיגעון של מסיבה סרט אידיאלי לקיץ החם.

שיטת הפיתרון הסופי

מישאלת מוות מס. 2 (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — מי שזוכר את מס' 1, יודע בוודאי שמדובר כאן בארכיטקט, המקדיש עצמו לחיסול הבּיריונות בשיטת הפיתרון הסופי. בפעם שעברה הוא נטל את היוזמה לידיו כאשר המישטרה לא הצליחה ללכוד את הפושעים שרצחו את אשתו וגרמו הלם נפשי חמור לבתו. זה היה ברחובות ניו־יורק. בסרט השני הוא כבר מתגורר בלוס־אנג'לס, שגם היא, כידוע, שורצת פושעים, ואלה אונסים ורוצחים את המשרתת, אונסים ורוצחים את הבת שטרם התאוששה מן ההלם, ובכך רוכשים לעצמם כרטיס בכיוון אחד, לגיהינום.

כי הארכיטקט הוא צ'ארלס ברונסון, וטרם נשמע שמישהו יוכל לעמוד בדרכו של מר ברונסון כאשר בוערת בו חמת־זעם. הוא מוציא את הנשק מן הארון, לובש כובע־גרב ומעיל מלחים, ויוצא לרחובות הכרך לחפש את השרצים העלובים שתקפו אותו. תוך כדי כך הוא נתקל בהרבה שרצים אחרים, אך הוא רוצה רק את האשמים. יש כמובן גם שוטרים בתמונה, אבל מר ברונסון יודע שאלה אימפוטנטים, ולעתים אף גרוע מזה, ועל כן מיותר לגמרי לשתף עימם פעולה.

אין צורך לומר איך נגמר הסיפור, צריך אולי להרגיע את הדואגים, ולספר להם שמר ברונסון אינו מתכונן לתקן דרכיו והוא ממשיך לנדוד בלילות, ברחובות לוס־אנג'לס, כדי להבטיח את ביטחון הציבור בעזרת אקדוחו השלוף.

צ'ארלס ברונסון: אלימות דוחה

למען האמת, ברונסון אינו כל־כך אשם בכל העניין. הוא שחקן העושה את מה שהוא צריך לעשות, כדי לקבל את השכר הגבוה שהוא דורש. מאחוריו ניצב הבימאי מייקל וינר (שעשה גם את המישאלה הראשונה) והוא בעצם נושא באשמה לסרט פאשיסטי דוחה זה, המטיף לאלימות. ואין צורך להוסיף דבר.

מדוע הגיעה לבסוף להקת „דימיון" לארץ לאחר שביטלה הופעותיה? ✱ מה לא עושים השחקנים הצעירים כדי להצליח בקולנוע הישראלי

מפרגנים

מי שאמר שבארץ הזאת לא מפרגנים האחד לשני, היה צריך לבוא איתי למסי־בת־הסיום של הסרט אות קין ולהיווכח בעצמו, שלפחות בנושא תעשיית הקולנוע הצעירה בארץ מפרגנים ועוד איך. „כולנו בסירה אחת," כפי שהתבטא המפיק של הסרט מתחת לאף **רוני אק־רמן**. בימאי קולנוע צעירים, מפיקים ו־שחקנים באו לשמוח בשימחתם של הבימאי **אורי ברבש** והמפיק, **מיכה שרפש־טיין**.

ליד השולחנות במיסעדה בשייך־מוניס, זיהיתי את **ינקול גולדווסר**, מהסרט מתחת לאף, **דני וקסמן**, מפיק הסרט חמסין, הזמר **שמוליק קראוס** ואחיו **צדוק**, המלחין **יוני רכטר** ואחרים. כאן, כמה שיותר זרוק יותר טוב.

אנשי הסרט אות קין הצליחו גם ל־סיים את הסרטת הסרט, שהתעכבה עקב גיוסם של חלק מן השחקנים וגם לעסוק בפעילות פוליטית, בתנועת שלום עכ־שיו. שמתי לב לעובדה, שאנשי הקולנוע הצעירים, הם לא בדיוקדברנים גדולים, אבל בכל זאת הצלחתי להוציא מהם משהו. אחד השחקנים הצעירים, **זאב שמשוני**, העושה את ראשית צעדיו בקולנוע ה־ישראלי סיפר כששיחק בסרטו של **עמוס גוטמן**, נגוע, בתפקיד של הומוסכסואל צעיר, נאלץ באחת הסצינות להתעלס במי־טה עם השחקן **בועז תורג'מן**. אחרי סיום הסצינה, ניגשו אליו איש־הקול וה־מקליט ואמרו, שהם לעולם לא היו מסוג־לים לעשות דבר מגעיל שכזה.

חברתו של שמשוני, השחקנית הצעירה **לשה רוזנברג**, המשחקת אף היא בסרט, סיפרה כי שיחקה בסרט אהבה אילמת, בסצינה שבה היא מבצעת אקט מיני עם ה־שחקן **שרגא הרפז**, על גבו של סוס.

„עכשיו היא רוצה שאני אקנה לה סוס במתנה," צחק שמשוני.

עוזר־במאי הסרט, **עקיבא טבת**, סיפר על שחקניו **ארנון צדוק ועופרה וייגרטן**, כי בזמן צילום סצינת ההתעל־סות בעירום בין השניים ביקש זוג הביי־שנים הזה את כל אנשי צוות ההסרטה לעזוב את המקום, חוץ מהצלם, הבימאי, ואיש־הקול והתאורה. שאר חברי הצוות לחכות, כדי לראות את הסצינה, עם כל העם, בקולנוע.

לא מקורב מבקשת אשת השגריר האמ־ריקאי סאלי לואיס, מהצלם שניסה לצלמה.

נוצצות נשות הסגל הדיפלומא־טי המצרי, בשמלות ערב נוצצות (מימין) הגברת זיזי חוסין־חוסין, העובדת בשגרירות המצרית, חובשת טורבן מטעמי דת, ולאו דווקא בגלל היופי.

מה השעה? שר החוץ, יצחק שמיר, הגיע ללא אשתו, הגברת שולמית שמיר.

בדיחות סיפר כל הערב, עורך הדין הירושלמי, אברהם כרדוגו, שקפץ במיוחד לתל־אביב כדי להשתתף במסיבה וברח מיד לירושליים.

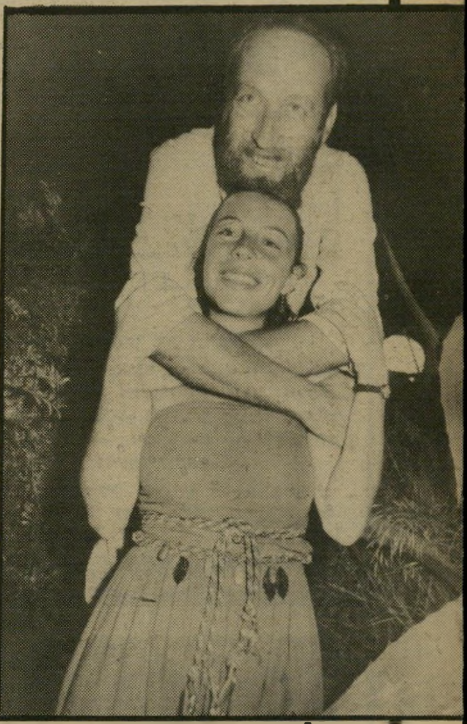

שלום עכשיו במאי הסרט אות קין, ואחותו חני. ברבש פעיל ב„שלום עכשיו".

מתחת לאף הוא שם הסרט שהפיקו רוני אקרמן (מימין) וינקול גולד־ווסר. הסרט, מספר על חבורת פורצים, המפצחת את כספת המשטרה, מתחת לאפס שם השוטרים. איתם, כלבו של גולדווסר, המשתתף בסרט.

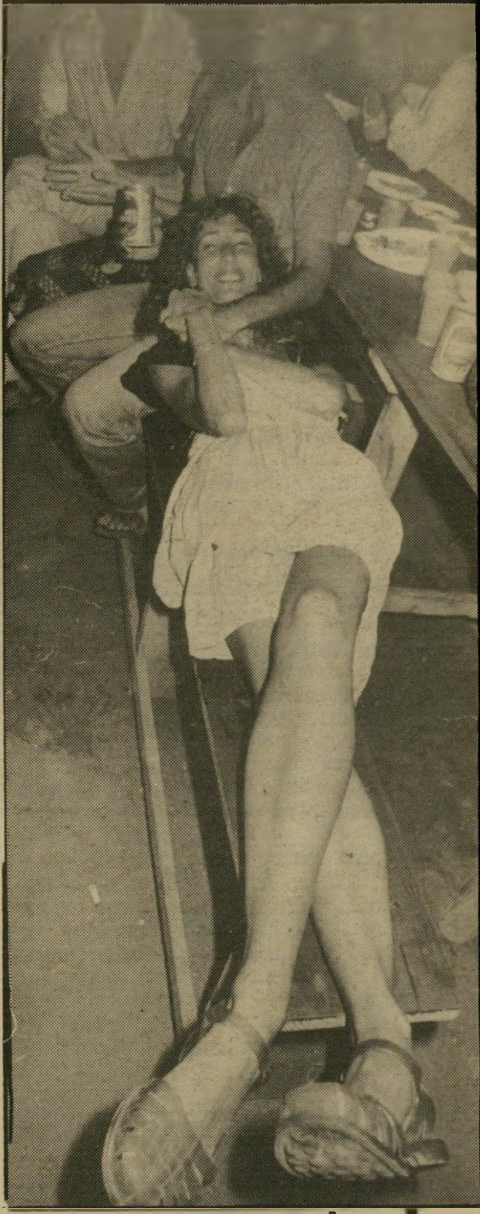

על הסוס השחקנית לשה רוזנברג, המשתתפת בסרט, יחד עם חברה זאב שמשוני.

מחושך לאור

„אילו היה לך כושר הספיגה שלי היית מגיע רחוק מאוד," הפטיר שר הבטחון, **אריק שרון**, לעבר **עזר ויצמן**. הזדמנות לאמר לעזר משפט כזה ניתנה לאריק שרון, כשנפגשו השניים במסיבה, לרגל מלאת 30 שנה להפיכה במצריים.

את פניהם של כל המי ומי קידמו השגריר המצרי, **סעד מורתדא**, וחושך מצריים, שנבע מקצר במערכת החשמל. רחבת בריכת מלון אכדיה היתה מואפלת כולה

לילי שרון

אשתו של שר הביטחון אריק שרון, פורסת מן העוגה שהוכנה במיוחד עבור מסיבה זו, ועליה נשר המצרי שהוא אחד מסמליה של מצריים הפרעונית. כשאריק בעלה, מחזיק את המזלג בידו (מימין) לילי מאכילה את בעלה מאותה עוגה. (למטה מימין) לילי מגישה פרוסת עוגה לספן השלום אייבי נתן ובתמונה משמאל, מאכילה את העיתונאי אורי דן, יועצו של אריק לענייני תקשורת. השגריר המצרי, אשר חגג את יום השנה למהפכה, חגג גם את יום הולדתו הפרטי.

והנכבדים גיששו באפילה. לפתע, בבת אחת, נדלקו האורות ומישהו קרא: „בדיוק כמו יחסינו עם המצרים, מחושך לאור." עכשיו ניתן היה להבחין מי ומי הם האורחים.

נכחו כאן, בצד חברי־כנסת וממשלה, אנשי הסגל הדיפלומטי המצרי בארץ, אותם אפשר לפגוש רק במסיבות שעורכת השגרירות המצרית; ואמנם אלה הסתובבו בין האורחים, פיזרו חיוכים רבים, והתחמקו מכל שאלה, הנוגעת למצב המלחמה בלבנון. בלטו במיוחד נשות הסגל הדיפלומאטי המצרי, בשמלות ערב נוצצות ארוכות ו־כובעים אלגנטיים לראשן.

סלאח סולימאן, הקונסול המצרי הראשון בישראל, סיפר שהוא חאג׳, שפירושו, מוסלמי שעלה למכה. „נולדתי במצריים עילית ולעזור לכולם זוהי אצלנו מסורת." כשחייכתי, כאשר החל לדבר אלי עברית צחה, צחק: „הייתי במסגרת תפקידי צריך לסדר ויזות לישראלים אשר לא דיברו לא ערבית ולא אנגלית, אז במקום לענות להם בשפת הידיים למדתי עברית." לבסוף, ביקש ממני סולימאן להודיע באמצעותו, שניתן היום לסדר ויזה לקאהיר, כהרף עין.

חבר הכנסת של הליכוד, **מיכאל קליינר**, התערב בשיחה ואמר לקונסול: „הכל אצלנו בא אחרי 2000 שנה, אז סוף כל סוף אחרי 2000 שנה יש לנו גם קונסול מצרי" מבריק.

כששאלתי את השר ללא תיק, **יצחק מודעי**, לתגובתו על כי לא מונה לשר ההסברה, השיב: „ישמרני אלוהים מידידי..." ורמז בכך, כי אילו חבריו במפלגה הליברלית היו לוחצים יותר, יתכן שהיה זוכה בתיק המיוחל.

בעוד האורחים מתגודדים סביב שולחנות הכיבוד, הגיע שר הבטחון **אריק שרון** בכל הדרו, מלווה באשתו לילי. אריק הפך מיד למסמר המסיבה, כשכולם סובבים אותו. הוא זרק חיוכים לכל עבר וממש השתזף לאור הבזקי המצלמות עליו.

מי שהיה שגרירה הראשון של ישראל במצריים, **אליהו בן אלישר**, מגיע בחברת אשתו ניצה. לאחר מספר דקות הוא עזב את המסיבה ואשתו התנצלה בשמו ואמרה כי הוא פשוט ממהר להרצות בירושלים. ניצה, ניגשה לעוגה הגדולה, שהוכנה לכבוד המאורע, וליקטה ממנה את הדובדבנים האדומים, השחורים והלבנים. כששאלתי אותה לתגובת חבריה על הספר שכתבה אודות שהותה במצריים, השיבה: „חברי טוענים, שאני מדברת הרבה יותר טוב מאשר כותבת."

לקראת סיום המסיבה, אירעה תקרית קטנה. בכניסה לבריכת המלון עמדה עוגת קרם ענקית, עליה מוטבע הנשר — סימלה של מצריים. סביב העוגה היו מונחות צלחות ומזלגות. כשביקשתי, מאחד מחברי הסגל המצרי, לפרוס את העוגה, ענה לי, כי השגריר עצמו חייב להתכבד במצווה. ביינתיים נאספו סביב העוגה **אריק שרון**, **אייבי נתן**, וכל הניכבדים המצריים. כשניגש השגריר **סעד מורתדא**, כדי לפרוס את העוגה, התברר שמלצרי המלון פשוט שכחו להניח סכין על השולחן. כשהבחנתי במבוכתו של השגריר, רצתי לעבר המטבח כדי להביא סכין; שם ענו לי, כי מייד יביאו סכין מיוחדת, מן הקומה השניה. בינתיים שאל מורתדא בקוצר־רוח אם הלכו לייצר סכין חדשה, לכבוד המאורע. אריק שרון העיר, שבדרך כלל הוא נושא עימו סכין, אבל לא למסיבות כאלה.

סטודנט מצרי הלומד בארץ לחש באוזני: „אצלנו לא נהוג לחתוך סמלים" והתכוון לסמל הנשר הפרעוני שעל העוגה. לבסוף, כשהובאה הסכין המיוחלת, נשא אריק שרון נאום קצר והצהיר, שהשלום עם לבנון יבוא מהר יותר מאשר השלום עם מצריים. השגריר מורתדא פרס את הפרוסה הראשונה והגישה ללילי שרון. לילי, האכילה בעוגת הקרם את בעלה אריק, את אייבי נתן ואת אורי דן, יועצו של בעלה לענייני תקשורת. כשסיים השגריר העייף לאכול מן העוגה וללחוץ את ידי האורחים, הלך לחגוג לו מסיבה פרטית, בהחלט, במסעדה סינית. הסיבה למסיבה: באותו יום ח גם יום הולדתו.

השגריר הגיע למיסעדתו החביבה שבכפר־שמריהו, ועימו 20 מקורבים, שאותם הזמין לחגוג עימו.

כשהגיעו למיסעדה, ללא הזמנה מראש, התברר שהמקום, מלא ונותר רק שולחן אחד לחמישה אנשים.

מחוסר ברירה, נאלצו 15 איש, מאורחיו של השגריר, וביניהם אייבי נתן, לוותר על השימחה ולעזוב.

השגריר, נשאר עם חמשת המובחרים ביותר: ביניהם דב תדמור, מנהל חברה לנכסים ולבניין של אחד הבנקים הגדולים, והעיתונאית סמדר פרי.

נירה גל

הכושי עשה את שלו

שלושה שחומי עור, במכנסיים הדוקים, שלושה שחומי־עור, במכנסיים הדוקים, נוצצים, מתפתלים על הבימה כנחשים. גופם נוטף זיעה. לפתע תופס אחד מהם בחורה מהקהל, מעלה אותה בהינף־יד משכיב אותה על הבימה וגוהר מעליה. לקול תנועות שאינן משאירות דבר לדימיון. הנערה ההמומה שוכבת פרקדן,

מחלבשת הרקדנית־שחקנית, ממוצא אתיופי, אניסה פללי, הגיעה להופעת הלהקה והתלבשה כמובן על חבריה, שנראו מרוצים.

אינה מגיבה, ונותנת לגבר לעשות בה ככל העולה על רוחו. אחרי שהוא גומר את ההצגה, הוא משליך אותה חזרה אל הקהל ומשאיר אצלה חוויה, שאולי תזכור לכל ימי חייה.

את ההצגה האירוטית הזאת ראיתי השבוע, במופע שערכה להקת דימיון. הלהקה המפורסמת הגיעה לארץ אחרי שגרמה לכאבי ראש רבים למארגניה. יום לפני המופע הודיע אמרגנם, כי אחד מחברי הלהקה, חש בבטנו ולא יוכל להגיע. האמרגן הישראלי **יהודה טלית,** נתקף בהיסטריה, וסיפר לי: „הפעלתי את כל הקשרים שהיו לי, כדי שהחבר'ה האלה, יבואו. אמרתי לאמרגן שלהם, **איוט כהן,** שהוא חבר שלי, שהוא חייב להביא לכאן את הלהקה, אפילו על אלונקה." יהודה הצליח ולמחרת נראו חברי הלהקה עליזים, חייכנים, שרים וצוחקים בפה מלא, ללא זכר לכאבי הבטן.

אולי אני טועה ואולי לא, אבל לניסיון הביטול הפתאומי הזה, אני קוראת בפשהביטול הפתאומי הזה אני קוראת בפשטות פחד מפני מילחמה. ומצידי, אחרי היה איכפת לי אילולא באו.

15 אלף דולר הוא שכרם של חברי הלהקה. זה נהדר שאפשר לוותר על סכום כזה, בתירוץ של כאב בטן. הלוואי עלי. האמרגן טלית התוודה באוזני: „האמת היא, שנמאס לי כבר מכל אמני החוץ האלה. אני עייף מזה ורוצה לפרוש. נמאס לי מהלחץ והסירובים של אמנים לבוא לישראל. הנה, אמן הפנטומימה הצרפתי הדגול, מרסל מרסו, היה צריך להופיע בארץ בדצמבר; עכשיו, הוא מודיע לי שלא יגיע, מכיוון שאינו מזדהה עם מה שישראל עושה בלבנון. גם כנר הג'אז המפורסם, ז'אן לואי פונטי, ענה לי באותה צורה."

בין הקהל הרב, שהגיע להופעתם של חברי להקת דמיון, הבחנתי ב**אורנה גאון,** שהגיעה ללא בעלה **יהורם,** העסוק בערבים בהצגת ילדים חורגים לאלוהים. המשורר **דויד אבידן,** הגיע לבדו ונתקל לפתע בחברתו לשעבר, **נילי,** שבאה בחברת מחזר צעיר וגבה־קומה. לזה אני קוראת, מיפגש לא נעים.

על רחבת הריקודים הבחנתי בזוג יוצא דופן: אשה עטופה במיטפחת ראש, רוקדת בחברתו של בחור צעיר ונחמד. מייד זיהיתי את בני הזוג כ**עמי ויז'נסקי,** רופא־השיניים הצעיר והרוזנת **כריסטינה פאלוצ'י.** פרשת הרומאן בין השניים, הסעירה לפני זמן קצר את הבוהמה. בינתיים נפרדו הדוקטור והרוזנת, בגלל המחלה הממארת שפקדה את כריסטינה. סיפר לי עמי: „הרוזנת, חולה מאוד ונמצאת בתהליך של ריפוי. היא הגיעה לשבוע חופשה בארץ. המעט שיכולתי לעשות למענה, הוא לארח אותה, בצורה היפה ביותר. מצבה משתנה בכל פעם. כרגע היא איתי ואני מאושר, אבל הכל בינינו נִיגמר ולעולם לא נינשא."

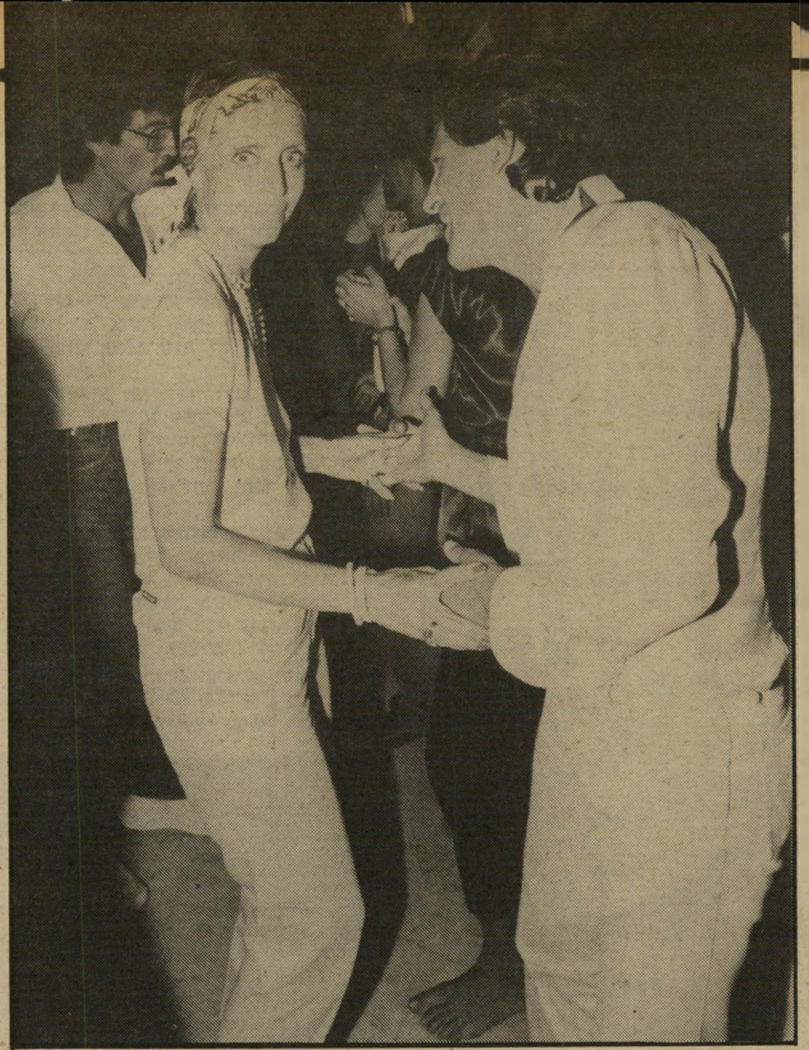

הרוזנת כריסטיה פאלוצ'י, המחלימה ממחלה ממאירה, שפקדה אותה, רוקדת עם ארוסה לשעבר רופא השיניים הצעיר, עמי ויז'נסקי. ראשה של כריסטינה, עטוף במטפחת, ביגלל מחלתה. עמי, אירח אותה, בביקורה הנוכחי בארץ.

חולים? שניים מחברי להקת **דמיון,** שהגיעו לארץ לסידרת הופעות, משתעשעים עם טלי עומר, מבעלות **הקולוסיאום.** חברי הלהקה, הירבו להתלוצץ בשדה התעופה. לא נשאר זכר למחלה, שפקדה לפי סיפורם את אחד מחבריהם.

קולנוע

(המשך מעמוד 61)

את החוק אלא כדפים מתוך ספרים עבי־כרס, יטחנו אותו עד עפר. חייו אינם חיים, הבולשת הפדראלית שומרת עליו יומם ו־לילה כי אין נכס חשוב מעד־מדינה. חבריו־לשעבר מתרחקים ממנו. כדי להבטיח את חייו, מסתירים אותו בתוך כלא. „אני מגיע הנה לפני כל החשודים. הם ייצאו לחופשי, למחרת המעצר, בעזרת פרקליט חלקלק," הוא אומר. טבעת־החנק אינה מרפה ממנו. העובדות שהוא עצמו חושף מחשידות גם אותו, וכאשר עליו להעיד הוא חייב לחשוף את אלה שהיו לו יותר מאחים („אני הולך לישון עם אשתי אבל אני חי עם חברי," אומר צ'יאלו בתחילת הסרט). חיי כולם יתמוטטו, בסופו של דבר, למען ניצחון יחסי מאד, ובלתי יציב ביותר, של הצדק.

צמודים לעובדות. מעבר להיותו סרט מתח העמיד את ביבי־השופכין ופרברי־העוני מול היכלי המישפט של ניו־יורק, הצליח לומט בסרט ארוך זה (קרוב לשלוש שעות) להציג גלריה מרתקת של דמויות, שכולן, בלי יוצא מן הכלל, ניחנו בגווני גוונים. החוקר החביב הוא זה שמפיל את הבלש בפח, והוא עושה זאת משום שהדבר הוטל עליו. הרוצח האלים הוא אשר מציע לשוטר־החרש אפשרות לבנות את חייו מחדש. אף אחת מן הדמויות אינה מתנהגת כמצופה, ושוב, כמו אצל פן, אין כאן נבלים, שעליהם אפשר להטיל בקלות את האשמה בהתפתחות העניינים. „השתדלנו להישאר צמודים לעובדות של לאוצ'י האמיתי," הסביר לומט, „ומה אפשר לעשות אם אנשים בשר ודם מסרבים להתנהג לפי דפוסים של דמויות פיקטיביות?"

אולם מעל לכל, יש בסרט הזה נושא העובר לכל אורכו כחוט השני. הצורך בהתוודות. ההרגשה הטבועה עמוק בחלק גדול מאמריקה, שאדם צריך להשתייך ל„בחורים הטובים" במאבקם עם „הרעים," מאבק שנמשך מאז המערב הפרוע והוא מתנהל היום, באותה מידה של אלימות ואכזריות, ברחובות הכרך הגדול.

לתפקיד הראשי, והקשה מאוד, בחר לומט בטריט ויליאמס והוציא ממנו הופעה מדהימה, תערובת בלתי־רגילה של שחצנות נערית וחרדה עמוקה, של רוח חברית ושל זאב בודד, של התפרצויות אלימות והשתתפות בכאב תזולת. הצוות המשתתף לצידו, שחלקו מופיע לראשונה על הבד, אינו נופל ממנו ואולי המחמאה הגדולה ביותר שאפשר לחלק לסרט, היא שלמראהו אין חושבים על מישחק, על צילום, על עריכה או על המוסיקה (מקפיאת־דם ומצויינת בפני עצמה). אלה נבלעים אל תוך המסך. יותר מזה, אי־אפשר לדרוש מן הקולנוע.

כימאי פן ותסריטאי טסיץ'
מה זה אמריקאי

תדריך

חובה לראות:

תל אביב — האדומים, לולה, חמים ו־טעים, ממאו עד מוצארט.

ירושלים — ישנוני.

חיפה— בתו של כורה הפחם, חקירה לילית.

אחיהם, עוזרו הראשי של יאסר ערפאת בביירות, משמיע דיעות מתונות בזכות מדינה פלסטינית בחלק מן הארץ, אבל ג'ובראן (מימין) וסלימאן שקור שייכים לקבוצת שוליים קיצונית ודוגלים במדינה דו־לאומית

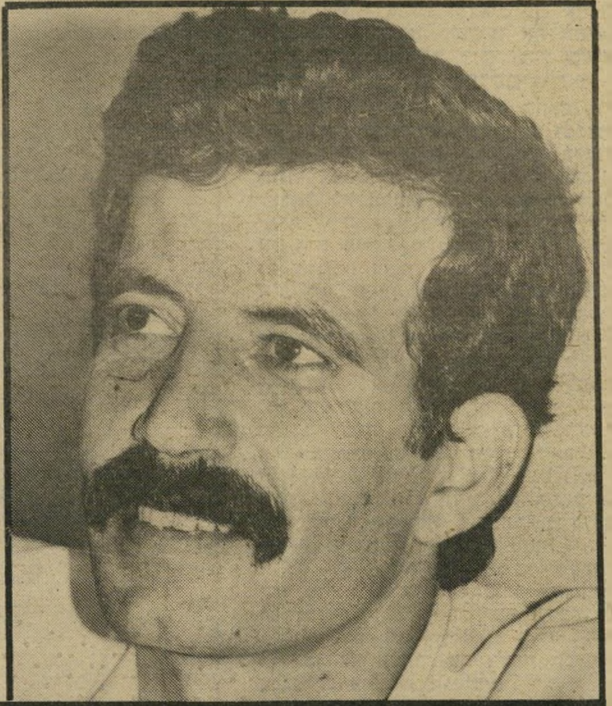

ראיינה שרית ישי

יש לנו בביירות אחים וקרובים, הנהרגים בכל יום, בכל יום!

אני בכלל לא ישראלי. אני לא מרגיש שייך. יש לי רק תעודת־זיהוי ישראלית!

„להילחם עד הסוף, ולא להיכנע!"

פגשתי את אחיהם במערב ביירות: עמאד שקור, יועצו הבכיר של יאסר ערפאת וראש המחלקה הישראלית באש"ף. הוא סיפר לי כי יש לו שני אחים בכפר הגלילי סח'נין. הסתקרנתי לפגוש בהם, באחים של עמאד שקור ושל אחיו נימר, שניהם אנשים הנמצאים בביירות הנצורה.

סלימאן שקור בא לקחת אותי מנצרת אל ביתו שבסח'נין, שם הוא מתגורר עם אשתו, סיהאם, בנותיו, סאוסן וסוהא, ואחיו הצעיר, ג'ובראן, בוגר הטכניון בחיפה ומהנדס־חשמל במיקצועו. האחים שקור הם בעלי אולמי־תעשיה להשכרה ומיפעל לייצור ואריזת כימיקלים, וגם בעלי מיפעל לבלוקים.

את שני אחיהם, נימר ועמאד, לא ראו מזה שנים רבות, מאז שעזבו השניים את גבולות ישראל. האחים שקור מסרבים לגלות באיזו דרך עזבו אחיהם את הארץ — עמאר ב־1968 ונימר ב־1970. סלימאן מודה שעשו זאת בדרך לא חוקית.

סלימאן מספר לי שישב במעצר מינהלי במשך 20 חודש. לדבריו, נעצר רק מפני שאחיו הבוגרים הם אנשים בכירים באש"ף. גם ג'ובראן מספר על חודשי מעצר מינהלי. שניהם פעילים מאוד בחוגי „התנועה הלאומית המתקדמת" בסח'נין.

ישבתי בביתם של השניים בסח'נין. ביקשתי לדעת מעט על רגשותיהם של ערבים ישראליים בימים קשים אלה, כאשר לרבים מהם קרובי־מישפחה בביירות הנצורה.

השיחה היתה קשה. כימעט מההתחלה הבנתי שהם ואני מדברים על שני דברים שונים. אני מדברת על מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. הם מדברים על מדינה דו־לאומית, דמוקרטית חילונית, המשותפת לשני העמים, היהודי והפלסטיני. כמו שאני איני מאמינה שהדבר בר־ביצוע, כמו שאני איני מעוניינת במדינה שכזו, הם מאמינים שזהו הפיתרון האחד והיחידי לבעייה הפלסטינית ולבעייה היהודית בארץ.

כאשר מדובר במדינה פלסטינית לצד ישראל מדברים על הגדה המערבית ורצועת עזה. סלימאן וג'ובראן נולדו בגליל. הם לא יהגרו מסח'נין למדינה הפלסטינית, אם תקום. הם יישארו בסח'נין. לא תהיה להם ברירה אלא להישאר אזרחי מדינת־ישראל. הם, כמובן, אינם מעוניינים בכך. הם מעוניינים להישאר פלסטינים על אדמת פלסטין. אני מסבירה להם שהדבר בלתי־אפשרי, שהעם היהודי לא הקים את מדינת־ישראל כדי לוותר עליה כעבור 34 או אפילו 40 שנים. הם מאשימים את העם היהודי בגזענות, טוענים שהיהודים, שעלו לישראל, עלו מכיוון שאינם סובלים אף עם אחד אחר, ומעוניינים לחיות רק בתוך העם היהודי. אני מסבירה להם שמטבע הדברים הם יהיו רוב במדינה משותפת, מכיוון שהם מתרבים יותר מהיהודים, שהממוצע המישפחתי אצל הערבים הוא שיבעה־שמונה, בעוד שהממוצע המישפחתי אצל היהודים הוא שלושה, ואז הם אומרים לי שזה נובע מכך שהם, הפלסטינים, אוהבים ילדים יותר מאשר היהודים.

קשה לשכנע אותם שהעם היהודי קשור לארצו. הם טוענים כי הקשר של הפלסטיני למולדתו חזק עד כדי כך שיהודי זר לא יבין זאת.

בשלב מסויים של השיחה מציע ג'ובראן, שהוא הפוליטיקאי מבין שני האחים, לאסור את עליית היהודים לפלסטין לכשתקום, אך הוא חוזר בו מיד והבין שהרחיק לכת.

האחים שקור אינם מסכימים זה עם זה על כל דבר. הוויכוחים ביניהם רבים. ג'ובראן הוא הפוליטיקאי, המחשב כל מילה היוצאת מפיו. סלימאן יותר ספונטני, פחות קיצוני, יותר פתוח. מעניין הפער הגדול בין האחים בביירות — הדוגלים בהקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה — ובין האחים החיים בישראל, שדווקא הם קיצוניים הרבה יותר. מסתבר שלפחות בחוגי־השוליים של האינטליגנציה הערבית הצעירה, חניכת ישראל, רווחות דיעות שהן לאין שיעור קיצוניות יותר מעמדותיו של יאסר ערפאת והנהגת אש"ף.

ג'ובראן מספר לי כי אינו עובד במיקצועו כמהנדס חשמל מכיוון שנדחה על־ידי מיפעלים ישראליים, בטענת שהם עובדים עבור מישרד־הביטחון. גם קיבוץ כפר־מסריק של השומר הצעיר דחה אותו, כאשר ביקש לעבוד במיפעל־הטלוויזיה של הקיבוץ.

אחרי כמה שעות בבית האחים שקור אני יוצאת מהבית בהרגשה קשה. הם בשלהם ואני בשלי. הם בעד מדינה פלסטינית דו־לאומית, אני בעד שתי מדינות לשני עמים.

לדעתי מייצגים האחים שקור את עמדת החוגים הקיצוניים בקרב הערבים בישראל, המזכירים את החוגים הקיצוניים בצד הישראלי. אחרי הפגישה בבית שקור הזדמן לי לפגוש ערבים בנצרת, המאמינים בהקמת מדינה פלסטינית לצד מדינה יהודית, כמו אנשים שפויים אחרים במדינת ישראל. יחד עם זאת, מעניין להציץ אל תוך עולמם הרוחני והרעיוני של האחים שקור בסח'נין, שגדלו בישראל, ולעמוד על עומק הניכור שלהם כלפי המדינה. הדבר גם מרמז על הלכי־הרוחות המהפכניים העלולים להתפשט בין המוני הפלסטי־

סיהאם שקור, אשת סלימאן, עם ילדיה
„בשום מיקרה לא נזוז מסח'נין!"

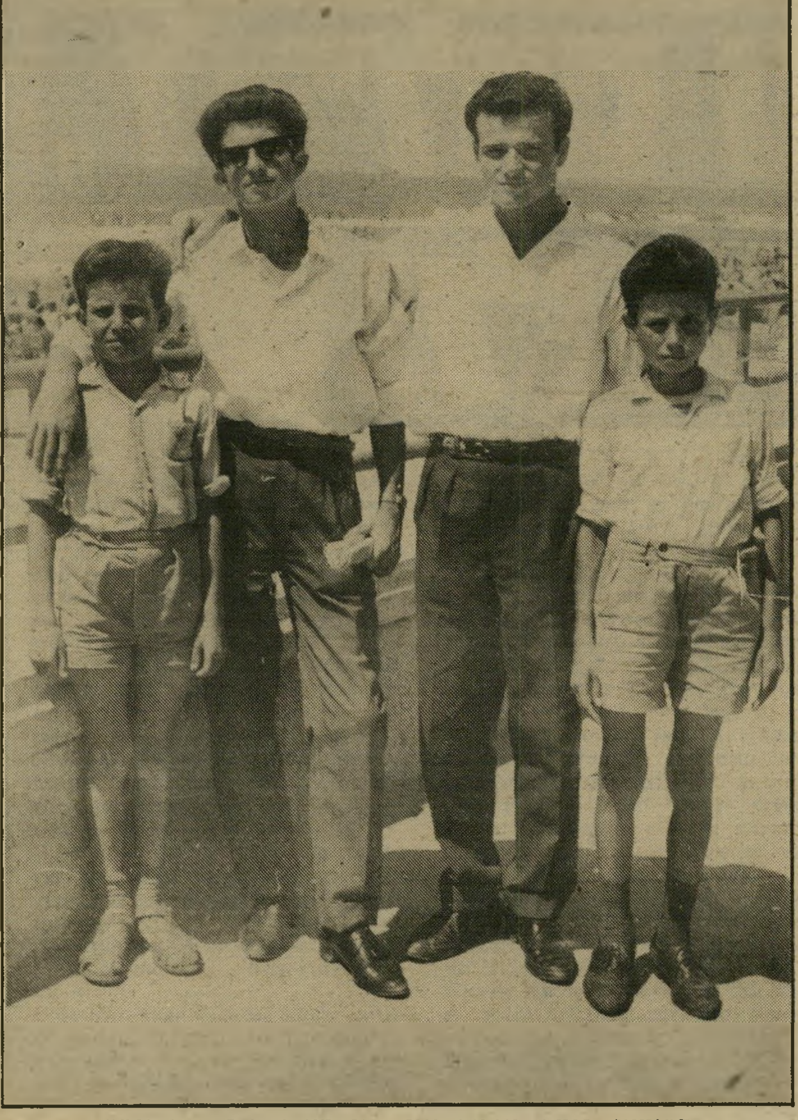

סלימאן, נימר, עמאד וג'ובראן בחוף תל־אביב (1962)
„אנחנו לא אוהבים לראות דם!"

(המשך מעמוד 65)

נים בכל העולם הערבי, אם תושמד הנהגת אש"ף, בעלת הקו המתון־יחסית, בביירות המערבית.

● **מהו מצב־רוחם של ערביי ישראל?**

סלימאן: יש כמה דברים שבאים ביחד: אנחנו מרוצים כשאנחנו שומעים על הגבורה של הפלסטינים בביירות, אבל בכל זאת אנחנו דואגים.

ג'ובראן: המצב לא־טוב. אנחנו יודעים שיש לנו אחים וקרובים, הנהרגים כל יום, כל יום.

יש כאן, בארץ, הנהגה שאינה נרתעת מהעובדה שנהרגים אנשים. להיפך. במיר־

המישטרים הערביים העדיפו שיישארו פליטים. אף פעם לא העניקו להם משאבים כדי לפתור את הבעיות שלהם!

חד הרמטכ"ל מרוצה מהמצב. עובדה שהוא אמר שהוא מרוצה שנהרגים אנשים בעיראק, ועיראק כל־כך רחוקה מישראל. אז על אחת כמה וכמה הוא נהנה מזה שנהרגים פלסטינים, הנחשבים כאוייבי ישראל.

הערבים שנשארו כאן אחרי 1948 רואים את עצמם כחלק בלתי־נפרד מהעם הפלסטיני הכללי. הגורל של אש"ף הוא גורלנו, כך שכל תזוזה משפיעה על הלך־הרוח של הערבים החיים בארץ.

למרות שהנהגת המדינה עשתה כל מאמץ כדי להפריד בין חלקי העם האחד, הפלסטיני, הרי אחרי 34 שנים אנחנו רואים את עצמנו כחלק מהעם הפלסטיני השלם. סימן שהנסיון נכשל. יש לנו עבר משותף, היסטוריה משותפת וגורל משותף.

● **כלומר, אתה מזהה את עצמך כפלסטיני לפני שאתה מזהה את עצמך כישראלי?**

ג'וברא‎ן: אני ביכלל לא ישראלי. אני לא מרגיש שייכות. יש לי רק תעודת־זיהוי ישראלית. לבד מזה אני לא מוצא עצמי שייך למדינת־ישראל.

● **כאשר תקום המדינה הפלסטינית, היכן תתגורר?**

ג'ובראן: אמשיך לחיות בסח'נין.

● **כלומר, תמשיך לחיות במדינת־ישראל?**

לא, בפלסטין.

● **סח'נין, הנמצאת בגליל, לא תהיה, ככל הנראה, חלק מהמדינה הפלסטינית.**

היא תהיה.

● **כאשר מדובר במדינה פלסטינית אפשרית, מדובר בגדה המערבית ברצועת־עזה.**

לא, זה לא נכון.

● **כלומר?**

אני אמשיך לחיות בפלסטין, ואמשיך לחיות בסח'נין.

● **איך תעשה את זה?**

איך אני עכשיו פלסטיני במדינת־ישראל?

● **כלומר, תמשיך להיות אזרח פלסטיני, המתגורר בשטח ישראל, תקבל על עצמך את אזרחות המדינה הפלסטינית ותחיה בסח'נין כתושב זר?**

מה זה נקרא להיות פלסטיני? להיות בעל תעודת־זיהוי פלסטינית? פלסטיני הוא אדם השייך לעם הפלסטיני! לא חשוב אם הוא נמצא תחת שילטון תורכי או אנגלי. גם עכשיו לא השתנה כלום. כבר כמה מאות שנים אנחנו נמצאים תחת כיבוש.

● **כלומר, אתם רוצים לשחרר את סח'נין, הנמצאת בלב הגליל, מהכיבוש הישראלי?**

סלימאן: אנחנו רוצים שהעם הפלסטיני יחיה חיים חופשיים, ויהיה כמו כל עם אחר. אנחנו חיים תחת כיבוש של מדינה חזקה, עם צבא חזק, הנמצאת כאן שלא ברצוננו.

● **מהי שאיפתכם, כערבים ישראליים?**

ג'ובראן: קודם כל, אנחנו לא מרגישים עצמנו כערבים ישראליים. אין ערבים ישראליים. יש פלסטינים.

סלימאן: אנחנו נמצאים פה, אך הפקיעו את אדמותנו, הפקיעו את רכושנו.

● **מהו, אם כך, הפיתרון שאתם מציעים לבעייה הפלסטינית?**

ג'ובראן: אני לא חושב שתקום מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה, מכיוון שהמפה הפוליטית בישראל אינה מאפשרת הקמת מדינה שכזאת. ישראל לא תסכים להקמת מדינה ראדיקלית לידה. עצם קיומה של מדינת ישראל הוא מניעת קיומן של מדינות מסוג זה במיזרח־התיכון? כאשר מצריים וסוריה נטו לכיוון אנטי אימפריאליסטי ב־1967, ישראל קפצה על העניין וביצעה את תפקידה כבת־חסותו של האימפריאליזם האמריקאי. ב־1967 וב־1956 לא היו מילחמות למען קיומה של מדינת־ישראל, כמו שאוהבים הישראלים להאמין. אלה היו מילחמות תוקפניות, שנועדו לשרת את האינטרס האימפריאליסטי האמריקאי, ולכן מדינה פלסטינית בגדה וברצועה לא תקום. לא מפני שאנחנו לא רוצים בה, אלא מפני שישראל לא תרשה שתקום מדינה פלסטינית רדיקלית כזאת.

סלימאן: חוץ מזה, מדינה פלסטינית לצד מדינת־ישראל לא תפתור את הבעיה הפלסטינית. היא תפתור את הבעיה של חלק מהפלסטינים, הנמצאים בגדה וברצועה. אך לא תפתור את בעיית הפליטים, הנמצאים במחנות הפליטים.

● **מדוע שאותם פליטים לא ישתקמו בתוך המדינה הפלסטינית?**

סלימאן: זה לא בעיה של דיור, זה בעיה של מולדת. הם אנשים שיש להם מולדת, ויש להם שאיפות לחזור לאדמות ולכפרים שלהם.

● **מדבריך אפשר להבין שאתה לא מעוניין בפיתרון של מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. אם כן, מהו הפתרון?**

סלימאן: הפיתרון שבו אנו מאמינים — ואנו יודעים שהוא לא יתבצע מהיום למחר — הפיתרון היחידי שיכול לפתור את הבעיה של כל הפלסטינים, אלה החיים בגבולות 1948, אלה החיים בגדה וברצועה והפליטים החיים בארצות־ערב — סך הכל

אני מאמין שחייבים לחיות פה כתושבים שווים יהודים, מוסלמים ונוצרים!

ארבע וחצי מיליון פלסטינים — הוא הקמת מדינה חילונית על כל שטח פלסטין המנדטורית, וזה מה שיפתור את בעיית העם הפלסטיני, ובאותה מידה את הבעייה היהודית. ורק ככה היהודים יכולים לחיות בלי מילחמות.

● **העם היהודי לעולם לא יסכים למדינה חילונית דו־לאומית. אתה יודע שזה בלתי־אפשרי. העם היהודי לא הקים את מדינת־ישראל כדי לאבד מחדש את הזהות הלאומית שלו.**

מפני שיש ליהודים כוח, אז את מאמינה שזה בלתי־אפשרי?

● **זה לא עניין של כוח זה עניין של אידיאולוגיה.**

ג'ובראן: גם לנו יש אידיאולוגיה.

עמאד שקור ובתו מהא בפגישה עם יאסר ערפאת בביירות המערבית*

„העובדה שהתקבלתם לראיון אצל ערפאת, למרות ששירתתם בצה"ל, מוכיחה שאש"ף רוצה בשלום!"

למה התגשמה האידיאולוגיה הציונית? כי לכם יש הכוח. האידיאולוגיה שלנו תתבצע ביום שהיהודים ינטשו את הרעיון הציוני ויחליטו לחיות איתנו בשלום.

● אתם מאמינים שביום שבו יהיה לכם כוח, האידיאולוגיה שלכם תתבצע?

סלימאן: היהודים רוצים לחיות, ולא איכפת להם אם הם רוב או מיעוט. הם מעוניינים לחיות כבעלי זכויות שוות במדינה דמוקראטית.

● מדינה דמוקרטית, שבהם הערבים הם רוב?

למה צריך לחשוב שהרוב ישלוט במיעוט?

● כשאני מסתכלת מסביב, אינני רואה מישטר דמוקרטי באף אחת מהמדינות הערביות. מדוע שפה יהיה מישטר דמוקרטי? מדוע הפלסטינים יצליחו במקום שכל האחרים נכשלו? מדוע שנאמין שזה אפשרי?

ג'ובראן: אסור להסתכל על זה כעל בעייה פלסטינית־יהודית. הבעייה היא כלל־ערבית. לציונות יש שני עקרונות: הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל וזכות עליה מכל העולם. אנחנו לא מסכימים עם זה. אנחנו מאמינים שצריכים לחיות פה כתושבים שווים יהודים, מוסלמים ונוצרים, שיחיו בשלום ביחד.

■ ■ ■

סלימאן: הערבים אף פעם לא הלכו לרומניה והרגו יהודים כדי להתיישב שם. היהודים באו לכאן והרגו ערבים כדי להתיישב. לפני שהתחילה העליה, אף פעם לא היו סיכסוכים בין היהודים והערבים. הציונות גרמה לכל הסיכסוך. לפני זה הערבים חיו בשלום עם היהודים.

● ומה עם הפרעות של 1936, ומה עם חברון?

סלימאן: זה לא היה נגד היהודים. המצב בארץ היה קשה. החזק הרג את החלש. גם הערבים החלשים נהרגו. היהודים לא נהרגו דווקא בגלל היותם יהודים. היו מריבות בין מישפחות ערביות, וגם שם הרגו אחד את השני. היו סיכסוכים בין חמולות, בין בני דתות שונות. הפרעות לא היו מכוונות נגד היהודים מפני שהם יהודים.

● אתה מתאר מצב של אידיליה בין היהודים והערבים בפלסטין. על איזו תקופה בדיוק אתה מדבר?

ג'ובראן: על 1882, לפני הרצל, לפני שהיהודים חשבו על הקמת מדינה שלהם, אז הם חיו כמו כולם. אחרי שהתחילו לחשוב על הקמת מדינה משלהם בתוך פלסטין, התחילו הסיכסוכים.

● העם הפלסטיני חי תמיד תחת שילטון כיבוש, תורכי, בריטי, וכעת — לדבריכם — ישראלי. מדוע לא הצלחתם עד עכשיו להשתחרר מעול הכיבוש שאתם טוענים שאינכם יכולים לחיות בצילו?

מאז 1917 התחילו לקום תנועות פלסטיניות לשיחרור המולדת מהכובש האנגלי. המרד התחיל ביום הצהרת־בלפור.

● כלומר, המרד היה נגד הצהרת־בלפור, המכירה בזכותו של העם היהודי לחיות בארץ־ישראל?

סלימאן: ואיך אפשר להסביר את המרד של 1936, המרד הערבי הגדול? היתה השביתה הגדולה נגד הבריטים, שנמשכה שישה חודשים. הערבים לא עבדו.

כל הזמן מנסים פה להסביר שההגנה, לח"י ואצ"ל כאילו נלחמו נגד הכובש הבריטי, וכאילו שיחררו את הארץ מעול הכיבוש. אבל את השביתה ב־1936 שברו היהודים, שנכנסו למיפעלי התעשייה ולנמלים ולמקומות־העבודה, והחליפו את הערבים. באותה תקופה הכניס הצבא הבריטי לשורותיו מאות שוטרים יהודיים, כך שאי־אפשר להגיד שהיהודים שיחררו את הארץ מעול הכובש הבריטי.

■ ■ ■

● אני בטוחה שעל הקביעה הזאת שלך יהיו הרבה חילוקי־דיעות. נעבור לנושא אחר. כיצד הצליח העם הפלסטיני להגיע למצב שבו הוא כל־כך שנוא ובלתי־פופולרי במדינות־ערב?

ג'ובראן: זה לא ששונאים אותנו. יש הבדל בין העם והשילטון. בסעודיה, ירדן ועיראק בטח שהשילטון לא ירצה להביא אלפי פלסטינים רדיקאליים, שישפיעו על האזרחים שם לפעול נגד השילטון עצמו. אבל אני בטוח שהרחוב הערבי תוסס, אך השילטון אינו מאפשר לרחוב להביע את אהדתו. עובדה היא שחוסיין המלך הודיע שמי שמוכן להתנדב להילחם לצד הפלסטינים בביירות, יכול ללכת.

● מדוע, אם כך, לא הלכו?

כי הוא לא אישר.

● מדוע לא אישר?

לא יודע. תשאלי אותו. הוא פוחד מהפלסטינים. הוא פוחד מרדיקאלים. הוא חושש לכיסאו.

● כשהייתי בלבנון, נתקלתי בתופעה שהדהימה אותי. גיליתי, לתדהמתי, כי הלבנונים הנוצרים שונאים את הפלסטינים הרבה יותר מהישראלים. למעשה מעולם לא נתקלתי בביטויי שינאה עזים כל־כך כלפי הפלסטינים ברחוב הישראלי כפי שנתקלתי בהם במיזרח ביירות בג'וניה.

סלימאן: למה לא אמרו שהם שונאים את הפלסטינים כשהיו שם הסורים?

> **כל טיפה דם שנופלת, לא חשוב איפה, מעמיקה את הפצע ומרחיקה את השקט!**

למה הם אומרים את זה רק לישראלים? הם לבנונים. הם ערבים. הם מסוכסכים עם הפלסטינים.

ג'ובראן: אסור לקשור פה את עניין הדם. זה לא עניין של קשר דם. זה עניין של עמדה פוליטית. בלבנון יש לבנונים, הרואים עצמם כאנשים מערביים, אמפריאליסטיים. לעומת זאת, 600 אלף הלבנונים במערב ביירות יכולים ללכת. למה הם לא הולכים? למה הם לא יוצאים?

● כי אין להם לאן ללכת. אילו היו בידיהם אמצעים, היו עוזבים, להערכתי, למיזרח ביירות או למלונות שעל חוף מיפרץ ג'וניה.

זה לא נכון. הם לא עוזבים, כי הם בעדנו. זה ברור. למה לא שומעים על אלפי לבנונים־מוסלמים, היוצאים ממערב ביירות? וכאן מקור התיקווה שלנו, שאנחנו לא עומדים לבד. איתנו יחד עומדות כל תנועות־השיחרור הערביות, המהוות גוף אחד, וזוהי אחת ההוכחות

> **הבעייה היהודית לא תיפתר אף פעם, אם הבעייה הפלסטינית לא תיפתר!**

שהבעיה אינה פלסטינית־ציונית, אלא כלל־ערבית־ציונית, והבעיה לא תיפתר עד שלא תקום מדינה דמוקרטית חילונית בשם פלסטין.

● במילים אחרות, הבעיה לא תיפתר עד שלא תחוסל מדינת־ישראל?

אנו שואפים למדינה שיחיו בה פלסטינים ויהודים בשיוויון.

ג'ובראן: הבעיה היא לא איך יקראו למדינה.

● חלק מהזהות של מדינה הוא שמה. אתה מאמין שהיהודים יוותרו אי־פעם על השם ישראל, המסמל בעיניהם את התחדשות עם־ישראל בארצו?

את יודעת שזה שם חדש לגמרי, ישראל. פעם חשבו שיקראו לפלסטין מדינת־היהודים? הבעיה היא לא השם, והפיתרון הוא לא בשם. הבעיה והפיתרון טמונים בחיים יחד, בחיים אמיתיים של שיוויון. את מדברת על התחדשות העם היהודי בארצו. מה משנה השם? הרי בתקופת התנ"ך קראו לזה ממלכת־יהודה!

● במדינה שאתם חולמים עליה, מה תהיה השפה הרשמית?

ג'ובראן: את יורדת לפרטים. מה זה משנה מה תהיה השפה הרשמית?

● לי זה משנה. אני רוצה לדעת באיזו שפה ידברו בפרלמנט שלי ובאיזו שפה אמלא טפסים רשמיים, באיזו שפה ילמדו בבתי־הספר.

סלימאן: תאמיני לי, אני בעד היהודים יותר מאחוז גדול של היהודים עצמם. ליהודים יש שתי ברירות...

■ ■ ■

ג'ובראן: רגע אחד! אנחנו פה גולשים לתחום מישני. זה לא על הפרק, איזו שפה תהיה במדינה החילונית הדמוקרטית. מה שעומד על הפרק זו בעיית לבנון.

● מה הבעייה שלך בלבנון?

אנחנו מרגישים את עצמנו קשורים לגורל העם הפלסטיני בלבנון ובכל ארצות־ערב.

● איך אתה מציע לפתור את בעיית העם הפלסטיני בלבנון?

אני לא אגיד לצה"ל תיכנס או לא תיכנס לביירות. אבל אם צה"ל ייכנס לביירות, אני חושב שהמצב יתפתח למצב של מעל ומעבר למה שציפתה ישראל. הוא יגיע למצב של מילחמה כוללת עם סוריה, ובסופו של דבר זו תהיה מילחמה המונית. עובדה, אומרים שחיסלו את המהפכה הפלסטינית בדרום־לבנון, והנה בכל יום אנחנו שומעים על היתקלות חדשה בדרום־לבנון. וברגע שתתחיל מילחמה עממית, אין לנו ספק שמנהיגי מדינת־ישראל לא יידעו לטפל בה. הם לא ציפו למילחמה כזאת, וזו לא היתה המטרה שלהם. הם מסתבכים בעסק שהם לא יידעו איך לצאת ממנו.

● אתה דואג למדינת ישראל או לפלסטינים?

אני לא דואג, אני רק מסביר.

● לפי ההסבר שלך, מבחינתכם, הפלסטינים, כדאי, אם כך, שצה"ל ייכנס לביירות?

אוהבים לראות דם.

אנחנו לא בעד הרג ורצח. אנחנו לא

● כשאתה אומר שאתם לא אוהבים לראות דם, קשה לשכוח את אוטובוס־הדמים, אסון נהריה, אביבים, מעלות, קרית־שמונה. מה דעתכם על סיגנון־הפעולות הזה, שגם בו נקטו אירגוני־השיחרור הפלסטיניים?

ג'ובראן: אני בטוח שלא היתה כוונה לרצוח, אלא נסיון להפעיל אמצעי־לחץ על המנהיגים כדי שישחררו את החברים הכלואים בבתי־סוהר ישראליים. כל הנהגה הגיונית היתה מקבלת את התנאים שהציבו חוליות־החדירה, משחררת את הכלואים ומגנה על שלום אזרחיה. אך בכל המיקרים סירבו מנהיגי־ישראל לקבל את התנאים של אש"ף. אל תשכחי כי במעלות ובכביש־החוף לא הפלסטינים פתחו באש.

● באביבים נהרגו ילדים שנסעו לבית־הספר, האם אתם בעד השיטה הזו?

אפריים קציר, נשיא המדינה, הלך להלוויה של הילדים שהתקיימה בצפת, ולא רצו לקבל אותו. אפילו אזרחי־ישראל ידעו שהממשלה אשמה באסון.

● אני מדברת על השיטות, לא על האשמה. אני מדברת על רצח ילדים, דברים שלעם היהודי הישראלי קשה לשכוח, קשה להשתחרר מהם.

קשה לי להאמין לסיפורי־הזוועה המופצים ברחוב הישראלי. קשה לי להאמין לסיפורים כמו שרטשו ראש של ילד לסלע, או הצמידו רימון לראשה של ילדה באוטובוס־הדמים, במיוחד כשאני מביא בחשבון שבאוטובוס־הדמים לא רצו לרצוח. אילו רצו להרוג, היו רוצחים כבר במעגן־מיכאל. לא היו נוסעים עד תל־אביב. מדוע לא רצחו את החייל שהיה בשבי אש"ף במילחמה האחרונה?

סלימאן: חוץ מזה, למה את לא מביאה לי את הדוגמה ההפוכה של חברון, כאשר מישהו בבית־קפה זרק אבן, ובתגובה זרק צה"ל פצצה לתוך בית־הקפה?

● לא עניתם לי, האם אתם בעד

(המשך בעמוד 72)

* מימין: שקור, דובר אש"ף מחמוד לבדי, המשורר מחמוד דרוויש, שרית ישי, ערפאת ואורי אבנרי.

ערופים בצריח

שר־הביטחון, אריק שרון, מנסה להפוך את התחנה הצבאית לכוח פוליטי רב־עוצמה, כדי שיוכל להשתמש בו, בבוא העת, במאבק לראשות הממשלה

(המשך מעמוד 9)

מלבד דיווחי קור והראובני, חוששים בגלי־צה"ל שחברי „הפרלמנט של ראשון־לציון," שיש להם פינה בתוכנית שעתיים משתיים, עומדים להגיש לרפול רשימה מפורטת של שמות „השמאלנים תומכי אש"ף," שיש להדיחם מהתחנה הצבאית.

תחנת שידור פוליטית

אם לא די בזה, באה פרשת הדחתו של דן שילון. הוא גוייס למילואים כדי להחליף את בן־נר. ביום הראשון אחרי הפגנת שלום עכשיו, פתח שילון את השידור בציטוט מדבריו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, שאמר שבתולדות אנוש לא היתה מילחמה צודקת יותר ממילחמת־הלבנון. שילון הוסיף הערה משלו: „ואנחנו נצטרך לפנות לסיפרי ההיסטוריה הישנים שלנו כדי לבדוק את הדברים האלה."

כאשר שמע זאת שרון, הוא רתח מזעם. הוא פנה לשפירא והורה לו להדיח את שילון. שפירא התעלם מההוראה ואף לא דיווח על כך לשילון.

אך שילון הרגיז את שרון פעם נוספת. הוא ציטט באחד הבקרים את עיתוני־הבוקר, שכתבו על המצב שאליו נקלעה ישראל בלבנון. הוא ציטט כיצד רואים את המצב האמריקאים, הפלסטינים — תוך שהוא נמנע מלקרוא ללוחמי אש"ף „מחבלים" — הנוצרים והלבנונים. שרון, שהאזין לתוכנית במכוניתו, זעם. אך כאשר שמע את המישפט האחרון, הוא קפץ כנשוך־נחש. שילון שאל: „איך יוצאים מהפלונטר הזה?" שרון מיהר להתקשר לשפירא, דרש להפסיק את שידור התוכנית ולהדיח את שילון מייד. שפירא סירב, והשידור נמשך.

רק כעבור יומיים, כאשר התברר לשרון ששילון ממשיך לשדר, הגיעה הוראה מראש אכ"א, האלוף משה נתיב, להעבירו מתפקידו.

שילון זומן לחדרו של שפירא, שם נמסר לו על ההחלטה. שילון נדהם. כל ההערות הרדיופוניות שלו עברו ביקורת של מפקדי־התחנה. הן אינן שליפות מהמותן. חברים של שילון טענו שזה מגוחך שהאיש שעמד בראש מערכת החדשות של הטלוויזיה ועבר מיבדקי ביטחון רבים, לא יכול לשדר בתוכנית חצי־בידורית.

בתחנה הצבאית התבדחו ואמרו ששילון הודח כי כאשר ראיין את ידידו של שרון, אלי לנדאו, שמונה ליו"ר מועצת המנהלים של השק"ם, הוא העז לשאול אותו אילו כישורים כלכליים הוא מביא לשק"ם.

כאשר שמע רפול על ההדחה, הוא זימן את שילון לפגישה. בשיחה שהתקיימה במשך כעשרים דקות האזין רפול לדברי שילון אך לא הגיב עליהם.

רק אחרי שיצא שילון מפגישה זו, הוא הסכים להגיב על הפרשה ובין השאר אמר: „למיטב ידיעתי ההחלטה הזאת התקבלה על־ידי גורמים לא צבאיים הנמצאים מחוץ למערכת הצבאית, קרי שר־הביטחון, המבקש להפוך את גלי־צה"ל לתחנה שתילחם את מילחמתו ותשרת את האינטרסים הפרטיים־פוליטיים שלו."

בתחנה הצבאית כבר מודעים לניסיונותיו של שרון להפוך את התחנה לכוח פוליטי נוסף, רב־עוצמה, שהוא צובר לקראת המאבק הגדול שלו — המאבק על ראשות הממשלה. בגלי־צה"ל בטוחים שמאחרי התעוררות הימין בתחנה עומד הרצון להדיח הן את שפירא והן את אילון שלו, ולמנות במקומם אומרי־הן לשרון. לשרון חשוב מי יישב בתחנה הקטנה מסיבה נוספת: גלי־צה"ל, בשיתוף הטלוויזיה הלימודית, עורכים מישדרי־טלוויזיה וכך יכול שר־הביטחון לחדור למירקע.

שפירא נבחר לפני כשנה לתפקיד מנהל התוכניות בטלוויזיה. כתוצאה מלחצים של ועדי־עובדים וסיכסוכים פנימיים, הוא עדיין לא נכנס לתפקידו. בגלי־צה"ל מוכנים להישבע ששרון מנסה לטרפד גם מינוי זה.

המפקד הנוכחי של התחנה, המשמש כבר תקופה ארוכה מטרה ללחצים, העדיף לנקוט במדיניות של מה שהוא כינה „התבצרות בעמדות הקיימות לצורך שימור על הקיים." אך מה שקרה לתחנה הפופולארית והדינמית מאז תקופתו של יצחק ליבני, מעמיד בספק את דרכו של שפירא.

מאז התחילו העניינים בתחנה להתחמם, ניסה שפירא למנוע הדלפת הפרשיות החוצה. הוא קיווה שרפול יעצור את שרון, שפלש לתחום אחריותו. אך שפירא וגם סגנו מכירים בעובדה שאחרי שילון, הם הבאים בתור.

בינתיים התלהטה האווירה בתחנה. ישיבות הפורום מוקלטות כדי למנוע הדלפת מידע מסולף החוצה. אנשים חוששים לדבר בטלפון. עובדי התחנה טוענים שיש מי שמדווח ללישכת שרון מדי יום מה מתרחש בתחנה, ומי אמר מה. הכל מקווים שרפול לא ימנה חוקר לבדיקת המתרחש בתחנה. קור עצמו יצא לחופשה מישפחתית במלון דן כרמל בחיפה, ולא עונה לפניות של עיתונאים אליו.

גם אם לא ימונה חוקר, הרי שהעברת רשימות־העובדים לשרון היא שינוי משמעותי לרעה. תהיה זו הפעם הראשונה מאז מילחמת ששת־הימים שמרבית עובדי התחנה ייחקרו על דיעותיהם והשקפת־עולמם. המסקנות שיסיקו הגורמים הצבאיים הן בלתי־חשובות. הסכנה לחופש הביטוי ולחירות המחשבה היא כבר מוחשית.

אם רצה מישהו לבדוק את השפעות הכיבוש המתמשך ודיכויו של עם אחר על הישראלים עצמם, פרשת גלי־צה"ל היא אחת הדוגמות העצובות לכך.

שרית ישי ובן־ציון ציטרין

במדינה

מיפלגות

שתי שפות, שני קולות

פעילי מפ"ם קיבלו ממיפלגתם כרוז להפצה ברחוב הערבי — והופתעו מן התפנית הפיתאומית בעמדת המיפלגה.

לרוב פעילי מפ"ם ברחוב הערבי היו עמדות נחרצות נגד המילחמה בלבנון. הם הוציאו כרוז לחלוקה בין הפעילים והאוהדים הערביים של מפ"ם. כותרתו של הכרוז היתה: „סרטאווי מזמין שוחרי־השלום בישראל לשיחות עם אש"ף." הכותרת, שנלקחה מיומון מפ"ם על המשמר, הופיעה גם בערבית, ככל יתר הכותרות וקטעי העיתונות בכרוז, שהופיעו בערבית.

הקוראים הערביים של הכרוז יכלו לקבל את הרושם כי קריאתו של הד"ר עיצאם סרטאווי לאנשי מפ"ם שבין שוחרי השלום, התקבלה בהתלהבות על־ידי מיפלגה זו. הכותרת השניה בכרוז (ראה גלופה) התבססה על שיחה טלפונית שנערכה בין ח"כ מפ"ם, מוחמד ואתד, ובין נציג אש"ף באירופה, סרטאווי, שבה הודיע האחרון כי קריאתו לשוחרי־השלום להידברות ניתנה על דעת מרכז אש"ף בביירות.

תירוצים שונים ומשונים. בכרוז שחולק לערבים מופיעים גם דבריו של עסקן מפ"ם ברחוב הערבי, לטיף דורי, בזכות ההידברות בין שוחרי השלום שבין הישראלים והפלסטינים, וכן דברים שאמר מזכיר־המזכירים של מפ"ם, ויקטור שם־טוב, ב־17 ביולי 82.

עידו דיסנצ'יק וג'ודי מוזס
הכל נשאר במישפחה

אך משום מה נשמטו מן הכרוז דברים שאמר ויקטור שם־טוב יומיים קודם לכן, ואשר התפרסמו בעל המשמר ב־15 ביולי. זו היתה תגובתו הרישמית של שם־טוב לפנייתו הנועזת של סרטאווי. שם־טוב אומנם חלק שבחים לסרטאווי עצמו, אך מיהר להסביר מדוע אינו נענה לפנייה. וכך נאמר בידיעה:

„שם־טוב הביע צער על שקולו של סרטאווי נשאר בודד, והדגיש כי בעבר זכו דבריו לגינוי מצד הנהגת אש"ף. ‚מנהיגי אש"ף לא גילו במשך שנים את אומץ־הלב והתבונה המדינית הדרושים כדי להצהיר על הכרה, אפילו מותנית, בזכות קיומה של ישראל,' אמר שם־טוב, ‚הם העדיפו פיתרון צבאי של הסיכסוך, ולא פיתרון מדיני, שפירושו הסכם על בסיס פשרה טריטוריאלית.'"

דברים אלה, שכוונו לקוראים היהודיים של על המישמר, לא התאימו לצרכיהם של פעילי מפ"ם ברחוב הערבי. אלה יודעים יפה את הילכי־הרוח בין האזרחים הערביים של ישראל. קשה למצוא שם אנשים שיסכימו עם ויקטור שם־טוב, שאת כל האחריות לאי־מציאת פיתרון מדיני לבעייה הפלסטינית, אפשר להטיל על כתפי אש"ף. שם גם קשה מאוד להסביר כיצד אומר ויקטור שם־טוב כי סרטאווי אינו מייצג למעשה איש, ודבריו אף זוכים לגינוי מצד הנהגת אש"ף, בשעה שוואתד מוסר בשם סרטאווי כי הוא זוכה לגיבוי מצד מרכז אש"ף בביירות.

כדי שמפ"ם תצליח ברחוב הערבי, היא זקוקה לכך שנציגים של אש"ף יראו במנהיגיה אנשים שראוי לשוחח עימם. כדי שהיא

מפ"ם ליהודים
ההזמנה אינה רצינית

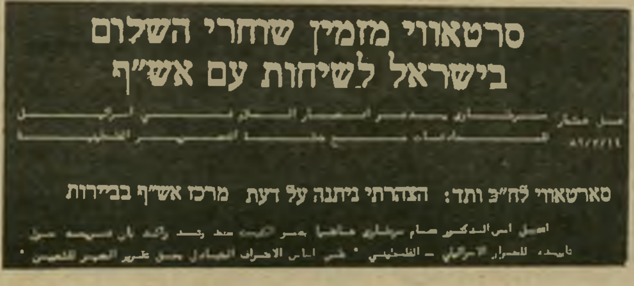

מפ"ם לערבים
ההזמנה רצינית

תצליח ברחוב היהודי, מעריכים מנהיגיה, עליהם לדחות פניות כמו אלה של סרטאווי בתירוצים שונים ומשונים. כדי להצליח גם פה וגם שם, צריך לדבר בשפה אחת ליהודים ובשפה אחת לערבים, ולקוות שאלה אינם מכירים את שפתם של אלה, כדי שיוכלו להשוות בין הגירסות הסותרות, ולהתרשם מכנותה של מיפלגת הפועלים המאוחדת.

עיתונות

מילחמות הירושה

ממש במקביל עלו על פני השטח המאבקים על הירושה בשני הצהרונים.

בזה־אחר־זה אושפזו בבתי־חולים בשבועות האחרונים שני בעלי הצהרון ידיעות־אחרונות, נוח מוזס ודוב יודקובסקי. הסיבה: בעיות־לב. בשבוע שעבר נפטר אחיו הבוגר של נוח, אלכסנדר מוזס. המאבקים על הירושה, שעד כה סואסאו מתחת לשטיח, התחילו לציף על פני השטיח.

בבניין המודרני של מערכת ידיעות־אחרונות בדרך פתח־תיקווה בתל־אביב נשמעת ביקורת גלוייה כמעט על כמה מצעדיהם האחרונים של מוזס ויודקובסקי, ובעיקר על התרת החוזה עם הארץ והפסקת פירסומו של הלוח־הכפול. שני הטוענים העיקריים לכתר הירושה מגייסים מחנות מאחוריהם.

המועמד העיקרי הוא ארנון („נוני") מוזס, בנו של נוח. עד לתקופה האחרונה נראתה מועמדותו בטוחה כמעט. אך הסכנה צצה מכיוון לא־צפוי: אחותו של נוני, ג'ודי מוזס, עומדת להתחתן בקרוב, ונראה שלבעלה לעתיד כוונות רציניות ביותר. זהו עמירם ניר, מי שהיה כתב צבאי בטלוויזיה, ואחר־כך איש התעמולה של המערך במערכת הבחירות לכנסת העשירית. ניר, היודע שנישואין עם מישפחת מוזס יפתחו לפניו את הדלת למאבק על הירושה, כבר מכין את עצמו.

במיסגרת זאת הוא פינה הרחק ימינה מבחינת דיעותיו, כפי שהוא מביע אותן במאמרים שהוא מפרסם בעיתון. בתחילת המילחמה כתב רשימה תחת הכותרת „שקט — יורים", ובה תבע שביתת־ביקורת כלפי המילחמה בלבנון. לפני שבוע פירסם מאמר נוסף, ובו התקפה חריפה על המח"ט ששוחרר מצה"ל, אלי גבע.

לכל אחד משני המועמדים כבר יש חבורות של תומכים. יש גם כמה מבין העיתונאים הוותיקים של העיתון שהיו רוצים לראות את עצמם כמועמדים לכתר העורך. מזכירים את שמותיהם של כתב הצהרון בגרמניה, שלמה שמגר, את אביעזר גולן, את ישעיהו בן־פורת ואת אהרון שמיר. אך כמעט ברור שההכרעה תיפול על בן מישפחת מוזס.

קשרים מישפחתיים במעריב הכיוון אינו ברור כל־כך. לכל ברור כי הזוג העומד בראש העיתון, שמואל שניצר ומשה ז'ק, לא יוכל להמשיך ביחד עוד זמן רב, „וגם לא כל אחד לחוד", כפי שאומרים בעיתון. מי שרואה את עצמו מועמד

ח"כ מיכאל קליינר (משמאל) התגרש מאשתו צפרירה (מימין) ובבית המחוקקים גואה הרכילות

אילו ביקשה צפרירה, אשתו של ח"כ חרות מיכאל קליינר, הוכחה לכך שבעלה העדיף את המיפלגה ואת החיים הפוליטיים על פני חיי המישפחה, הרי שהיא יכלה למצוא זאת ביום גירושיהם. קליינר, חסיד התאריכים ההיסטוריים, קבע את המועד לבוקר ה־27 ביוני. באותו יום אחרי־הצהרים היתה אמורה להיפתח ועידת חרות. הוועידה נדחתה לתאריך בלתי ידוע בגלל המילחמה. הגירושין לא.

בני הזוג קליינר שמרו בסודיות מוחלטת את דבר גירושיהם. ב־23 במאי נחתם חוזה אצל עורך־דין. ב־3 ביוני הוגשה הבקשה לבית־הדין הרבני ואף נערך דיון קצר. כעבור 24 יום הם התגרשו. רק קרובי מישפחה ידעו על כך שכניסתו של קליינר לכנסת עלתה לו בחייו הפרטיים. הוא בחר באשה שניה, הפוליטיקה, והפסיד את אשתו הראשונה.

מהרגע שבו הגיעה הידיעה על גירושי־הבזק לאוזניהם של יריביו הפוליטיים, וכאלה אינם חסרים, הציפו שמועות משמועות שונות את מיסדרונות הכנסת ואת מצודת־זאב. היו שנשבעו שהם ראו אותו עם פעילת חרות. היו שסיפרו הדעת, שצפי היא יותר ימנית ממנו ושבבחירות האחרונות הוא היה צריך לשכנע אותה שתצביע עבור הליכוד ולא עבור התחיה.

צפי למדה באוניברסיטה אנגלית וצרפתית והעדיפה את קליינר על־פני צעירי חרות אחרים. הם התחתנו בדצמבר 1973 וכעבור שנה נולד בנם הבכור, גילעד.

קליינר סיים את לימודי המישפטים, אך לא פתח מישרד פרטי. הוא היה פעיל בתנועת החרות, ובעיקר בין צעיריה. הוא היה חבר מועצת עיריית תל־אביב מטעם גח"ל, ואחר־כך מנהל המחלקה־לחינוך־ולתרבות־בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית.

צפי הוכשרה עם סיום לימודיה כמורה והיום היא מלמדת אנגלית בבית־הספר אליאנס ברמת־אביב. היא לא נטלה חלק בחיים הפוליטיים ובתככים המיפלגתיים של בעלה (העולם הזה 2325) למרות שכלפי חוץ הכל נראה תקין, ולפני שנתיים נולד בנם השני, יואב. התחילו מתחת לפני השטח להיווצר הסימנים הראשונים למשבר.

קליינר הקדיש יותר ויותר זמן למיפלגה. הוא ניהל סדר־יום מרתוני, עמוס־פגישות מבוקר עד לילה. מרכז פגישותיו היה קפה אולגה בתל־אביב. בימי שישי אחרי־הצהריים הוא נהג לשחק כדורגל בחצר בית־הספר גרץ ברחוב אדם הכהן בתל־אביב, תחת לבלות עם אשתו וילדיו. כשלא שיחק עבד.

חברים קרובים של בני־הזוג הבחינו שצפי מתבגרת מחלום הנישואים לאביר־החלומות הפוליטי. היא למדה להכיר את הצד השני, האפל, של חיים לצד עסקן המזניח את ביתו ואת אשתו לטובת פגישה בסניף שכונת־אל. בין בני־הזוג התגלעו חילוקי דיעות על אורח חייהם.

גם כאשר כבר היה ברור לקרובי המישפחה של צפי שבני־הזוג עומדים להיפרד, הדבר לא מנע מהוריה של צפי ומאחותה להתייצב בסוף חודש מאי בסניף דצפון של תנועת החרות בתל־אביב, ולהצביע עבור קליינר שהתמודד על ראשות הסניף.

הסכם הגט הוא חד־צדדי לטובת האשה, ולכך היו כמה סיבות. קליינר ויתר על חלקו בדירה שרשומה שווה בשווה על־שם שני בני הזוג, שעברו אליה רק לאחרונה. הדירה, ברחוב אנדרסן ברמת־אביב, קרובה למקום עבודתה של צפי ולבית־הספר של גילעד. הילדים התחברו עם שכניהם וקליינר לא היה מוכן שהם יסבלו כתוצאה מהגירושין. הוא השאיר לאשתו מכונית סאאב משנת 1966, שהיתה רשומה על־שם אביו. הוא נוהג בפז'ו 305 חדשה. כל חסכונותיהם חולקו באופן שווה, וקליינר השאיר את כל תכולת הדירה בידי אשתו, למעט מכשיר טלוויזיה, מכשיר וידאו ומערכת סטריאו. הוא לקח חפצים אישיים, ספרים, וכלי־בית מצומצמים.

הבעיה הגדולה היתה עם הילדים. קליינר עמד על

האשה השניה

שלא רק הם יודעים על כך אלא גם אשתו. אחרים טענו שתיק־גירושין נקי כל־כך, שנחתם במהירות רבה כל־כך, מעיד שלאחד מבני הזוג היה כדאי למהר, לעזוב את ביתו ואת רכושו רק כדי שהעניין יסגר.

אך השמועות המרושעות, שמפיציהן לא טרחו כלל להוכיחן, התעלמו מאישיותם של בני הזוג.

יותר ימנית מבעלה

קליינר (34) התחיל את הקאריירה הפוליטית שלו בתחילת שנות ה־70', כפעיל מטעם חרות באוניברסיטת תל־אביב. הוא אף כיהן כיושב־ראש אגודת הסטודנטים. שם הוא הכיר את חבריו למיפלגה, רוני מילוא ומיכה רייסר, ואף את אשתו לעתיד.

הצעיר גבה־הקומה, בן להורים ממוצא גרמני, שעלה בגיל שלוש לארץ, זכה לכינוי „ילד השמנת של צפון תל־אביב". הוריו ניהלו בעבר את קפה רוול ברחוב דיזנגוף ואת קפה רוולית ברחוב אבן־גבירול. אחרי שירותו הצבאי הוא התחיל ללמוד מישפטים. במיסגרת פעילותו הסטודנטיאלית הוא הכיר את צפרירה („צפי") מנדלסון (29), תל־אביבית שנבחרה לאגודת הסטודנטים מטעם גוש הימין. קליינר נהג לספר תמיד, בבדיחות־

צפי הסבירה לבעלה שהיא לא תוכל להמשיך כך. השניים פנו ליועץ נישואים, אך גם הוא לא יכול היה לעזור להם. קליינר החליט שלא לוותר על הפוליטיקה.

אך למרות שהשניים ידעו שחייהם המשותפים קרובים לקיצם, איש מבחוץ לא ידע על כך. בבית לא היו מריבות, וכל מי שחיפש את קליינר בביתו, ושוחח עם אשתו, לא הבחין בקולה שבבית מתחולל משבר־נישואין.

אחרי שקליינר נכנס לכנסת, לפני כתישעה חודשים, חלה החמרה ביחסים. קליינר נעדר מביתו זמן רב יותר. הוא נשאר ללון בירושלים שלוש פעמים בשבוע. בימי שישי בערב נהג לנסוע להרצאות במקומות מרוחקים. היחסים הורעו, ואז באה ההחלטה להתגרש.

הסכם לטובת האשה

ההחלטה, שהתגבשה סופית בחודש אפריל, התממשה כעבור כחודשיים אצל עורכת־הדין דורית עלוש. בפרק הזמן הזה הסבירו בני הזוג להוריהם ולילד הגדול את הסיבות לפירוד. קליינר הסביר שהוא ואשתו חשים סימפטיה האחד לשני, אך חילוקי־הדיעות ביניהם נעוצים בשאלה כיצד ניתן לשלב את שאיפותיהם המנוגדות לאורח־חיים שיתאים לשניהם.

כך, שגם אם תנשא צפי מחדש, לא ישונה שם מישפחתם של שני צאצאיו. הוא התחייב בתשלום מזונות גבוה, 60 אלף לירות צמודים למדד, לשני הילדים.

האווירה בין צפי ובעלה היתה טובה גם במהלך תקופת הגירושין. ערב מתן הגט הם יצאו לאכול במיסעדת־דגים, ולמחרת אף החליפו ביניהם מתנות אישיות. אחרי שתי הפגישות בבית־הדין הרבני, לקח אותה לקפה לה ג'אוונז ברחוב אבן־גבירול. היא ביקשה ללכת איתו לשם, כדי לשתות בחברתו קפה ולאכול עוגה, כפי שנהג לעשות עם חבריו מהמיפלגה. הם אף יצאו לסמינר משותף בשורש. אחרי הגירושין הם מבלים את השבתות יחד עם הילדים, בטיולים.

עתה גילה קליינר שיש לו זמן גם לשני ילדיו. איתם הוא רשאי להיפגש בשבתות ובאמצע השבוע. הוא עבר להתגורר בדירת הוריו, השוהים בחו"ל, ברחוב הנביאים בתל־אביב.

הדרך הדיסקרטית שבה נפרדו השניים באה לידי ביטוי גם אחרי מתן הגט. כאשר מטלפנים עיתונאים ופעילים מיפלגתיים לביתו של קליינר ברמת־אביב, עונה אשתו שבעלה, אותו היא מכנה „קליינר" אינו בבית כרגע, היא נוהגת למסור את מיספר הטלפון בדירה שבה הוא מתגורר, ואומרת: „אני מניחה שהוא נמצא שם כרגע. אם לא. ברגע שיהיה לי קשר איתו אני אודיע לו שחיפשת אותו."

לרשת את מקומם כעורך הוא עידו דיסנצ'יק, בנו של אריה („צ'יק") דיסנצ'יק המנוח, מי שהיה עורכו השני של מעריב, אחרי מייסדו, עזריאל קרליבך. עידו דיסנצ'יק אף מדבר על כוונתי בחוגי ידידיו.

מועמד אחר, אף הוא בן המישפחה של מייסדי מעריב, הוא חתנו של דוד גילעדי, יוסף („טומי") לפיד (ראה תשקיף). גילעדי היה מעיתונאי הצמרת של מעריב. המועמד השלישי הוא אלי לנדאו, חתנו של בעל המניות העיקרי של מעריב, עובד בן־עמי. לנדאו יהיה מוכן לעזוב את מישרתי החדשה בשק"ם כדי לקבל עליו את עריכת מעריב.

כמו בידיעות אחרונות, מוזכרים גם במעריב שמותיהם של כמה עיתונאים מתוך העיתון, כמי שעשויים להיות מועמדים. אלה הם יובל אליצור, דב גילדשטיין, לוי־יצחק הירושלמי, מנחם תלמי ואברהם תירוש.

בשני היומונים הגדולים של ישראל לא יקבעו דווקא התכונות והכישורים את זהותם של היורשים, אלא הקשרים המישפחתיים.

דרכי אדם

הסכם משחרר מ׳מעצר

הזוג הגרוש עשה הסכם

חדש בעניין פגישות עם הילדים, והבעל שוחרר ממעצר.

דויד פרנקו התגרש מחדווה כבר לפני כשלוש שנים, אך הסיכסוכים ביניהם נמשכו כל הזמן. שני הילדים מהנישואין שנכשלו נותרו בידי האשה, והבעל טען כי היא אינה מאפשרת לו לראותם.

מרירותו של דויד לא התפוגגה גם אחרי שנישא בשנית, ונולדה לו תינוקת. הוא המשיך להתלונן על עקשנותה של חדווה, שאינה מאפשרת לו לראות את ילדיו האהובים. חדווה התלוננה מצידה כמה פעמים במישטרה כי בעלה־לשעבר מאיים עליה ומפחיד אותה. הוא, כמובן, הכחיש זאת בתוקף.

השבוע נעצר פרנקו ל־48 שעות, מכיוון שחדווה סיפרה הפעם במישטרה סיפור מפחיד. היא טענה כי אשתו החדשה של פרנקו הופיעה בדירתה, ואמרה לה שהיא חוששת כי הבעל מתחיל להיות רציני באיומיו. האשה החדשה סיפרה כי פרנקו פנה למפקדיו בצה"ל וביקש לצאת לשרות־מילואים כדי להשיג נשק. בנשק זה התכוון להרוג את חדווה וילדיה.

הסכם במיסדרון. גם האשה החדשה וגם פרנקו הכחישו מכל וכל את השיחה והאמור בה, אך פרנקו הובא לפני השופט יורם גלין להארכת מעצרו. בעת החקירה לפני שופט־המעצרים ביקש הסניגור, בנימין קיסלר, פסק־זמן. הוא הבטיח לשופט כי אם יוכל להתייחד עם שולחו לכמה דקות, יובהר המצב ויימצא לו פתרון.

במיסדרון נוסח בו במקום הסכם חדש בין חדווה ובעלה־לשעבר על זכויות־הביקור של האב אצל ילדיו. חדווה הבטיחה לקיים את האמור בהסכם, ופרנקו אמר כי הוא מרוצה מתנאים אלה.

הצדדים חזרו אל השופט אשר קרא את ההסכם, צירף אותו להחלטתו וקבע כי פרקו ישוחרר ממעצרו בערבות של 10 אלפים שקל, בתנאי שיקיים את תנאי ההסכם.

* צילה זהבי נרצחה בשלושים דקירות של סכין.
* משפחתה טוענת: לא יתכן שחיכתה לטרמפ בכביש, מפני שהיא התנגדה לטרמפים.
* איש לא הודיע למישפחתה על על מציאת הגופה. אחיה קרא זאת בעיתון.

רצח

החוזרת בתשובה

„ה בחורה שנרצחה היא אחותי!" אמר יהושע זהבי לשוטר הנדהם בתחנת־המישטרה באשקלון. לשמע הקביעה הבטוחה שאל אותו השוטר: „איך אתה יודע?" התשובה היתה מהממת עוד יותר: „נסעתי בעצמי למכון הפתולוגי וזיהיתי אותה!"

איש מאנשי־המישטרה לא פנה לבני־מישפחתה של החיילת צילה זהבי בפתח־תיקווה, כדי להזמינם לזהות את הגופה, שנתגלתה ביום השלישי לפני שבועיים בתוך פרדס ליד אשקלון. אחיה נסע לזהו־תה מיוזמתו, אחרי שביום הרביעי קרא באקראי בעיתון על מציאתה של גופת צעירה יום קודם לכן. באותה עת כבר ידעה המישפחה על העדרה של בתם מהבסיס, ולכן התעורר חשש.

יהושע בן ה־21, חייל בשירות חובה בגולני, היה זקוק לעשר דקות תמימות כדי לזהות את גופת אחותו, שהיתה כבר במצב ריקבון ומרוטשת על־ידי כ־30 דקי־רות סכין. אחרי שהשתכנע כי זו אחותו, מיהר לתחנת־המישטרה באשקלון, משם נשלחה הגופה למכון הפתולוגי באבו־כביר.

בתחנה הסתברה לו הסיבה שבעטיה לא הוזמנו בני־המישפחה לזיהוי הגופה. השוטרים לא ידעו כלל על היעדרה של החיילת, שנעלמה שבוע לפני כן. למרות שהמישטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח) כבר חיפשה במשך יומיים אחרי החיילת, לא היה תיאום בינה ובין המישטרה האזר־חית. רק אחרי שהאח הגיע לתחנה ב־אשקלון, התקשרו משם למצ"ח, בנוכחותו של האח, כדי לברר אם אכן ידוע להם על חיילת נעדרת.

✱ חדשה באזור

כ יום החמישי אחרי־הצהריים, לפני שלושה שבועות, יצאה החיילת צילה זהבי בת ה־19, לחופשת שבת מבסיסה היא הוצבה בבסיס רק ביום הראשון באותו שבוע, אחרי שסיימה קורס, שהסמיך אותה לתפקיד מסויים בחיל־המודיעין. מכיוון שהיתה חדשה ב־מקום, לא הכירה עדיין את האיזור.

ביום השלישי באותו שבוע התקשרה צילה לבית הוריה והודיעה שאינה בטוחה אם תוכל להגיע בשבת הביתה. לכן לא חשדו בני־המישפחה בדבר כאשר לא הגיעה הביתה.

ביום הראשון התקשר מישהו, שלא הז־דהה, לבית ושאל היכן צילה. גם שיחה זו לא העלתה כל חשדות אצל המישפחה. הם התחילו לחשוש רק ביום השני בערב, כאשר שוב התקשר מישהו ושאל אם צילה בבית. לשאלת האם, ימימה זהבי, הזדהה הדובר כמפקדה של הבת בצבא. „מה, היא לא בבסיס?" שאלה האם המודאגת, „היא צריכה להיות בבסיס! מה קרה?" תשובת המפקד היתה שהכל בסדר ושאין צורך לדאוג. כעבור שעתיים התקשרו להורים ממצ"ח, והודיעו להם שהמפקד דיווח שבתם יצאה לחופשת שבת ולא שבה לבסיס.

כאשר התגלתה גופתה של צילה בפרדס, היא היתה לבושה בתחתונים וחזייה בלבד. לכן לא יכלו השוטרים לשער כי המדובר בחיילת. בגדיה הצבאיים וכן תיקה האישי, שבו היו מיסמכי הזיהוי שלה וחפציה האישיים, נעלמו. על־פי מימצאי החקירה היא נרצחה ביום יציאתה מהבסיס, במקום אחר, והועברה לפרדס אחר־כך. בדיקה פתולוגית העלתה, כי בניגוד למה שפורסם קודם, לא נאנסה החיילת לפני שנר־צחה באכזריות בדקירות הסכין.

בתחנת־המישטרה באשקלון הציגו ה־שוטרים לפני האח עגיל אחד, שנמצא ליד הגופה. זה היה אחד משני עגילים דמויי עלה תאנה, שקיבלה צילה במתנה מחבר שלה. העגיל השני לא נמצא, והוא נפל, כנראה, במקום שבו בוצע הרצח. כאשר זיהה האח את העגיל, בנוסף לזיהוי הגופה עצמה, היה כבר ודאי שהנרצחת היא אכן צילה זהבי. אולם המישטרה עיכבה את ההלוויה בעוד יומיים, כדי לזהות את הגופה גם על־פי השוואת שיניה עם נתוני בדיקת־השיניים הצבאית, המבו־צעת לכל חייל עם גיוסו.

תהליך הזיהוי הממושך עורר כעס רב אצל המישפחה, שראתה בכך הוספת כאב על צערם. העובדה שאיש לא דיווח להם על מציאת הגופה השאירה בליבם רושם קשה על ניהול חקירת מצ"ח. „מי יודע כמה זמן עוד היה עובר עד שמישהו היה פונה אלינו, אם לא הייתי קורא את הידיעה בעיתון!" אמר יהושע, „כל ההתייחסות של מצ"ח היתה מזלזלת. גם אם אנשי מצ"ח לא ידעו על מציאת הגו־פה, הם יכלו לקרוא את הידיעה כמוני בעיתון, ולהבין שיש קשר בין הדברים."

✱ „מנסים להסתיר מאתנו"

מ פקדה של החיילת, רב־סרן גיורא, טען באוזני החוקרים, ואחר־כך גם באוזני בני־המישפחה האבלים, כי נאמר לצילה לפני שעזבה את הבסיס, שבעוד רבע שעה עומד לצאת משם רכב. לדבריו, העדיפה הנערה לא להמתין לרכב היוצא, שאליו היתה יכולה להצטרף, ויצאה בגפה את הבסיס לכיוון הכביש.

מישפחת זהבי דוחה בכל תוקף את גיר־סתו של רב־סרן גיורא. לדברי בני־המיש־פחה לא ניתן להעלות כלל על הדעת, שצילה היתה עוזבת את הבסיס לבדה, אילו ידעה שתוך זמן קצר עומד לצאת משם רכב. „היא התנגדה תמיד לנסיעה בטרמפים והיתה מעירה אפילו לחברות שלה שלא יסעו בטרמפים," סיפרה האם השכולה. „זה היה נגד האופי שלה. בשום אופן היא לא היתה עוזבת את הבסיס, אם היו אומרים לה שיש לה הסעה בעוד רבע שעה! יש פה משהו שמנסים להס־

מישפחה זועמת האם ימימה זהבי (משמאל), האח יהושע בן ה־21 והאחות שרי בת ה־17, יושבים בסלון ביתם. יהושע זיהה את גופת אחותו, אחרי שקרא ידיעה בעיתון, על מציאת גופה של נערה.

תיר מאיתנו. זה לא הגיוני מה שהמפקד שלה אומר!

„אני מכירה את הבת שלי ויודעת שהיא לא היתה עושה דבר כזה. כל מי שהכיר אותה יגיד אותו דבר. היתה כאן הזנחה שגרמה לאסון הזה. מדוע לא מארגנים הסעות לחיילות היוצאות לחופשת שבת מהבסיס? היא היתה חדשה במקום ולא הכירה טוב את הסביבה. איך נותנים בכלל לחיילת לצאת לבד במקום כזה? אני לא יודעת מי הרג אותה, אבל אני בטוחה שזה לא היה קורה אילו היתה לה הסעה מהבסיס.”

המישפחה גם זועזעה מן העובדה שלביתה נשלח חוקר מצ״ח בדרגת רב״ט, שהיה ללא רכב. הוא עצמו הגיע בטרמפים ובני־המישפחה נאלצו להסיעו למקומות שונים, שהיו קשורים בחקירה. „הכל מצביע על העובדה שהיתה כאן רשלנות,” אמר האח יהושע. „אנחנו לא מוכנים לעבור על־כך בשתיקה. כל הטיפול במיקרה פגע בנו מאוד.”

בני מישפחת זהבי הודיעו, כי הם ממתינים עתה לתוצאות החקירה. חשוב להם ביותר שיימצאו בגדיה ותיקה של צילה, העשויים אולי ללמד על מה שקרה. הם

בכיפה ובלעדיה הנרצחת צילה זהבי בת ה־19 וחברה בני ועקנין בן ה־25, נפרדו מפני שבני חזר־בתשובה. בראשית חברותם הוא היה חילוני, אולם לפתע חל בו שינוי, שהלך וגבר. בתמונה משמאל הוא נראה באמצע תהליך החזרה בתשובה, כשלראשו כבר כיפה. התמונה צולמה זמן־מה לפני שהוא וצילה נפרדו.

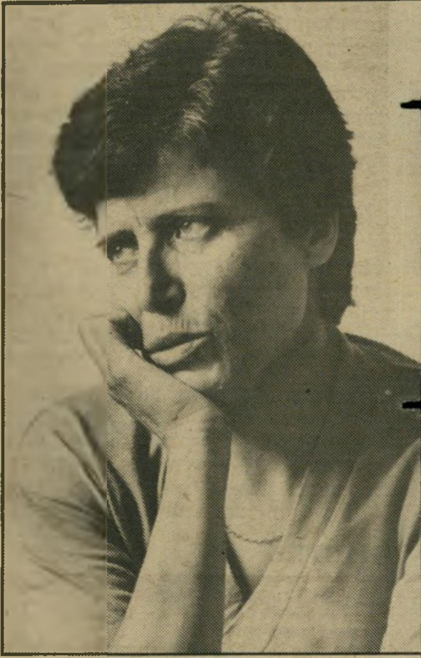

האם ימימה זהבי טוענת שלא יתכן שבתה, שהתנגדה לנסיעה בטרמפים, היתה עוצרת טרמפים, במקום זה.

דורשים כי תוקם ועדת־חקירה, שתבדוק את הליקויים שנתגלו, ושוקלים פנייה לעורך־דין, על־מנת שייצג אותם.

אמנות ומשיכה לדת

צילה זהבי התגייסה לצבא לפני חמישה חודשים. יש לה שתי אחיות וארבעה אחים. המישפחה, ששמה הקודם היה עזאני, היא ממוצא תימני ומתגוררת מזה שנים רבות בדירה צנועה בשכונת שעריה בפתח־תיקווה. בנוסף ליהושע נמצא בצבא גם האח צדוק בן ה־20, המשרת בנח״ל מוצנח. האב, משה, שהוא שומר בבית־החולים השרון בפתח־תיקווה, השתחרר משירות מילואים זמן קצר לפני האסון שפקד את המישפחה. צדוק נמצא עתה בלבנון ויהושע קיבל חופשה עם היוודע על היעלמה של אחותו.

שמונה חודשים לפני גיוסה לצבא הכירה צילה את בני ועקנין בן ה־25, מפעיל ציוד מיכני במיקצועו, המתגורר בשכונת יוספטל הסמוכה לשכונתה. השניים הפכו לחברים והירבו לבלות ביחד. כעבור זמן הם התארסו, ונערכה היכרות בין הורי בני־הזוג. כמתנת אירוסין הביא בני לצילה טבעת ועגילים, אלה הם העגילים, שאחד מהם נמצא על הגופה.

בסמוך לתאריך גיוסה של צילה, חל בבני שינוי. הוא התחיל בתהליך של חזרה בתשובה, שהפך קיצוני יותר ויותר. הוא גם ניסה להשפיע על חברתו שלא תתגייס לצבא. אולם הצעירה סירבה בכל תוקף להישמע לו ועמדה על דעתה. היא טענה ששירות בצבא הוא חובה לאומית.

בינתיים הצטרף בני למרכז החוזרים בתשובה אור הנצח במגדיאל, השייך לרשת המוסדות של חסידי ברסלב. הוא המשיך לנסות להשפיע על חברתו גם אחרי גיוסה. אחרי שסיימה את הקורס בחיל־המודיעין וקיבלה חופשה, בא החבר לביתה והתפתחה ביניהם שיחה ארוכה. באותה עת כבר היה בני מגודל פיאות ולבוש חליפה כהה. בעיקבות אותה שיחה הבינו השניים, כי היחסים ביניהם הסתיימו, והם נפרדו בצורה ידידותית.

צילה לא ראתה בעין יפה את השינוי שחל בחברה. „אתה רק מנסה לברוח מן המציאות,” אמרה לו, „זאת לא הדרך להתמודד עם בעיות.” היא כינתה את מעשיו של בני כ„ג׳וק׳ שנכנס לו בראש.”

למרות דעותיה הנחרצות על מה שקרה לבני, לא היתה הצעירה רחוקה כלל מעולם היהדות והתורה. היא באה ממישפחה מסורתית, המשתייכת להפועל המיזרחי, וספגה בבית את רוח הדת. אולם דיעותיה היו מתונות. היא האמינה שניתן למצוא את שביל־הזהב בין הדת ובין המציאות של ימינו.

במשך הזמן התחזקה בצילה ההכרה בחשיבות הדת והמסורת. תהליך זה התחזק ממשיכתה לעבר עולם האמנות. היא הירבתה לצייר, לכתוב שירים והיתה בעלת אישיות יוצרת. ביומנה כתבה: „אין החיים האמנותיים מתחילים אלא עם החוויה הדתית.” כתוצאה ממסקנה זאת היא התחילה לחזור בתשובה בתהליך איטי ושקול. ליד גופתה נמצא קמיע קטן — תפילת הדרך בצירוף בירכת הרבי מלובאביץ׳, שהיה מגואל בדמה.

בתקופה האחרונה, לפני מותה, הירבתה צילה לדבר על נושאים דתיים. היא סיפרה לחבריה ולבני־מישפחתה, כי עם שיחרורה מהצבא ברצונה לנהל אורח חיים מסורתי, תוך הקפדה על לבוש צנוע, אי־נסיעה בשבת וקיום מיצוות אחרות. כשנעלמה, חיפשו אותה בני־מישפחתה במוסדות תורניים, בתיקווה שתתגלה שם.

בנעוריה היתה צילה חברה בתנועת השומר־הצעיר. מאוחר יותר היא סיפרה שהתנגדה לאידיאולוגיה הסוציאליסטית, ושהלכה לשם רק מפני שהיו לה חברים רבים בתנועה. בתקופת הבחירות האחרונות היא היתה פעילה נמרצת של תנועת התחיה. היא יצרה קשר עם מרכז התנועה, קיבלה הסברים על מצעה הדתי־לאומני והירבתה לעשות לו נפשות בקרב חבריה. לפני הנסיגה מסיני היא השתתפה בצעדת התנועה לעצירת הנסיגה.

צעירה בעלת עקרונות

דמותה הדקיקה והשברירית של הצעירה היתה מוכרת באיזור מגוריה. בפי כולם סיפורים על טוב ליבה, נדיבותה ונכונותה לעזור לזולת.

צילה סיימה את לימודיה בבית־הספר למינהל ומיסחר תלם בפתח־תיקווה, ותיכננה להמשיך ללמוד מישפטים אחרי שיחרורה מהצבא.

חקירת הרצח הופקדה בידי צוות חקירה מיוחד (צח״ם) במישטרת מרחב־לכיש, שבראשו עומד פקד יעקב („אלברט”) אבוקסיס, מפקד מישטרת שדרות. על החקירה הוטל איפול כבד. עד עתה לא נראה כי החוקרים עלו על כיוון מוגדר, העשוי להצביע על המניע לרצח ולסייע באיתור הרוצח האכזרי.

מעשה הרצח מעורר מייד מחשבות על רצח החיילת ורד וינר, שגופתה נמצאה בסמוך לקיבוצה, מישמר־הנגב, ואת רצח החיילת רחל הלר, שגופתה נמצאה באיזור קיסריה. אולם בשתי רציחות אלה קדמו לרצח מעשים מיניים. במיקרה הנוכחי מצביעים הממצאים על כך שצילה לא נאנסה. העובדה שהופשטה מבגדיה העליונים יכולה לנבוע מרצונו של הרוצח לטשטש את זהותה, אך יכולים להיות לכך גם הסברים אחרים.

בדבר אחד זהות שלוש הרציחות לחלוטין: הן היו כולן אכזריות עד להחריד.

יוסי הימן

תמונה אחרונה של החיילת ליד אוהל צבאי. צילה סירבה לשמוע לעצת חברה החוזר־בתשובה, ועמדה על דעתה להתגייס. אולם אחר־כך חל גם בה תהליך של חזרה בתשובה, אם כי מתון יותר.

„להילחם עד הסוף, ולא להיכנע!"

(המשך מעמוד 67)

סוג כזה של טרור, של פעולות, או שאתם נגד?

סלימאן: כל טיפת־דם שנופלת, לא חשוב איפה, מעמיקה את הפצע ומרחיקה את השקט.

ג'וברא‌ן: ממשלת־ישראל אשמה בכל האסונות האלה. אילו היתה נושאת ונותנת עם חוליות־החדירה, ומקבלת את תנאיהם ומשחררת אסירים כלואים, לא היתה נופלת שערה משער ראשו של ילד או מבוגר. אנחנו לא רוצחים.

● **אתה רוצה להגיד לי שה־רחוב הערבי מאמין שממשלת־ישראל אשמה בכל האסונות ה־אלה?**

מאה אחוז. הרחוב הערבי בטוח שזו רק תעמולה. כבר קרה לנו ביום־האדמה שקרה דבר אחד, וברדיו ובטלוויזיה דיווחו על דבר הפוך לחלוטין, אמרו דברים שונים. ב־5 ביוני קיימנו עצרת, ובאותו היום פרצה מילחמת־לבנון. המישטרה התקיפה את ה־מתקהלים, ואמרו בחדשות שרק אחרי ש־המתקהלים ידו אבנים נאלצה המישטרה לזרוק פצצת גז מדמיע. וזה היה בדיוק להיפך.

● **אתה מתכוון להגיד לי ש־כאשר הרדיו והטלוויזיה דיווחו על**

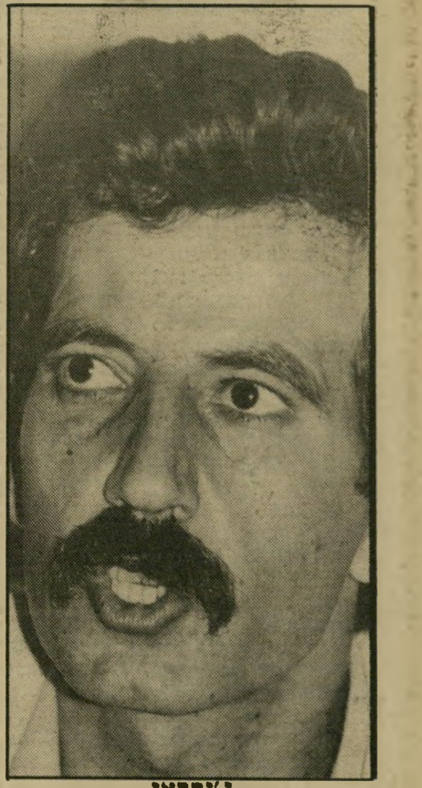

ג'וברא‌ן
„במיקרה שאין פיתרון —

אוטובוס־הדמים, הרחוב הערבי חשב שמדובר בתעמולה?

בטח! הרי היה לנו ברור שהמטרה ש־להם לא היתה לרצוח, אלא לשחרר עצורים. זו היתה מטרתם.

● **גם כאשר פוצץ אולם־הנוס־עים בנמל־התעופה בלוד, המטרה היתה לא לרצוח אלא לשחרר עצו־רים? במיקרה של אולם הנוסעים לא ניתנה אתראה, לא הוצבו תנ־אים!**

לא יודע פרסים על הפיצוץ הזה. יודע על מיקרים של חטיפת מטוסים, שמטרתם היתה לשחרר עצירים.

סלימאן: זה דומה להפצצות של חיל־האוויר על מחנות־הפליטים. חיל־האוויר נותן התראה? מעמיד תנאים? הפעולות האלה של הטרור באות בתגובה על הפצ־צות מחנות־פליטים. אל תחשבי שאנחנו בעד רצח אזרחים. אנחנו נגד שפיכות־דמים. אבל באותה מידה אנחנו נגד שפיכת הדם שלנו, ונגד רצח הילדים שלנו.

ג'וברא‌ן: את עוד פעם גולשת עם השאלות שלך. הבעיה היהודית לא תיפתר אף פעם, אם הבעייה הפלסטינית לא תיפתר. ובמיקרה שאין פיתרון, מגיעים למילחמה.

■ ■ ■

● **מה יקרה אם מעצמות־העל תאלצנה את מדינת־ישראל להקים מדינה פלסטינית בגדה וברצועה?**

סלימאן: בכל מיקרה אנחנו לא נזוז מסח'נין אף פעם, אפילו שיחזרו השלטון התורכי והאנגלי, אפילו שיבואו האמרי־קאים. מפה אני לא זז! יש פה דבר שה־יהודים לא תופסים. אין להם, ליהודים, הקשר שלנו לאדמה, וכמה שאני לא אסביר לכם את הקשר הזה, אתם לא תבינו. אני יודע שבמרחק 20 דקות נסיעה אני מגיע לעיר חיפה, ויכול לחיות איך שאני רוצה. אבל מפה אני לא זז, כי פה בסח'נין אני

> **אתם גרים בירושלים, עוברים לגור בתל־אביב. לכם זה לא משנה**

חי. בכל מקום אחר אהיה פליט. סח'נין זו המולדת הקטנה שלי. אתם, בשבילכם זה לא חשוב. אתם נולדים בירושלים, עוברים לגור בתל־אביב. לכם זה לא משנה, מישהו מרגיש שאין לו כסף, מוכר את הדירה, מחזיר חובות. אצלנו אין דבר כזה. הבית הוא המולדת.

● **למה אתה חושב שאתה קשור למולדת שלך יותר ממני, למשל?**

מפני שאת יכולה כל שנה לגור במקום אחר, פעם באמריקה, פעם בישראל, פעם בקיבוץ, פעם בתל־אביב.

● **הפלסטינים בגדה וברצועת עזה מדברים על מדינה שם. כלו־מר, אתם הפלסטינים, למרות ה־זהות המשותפת, דואגים איש ל־עורו?**

מי נמצא בגדה? רק תושבי המקום ופליטים. ומה איתנו, שחיים פה מגבולות 1948? איך אני יכול להתיישב פיתאום ברמאללה, כשאני פה בגליל?

● **מדוע הפליטים בגדה נשארו פליטים? מדוע לא הקימו בתים? אני לא מדברת על כך שלא התע־רו בארצות שבהן הם חיים. מדוע במיסגרת המחנות לא שיפרו ב־עצמם את תנאי־חייהם? מדוע לא הקימו מיפעלים? מדוע המשיכו במשך 34 שנים לחיות מהיד לפה, וסמכו על התרומות של אתר"א?**

המישטרים הערביים העדיפו שישארו פליטים. אף פעם לא העניקו להם משאבים, כדי לפתור את הבעיות הכלכליות שלהם. הם הבינו שברגע שתהיה התפתחות כלכ־לית, הפלסטינים יהוו גורם מתסיס בתוך המדינה. לכן הקפידו המישטרים שהפלס־טינים יקבלו כסף מאונר"א, והכסף יספיק להם רק כדי לאכול.

איך הם יכלו להקים מיפעלים? זה דורש הינוך. אבל הינוך אינו מוגבל, והוא מתפ־שט לחינוך פוליטי ראדיקלי, ומנהיגי מדי־נות ערב הבינו שזה יחזור אליהם כמו בומראנג. לכן שמרו על הפליטים כמו ששומרים על פיטריות.

עכשיו אנחנו ערים למצב. אש"ף הקים מיפעלים, וזהו אחד הדברים העצומים ש־עשה אש"ף למען העם הפלסטיני. הוא נותן

> **מה איתנו, שחיים פה בגבולות 1948? איך אני יכול פיתאום להתיישב ברמאללה?**

לפלסטינים הרגשה של עם היכול להקים מדינה.

● **הרי אחת הטענות העיקריות של הלבנונים כלפי אש"ף היא ש־עשה זאת על חשבון העם הלב־נוני.**

הבעייה היא לא בעייה של נוצרים ומוסלמים בלבנון. זה לא נכון שהנוצרים טוענים כלפי הפלסטינים־המוסלמים שהם ניצלו את לבנון. זוהי בעיה של מעמדות. ברור שהבעיה התחילה כאשר בבעלותו של הנשיא־לשעבר כמאל שמעון היתה כל רצועת־החוף מצור ועד צידון. ברגע שה־דייגים התחילו להתקומם נגד השליטה של שמעון על רצועת־החוף, התהוו בעיות בין מישפחת שמעון לדייגים במישור־החוף. שמעון הקים חברה עם הון כוויתי, ואיים על פרנסת הדייגים. הם אירגנו הפגנה נגדו בצור, ומכיוון שהמהפיכה הפלסטינית היא לא רק נגד הציונות, אלא נגד הקפיטליזם, אש"ף התערב ועזר למפגינים. ואז חבורת המנהיגים המסורתיים, ג'מייל ושמעון, הר־גישו שאורבת להם סכנה מצד אש"ף. אך הם לא יכלו להגיד: אנחנו נגד המהפיכה הפלסטינית, מכיוון שהיא מקוממת את מעמד־הפועלים, ומהווה סכנה להוננו. אז הם יצרו בעיה מוסלמית־נוצרית, שהיא, כמובן, בעיה מלאכותית.

● **אתה מתכוון להגיד שהמדי־נה החילונית הדו־לאומית הדמוק־רטית, שאתם שואפים אליה ב־שטח פלסטין, תהיה מדינה קומו־ניסטית?**

אנחנו מאמינים שביחד נוכל לחיות חיים שלמים ומאושרים תחת מישטר סוציא־ליסטי, שידאג לשיוויון בין כל התושבים.

● **הרחוב הישראלי אומר בימים אלה, שאם סעודיה אינה רוצה לע־זור לפלסטינים, למה שאנחנו נפ־תור את בעייתם?**

המלך פאהד והמלך חאלד עזרו ועוזרים לבשיר ג'מייל, שהוא אבי הרעיון שבלבנון

סלימאן
— מגיעים למילחמה!"

קיימת בעיה נוצרית־מוסלמית. והעזרה ש־להם לג'מייל היא הוכחה חותכת שהבעייה אינה נוצרית־מוסלמית, מכיוון שהם מוס־למים, והוא נוצרי.

■ ■ ■

● **יש לכם קרובי־מישפחה ב־ביירות המערבית, שני אחים, גי־סות ובני־אחים. מהם רגשותיכם בשעה כזאת?**

סלימאן: ראיתי פעם הצגה בשם כולם היו בני. אני מרגיש שכולם בביירות אותו הדבר.

● **אתה לא דואג לאחיך יותר מאשר לאחרים?**

האמת האמת שלא. אני בטוח שדווקא מפני שהאחים שלי בעמדות־מפתח גבוהות באש"ף, הם יכנעו.

● **אני לא מדברת על כניעה. אינך חושש שמא ייהרגו?**

הייתי מוכן להגן עליהם בגופי. אני לא רוצה שימותו. לא רוצה שייהרגו. אבל בשום פנים אינני רוצה שייכנעו. אני מעדיף שיילחמו עד הסוף. אם אין ברירה, שיילח־מו עד הסוף!

● **אתה מדבר כמו אנשים קי־צוניים רבים ברחוב הישראלי. גם הם רוצים שילחמו עד הסוף.**

הם רוצים שילחמו עד הפלסטיני האחרון. אני רוצה שילחמו עד שיהיה שלום. ה־עובדה שהתקבלתם לראיון אצל יאסר ערפאת, ואתם — את, אורי אבנרי וענת סרגוסטי — שירתתם בצה"ל, מוכיחה ש־אש"ף רוצה בשלום!

המפולת

(המשך מעמוד 31)

טרור כזה אינו משפיע בחו"ל. נראה כי איש לא חישב מראש את ההלם הנורא שיעוררו תמונות צור וצידון, ראשידיה ועין־חילווה בטרקלינים השקטים והנוחים של פאריס, לונדון ובוסטון.

אחרי כמה שבועות של תדהמה, הת־עוררה מערכת־התעמולה הישראלית למכה נגדית. כל עיתונאי שניתן לשחדו הוזמן לארץ על חשבון המדינה, מתוך תיקווה שישלם עבור כרטיס־הנסיעה בכתבות או־הדות. אורגנו בקפדנות סיורים, שבהם הראו לאורחים מה שרצו להראות להם. הובאו לפניהם לבנונים שסיפרו, כמבוקש, סיפורי־זוועה על מעשי־תופת של אנשי־אש"ף — אונס, שוד, רצח, ביתור גופות ומה עוד. מאמץ זה נשא פרי כלשהו, והכתבות המבוקשות והמשולמות אכן הו־פיעו.

אך כל זה היה כאין וכאפס לעומת ה־דיווחים היומיים על המילחמה, שבאו ב־רשתות הרגילות, מפי כתבים מאומנים. כל הפצצה ישראלית בביירות העלתה לא רק פיטריות ציוריות של עשן. כפי שזה נראה בטלוויזיה הישראלית, אלא גם יבול של תמונות־זוועה של הרוגים ופצועים, נשים וילדים, כפי שזה נראה ברשתות־הטלוויזיה בעולם. כימעט כל הכתבים הזרים בלבנון — ובייחוד בביירות המערבית — למדו לשנוא את הפאלנגות ואת צה"ל, ומזדהים עם סבל הפלסטינים בעיר הנצורה. התע־מולה הישראלית מתלוננת על כך בקולי־קולות, אך העיתונאים הם בני־אדם, והם מושפעים ממה שהם רואים. הם מגיבים בביירות כפי שהגיבו בוויאטנאם, באל־סל־וואדור ובכל ארץ אחרת.

מדי יום משלמת ישראל עבור פעולותיה בלבנון מחיר נורא בדעת־הקהל העולמית, וזהו עדיין כאין וכאפס לעומת מה שיקרה אם אכן יישלח צה"ל להסתער על ביירות המערבית.

במצדה לא היו מצלמות. בסטאלינגראד לא היתה טלוויזיה. כיבוש ביירות עלול להיות לאפוס הטלוויזיוני הראשון מסוגו בעולם — אפוס שיעורר סלידה אינסטינק־טיבית מפני כל דבר ישראלי בליבם של מאות מיליונים, ואולי לדורות.

אוגדות האפיפיור

שום „הסברה" אינה יכולה לשנות עובדות יסודיות. הרעיון שעסקן אפסי כמו אהוד אולמרט, או שר בעל בעיות נפשיות כמו יצחק מודעי, ינהל את ה־„הסברה" יותר טוב מאשר הפקידים המנו־סים של מישרד־החוץ ודובר־צה"ל — הוא מגוחך.

התגובה הישראלית הרגילה היא משי־כת־כתף ואמירה: „מה זה חשוב? שיחשבו הגויים מה שהם רוצים!" הדבר מזכיר את הסיפור של סטאלין, ששאל בציניות: „כמה אוגדות יש לאפיפיור?"

דעת־הקהל חשובה הרבה יותר מכפי שזה יכול להיראות בעיני אדם כמו אריאל שרון, או להמון המריע בכיכר מלכי־ישראל.

בארץ כמו ארצות־הברית, דעת־הקהל משפיעה במישרין על חברי הקונגרס, ובע־קיפין על הבית הלבן. אין זה תהליך אוטומטי ומיידי, אך הוא פועל בהתמדה. ההתקפות הנוקבות על בגין, בעת הופעתו בקונגרס, לא היו אפשריות לולא ידעו חברי בית־הנבחרים והסנטורים כי בוחרי־הם, וביניהם גם היהודים, שינו את דע־תם על ממשלת־ישראל. לכך תהיה בע־תיד השפעה על החלטות הנוגעות לכסף, לנשק ולתמיכה המדינית בישראל.

בארצות אירופה הדבר בולט עוד יותר. ידידי־ישראל נאחזים בצורה נואשת בת־נועת־השלום, בהפגנות־השלום ובתופעות כמו מעשה אל"מ אלי גבע ופגישת ערפאת־אבנרי כדי להציל את מעמדה של ישר־אל. הרעיון שלא רק בפאריס ובלונדון, אלא קודם כל בתל־אביב ובירושלים יש התנגדות מצפונית למילחמה ולהרס — גורמת לרבים לשמור על אהדתם לישראל.

אולם בישראל תימשך הזעקה נגד ה־„הסברה". כאשר קורס תחתיו בית בן עשר קומות במערב־ביירות, ולעיני המצ־למות מוצאות מתחת להריסות נשים הרו־גות וילדים מייבבים — הדבר מוכרח ל־תקן זאת בקלות: במקום יעקובוביץ ינהל את ההסברה חיימוביץ, והכל יבוא על מקומו בשלום.

מאת מאיר תדמור

הבורסה

אלקו: העליה החשודה

כבר בהתחלה אני צריך לומר לכם את דעתי על הבורסה. היא הרבה יותר טובה, בסך הכל, מאלה שמשקיעים בה. הנה, הבעיות בלבנון רחוקות מלמצוא פיתרון, האוצר מטיל היטלים, גובה מילוות, מזרים פחות כספים (800 מיליון שקל בלבד ביולי) וביום ראשון השבוע הנחית סנוקרת לקרנות הנאמנות, בלחצם האדיב של הברוקרים הפרטיים. וכלום לא קרה: הבורסה ממשיכה להתנהג כרגיל. עובדה — גם ביום השני, אחרי ביטול המיסחר ביום הראשון, נרשמו עליות יותר מאשר ירידות, והמניות שנסחרו לראשונה עלו עד המכסימום.

חוץ מכמה נוהגים מוזרים, שהנהיגה הבורסה אחרי ביטול המיסחר ביום הראשון, כמו במיקרה של קינג, שיצטרך לאסוף „ק" מחדש, על לא עוול במשקיעיו, הכל כמינהגו נוהג.

מוכרים קרנות, קונים בנקאיות

האוצר גורם לנו טירדה מיותרת. שוב נאלצנו לעשות חשבון מסובך, אם ההיטל של אחוז אחד שהוטל על הקרנות, בא כדי להכניס לקופת האוצר כמה מיליוני שקלים נוספים בחודש, או העניין הוא של עיקרון, ולכן ייאלץ בנק־ישראל לקנות אגרות חוב צמודות בכל יום במאות מיליוני שקלים. אם העניין הוא של חשבון, אני מציע למי שעשה את החשבון, לחזור לספסל הלימודים; אך אם העניין הוא של עיקרון, אז מה הטעם שבנק־ישראל ישלם את המחיר?

חוץ מזה, לא צריך להתרגש יתר על המידה: רוב הקרנות הוא של הבנקים. ומה שקרה הוא, שרוב אלה שמכרו „קרנות" קנו „בנקאיות". זה פשוט נשאר במישפחה. אז מה הצעקה?

„אומנם", כך בדיוק אמר לי שילשום אחד המבצעים בבורסה, „עכשיו יעלה 5% לצאת מקרן, בשעה שלצאת ממניה עולה 3%, שיתאמצו קצת יותר; על פי התשואות של הקרנות המתמחות במניות, אחוז אחד נוסף לא נחשב, ואפילו לא שני אחוזים. אז על מה הזעקה." הבורסה תמשיך את פעילותה, גם אם הקרנות איבדו את הבכורה.

ועוד בעניין ההיטל. במקום לעורר כל שני וחמישי מהומות בבורסה, ואחר־כך לשנות, לתקן, להצטדק ולהסביר, מוטב היה, אילו האוצר היה מטיל היטל אחיד על קניית ומכירת ניירות־ערך, בגובה של חצי אחוז, או אפילו שלושת רבעי האחוז; ואז, איש לא היה מתקומם, כולם היו משלמים, בנחת, והאוצר היה נשכר. לגמרי ברור — לקופת האוצר היו מגיעים לפחות חמישים אחוז יותר שקלים משמגיעים עכשיו. ומי שדואג למחזורים, הם ממילא היו קטנים.

הרבה כסף בארט

אני נמנע, במתכוון להמליץ על מניות. קורה דבר מוזר. אני ממליץ וכבר למחרת יש טרמפיסטים על ההמלצה, ולעזאזל, בלי לשלם עמלה והיטל. אבל מה, דוגמות אני מוכן להציג.

קחו למשל את „אלקו", שקפצה בשבועיים מ־800 נקודות ל־1249 בסוף השבוע שעבר. ביום הרביעי הם פירסמו את המאזן, לא מלבב ביותר, לא השיגו את האינפלציה, וביום השני, „מוכרים בלבד". זו באמת שאלה פילוסופית, איך זה שמניה, שעשתה יותר מ־50% בשבועיים, מתעייפת בבת אחת ונרפית ל„מ". הסבירו לי שעובדה זו קשורה בקרנות נאמנות מסויימות, שיחד עם סוף החודש, השאירו את „אלקו" לאנחות. אהה, וזה מזכיר לי, להזכיר לכם, של„אלקו" צמודות המניות של „כבלי־ציון" וגם של „דלק".

זה שטילפן אלי ורצה לדעת מדוע פרוטארום עוד לא הגיעה ל־2000, וזה שכתב לי מיכתב בעילום שם באותו עניין, ישימו לב שבינתיים מי שקנה ב־200 עשה 300 אחוז. ואם קצת סבלנות, מי שיצחק אחרון אהיה אני. אבל זה כמובן לא מחייב. יש לכם „טיפ" יותר טוב, כמו אמפא למשל, אז מדוע לא. היא כבר עשתה את שלה, ואולי תעשה עוד.

משהו מתרחש לאחרונה בארט. הכיוון לא ברור; אבל מישהו יעשה הרבה כסף. ראו הוזהרתם.

תואר חדש: עיצומן מצטיין

כששבתו עובדי בתי־המישפט, ערב ה־מילחמה, היתה להם סיבה טובה: המשכורת הנמוכה.

כשעובדי חברת־החשמל נוקטים בעיצומים ו„סוחבים" למנכ"ל את המזכירה, הנהג ומקום החנייה במיגרש־החנייה שליד מישרדי־החברה, ועובדי חברת ים־המלח חוסמים את שערי המיפעל בטרקטור ענק, יש להם סיבה מצויינת: יש להם כבר משכורת טובה. הם רוצים עוד יותר טובה.

אז, אם חברת־החשמל וחברת ים־המלח היו עסק פרטי, שישבתו עד שיימאס להנהלה או לעובדים. אבל, וזה אבל גדול מאוד, כאשר שתי החברות הן ממשלתיות, העניין שונה. בים־המלח נגרם הפסד של מיליוני שקלים ביום, ולמי זה איכפת.

מנכ"ל שחר
יסכים לשלם

בחברת־החשמל לא מפעילים את תחנת־הכוח הנוספת בחדרה. פה ההפסד מעניין עוד יותר. פשוט, פה מודדים את ההפסד במיליוני דולרים, ולמי זה איכפת.

פעם בשנה מחלק שר־התעשייה בבית־הנשיא את תוארי היצואן המצטיין. מי שיצא במאה אלף דולר, מקבל תואר, מי שיצא במיליון דולר מקבל תואר יותר גבוה וכך הלאה. ואיזה מאמצים מושקעים כדי לזכות בתואר.

להבדיל, אני מציע חלוקת תוארים מסוג חדש, העיצומן המצטיין (עיצומן — מלשון עיצומים). תואר זה יינתן במעמד נציגי 13 הוועדים הגדולים, וייערך מדי שנה במקום אחר: על מסלולי שדה־התעופה בלוד, בחולות חדרה ובמי מפרץ חיפה. השנה אולי ייערך הטקס לרגלי המצדה, לא הרחק ממפעלי ים־המלח.

אני חייב לומר מילה טובה על מפעלי ים־המלח. אלה לפחות מייצרים אשלי ומוכרים אותו בחו"ל. והשנה הרוויחו, אחרי מס, 1.1 מיליארד שקל ושילמו תמלוגים למדינה 88 מיליון שקל עבור הזכות לנצל את אוצרות הטבע של ים־המלח. אז אולי יש מקום לדרישת העובדים לתוספת שכר; אני חושב שאריה שחר, מנכ"ל החברה, יסכים. אך בחברת־החשמל המצב הוא הפוך: צרכני החשמל משלמים תמלוגים על הזכות שיש לחברה לתת לנו את שרותיה היקרים, הכוללים, עיצומים שעולים מיליוני דולרים, משכורות מן הגבוהות במשק, והחלפת מנכ"לים כל שני וחמישי, או לחילופין, אי העברת שיחות טלפון למנכ"ל, שזה בוודאי אחד מאמצעי החיסכון המובהקים והיותר מוצלחים, הננקטים בחברה.

אז כמו שאמרנו, הזמנות לטקס „העיצומן המצטיין" לא תישלחנה, תפורסם הודעה מתאימה במדור זה.

עיקר שכחתי: השנה לא קיימה הנהלת מפעלי ים־המלח מסיבת־עיתונאים עם פרסום המאזן. אולי בשל הרווחים שלא גדלו ריאלית השנה. אולי.

המחשב הדיאטטי של הכולבו

הבטחתי, אני מקיים. הבטחתי בשבוע שעבר להמשיך ולספר לכם על הכולבו לעשירים וסתם דברים משוגעים האמאשר שלמר בניו־יורק. הנה ההמשך.

סיסמת הכולבו, אם שכחתם, היא: „אנחנו מאמינים שהלקוח לא תמיד צודק — אך הוא אינו חייב לסבול בשל כך". ועוד משהו, אפשר לקנות כל דבר בכולבו, באמצעות הדואר, או בטלפון, ואם זה אינו מוצא חן, אפשר להחזיר ולא חשובה הסיבה, הצבע, הגודל, או סתם. הם יקבלו הכל חזרה.

מתברר שה„לקחת חזרה" ללא כל תנאי עובד טוב על הלקוחות, והם קונים הרבה ומעט מאוד מחזירים.

ובכן מה יש שם עוד: בסידרת המחשבונים יש מחשב לכל עת וצורך. למשל, מחשב אופניים, המורה על מהירות, זמנים, מרחקים, וכמובן אזעקה, המחיר ללא הרכבה על האופניים, 125 דולר. יש גם מחשב דיאטה, המתכנן עבורך את הדיאטה „בלחיצת כפתור". המחשב מציע תפריט יומי המבוסס על קבוצות מזון בסיסיות, והעיקר עוזר לך להיות צמוד אליו. המחשב מחשב גם את כמות הקלוריות שאכלת ומזהיר אותך, כאשר אכלת יותר על המידה. מתאים בגודלו לכל כיס וארנק. המחיר דיאססי — 50 דולר.

יש גם מחשב גלים קצרים. תשאלו בשביל מה, כדי להראות לעקרת־הבית את הזמן המדוייק לבישול בתנור לכל סוג מזון. המחיר כולל הוראות הפעלה וסוללות, וכמובן מדריך לבישול — 55 דולר. יש גם מחשב הרבה יותר מסובך למדידת כושר, אבל זה כבר כרוך בכל מיני חוטים שמצמידים לחלקי גוף שונים, אלקטרודות וכל מיני שמות מסובכים. זה באמת עולה יותר — 250 דולר.

יש גם סירת־מנוע סילונית עם מנוע של 15 כוח־סוס ומהירות מכסימלית של 50 קמ"ש. הסירה עשוייה מפיברגלס ומשקלה 55 קילוגרם. המיוחד בה: אם נופלים למים, המנוע כבה אוטומטית והסירה עוצרת. במחיר מצחיק למיליונרים — 2195 דולר.

יד על ה...תסתכלו בתמונה. בשביל לשבת כמובן. עשוי מפלסטיק. כך גם המחיר — 195 דולר.

המשך יבוא. אולי.

הסוכר בעולם זול, השוקולד בארץ מתייקר

מחיר הסוכר בשוק הסחורות והמצרכים הבין־לאומי ירד שוב בשבוע האחרון, והגיע ל־100 לירות סטרלינג לטון (כ־4600 שקל ל־1000 קילוגרם); באוקטובר 1980 היה מחירו פי ארבעה — 410 לירות סטרלינג לטון. וזה עוד לא הכל.

יצור הסוכר בשנה האחרונה (מיולי 1981 עד יוני 1982) היה כ־98.7 מיליון טון, 12 אחוז יותר מאשר בשנה הקודמת 1980/81, אך הצריכה עלתה ב־2% בלבד. וזה עוד לא הכל.

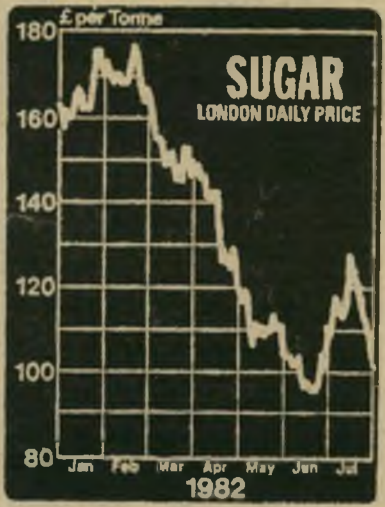

מחיר הסוכר יורד
השוקולד עולה

המלאי העולמי הקיים יספיק לצריכה עולמית של חמישה חודשים, וזה הרבה מאוד. השפע בסוכר יימשך גם בשנה הבאה, בשל היבול המבורך הצפוי בארצות השוק המשותף. עד כדי כך ירוד המחיר של הסוכר, שכבר עתה מעיינים יצרני משקאות קלים באפשרות להשתמש בסוכר תחת ממתיקים מלאכותיים. וגם זה עוד לא הכל.

אגב, מתי ירד לאחרונה מחיר הממתקים בארץ?

ועוד דרך אגב. גם מחיר הקקאו ירד בחודשים האחרונים בשוק המצרכים הבין־לאומי בכ־20%. מתי ירד לאחרונה מחיר השוקולד בארץ?

אצלנו המחיר תמיד עולה, צמוד למדד, אך לא תמיד למחיר חומרי־הגלם, בעיקר לא כשמחירם יורד. מסתבר, שאחד המרכיבים היותר חשובים במחירי השוקולד, הוא לא החומר ממנו הוא עשוי, אלא מחיר פירסומו. אז מה?

ספורט

כדורסל

שום דבר אינו סופי

בארי לייבוביץ (37), כדורסלנה הוותיק של הפועל תל־אביב, הסתובב עצוב בעיר מאז שהודיע על פרישתו. לפני כמה חודשים. לייבוביץ׳ לא הסתיר את התמרמרותו על קבוצתו, שאחרי 12 שנות מישחק משובח ונאמן במחיצתה, לא טרחה להיפרד ממנו בשום מחווה של כבוד. הוא, ללא ספק, היה ראוי למחווה כזו.

השבוע היתה לבארי סיבה טובה לחייך. מישחק הוקרה לכבודו ייערך בסוף אוגוסט, על טהרת המוניטין הבינלאומי.

בילי מילנו, אלופת איטליה השנה, שהצליחה להדיח גם את סקוויב קאנטו, אלופת אירופה, תבוא ארצה כדי לשחק מול הפועל תל־אביב לרגל פרישתו של הכדורסלן הבינלאומי הישראלי.

העולם הזה שאל את לייבוביץ:

● **נו, מתייחסים אליך?**

כן, סוף־סוף. זה מאוד יפה מצידם. לא ידעתי כלום, וגם לא הייתי איתם בשום קשר. רק בחודש האחרון נוצר קשר. בגלל המישחק.

● **זה יהיה מכובד בשבילך לשחק מישחק־פרידה עם הפסד נוסף?**

לדעתי, הפועל לא חושב על זה ככה.

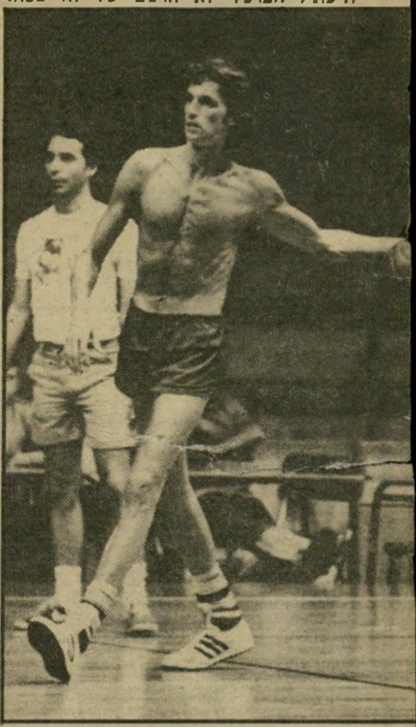

כדורסלן לייבוביץ
סוף־סוף מתייחסים

הם מביאים את בילי מילנו כדי שיבואו יותר אנשים למישחק, ושיהיה מעניין. לא חשוב כאן מי מנצח. אם כבר משחקים, אז למה לא נגד הקבוצה הכי טובה?

● **בעונה הבאה היית אמור לעבור לקריית־גת, כדי לאמן וגם לשחק. אך השבוע שמענו שאתה מצטרף להפועל־חיפה. אז מה הנכון?**

עוד לא ברור דבר. הכל שמועות, שום דבר לא סופי. העיתונים כותבים סתם. גם אני חשבתי שארד לקריית־גת, אך זה לא סגור. אולי עוד יהיו הפתעות.

להתג״ר בנחת

„בלאס־וגאס זה לוקח 10 דקות להתחתן,״ סיפרה השבוע מיכל, חברתו־לשעבר של קורקי נלסון, אשתו בהווה.

הכדורסלן הבלונדי הענק וחברתו פיזרו כל העונה הקודמת חצאי רמזים בדבר עתידם המשותף. איש לא התרגש, איש לא האמין שזה יבוא כל־כך מהר.

הם עשו זאת כבר לפני יותר מחודשיים. לבושים בנעלי התעמלות ובחולצות טי, מחזיקים את רשיון הנישואין ביד, הצטלמו בני־הזוג נלסון, כדי להוכיח את מעמדם החדש.

„הרשיון שם נראה כמו רישיון להחזקת כלב,״ סיפרה מיכל היפה בחיוך רחב, „אבל זה תופס.״

בלי דת. קורקי ומיכל נישאו בנישואין אזרחיים. בינתיים, כי לבעל הטרי יש תוכניות להתגייר.

„זה לוקח הרבה זמן להתגייר, ובינתיים חשוב יותר שתהיה לנו דירה, קבוצה טובה, שבה יוכל לשחק, ורק אחר כך, כשיהיה שקט בראש, אפשר להתגייר בנחת,״ שטחה מיכל את השיקולים.

„להורים של קורקי זה לא איכפת בכלל.

כדורסלן נלסון ואשתו מיכל
קודם קבוצה אחר־כך גיור

אין להם דת, וזה לא מעניין אותם אם הוא יתגייר או לא.״

קורקי עדיין לא מוכן לגלות היכן קבע את מקומו ואיזה קבוצה תיזכה בו. מה שבטוח זה שאם יהיה יהודי כמו שמיכל הבטיחה הוא יחסוך הרבה בעיות להנהלת הקבוצה.

כדורגל

רוקבן מחפש קהל

הכדורגלן שלום רוקבן, שהתגלה בעיקבות כידרוריו במישחק גמר גביע־המדינה, עזב בימים אלה את קבוצתו, הפועל־יהוד.

„אני כבר לא מוצא את עצמי שם,״ גילה השבוע רוקבן באוזני העולם הזה. אולי הקבוצה מהעיירה הקטנה נעשתה קטנה על הבחור, שהתחיל רוכש לו בהדרגה גינונים היאים לכוכב. ערב תחילת עונת־האימונים של השנה הבאה, עדיין מחפש הרחובותי קבוצה שבה ימשיך את להטוטי אכדור החביבים עליו.

חם וצפוף. באות אצלו בחשבון רק שתי קבוצות, הודה השבוע רוקבן, „או בית״ר־ירושלים או מכבי־חיפה.״

למה דווקא שתי אלה? מכבי־חיפה ובית״ר־ירושלים הן הקבוצות היחידות בארץ הידועות בקהל האוהדים החם והקנאי. רוקבן הודה שהוא זקוק לקהל מסוג זה, כדי שיוכל לבטא את יכולתו.

קהל חם, רוגש וצפוף חשוב לרוקבן. אך חשוב גם מי משתי הקבוצות תציע לו תשלום גבוה יותר.

כדור הכסף

כיצד מצליח שחקן כדורגל להגדיל את הכנסתו מדי שנה, בניגוד להסכמים שנקבעו עימו קודם לכן?

תרגיל פשוט. לא חדש, אבל קבוע. לכמה מהם, הכוכבים שביניהם, אלה היכולים להרשות לעצמם לשחק אותה, יש נוסחה קבועה, החוזרת על עצמה מדי שנה, בדיוק של שעון שוויצרי. העיתונאים עוזרים — ועוד איך — במלאכה.

שיטת „נמאס לי.״ קחו למשל את ארבעת הכדורגלנים כמו עודד מכנס ממכבי־נתניה, משה אוננה ממכבי־יפו, גידעון דמתי משימשון־תל־אביב ואהוד בן־טובים מקבוצת בני־יהודה. מדי שנה עם סיום עונת הכדורגל ותחילת פגרת־הקיץ פותחים הם בהצהרות לעתונות, על כוונותיהם ורצונם לעזוב את קבוצת־האם לטובת קבוצה אחרת, או לטובת הצעה קוסמת מחו״ל. הארבעה מתמידים בשיטה זו כבר כמה שנים טובות.

בן־טובים דרש גם השנה להגדיל את משכורתו, באופן ניכר ביותר. רק הצהרה כמו: „יותר לא אשחק בקבוצה, לא אבוא לאימונים, נמאס לי,״ מכניסה כנראה את מנהלי קבוצתו ללחץ.

לא תמיד מדווח מה סוכם עם הכדורגלן המרדן, וכמה אלפי שקלים נוספו לחשבון הבנק שלו. אך עם תחילת עונת־האימונים, בראשית אוגוסט, לפעמים בדקה ה־90 ולפעמים גם אחריה, חוזר בו השחקן מכל תעלוליו ואיומיו.

בעיתון מופיעה כותרת: „אוננה הבטיח לבכר (מאמנו): אתאמן ביפו.״

עודד מכנס התעקש השנה יותר מתמיד, כנראה הקדיח את תבשילו. הוא גרם לסערה גדולה בהתאחדות הכדורגל, שהורתה לפני כחודש לכמה קבוצות להפסיק את המשא־ומתן שניהלו עימו לנוכח דרישותיו הכספיות המוגזמות, ונאלץ לרדת לפיסגה נמוכה יותר מזו שאליה שאף.

רק המחיר עולה

למרות שרמת הכדורגל בארץ נחשבת לרמה נמוכה בקנה־מידה בינלאומי, זוכים הכדורגלנים הטובים וגם הבינוניים בהכנסות יפות. לא יחסית להכנסות כדורגלנים בחו״ל, אבל יחסית למשכורתו הממוצעת של הישראלי הממוצע. כיצד קורה הדבר?

יש פה עניין כלכלי פשוט. חוקי היצע

כדורגלן אוננה
תרגיל קבוע

וביקוש פועלים בשוק הכדורגל בדיוק כמו בשוק הסחורות. יש ביקוש גדול לכדורגלנים טובים, ואין די היצע.

אינפלציה דרום אמריקאית. זאת אולי הסיבה, שקבוצת בני־יהודה עשתה את החשבון הכלכלי הפשוט, הגיעה למסקנה שהרבה יותר זול לייבא כדורגלנים יהודים מארגנטינה מאשר להתחרות על אותם המעשים בשוק המקומי. בארגנטינה, מסרו יודעי־דבר, יש גם אינפלציה בכדורגלנים, לא רק בכלכלה.

היצע הכדורגלנים המצומצם בשוק המקומי הוא גם הסיבה לכך, שמחיריהם ממריאים לשחקים. זהו מזלם הגדול של הכדורגלנים בארץ. למרות שרמתם המיקצועית אינה עולה, עולים המחירים בלי שום פרופורציה לעליית ההכנסות בענף הכדורגל. לכן גם רוב קבוצות הכדורגל בארץ נתונות בקשיים כספיים.

סלומון מוניר:

„כיצד מכרו אותי!״

סולומון מוניר, שדר הספורט בשפה הערבית של הטלוויזיה, שחזר מסיקור מישחקי ספרד, התמלא זעם כשגילה את הביקורת המשמיצה על נסיעתו.

מפיק מחלקת־הספורט בטלוויזיה יצחק („איציק״) גליקסברג, טען מעל גבי העיתונות שנסיעתו של מוניר לספרד היתה ביזבוז כספי הציבור, ושזהו בעיקר מחדל של מנכ״ל רשות־השידור, יוסף לפיד.

מוניר לא הסכים עם הביקורת שהוטחה נגדו, והחליט להגיב. תגובתו והסבריו למה שקרה בספרד חרגו לדעת מבקריו מעבר לטעם הטוב. טענותיו הכבדות כלפי אנשי הטלוויזיה הזעיקו גם אותם נגדו.

מאוחר יותר התבהרו למוניר כמה דברים שאותם לא ראה קודם לכן.

„איציק גליקסברג ידע שלא אשתוק ומה שאומר יפגע בצוות בספרד ובעיקר ביואש אלרואי, וזה מה שהוא רצה, כאשר הוא התקיף אותי. בשיחה אישית הוא אמר לי: אתה, אל תיקח אישית את ההתקפה עליך.

„מה שבעצם קרה, היה שאיציק גליקסברג היה אמור לנסוע לספרד. אורי לוי, כתב במחלקת הספורט, איים על יואש בהתפטרות אם ייסע איציק ולא הוא.

„יואש, שהוא למוד נסיון מכך שעובדיו עוברים ממחלקתו למבט ולוקחים עימם גם את התקן, נבהל מהאיום ולקח את לוי במקומו של גליקסברג, למרות שאיציק היה מתאים יותר לנסיעה.

שדר מוניר במדריד
ינסה להסביר

„אני לא מסכים עם שום מילה שנכתבה עלי. אני בטוח שיואש מצטער על מה שאמר נגדי. הוא לא הספיק לחשוב על מה שהוא הולך לומר. אעשה מאמצים גדולים להסביר ליואש את הרקע. כיצד מכרו אותי ונתנו לי להגיב בעיתונות נגדו. טוב שגיליתי את האמת מאחרי כל מה שהתרחש. אחכה כמו האחרים לחודש דצמבר, שהוא סוף תקופת כהונתו של יואש. לא אופתע אם שמו של גליקסברג יהיה בין המועמדים.

„אם יגלו שהיה כישלון בנסיעה לספרד, זה יפגע בעיקר במי שהפיק את המיבצע, וכמובן במי שיילך למיכרז בחודש דצמבר.״

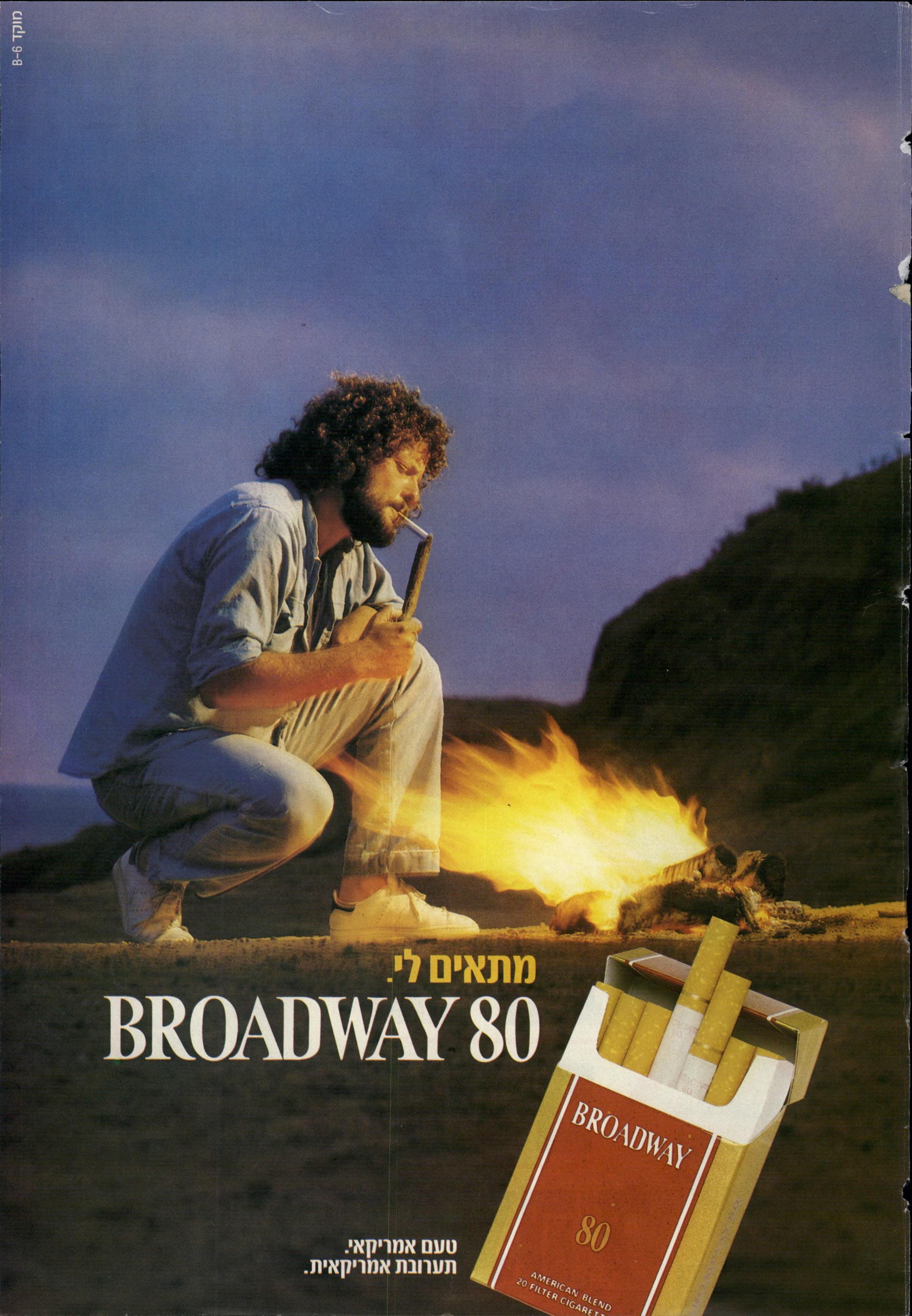
מוקד B-6
מתאים לי.
BROADWAY 80
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
טעם אמריקאי.
תערובת אמריקאית.

ט"ו אב תשמ"ב, 4.8.1982 מיספר 2344 **76 עמודים** שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

ערפת ראשים בגלי צה"ל